EKONOMİK

FORUM

Sayı: 258

REFORM YILI

2016

EKONOMİ | SEKTÖRLER | SANAYİ

PARA PİYASALARI

Bırakın
teknolojiniz
kanatlansın
Teknolojik ürünlerinizi dünyanın dört bir yanına hem güvenli, hem de hızlı bir şekilde ulaştırıyoruz. Siz de Turkish Cargo'ya gelin, dünyanın en çok ülkesine uçan havayolu şirketi ile daha fazla tüketiciye ve daha çok dağıtım noktasına ulaşın.
TURKISH CARGO
Globalize your business
www.turkishcargo.com.tr | 0 850 333 0 777

En iyiler için alternatif yoktur.

Yeni yılda da tercihiniz en iyiler olsun.
C-Serisi modellerimiz, Mengerler Ankara'da sizleri bekliyor.

Mercedes-Benz
The best or nothing.

Mengerler Ticaret Türk A.Ş. Ankara Şubesi - Ankara Motorlu Mercedes-Benz Türk A.Ş. Bayi
Uğur Mumcu Mahallesi Fatih Sultan Mehmet Bulvarı No:314, Yenimahalle Ankara, Telefon 0312 252 70 80 Faks 0312 252 70 90
Fatih Sultan Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No:390/A-B (Koru Kavşağı), Ümitköy Ankara, Telefon 0312 227 84 44 Faks 0312 227 83 33

İÇİNDEKİLER

EKONOMİK FORUM
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı

EKONOMİK FORUM
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Aylık Yayın Organı **YÖNETİM**
TOBB Yönetim Kurulu Adına Sahibi
M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Ender YORGANCILAR

SORUMLU MÜDÜR
Azmi ÖZGÜR
TOBB Dumlupınar Bulvarı No: 252
Eskişehir Yolu / ANKARA
Telefon : (0312) 218 20 00
Faks : (0312) 219 40 90

EDİTÖR
Gülder DEMİR
gulder.demir@dunya.com
Telefon : (0212) 440 27 77

HAZIRLANMASINDA KATKIDA BULUNANLAR
Hakan GÜLDAĞ, Recep ŞEN,
Özgür ŞAHİN, İzzet ÜNALDI

GÖRSEL TASARIM
Eylem AKSÜNGER

FOTOĞRAF
Pınar SEZER YANIKGİL Ender
ÇEPEL, Mustafa KARACA,

EDİTORYAL HAZIRLIK
Ajans D
Dünya Süper Veb Ofset A.Ş.
100. Yıl Mahallesi 34204
Bağcılar/İSTANBUL
Telefon : (0212) 440 27 77

GÖRSEL DESTEK
- TOBB Basın Yayın Müdürlüğü
- Dünya Gazetesi Arşiv ve Dokümantasyon Servisi

REKLAM REZERVASYON
Mehtap YILDIRIM
Telefon : (0212) 440 28 39

BASKI
Gezegen Basım Ltd. Şti
www.gezegenbasim.com.tr
Tel: 0212 325 71 25

DAĞITIM
Tele Kurye Dağıtım ve
Kurye Hizmetleri AŞ
Merkez Mh. Kağıthane Cd.
No: 29/1 34407 Kağıthane
İSTANBUL-TÜRKİYE

YAYIN TÜRÜ
Süreli, her ayın 15'inde yayımlanır

Sayı: 258

Ekonomik Forum'da yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe, TOBB'un resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

Ekonomik Forum dergisi ayda bir yayımlanır. 15 bin adet basılır. Dergi ağırlıkla özel seçilmiş adreslere gönderilir. Abonelik için yeni taleplerin ***yayin@tobb.org.tr*** adresine yapılması gereklidir.

6 **Başyazı**

8 **Geçtiğimiz ay dünya**

10 **Geçtiğimiz ay Türkiye**

12 **COP21 FORUM**

14 **Ayın sözü**

TOBB Ulusal
34 Başbakan Davutoğlu, TOBB Yönetim Kurulu'nu kabul etti

TOBB Uluslararası
40 Türk firmalarının Afrika pazarına girişi kolaylaşıyor

Duyuru
43 TOBB, iş kazalarının önüne geçmek için mesleki yeterlilik belgesi veriyor

Karikanomi
55 Marka olmak

PROJEKSİYON

58 2016'nın ilk krizi Suudi Arabistan ile İran arasında çıktı Suudi Arabistan'da aralarında Şii din adamı Şeyh Nimr'in de bulunduğu 47 kişinin idam edilmesi bölgede gerilimin yükselmesine sebep oldu. İki ülke arasında savaş çıkma ihtimali küçük olsa da, İran ve Suudi Arabistan arasında güç sürtüşmesi ile politik gerilimin farklı strateji ve yaklaşımlarla uzun bir süre devam edeceği öngörülüyor.

SİVİL HAVACILIKTA "TAKE-OFF" DÖNEMİ

64 Dünya standartlarında havacılık faaliyetleri yürüten Türkiye sivil havacılık sektörü bugün, 165 ülke ile yapılan anlaşmalar sayesinde büyümeye devam ediyor. Ekonomik büyüklüğü 26,6 milyar dolara ulaşan sektör beş uçakla başladığı faaliyetlerini bugün, toplam 1342 hava aracıyla sürdürüyor.

2016 YILININ HEDEFLERİ

Dünyanın ve Türkiye'nin 2016'ya birçok sorunla girdiğini gösteren bir dizi işaret var. Küresel piyasalarda yaşanan durgunluk, ABD Merkez Bankası'nın faiz artırma politikası ile Çin'de yaşanan yavaşlama ve Yuan'ın üst üste iki defa devalüe edilişi piyasaları ciddi olarak tedirgin ediyor.
Türkiye'yi ekonomide nasıl bir yıl bekliyor? Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, ekonomistler, iş dünyası 2016'da dünya ve Türkiye ekonomisine yönelik öngörülerini, riskleri ve tavsiyelerini TOBB Ekonomik Forum Dergisi'ne değerlendirdiler.

YAŞANACAK ŞEHİR ESKİŞEHİR

Eskişehir; ulaşım altyapısı, enerji olanakları, verimli tarımsal toprakları, zengin maden kaynakları, gelişmiş sanayisini yanı sıra kültür, sanat ve eğitim faaliyetleriyle en yaşanabilir şehirler içinde ilk sırada yer alıyor.

RUS DOĞALGAZI TÜRKİYE İÇİN NE KADAR ÖNEMLİ

Rus doğalgazı Türkiye için ne kadar önemli Türkiye, doğalgaz ithalatının yaklaşık %55'sini Rusya'dan karşılaması nedeniyle, bu ülkeden ithal ettiği doğalgazda bir sıkıntı yaşaması halinde orta vadede alternatif kaynaklardan elde edebileceği doğalgaz miktarı son derece yetersiz olur.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİYLE MÜCADELE KYOTO SONRASI

88 Paris'te 195 ülkeden 30 binin üzerinde katılımcıyla 30 Kasım-12 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen COP21, Fransız diplomasisi açısından bir başarı olarak nitelendirilebilecek Paris Anlaşması'yla sonuçlandı. Peki, iklim değişikliğiyle mücadelede bu anlaşma neyi ifade ediyor?

Haber
63 Dünya genel olarak "mutlu ve umutlu" ancak refah beklemiyor

Haber
79 DDOS saldırılarında alınacak önlemler sınırlı

Girişimcilik
80 Yenilikçi Anadolu Projesi Garaj

Ekonomi tarihi
84 Atatürk Modeli fabrika

TOBB ETÜMED
94 Ortak Eğitim Modeli'nden dış ticarete uzanan başarı öyküsü

Sektörler
97 TOBB Türkiye sektör meclislerinden haberler

Sağlık
106 Özel TOBB ETÜ Hastanesi'nde prostata yeni nesil tedavi: Greenlight XPS

TOBB ETÜ
108 Mahkumlara destek verecek "Hukuk Kliniği Projesi" tanıtıldı

123 GÖSTERGELER
128 SELECT NEWS

ANALİZ

Stiglitz, ABD'nin sağlık ve ölümlerle ilgili verilerini irdelerken, Amerikalıların yaşam beklentilerinin düşüklüğüne dikkat çekiyor.

100

GÖRÜŞ

Sachs, Orta Doğu'da ve dünyada daha istikrarlı bir gelecek inşaa etmenin gereklerini anlatıyor.

102

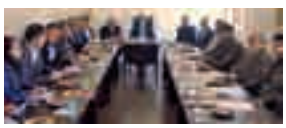
YÖNETİM

R. Bozkurt, toplumların sağlıklı gelecek inşa etmelerinin yöntemlerini Çin örneğiyle dile getiriyor.

104

▲ BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ DÜZCE TİCARET SANAYİ ODASI

▲ BATMAN TİCARET BORSASI

▲ IĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI

111 Odalar ve Borsalardan haberler

- Bursa'da iş dünyasına vizyon katacak projeler hayata geçiyor,
- Düzce TSO üyeleri ile şehrin yöneticileri bir araya geldi,
- Batman'da, tarım ve hayvancılık sorunları ele alındı,
- Iğdır TSO ile Dörtyol TSO arasında "Kardeş Oda Protokolü" düzenlendi,
- Giresun'da, AB Kaynaklı Projede Yönlendirme Toplantısı yapıldı,
- Biga TSO "Biga'nın Yıldızları"nı gururlandırdı,
- Erzurum ABİGEM 2015 yılında 935 kursiyere eğitim verdi,
- Aliağa TO'dan üyelerine "e-Oda" ile hızlı hizmet,
- Adıyaman TB çocukların yüzünü güldürdü,
- İpsala pirincinden yapılan yemekler kitaplaştırılıyor,
- Kula ve Selendili vergi rekortmenleri ödül gururunu yaşadı,
- Orhangazi TSO'nun Stratejik Plan SWOT Çalıştayı yapıldı,
- Kırklareli TB'de "Hediyelik Mum Yapımı" kursu açıldı,
- Kocaeli'de "İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı" kapılarını açıyor,
- Çanakkale TB girişimcilere desteğini sürdürüyor,
- TEPAV paydaş kurumlarla Edirne TSO'da bir araya geldi,
- Bergama TO Bakırçay'ın Yıldızları'na ödüllerini verdi,
- 2015 Aralık ayının fiyatı en çok artan ve azalan ürünleri açıklandı,
- Uzunköprü TSO başarılı projelere imza atmayı sürdürüyor,
- Gümüşhane'de İK Yönetimi Eğitim Projesi başladı,
- Bursa TB VE KOSGEB işbirliği girişimcilere fırsat kapısı açtı,
- Balıkesir TB, 2015 Anuga Gıda Fuarı'na katıldı,
- Hayrabolu TSO, üyelerini Hannover Fuarı'na götürdü.

TOPLUM GENELİNİN PEK HİSSETMEDİĞİ BİR BÜYÜME YAŞANDI

Büyümenin manşet rakamı iyi gözükürken içeriğinde sıkıntılar gizli. Öte taraftan son çeyrek sanayinin ve özel tüketimin canlanmasını bekliyoruz. Bunun da etkisiyle Orta Vadeli Program'da %4 olarak öngörülen 2015 yılı ekonomik büyümesinin %3,7 civarında gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

Üçüncü çeyrek büyüme rakamları sürpriz yaptı ve beklentilerin üstüne çıktı. Beklenti %3 iken gerçekleşme %4 oldu. Büyüme temposunda istikrarlı bir toparlanmadan söz edebiliriz. Bu toparlanma ile ilk dokuz aylık büyüme oranı da %3,4'e yükseldi, ilk altı ayda bu oran %2,9 idi. Ekim ayında güçlü gelen sanayi üretimi verileri sonrası büyüme oranının daha da yükselmeye devam etmesi bekleniyor. Dolayısıyla 2015 yılını %3,5'in üzerinde ve hatta %4'e yakın bir büyüme oranıyla tamamlayabiliriz.

Küresel bazda ise dünya ekonomisinin 2015 yılını %3 oranında bir büyüme ile kapatması bekleniyor. Büyüme oranı Euro Bölgesi'nde 1,5, gelişmiş ülkelerde 2,0, gelişmekte olan ülkelerde 4,0 düzeyinde gerçekleşecek gibi gözüküyor. Önümüzdeki yıl ise dünya ekonomisinin 3,6, Euro Bölgesi'nin 1,6, gelişmiş ülkelerin 2,2, gelişmekte olan ülkelerin ise 4,5 düzeyinde büyüyeceği tahmin ediliyor. Ancak büyüme belli ülkelerde yoğunlaşmış durumda. Örneğin gelişmekte olan ülkelerin 2015'de %4'lük büyüme oranına ulaşmasında dört ülke etkili: 6,8 ile Çin, 7,3 ile Hindistan ve 4,7 ile Malezya ve Endonezya. Gelişmiş ülkelerin büyüme oranını ise 2,6 ile ABD ve 2,8 ile İngiltere yukarı çekmekte. Japonya ve Euro Bölgesi henüz istikrarlı bir büyüme trendi tutturabilmiş değil.

Büyüme verilerinin sektörel detaylarına baktığımızda, en hızlı büyüyen sektörlerin %11 ile tarım ve %14 ile finansal hizmetler olduğunu görüyoruz. %1,4 oranında büyüyen sanayi sektörünün büyümeye katkısı 0,4 puanda kalırken, %1,9 büyüyen inşaatın katkısı da 0,1 puan olmuş. Tarımdaki %11'lik üretim artışının büyümeye katkısı 1,6 puan, hizmet sektörlerindeki ortalama %3,3 oranındaki büyümen ise 1,9 puan oldu.

M. Rifat
HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı
Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği
(Eurochambres) Başkan Yardımcısı
İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım
Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve
Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Yönetim Kurulu Üyesi
baskanlik@tobb.org.tr

Özel tüketimde ikinci çeyrekte başlayan canlanmanın yavaşladığını görüyoruz. İkinci çeyrekte %5,5 artan özel tüketim harcamaları üçüncü çeyrekte %3,4 artmış. İkinci çeyrekte %11,7 artan özel sektör yatırım harcamaları üçüncü çeyrekte iyice yavaşlamış ve %0,7 azalmış. Kamu tüketim harcamaları %7,8 artarak ikinci çeyrek düzeyini korumuş. Buna karşılık kamu yatırım harcamalarındaki artış ikinci çeyrekte yüzde 1,4 iken üçüncü çeyrekte bu oran %0,5 olmuş.

Gerek tüketimde gerekse yatırımda ikinci çeyreğe göre bir miktar yavaşlama söz konusu. Diğer yandan stoklarda görülen artış 2013 üçüncü çeyreğinden bu yana en yüksek seviyesine ulaştığı görülüyor. Bu da üretim tarafında görülen canlanmanın talep tarafında o kadar kuvvetli olmadığını gösteriyor. Nitekim iç talepteki kısmi yavaşlamaya ek olarak ihracatta da %0,6'lık düşüş gerçekleşmiş.

Ekonomi TL bazında büyümekle birlikte, döviz kurlarındaki artıştan dolayı dolar bazındaki küçülme %14'ü buldu. Milli gelir 800 milyar dolardan 742 milyar dolara geriledi. Kişi başı gelirse 10 bin doların altına geriledi ve 9,5 bin dolara düştü. Büyüme rakamı yüksek gözükse de, ayrıntılara bakıldığında bunun genele yayılmadığı görülüyor. Tüm sektörler için yaygın ve sürdürülebilir düzeyde yüksek bir büyüme henüz söz konusu değil.

Ekonominin %70'ini oluşturan hane halkı tüketimi 2,2 puanlık bir katı veriyor. Yani büyüme oranının yarısı buradan gelmiş. Kalan büyüme stok artışından 1 puan ve kamu harcamalarından 0,8 şeklinde. Büyümenin kalitesi anlamında büyük önemi olan ihracat ve yatırımlar büyümeye neredeyse hiç katkı yapmamış.

Sektörel bazda da ekonominin yaklaşık yarısını meydana getiren sanayi, inşaat ve ticaret sektörlerinin ortalama yıllık büyüme oranı üçüncü çeyrekte sadece %1,2 olarak gerçekleşmiş. Bu sektörlerin dönemsel büyümeye katkıları da toplamda ancak 0,4 puan. İmalat sanayi 0,3, ticaret 0,1, inşaat 0,1 gibi çok düşük katkılar vermiş. Ama finansal hizmetlerde çarpıcı bir büyüme var. Buradan büyümeye 1,6 katkı gelmiş. Tek başına hizmetler sektörünün büyümeye katkısı 2,8 puanı bulmuş.

Ayrıca veriler üst gelir gruplarında tüketim artışının yüksek, alt gelir gruplarındaki tüketimin düşük seviyede olduğunu gösteriyor. Vatandaşın büyümeyi hissetmemiş olmasının bir nedeni bu. İş dünyasının büyümeyi hissetmemiş olmasının nedeni de yatırım ve ihracatın yatay seviyede seyretmiş olması.

Bir diğer ilginç durumda tarımda gözüküyor. Gıda harcamalarında milli geliri 1 puana yakın küçültecek bir daralma yaşanmış. Ama tarımdaki büyüme milli geliri 1,5 puan artıracak kadar önemli bir büyüme meydana gelmiş. Normalde tarımsal üretimin bu kadar büyüdüğü bir çeyrekte fiyat düşüşleri yaşanmalıydı. Ama tersine dünya fiyatları bile düşerken bu çeyrekte tarım ve gıda fiyatları hızlı bir artış gösterdi. Gıda ve içecek gibi temel harcamalar düşerken, eğlence harcamalarının %10 artması ve bunun da büyümeye yarım puan katkı vermesi de ayrıca ilginç gözüküyor.

Sonuç olarak toplum genelinin pek hissetmediği bir büyüme yaşanmış. Bu nedenle manşet rakamı öne çıkarıp fazlasıyla iyimser yorumlar yapmak doğru olmayabilir. Hele FED faiz artışının getireceği yeni ortamı, Suriye ve Rusya ile yaşanan krizleri de düşündüğümüzde.

Özetle zarf iyi ama mazruf sorunlu. Büyümenin manşet rakamı iyi gözükürken içeriğinde sıkıntılar gizli. Öte taraftan son çeyrek sanayinin ve özel tüketimin canlanmasını bekliyoruz. Bunun da etkisiyle Orta Vadeli Program'da %4 olarak öngörülen 2015 yılı ekonomik büyümesinin %3,7 civarında gerçekleşeceğini tahmin ediliyor.

İki yıl sonra bir fasıl müzakereye açıldı

Türkiye ile AB yeniden

Türkiye'ye vize serbestisi için

72 şart

Brüksel'de düzenlenen Türkiye-AB zirvesinde, vize serbestisi için kararlaştırılan Ekim 2016 hedefinin hayata geçirilmesi için Türkiye'nin önünde 10 aylık bir süre var. Türkiye'nin ilk yapması gerekenlerden biri, Aralık 2013'te AB ve Türkiye tarafından imzalanan Geri Kabul Anlaşması'ndaki yükümlülükleri yerine getirmek. Geri Kabul Anlaşması'nın uygulanmasıyla, Ankara Türkiye üzerinden AB ülkelerine yasa dışı yollarla gitmiş olan ekonomik sığınmacıların iadesini kabul etmiş oluyor. Türkiye'yi üç ay süreyle izleyecek olan AB Konseyi, yükümlülüklerin yerine getirildiğine kanaat getirirse, Ekim 2016'da vize muafiyetine onay verecek.

FED

beklenen faiz artışını yaptı

Küresel piyasalarda nefeslerin tutulmasına neden olan aralık ayı Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) toplantısı, beklendiği gibi faiz artış kararıyla sona erdi. Toplantının sonuç bildirisine göre, FED Başkanı Janet Yellen liderliğinde bir araya gelen FOMC üyeleri, tam yedi yıldır sıfıra yakın tutulan politika faiz oranını, %0-0,25 aralığından, %0,25-0,50 aralığına artırma kararını oybirliğiyle aldı.

Faiz artırım kararının, ABD ekonomisinin kaydettiği ilerlemeyi yansıttığı ifade edilen bildiride, "Komite, mevcut ekonomik görünüm ve para politikasının gelecek ekonomik verileri etkilemekte alacağı zamanı göz önüne alarak, federal fonlama faiz oranını %0,25-0,50 aralığına yükseltti" denildi. Böylece 2006'dan beri ilk kez faiz artıran FED, yeni bir dönemin de kapısını aralamış oldu.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Hükümetlerarası Katılım Konferansı'nın 11'inci toplantısında 17 numaralı Ekonomik ve Parasal Politika faslı, rekabet gücünün artırılması, inovasyonun teşviki gibi ortak hedefler doğurultusunda üye ülkelerin ekonomi politikalarının uyumlaştırılmasını kapsıyor.

Brüksel'de gerçekleştirilen Hükümetlerarası Katılım Konferansı'nın 11'inci toplantısında 17 numaralı Ekonomik ve Parasal Politika faslı müzakerelere açıldı. Böylelikle Türkiye'nin AB katılım müzakerelerinde açılan fasıl sayısı 15 oldu.

17 no'lu fasıl, AB'nin ekonomi politikası, serbest rekabete dayanan açık piyasa ekonomisi prensibi temelinde rekabet gücünün arttırılması, inovasyonun teşviki, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, büyüme ve istihdamın artırılması gibi ortak hedefler doğrultusunda üye ülkelerin ekonomi politikalarının uyumlaştırılmasını kapsıyor.

Parasal politika kapsamında ise fiyat istikrarının muhafazasını amaçlayan tek para politikasının uygulanması hedefleniyor. Bu çerçevede, Merkez bankalarının bağımsızlığının sağlanması, kamu sektörünün finansal kurumlara imtiyazlı erişiminin önlenmesi ve kamu sektörünün Merkez Bankaları tarafından finansmanının yasaklanması amaçlanıyor.

Toplantıya Türkiye adına AB ile Müzakere Heyeti Başkanı Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Volkan Bozkır, Ekonomiden Sorumlu Devlet Başkanı Mehmet Şimşek ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Avrupa Birliği Konseyi adına ise dönem başkanlığını yürüten Lüksemburg Dışişleri Bakanı Jean Asselborn, müteakip dönem başkanlığı adına Hollanda Dışişleri Bakanı Bert Koenders ve Avrupa Komisyonu adına Avrupa Komşuluk Politikası ve Genişleme Müzakerelerinden sorumlu AB Komisyonu Üyesi Johannes Hahn katıldı.

Nobel Kimya Ödülü'nü Türk bilim insanı Aziz Sancar aldı

Nobel Kimya Ödülü'nü "DNA onarımı" hakkındaki bilimsel çalışmasıyla Aziz Sancar kazandı. Sancar, kanser konusundaki çalışmaları ve "ritmik saat" buluşuyla tanınıyor. İsveç'in başkenti Stockholm'de düzenlenen törende ödülünü alan Sancar, ödülünü almaya, İsveç Akademisi Daimi Sekreteri Prof. Dr. Claes Gustafsson tarafından, "Sayın Sancar, İsveç Akademisi adına sizi kutluyorum ve Majesteleri Kralın elinden Nobel Edebiyat Ödülü'nü almanızı rica ediyorum" sözleriyle çağrıldı.

Brent petrolün varil fiyatı, Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) petrolde arz fazlasının gelecek yıl da devam edeceği açıklamalarıyla 37.25 dolara gerileyerek yedi yılın en düşük seviyesini gördü. Analistler, son gerçekleştirilen Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) toplantısında petrol üretiminde azaltmaya gidilmeyeceği kararı alınmasının fiyatlarda aşağı yönlü hareketin sürmesine neden olduğunu belirtiyor. IEA'n da OPEC'in üretimde tavan sınırını kaldırmasıyla arz fazlasının en erken 2016 sonlarına kadar devam edeceğini belirttiğine dikkati çeken analistler, varil fiyatı 40 doların altında kaldığı sürece Brent petrolde satış baskısının devam edeceğini söylüyor.

İlk kez bir Türk firması CERN'den iş aldı

KOBİ sayısı bir yılda 72 bin arttı

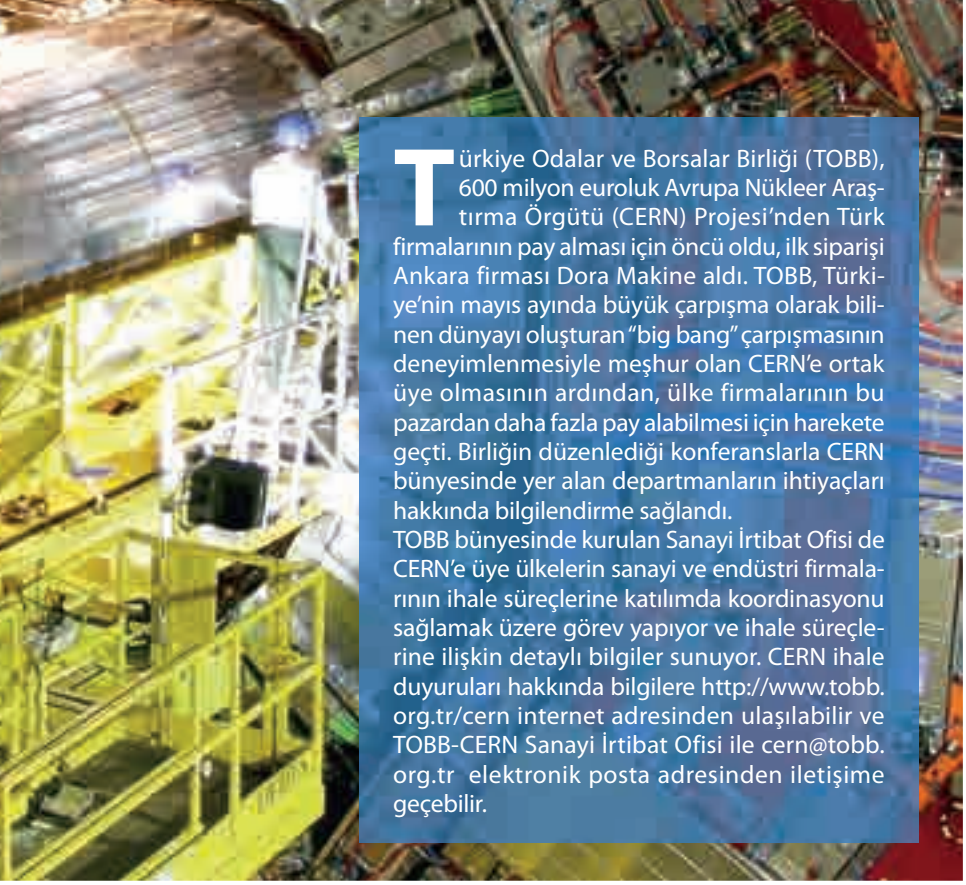
KOBİ işyeri sayısı ağustos ayı itibariyle son bir yılda %4,4 oranında, 72 bin artarak bir milyon 703 bine ulaştı. SGK ile İŞKUR verileri kullanılarak hazırlanan TEPAV İstihdam İzleme Bülteni'nin 45. sayısında KOBİ'lerin illere göre dağılımında ilk sırayı 497 bin ile İstanbul'un aldığı belirtiliyor. İstanbul'u Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya izliyor. KOBİ sayısı Ankara'da 135 bin, İzmir'de 119 bin, Bursa ve Antalya'da 70'er bin olarak belirlendi.

Bültene göre, KOBİ işyeri sayısının sektörel dağılımında ilk sırayı 296 bin işyeriyle perakende ticareti alıyor. İşyeri sayısı, perakende ticaretini izleyen bina inşaatında 126 bin, toptan ticarette 120 bin, kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığında 117 bin, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetlerinde 100 bin olarak belirlendi. Ağustos ayı itibariyle son bir yıl içinde KOBİ işyeri sayısı perakende ticarette yaklaşık 12 bin, bina inşaatında 8 bin, toptan ticarette 10 bin, kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığında 2 bin, yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetlerinde 6 bin arttı.

KOBİ işyeri sayısındaki bu artış istihdama yansıdı. KOBİ'lerin istihdamı bir yılda 508 bin kişi artarak 11 milyon 256 bin kişiye ulaştı. Toplam istihdam (14 bin 21 bin kişi) içindeki KOBİ istihdamının payı %80 olarak belirlendi.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), 600 milyon euroluk Avrupa Nükleer Araştırma Örgütü (CERN) Projesi'nden Türk firmalarının pay alması için öncü oldu, ilk siparişi Ankara firması Dora Makine aldı. TOBB, Türkiye'nin mayıs ayında büyük çarpışma olarak bilinen dünyayı oluşturan "big bang" çarpışmasının deneyimlenmesiyle meşhur olan CERN'e ortak üye olmasının ardından, ülke firmalarının bu pazardan daha fazla pay alabilmesi için harekete geçti. Birliğin düzenlediği konferanslarla CERN bünyesinde yer alan departmanların ihtiyaçları hakkında bilgilendirme sağlandı.
TOBB bünyesinde kurulan Sanayi İrtibat Ofisi de CERN'e üye ülkelerin sanayi ve endüstri firmalarının ihale süreçlerine katılımda koordinasyonu sağlamak üzere görev yapıyor ve ihale süreçlerine ilişkin detaylı bilgiler sunuyor. CERN ihale duyuruları hakkında bilgilere http://www.tobb.org.tr/cern internet adresinden ulaşılabilir ve TOBB-CERN Sanayi İrtibat Ofisi ile cern@tobb.org.tr elektronik posta adresinden iletişime geçebilir.

TOBB
Rusya'daki Türkler için harekete geçti

Türk iş insanlarının son günlerde Rusya'da yaşadıkları sıkıntıların ilk elden öğrenilmesi ve yetkili makamlar nezdinde çözüm bulunabilmesi için Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bünyesinde Rusya İletişim ve Koordinasyon Masası kuruldu.

TOBB'dan yapılan açıklamaya göre, Rusya ile ilişkilerinde sıkıntı yaşayan iş insanları, rusyamasasi@tobb.org.tr e-posta adresini veya 0312-218 22 09/0212-924 39 79 faks numaralarını kullanarak, yaşadıkları sorunları iletebilecek. Burada toplanacak bilgiler hızlı şekilde ilgili kamu kurum ve kuruluşlara iletilerek bunlara çözüm aranması sağlanacak.

TOBB'un, Rusya ile ticari ve ekonomik ilişkilerin, konjonktürel dalgalanmaların gölgesinde kalmamasına büyük önem verdiği belirtilen açıklamada, "Bu kapsamda, iki önemli ülkenin iş insanlarının olumsuz etkilenmemesi temenni edilmektedir" ifadesine yer verildi.

En çok yemeğe en az sağlığa para harcıyoruz

Sektörlere yönelik raporlar sunan Maptriks'in yaptığı araştırmaya göre Türkiye'deki nüfus en az sağlık ve eğitime harcama yaparken teknoloji kullanımı da hâlâ düşük seviyelerde.

Türkiye'deki nüfusun genel harcama verilerinin de yer aldığı araştırmada hane halkı başına aylık ortalama tüketim harcamasının 2 bin 496 lira olduğu belirtiliyor. Türk halkının yaptığı harcamaların %26'sı konut, su, gaz gibi giderlere yapılırken bunu %20'lik harcama oranı ile gıda ve alkolsüz içecekler takip ediyor. Lokanta ve yemek hizmetleri için yapılan %6'lık harcama da dâhil edildiğinde bu oran %26'ya kadar çıkıyor. Üçüncü sırada ise %17'lik oranla ulaştırma için yapılan harcamalar bulunuyor.

Sağlık ve eğitim harcamaları %2'lik harcama payları ile listenin en altında yer alırken eğlence ve kültür için yapılan harcamaların genel harcamalar içindeki payı %3'te kalıyor.

Türkiye'nin büyüme rakamları şaşırttı

TÜİK üçüncü çeyrek büyüme rakamlarını açıkladı. Türkiye üçüncü çeyrekte beklentilerin çok üzerinde, %4 büyüdü. Beklentiler büyümenin %2,8 olması yönündeydi. Uzmanlar, büyümenin beklentilerin çok üzerinde gerçekleşmesinde tarım sektöründeki iyileşmenin ve iç tüketim harcamalarının artmasının etkili olduğuna dikkat çekti.

TÜİK verilerine göre, mevsimsellikten ve takvim etkisinden arındırılmış büyüme üçüncü çeyrekte bir önceki çeyreğe göre %1,3 artış gösterdi. Türkiye yılın ilk dokuz ayında %3,4 büyüme performansı gösterdi.

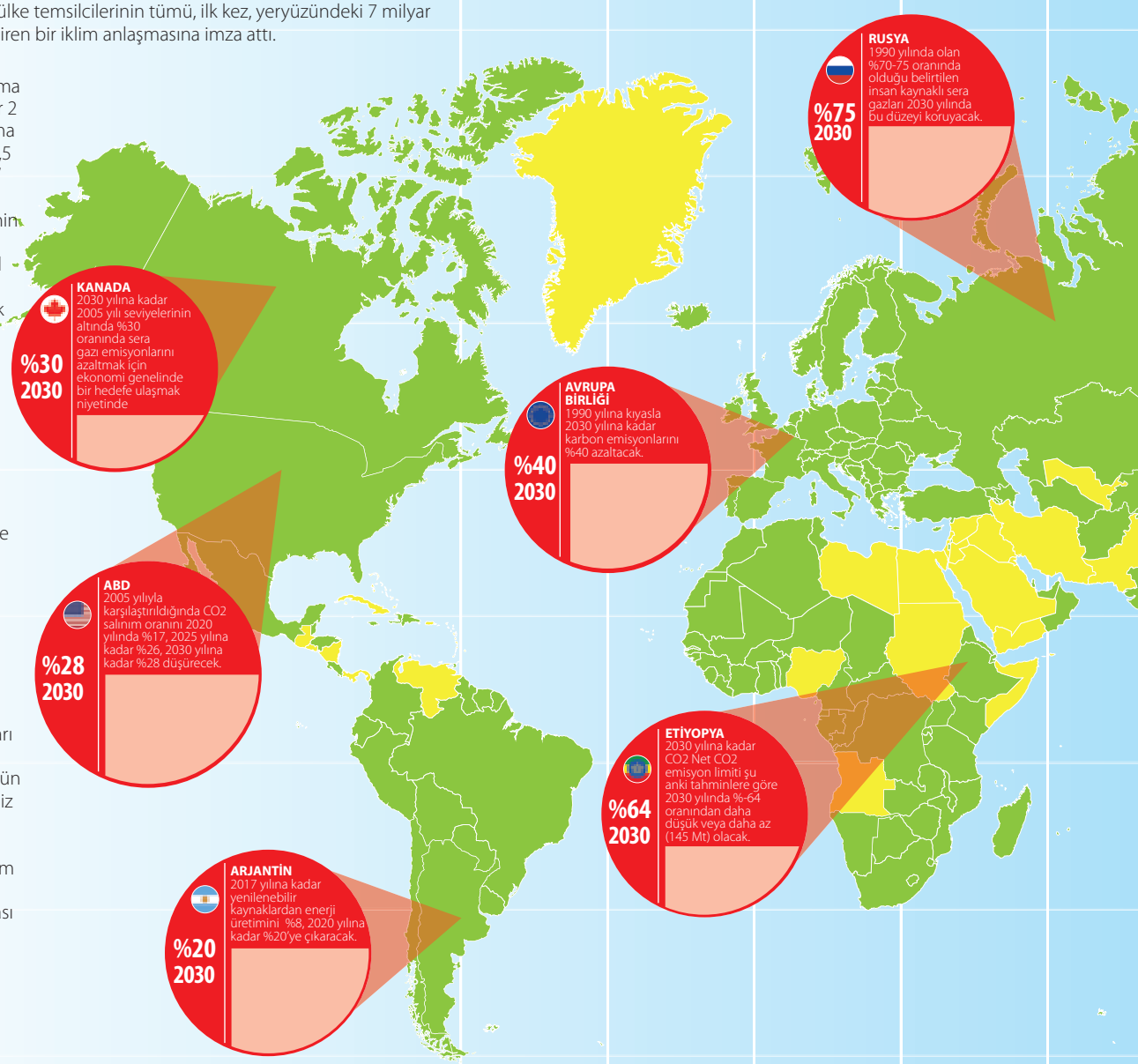
COP21 FORUM

Sürdürülebilir İklim Forumu, Paris, Kasım-Aralık 2015

190 ülke iklim için "EVET" dedi

Fransa'nın başkenti Paris'te iki hafta süren çetin pazarlıklara sahne olan Birleşmiş Milletler (BM) 21. Dünya İklim Zirvesi (COP 21) "iddialı bir uzlaşma" ile sonuçlandı. Konferansa katılan 190 ülke temsilcilerinin tümü, ilk kez, yeryüzündeki 7 milyar insanın hayatını ilgilendiren bir iklim anlaşmasına imza attı.

Anlaşmayla küresel ısınma hızının 2100 yılına kadar 2 santigrat derecenin altına çekilmesi, "olanaklı ise 1,5 dereceye indirgenmesi" kararlaştırıldı. Aynı zamanda İklim Adaleti'nin sağlanması için zengin Kuzey ülkelerinin yoksul ya da gelişmekte olan Güney ülkelerine destek sağlaması için, 2020 yılından itibaren her yıl 100 milyar dolarlık finansman sağlanması da imza altına alındı. Bu miktar 2025 yılından sonra yeniden gözden geçirilecek, gerekirse artırılacak. Anlaşmayla ilk kez, uymayan ülkelere yasal yaptırım ve ceza da öngörüldü. Her ülke, 2023 yılında yapılacak ilk değerlendirmelerin ardından, beşer senelik dönemler sonunda taahhütlerini yeniden gözden geçirebilecek. İklim Anlaşması, sorunları derhal çözme yoluna koymayacak. Ancak bütün dünyayı "yüzde yüz temiz enerjiye geçme iddiası" etrafında toplamayı başardığı için tarihi önem taşıyor. Üstelik çözüm için gerçek bir yol haritası ve iddialı taahhütler öngörüyor.

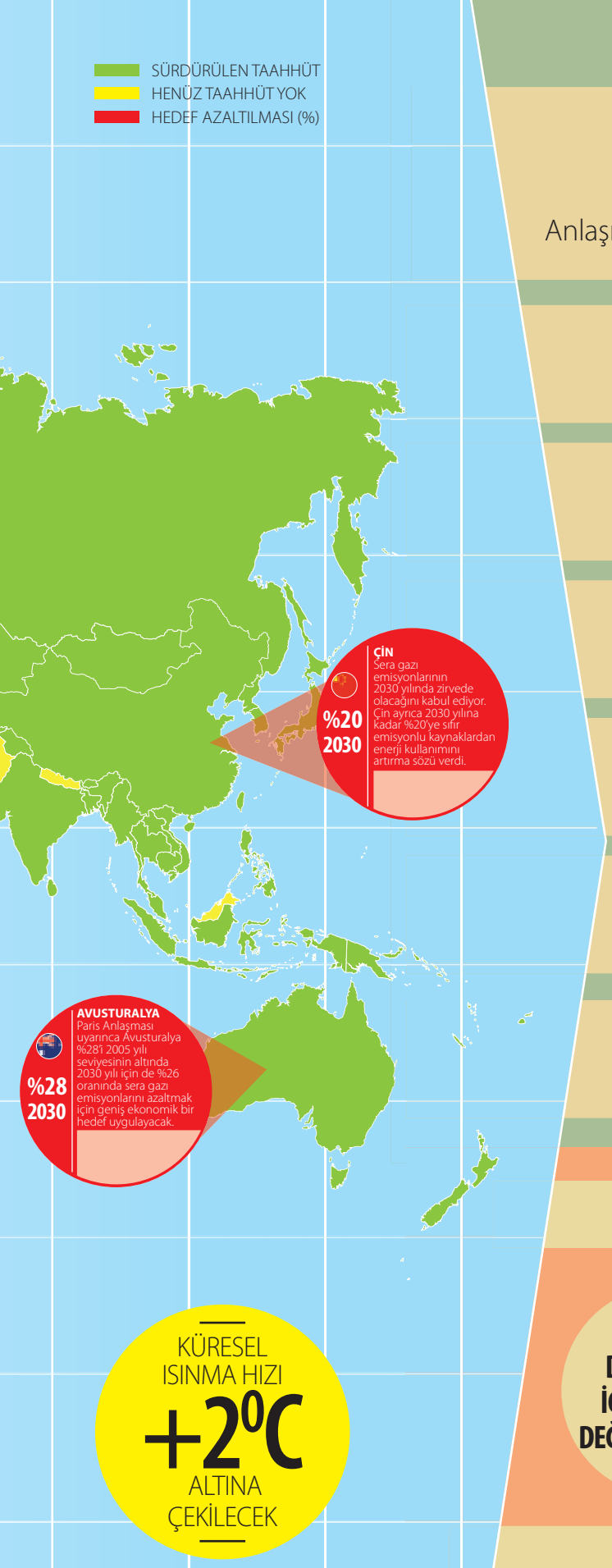
ANLAŞMANIN ANA HATLARI

İŞ ETKİ ANALİZİ

Anlaşmanın etkileri, özel sektör için ne anlama geliyor?

Küresel kamu işletmeleri için uygun bir eylem planı ile birlikte bir çevresel ayak izi açıklanması zorunlu hale gelebilir.

Çoğu sektörün etkileneceği olasıdır.

Aşırı hava olayları, hammadde kullanılabilirliği ve fiyat oynaklığı zaten doğrudan iş operasyonlarını etkiliyor.

AB 1990 seviyelerine göre 2030 yılına kadar karbon emisyonlarında %-40 genel bir azalma hedefi belirledi.

%40

AB hedeflerinde enerji, imalat, tarım, atık ve arazi kullanımı hakkında yasal politikalar yer alıyor.

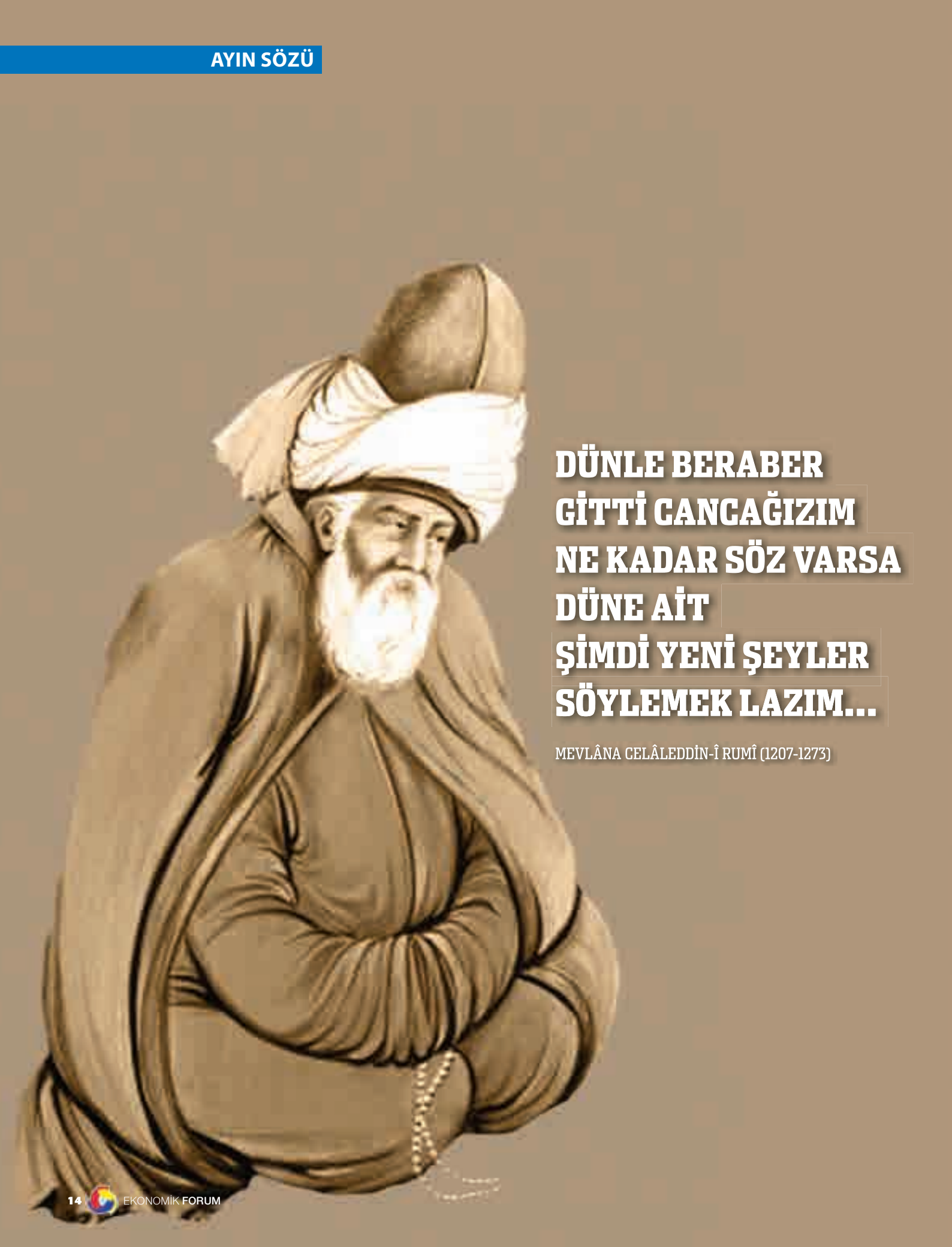
ABD ile Kanada kömür gibi çevreyi son derece kirleten elektrik santralleri yerine aşamalı planla yeşil enerjiye geçecek.

NEREDEN **BAŞLAMALI?**

1. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İÇİN TAM BİR DEĞERLENDİRME
2. SPOT RİSK VE FIRSATLAR
3. CDP GİBİ BİR ÇERÇEVE ÇİZİN

4. EYLEM PLANINIZI YAPIN ve UYGULAYIN

Kaynak: ecometrica

DÜNLE BERABER GİTTİ CANCAĞIZIM NE KADAR SÖZ VARSA DÜNE AİT ŞİMDİ YENİ ŞEYLER SÖYLEMEK LAZIM...

MEVLÂNA CELÂLEDDİN-Î RUMÎ (1207-1273)

TOBB
EKONOMİ VE TEKNOLOJİ
ÜNİVERSİTESİ

İş deneyimi ile mezun olmanın TAM YERİ TOBB ETÜ

Türkiye'de sadece **TOBB ETÜ'**de uygulanan ortak eğitim sistemi ile öğrenciler 3 farklı iş yerinde toplam 1 yıllık iş deneyimi ile mezun oluyor.

www.etu.edu.tr

2016 YILININ EKONOMİK HED

BÜYÜME
%4.5

İŞSİZLİK
%10.2

ENFLASYON
%7.5

KİŞİ BAŞI GELİR
9.364 $

KAYNAK: OVP

EFLERİ

Dünyanın ve Türkiye'nin 2016'ya birçok sorunla girdiğini gösteren bir dizi işaret var. Küresel piyasalarda yaşanan durgunluk, ABD Merkez Bankası'nın faiz artırma politikası ile Çin'de yaşanan yavaşlama ve Yuan'ın üst üste iki defa devalüe edilişi piyasaları ciddi olarak tedirgin ediyor.

Gülder DEMİR

Geride kalan 2015 tüm dünya için sıkıntılarla dolu bir yıl oldu. Küresel piyasalarda yaşanan durgunluk yatırımların son derece yavaş seyretmesine neden olurken, özellikle gelişen ve yükselen ekonomilerde ciddi dalgalanmalar yaşandı. ABD Merkez Bankası'nın (FED), ucuz para dönemini sonlandıracak adımı ise 2015'in son günlerinde attı.

Uluslararası Para Fonu (İMF) ise küresel büyüme tahminlerini sürekli aşağı revize etti. Nitekim 2015'e %3,8 küresel büyüme tahminiyle başlayan IMF, bu tahminini önce %3,5'e daha sonra 3,1'e indirdi.

Diğer taraftan Avrupa Merkez Bankası FED'in tam tersi bir eğilimle ucuz para politikasını sürdürüyor. Faizleri olabildiğince düşük tutarak ihracatı artırmak ve yatırımları harekete geçirmeyi amaçlayan Avrupa Merkez Bankası, bu politikasıyla Avrupa ülkelerinin ihraç mallarını nisbi olarak ucuzlatmayı, yatırımcı için de cazip bir ortam sağlamayı hedefliyor.

2015'in kaybedenler listesine bakıldığında gelişen ve yükselen ekonomilerin ilk sıralara yerleştiği görülüyor. Uluslararası Finans Enstitüsü'ne göre 2015'de gelişen ve yükselen ekonomilere giden portföy yatırımları 2008'den bu yana en düşük seviyesine indi. Çin'de başlayan yavaşlama ve bunun emtia ihracatçısı ülkelere olumsuz yansımaları derinden hissedildi. Brezilya ve Rusya ekonomileri 2015 yılında daraldı.

Ekonomistler de gelişen mevcut ekonomik sorunlara yeni tanımlamalarda bulunuyor. Nobel ödüllü ekonomist Joseph Stiglitz yaşanan sıkıntılı dönemi "büyük keyifsizlik" (great malaise) olarak tariflerken, Larry Summers sıkıntıyı "uzun durgunluk" (secular stagnation) olarak tanımlıyor.

Fotoğraf: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

Fotoğraf: Anadolu Ajansı (AA)

Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Şimşek, revize edilen OVP'yi Maliye Bakanı Naci Ağbal ve Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz'la birlikte açıkladı.

Türkiye'nin ekonomik gündemi

Küresel krizinden tam sekiz yıl sonra 2016'da dünya ekonomisinin gündeminden düşmeyecek belli başlı konuları sıraladıktan sonra Türkiye'ye dönüp baktığımızda, 2015 yılı üçüncü çeyrek büyüme verisinin beklentilerin üzerinde ve %4 olarak gerçekleşmesi iş dünyasına moral verdi.

Özellikle 2015 yılını seçimler ve belirsizlik yaratan birçok gelişme nedeniyle "kayıp yıl" ilan edilmesinden sonra kurulan 64'üncü Hükümet'in de bir reform hükümeti olacağı sözünü vermesi ardından Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun 2016 yılı için üç, altı ve 12 aylık dönemleri içeren Eylem Planı'nı açıklaması, ekonominin önüne yeni fırsatların çıkacağı umudunu artırdı.

Toplumsal adaletin sağlanması, demokratik istikrarın kurumsallaştırılması, rekabetçi ekonomiyi güçlendirmek gibi çok yönlü bir program içeren Eylem Planı, toplumsal taleplere de cevap veren bir kapsayıcılıkta. Dolayısıyla Plan iş dünyasında "Türkiye'nin yeni başarı hikâyesi" yazmasını mümkün kılacak yapısal reformlar beklentisini de artırdı.

Enflasyonda ise 2015 yılı TÜFE'de %8,81 artışla geride bırakıldı.

Amaç güçlü ve sürdürülebilir büyüme

2016 Yılı Eylem Planı'na ilişkin de değerlendirmede bulunan Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Şimşek, planın temel amacının, güçlü ve sürdürülebilir büyüme ile Türkiye'nin yüksek gelir seviyesine ulaşması olduğunu söyledi.

Yüksek büyümeden toplumun bütün kesimlerinin faydalanmasının sağlanmasının önemine dikkat çeken Şimşek, bu anlamda kapsayıcı büyümenin sağlanmasının reformların en önemli amacı olduğunun altını çizdi.

Bu kapsamda iş gücü piyasası reformunun önemli olduğunu anlatan Şimşek, bunun içinde esnek çalışma modellerinden kıdem tazminatına, özel istihdam bürolarına, iş başı eğitim programlarına, dışarıdan nitelikli iş gücü çekmeye kadar birçok önemli programın Eylem Planında yer aldığını belirtti.

Şimşek, yatırım ortamının iyileştirilmesinin önemine dikkat çekerek, buna ilişkin hazırlanan Ar-Ge paketinin yakında TBMM'ye sevk edileceğini söyledi.

Hedefler yukarı revize edildi

2016 yılına girilmesiyle birlikte, 2015 yılının ekim ayında 63'üncü Hükümet tarafından yasa gereği seçimler öncesi açıklanan Orta Vadeli Program (OVP), 64'üncü Hükümet tarafında revize edilerek Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek tarafından 11 Ocak tarihinde kamuoyuna açıklandı.

Ekonominin 2016-2018 yıllarındaki yol haritasını belirleyen OVP'de, mali disiplin ve büyüme potansiyelinin artırılması, enflasyonun ve cari açığın düşürülmesi öne çıkıyor.

Revize edilen OVP 2016 için %4,5 büyüme ön görürken, uluslararası kuruluşlar 2016'da Türkiye için %3-%3,5 civarında

EKONOMİNİN YENİ HEDEFLERİ

	2015 (GT)*	2016	2017	2018
BÜYÜME				
GSYH Büyüme (%)	4.0	4.5	5.0	5.0
Milli gelir (Milyar TL)	1,963	2.207	2.2489	2.770
Kişi başına milli gelir ($)	9,286	9.364	10.030	10.659
DIŞ TİCARET				
İhracat (Milyar $)	207.1	210.7	243.1	273.2
İthalat (Milyar $)	**52.5**	**39.7**	**46.8**	**51.4**
Ham petrol fiyatı ($/Varil)	52.5	39.7	46.8	51.4
Enerji ithalatı (Milyar $)	37.8	33.0	43.7	51.6
Dış ticaret dengesi (Milyar $)	-63.1	-55.2	-67.2	-71.8
İhracat/İthalat (%)	69.5	73.8	72.3	73.7
Turizm gelirleri (Milyar $)	27.0	27.0	29.4	31.8
Cari işlemler dengesi (Milyar $)	-31.7	-28.6	-29.3	-29.9
Cari işlemler dengesi/GSYH (%)	-4.4	-3.9	-3.7	-3.5
İSTİHDAM				
İstihdam düzeyi(Bin kişi)	26.655	27.292	27.960	28.604
İstihdam oranı (%)	46.1	46.5	46.9	47.4
İş gücüne katılım oranı (%)	51.3	51.7	52.1	52.4
İşsizlik oranı (%)	10.2	10.2	9.9	9.6
ENFLASYON				
Enflasyon (%)	8.8	7.5	6.0	5.0

***GT:** Gerçekleşme tahmini.
***Kaynak:** OVP

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz: "Ar-Ge harcamaları arttı"

- Yatırımlarımızda geçmişe göre çok daha önemli bir noktadayız. Yatırımlarımızın %80'inin özel sektör gerçekleştiriyor. Biz de kamu yatırımlarını bir enstrüman olarak kullanıyoruz. Kamu yatırımları 2014'te 11,5 milyar dolar iken 2015'te 34,4 milyar dolara ulaşmış durumdayız.
- 2016'da başlangıç ödenekleri %17'lik artışla 50,6 milyar dolara yükseldi. Başlangıç ödeneğimiz bir miktar gerçekleşmelerin altında ama bunu yıl içinde revize edeceğiz.
- Geçmişte bütçelerimiz faiz ağırlıklı bütçeler iken bugün yatırım ağırlıklı hale geldi.
- Daha önce sekiz yıllara varan yatırımların tamamlanma süresi dört yıla kadar düştü. Kamu-özel işbirliği modelini yaygın olarak kullanıyoruz.
- Ar-Ge harcamaları %100'e yakın arttı. Yüksek katma değerli üretim yapısı oluşturmak Türkiye için kritik öneme sahip.
- İş ve yatırım ortamını iyileştirmek en önemli meselemiz. Ülkenin neresinde yaparsanız yapın yüksek teknoloji için 5. Bölge teşviklerinden faydalanma imkanı veriyoruz.

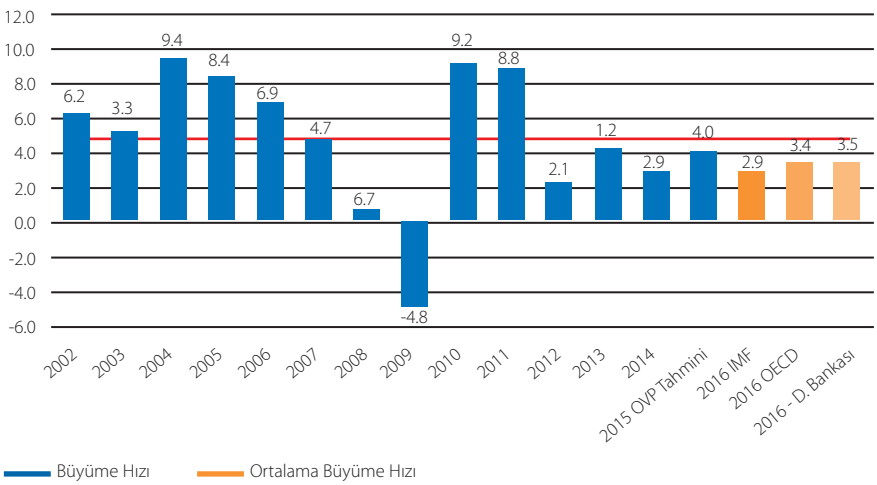
büyüme tahmin ediyor. Plan'da 2016'da enflasyonun %7,5 olacağı öngörülüyor.

2016'da tedbirli olmakta fayda var

FED kaynaklı belirsizliklerin azalması, Avrupa'da işlerin nispeten toparlanıyor olması, piyasaların 2016'ya ihtiyatlı bir iyimserlikle bakmasına neden olmuştu. Ancak yılın ilk günlerinde ardı ardına gelen olumsuz haberler 2016'ya ilişkin iyimserlik dozunu azaltırken, ihtiyat payını artırdı.

Dolayısıyla Türkiye'yi ekonomide nasıl bir yıl bekliyor? Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, ekonomistler, iş dünyası 2016'da dünya ve Türkiye ekonomisine yönelik öngörülerini, riskleri ve tavsiyelerini TOBB Ekonomik Forum Dergisi'ne değerlendirdiler.

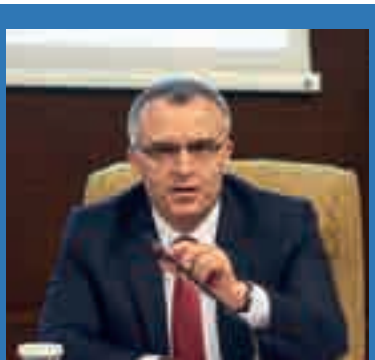
EKONOMİNİN BÜYÜME HIZI (%)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, 2016 tahminleri IMF, OECD, Dünya Bankası.

Maliye Bakanı Naci Ağbal: "Mali disiplin sürdürülecek"

- 2014'te 23,4 milyar lira bütçe açığı verirken 2015'te açık 22,6 milyar liraya geriledi. 2015'te gelir performasında son derece iyi bir netice alındı. Faiz dışı fazla 30,4 milyar lira oldu.
- 2015 vergi gelirlerinin önemli ölçüde artırıldığı bir yıl oldu.
- 2015'te faiz harcamaları 53 milyar lira olarak gerçekleşti. Faiz harcamaları da beklenti altında gerçekleşti.
- 2016 bütçesi de mali disiplinin kararlılıkla sürdürüleceği bir bütçe olacak. Faiz dışı fazlayı %1 patikasına oturtacağız.
- 2018'de %1 altında bütçe açığı öngörüyoruz.
- Bütçenin gelir tarafı ihtiyatlı bir perspektifle hazırlanıyor.
- 2016'da özelleştirme gelirlerinin 10,8 milyar lira olmasını bekliyoruz.

“2016 ekonomimizin dönüm noktası olacak”

Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Onuncu Kalkınma Planı’nda yer alan 25 Öncelikli Dönüşüm Programı’nın etkin takibi, uyumlu para, maliye ve gelirler politikalarıyla sağlanan siyasi istikrarın da etkisiyle 2016 yılında makroekonomik göstergelerin çok daha olumluya döneceğini belirtti.

Fotoğraf: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Türkiye’nin 2016 yılında uygulamaya koymayı planladığı yapısal reformlarla ekonomide sağlayacağı güven ortamının piyasaları rahatlatacağını söyledi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Ekonomik Forum Dergisi’ne 2016 Türkiye’sinin ekonomi alanında önceliklerini, hedeflerini, dünya konektöründe karşılaşabileceği riskleri değerlendiren Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, 2015’in “zorlu bir yıl” olarak geçirilse de, Türkiye’nin her anlamda bu yılı başarıyla geride bıraktığını ve 2016 yılına daha emin bir şekilde adım atmaya hazır olduğunu söyledi.

2016 yılında, güçlü, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme performansı ile Türkiye’ye sınıf atlatacak yüksek gelir seviyesine ulaşılması temel amaçları doğrultusunda 2016 yılı Eylem Planı’nın uygulanmasına başlandığını anımsatan Bakan Elitaş, “Bu kapsamda kritik alanlara yönelik yapısal reformların hayata geçirilmesine kararlılıkla devam edilecektir” dedi.

Söz konusu yapısal reformların uygulanması, bu reformlara uyumlu bir şekilde Onuncu Kalkınma Planı’nda yer alan 25 Öncelikli Dönüşüm Programı’nın etkin takibi, uyumlu para, maliye ve gelirler politikalarıyla sağlanan siyasi istikrarın da etkisiyle 2016 yılında makroekonomik göstergelerin çok daha olumluya döneceğini söyleyen Bakan Elitaş, “2016 ekonomimizin rekabet gücü ve verimliliği açısından önemli bir dönüm noktası olacaktır” ifadesini kullandı.

Bakanlığınızın kısa ve orta vadeli hedeflerinizi öğrenebilir miyiz?

Bakanlığımca izlenecek önemli politikalardan bazıları, yüksek katma değerli mal ve hizmet ihracatının artırılması, ihracatın ve yurt içi üretimin ithalata olan bağımlılığının azaltılması ve özellikle hizmet gelirlerinin artırılmasıdır.

Yüksek teknolojiye sahip ürünlerin ihracatımızdaki payını artırmak adına, Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi, bilim dünyası ve reel sektörün birbirleriyle ortak çalışma ortamının sağlanması gerekmektedir.

İthalata olan bağımlılığın azaltılması kapsamında, imalat sanayiinin ihtiyaç duyduğu girdilerin uygun maliyette, sürekli ve yerli üretimle temini suretiyle yerlileşmeyi desteklemek önemli politikalardan biri haline gelecektir. Ayrıca, yurt içi üretim kapasitesi yeterli olmayan ürün gruplarında uluslararası doğrudan yatırımların ülkemize çekilmesi için uğraş verilmektedir.

Türkiye’nin dünya konjonktüründe ekonomik riskleri ve buna karşı alınacak tedbirler neler?

Dünya konjonktüründe son dönem itibarıyla mevcut olan ekonomik riskler, çoklu bir profil çizmektedir. Bunların başında para piyasasında yaşanan gelişmeler gelmekte olup, ABD dolarının diğer para birimleri karşısında yaşadığı değer kazancı ön plana çıkmaktadır. Nitekim, 2015 yılı Ocak-Kasım döneminde parite kaynaklı ihracat kaybımız 11,9 milyar dolara ulaşmıştır.

Dünya ekonomisine ilişkin olarak karşılaşılan bir diğer risk; başta petrol olmak üzere emtia fiyatlarındaki aşağı yönlü seyir

olarak ortaya çıkmaktadır. Söz konusu durum, ihracat fiyatlarını aşağı çekmekte ve ihracat gelirlerinde azalmaya sebebiyet vermektedir.

İhracatımızda miktar bazında artış olmasına rağmen, fiyat ve parite etkisiyle ihracat değerimiz düşük gözükmektedir. Diğer taraftan Irak, Rusya, Ukrayna, Libya başta olmak üzere çevre ülkelerdeki sorunlar ve petrol fiyatlarındaki düşüş sebebiyle bu ülke gelirlerindeki azalış, ülkemiz ihracat gelirlerini azaltmaktadır.

Ayrıca Türkiye'nin dış ticaretinde ülke ve ülke grubu ile ürün riskinin ortadan kaldırılması gerekmekte olup, bölgesel ve ülke bazında ortaya çıkacak krizlerin etkisini asgari düzeye indirmek gerekmekte. Bugün ihracat ve ithalatımızda önemli yer tutan Avrupa kıtasında süregelen ekonomik durgunluk ihracat gelirlerimizde gerilemeye neden olmakta. Bu çerçevede ihraç pazarlarımızın ve ihraç ürünlerimizin çeşitlendirilmesi, ihracatta risk yönetimi açısından önemlidir.

Türkiye'nin 2016'da ihracat rakamlarına yönelik öngörünüz nedir?

Geçmiş birkaç yıl itibarıyla küresel piyasalardaki ve dolayısıyla küresel ticaretteki yavaşlama, ülkelerin ihracat tutarlarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemekte. Nitekim petrol ve emtia fiyatlarındaki azalış, Çin ekonomisindeki yavaşlama ile Avrupa'daki ekonomik durgunluk 2015 itibarıyla ülkemiz ihracat ve ithalatını etkilemiştir. Öte yandan, 2016'ya ilişkin başta AB olmak üzere önemli pazarlarımızdaki kademeli iyileşme beklentisinin, ülkemiz 2016 yılı ihracatına olumlu yansıyacağı, ticarete yönelik yapılacak reformların da yine bu yönde katkı sağlayacağını söyleyebilirim.

Küresel çapta para piyasalarındaki gelişmelerin ekonomiye yansıması ne olur?

Türkiye'de para piyasasında yaşanan dalgalanmalar, temel olarak, dış ticaret, enflasyon, büyüme, borçlanma, cari denge gibi makroekonomik alanlarda ekonomi üzerinde kendini göstermekte. Ancak söz konusu dalgalanmalar Türkiye'nin iç dinamiklerinden ziyade, dış ekonomik gelişmeler kaynaklı. Bu çerçevede, 2015 yılında para piyasalarına ilişkin olarak döviz kuru ve faiz oranı gelişmeleri ülkemiz ihracatı ve diğer makroekonomik göstergeleri üzerinde etkisini göstermiştir. Özellikle euro/dolar paritesinde yaşanan gerileme ihracatımız üzerinde fiyat etkisi oluşturarak, ihracat değerimizde gerilemeye neden olmuştur.

Bunun sonucunda 2015 yılı Ocak-Kasım döneminde parite kaynaklı ihracat kaybımız 11,9 milyar dolara ulaşmıştır. Özellikle parite etkisinin oluşmasında FED'in normalleşme politikasına başlaması ve faiz artışı sürecinde yaşanan belirsizlik ortamı etkili olmuştur. 2016 yılında ise 2015 yılındaki en önemli para piyasası gelişmesi olan FED'in faiz kararı hususundaki belirsizliğin ortadan kalkması, özellikle kurlar üzerindeki belirsizliğin göreli olarak azalmasını ve değişimin bir önceki yıla göre daha düşük oranda olmasını sağlayacaktır. Bu noktada Türkiye'nin 2016 yılında uygulamaya koymayı planladığı yapısal reformlar ve böylece ekonomide sağlayacağı güven ortamı da piyasaları rahatlatacaktır.

Nihai olarak siyasi istikrarın sağlanması, 2016 yılında 2015 yılına kıyasla daha öngörülebilir bir ekonomik ortamın oluşması ve yapılması planlanan yapısal reformlar sonucunda ekonomik güven ortamında gelişme olması neticesinde, ekonomimiz için belirlenen hedeflere ulaşmak daha kolay olacaktır. Ülkemiz, ekonomi yönetimi, özel sektörü ve piyasadaki tüm ekonomik aktörleriyle beraber bu hedeflere ulaşacak potansiyele fazlasıyla sahiptir.

Doğrudan yabancı sermaye girişinde Türkiye bir duraksamaya geçti denebilir mi?

Türkiye yatırım alanında dünyada önemli bir konumda yer almaktadır. Son dönemdeki gelişmelere baktığımızda 2013 yılında 12,5 milyar dolar olan doğrudan yabancı yatırım girişi, 2014 yılında 12,8 milyar dolar olmuştur. 2015 Ocak-Kasım döneminde ise şimdiden bir önceki yılsonu tutarı geçilerek 14,1 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım girişi gerçekleşmiştir. Küresel kriz öncesi döneme bakıldığında, 2006-2007-2008 yıllarında doğrudan yabancı yatırım girişlerimiz sırasıyla 20,2 milyar dolar, 22 milyar dolar ve 19,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştı.

Elbette mevcut rakamlar Türkiye ekonomisi gibi yüksek potansiyel taşıyan bir ülke için yeterli değil. Önümüzdeki dönemde de doğrudan yabancı yatırım girişlerini, özellikle de yapısal reformlar kapsamında, yüksek teknoloji içeren doğrudan yabancı yatırım girişlerini artırıcı önlemler alınacak ve gerek cari açığımızın uzun vadeli finansmanında, gerekse de maliyetsiz teknoloji transferi anlamında önemli olan doğrudan yabancı yatırım girişleri konusunda ülkemiz ekonomisini daha da rahatlatıcı hamleler gerçekleştirilecek.

Bu noktada önemli olan, makroekonomik göstergelerde ve ekonominin geleceğine yönelik hususlarda yatırımcıya güven vermek. Ülkemiz gerek güncel makroekonomik verileri, sağladığı mali disiplini, siyasi istikrarı, gerek sahip olduğu potansiyeli ve ekonomi yönetimi ile doğrudan yabancı yatırımları çekmek konusunda mevcut konjonktürde başarılı bir performans sergilemekte. Bundan sonraki süreçte de doğrudan yabancı yatırımları çekmek konusunda ülkemiz, gerekli şartları sağlayarak ve bu başarının üstüne koyarak yoluna devam edecek.

Ekonomi Bakanı Elitaş'tan Türk reel sektörüne tavsiyeler

Günümüz ekonomik düzeni ulusal ve uluslararası piyasada sağlam durabilmek, daha fazla pazar payı alabilmek için büyümeyi, verimliliği artırmayı, daha rekabetçi bir yapıya kavuşabilmek için teknolojinin üretim fonksiyonundaki ağırlığını artırmayı, tüm bunları yaparken finansman tarafında basiretli borçlanarak iyi bir risk yönetimine sahip olmayı gerektirmektedir.
Küreselleşen ve ekonomik tepkilerin piyasada çok hızlı verildiği bir ortamda, reel sektörümüz de bu noktada dünyadaki gelişmeleri daha iyi takip ederek ekonomik okur-yazarlığını geliştirmeli. Oluşacak fırsatları öngörebilmeli ve bunun için de gerekli teknik ve beşeri altyapıyı oluşturmalı.
Bu çerçevede ekonomi yönetimi de girişimcilerimize gerekli desteği her zaman sağlayacak olup, devlet ve özel sektör işbirliğiyle ekonomimiz daha iyi bir konuma ulaşacaktır.

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:

"2016'da Türkiye'yi bekleyen beş risk ve beş fırsat"

Fotoğraf: TOBB Fotoğraf Servisi

2016 yılında risklere değil, fırsatlara, içeriye değil dışarıya odaklanmamız lazım. Ekonomide en önemli konulardan biri beklentilerin doğru yönetilmesidir. Dünyaya kendimizi iyi anlatmamız, algıyı yönetmeniz gerekir. Eğer Türkiye olarak yeni bir büyüme hikâyesi başlatırsak, dünyadaki algıyı olumlu anlamda yönetmiş oluruz.

Bugün Türkiye'nin karşı karşıya olduğu en önemli mesele sürdürülebilir bir büyüme stratejisinin olmaması. Halen olmadığı içindir ki ekonominiz epey bir süredir düşük tempoda büyüme süreci içine sıkışıp kalmış durumda. Dünyada iki farklı tip ülke ortaya çıkıyor. ABD, Çin ve hatta Hindistan gibi nerede olduklarını ve nereye gideceklerini bilip tasarlayan ülkeler. Ve rüzgârın önünde sürüklenenler. Türkiye halen ikinci grupta yer alıyor. Yeni bir büyüme modeli tasarımı konusunda geç kaldığımız için 2023 hedefleri Kaf dağının arkasında uzak bir hayale dönüşüyor. 1990'lardaki gibi dışarıya değil içeriye, fırsatlara değil tehditlere odaklanmış durumdayız. 1 Kasım seçimlerinden siyasi istikrar ve tek parti hükümeti çıkması, taze bir başlangıç için fırsat olabilir. 2016'dan itibaren yeniden dışarıya ve fırsatlara bakmaya başlamalıyız. Yeni bir büyüme modeli ve sanayileşme stratejisi hazırlamalıyız. Vergi, istihdam, eğitim, enerji, finans politikaları hep bu stratejinin parçası olmalı.

Türkiye'nin önündeki yapısal reformlar

Öncelikli yapısal reformları beş başlık altında toplayabiliriz. Birincisi makroekonomik istikrarın sürdürülmesidir. İkincisi, şirketlerin ölçeklerini büyütmek suretiyle rekabet güçlerini arttırmaya yönelik olarak finansman kaynaklarına erişimlerinin önündeki engellerin kaldırılmasıdır. Üçüncüsü ise hem şirketlerin rekabet gücüne olumlu katkı yapacak hem de yüksek seviyelerden bir türlü gerilemeyen işsizliği azaltacak aktif ve pasif iş gücü politikalarının uygulanmasıdır. Dördüncüsü, özel sektöre yön verecek bir sanayi politikası tasarımıdır. Bu kapsam içinde yatırım teşvik sistemi, vergi yapısı, enerji politikası da dâhildir. Beşincisi, yargı sisteminin etkinliğini ve güvenilirliğini artıracak hukuk reformudur. Yargıya ve mahkemelere olan güvenin azalması, uzun dava süreleri, bilirkişilik sistemindeki tıkanıklıklar hem güven ortamını hem de iş ve yatırım ortamını olumsuz etkilemektedir.

Türkiye'nin ekonomik riskleri ve fırsatları

Dünyada neler oldu diye baktığımızda; petrol ve emtia fiyatları düşüşünü sürdürdü. Bunların ihracatçısı olan ülkelerin (Rusya ve Suudi Arabistan başta olmak üzere) gelir kayıpları arttı. Mali durumları giderek bozulmaya devam etti. Jeopolitik riskler özellikle Orta Doğu'da yükseldi. Çin ekonomisi bozulma işaretleri göstermeye başladı. AB ve Japonya, parasal genişlemeye gitmelerine rağmen, ekonomilerinde kalcı bir toparlama

> "Orta Doğu'daki karmaşa, Rusya ile yaşanan sıkıntılar, Avrupa'daki toparlanmanın zayıf seyri ihracat performansımıza etki ediyor."

Kaynak: OVP

sağlayamadılar. ABD ekonomisi ise dünyanın geri kalanından farklı olarak durumunu düzeltiyor. ABD Merkez Bankası (FED) aşırı ısınmayı önlemek için yıllar sonra ilk faiz artışını gerçekleştirdi.

2016'da Türkiye'yi bekleyen beş temel risk ve fırsat unsuru görüyorum.

Riskler: Çevre coğrafyamızdan kaynaklı jeopolitik çalkantılar, FED'in faiz artırma sürecinin hızlanması, terör olayları, ülke kredi notumuzun düşmesi ihtimali, emtia fiyatlarındaki aşırı oynaklık ve bunun ihracat pazarlarımıza etkileri.

Fırsatlar: Öte yandan önümüzde beş fırsat alanı da var; Hükümetimizin eylem planının yapısal reformlara odaklanması, AB sürecinin yeniden canlanması, petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki gerilemenin dış kaynak ihtiyacımızı azaltması, kamu bütçesindeki sıkı duruşun sürdürülmesi, özel sektörümüzün risk yönetimi konusundaki tecrübesi.

2016 yılında risklere değil, fırsatlara, içeriye değil dışarıya odaklanmamız lazım. Ekonomide en önemli konulardan biri beklentilerin doğru yönetilmesidir. Dünyaya kendimizi iyi anlatmamız, algıyı yönetmeniz gerekir. Ülkemize yönelik dünyadaki algıları olumlu yönde değiştirmek mümkün. Eğer Türkiye olarak yeni bir büyüme hikâyesi başlatırsak, dünyadaki algıyı olumlu anlamda yönetmiş oluruz.

Türkiye'nin 2016'da ihracat rakamları ne olmalı?

İhracat açısından zorlu bir mücadele yaşayacağız. Kişi başı geliri 3 bin dolardan 10 bin dolara çıkarken yaptıklarımızı yaparak, 10 binden 25 bin dolara sıçrayabilmek mümkün değil. Aynı malları, aynı şirketlerle, aynı pazarlara satarak, ihracatı 500 milyar dolara yükseltebilmek de mümkün değil. Bunun sıkıntılarını zaten yaşamaya başladık. Petrol fiyatlarındaki her 10 dolarlık düşüş cari açığı 4,4 milyar dolar azaltıyor. Ama petrol ürünlerinin ihracat içindeki payı %65 ve üzerinde olan 28 ülkeye ihracatımız 55 milyar dolar. Türkiye'ye gelen turistlerin %30'u petrol ihracatçısı ülkelerden geliyor. Yurt dışı müteahhitlik iş hacmi 23 milyar dolar. Bunun %85'i petrol ihraç eden ülkelerde. Orta Doğu'daki karmaşa, Rusya ile yaşanan sıkıntılar, Avrupa'daki toparlamanın zayıf seyri ihracat performansımıza etki edecek. Öte yandan euronun dolara karşı değer kaybı da ihracat rakamının düşük gözükmesine neden oldu. 2015'i yaklaşık 145 milyar dolar ile kapatmıştık. 2016 ihracatında 160 milyar dolara ulaşmayı umut ediyorum.

Küresel piyasalardaki gelişmelerin ekonomiye etkisi

Aşırı dalgalanma hangi yöne olursa olsun iş dünyası için olumsuzdur. Belirsizliği artırır. Artan belirsizlik ticari faaliyetleri azaltır. Dünya ticareti zaten uzun bir süredir eskisi gibi canlı değil. Korumacılık uygulamaları artıyor. 2008 krizinin başlangıcından itibaren dünyada tespit edebildiğimiz ticareti kısıtlayan 1441 yeni düzenleme (korumacılık) hayata geçmiş. Bunlardan sadece 354'ü kaldırılmış. Yani korumacılık %75 oranında devam ediyor. Küresel ticaret hacmi 90'larda çift haneli (%10-12 arasında) büyüyordu. Küresel kriz sonrası 2010-14 arasında bu oran yarı yarıya azaldı, %6'lara geriledi. 2014'de dip noktasına ulaştı, sıfır olarak gerçekleşti. 2015'de en iyi ihtimal üçe ulaşması ümit ediliyor. 2016 için ilk tahmin 4,2 idi, şimdi 3,9'da indirildi. Küresel ticaretin önündeki kısıtlamalar (korumacı tedbirler) kaldırılırsa, küresel ticaret kendiliğinden %5 artar (yani yılda ortalama 1 trilyon dolar fazlalaşır). 21 milyon kişi yeni iş bulur (bunun 18 milyonu gelişmekte olan ülkelerde, 3 milyonu gelişmiş ülkelerde). Gelişmekte olan ülkelerin ihracatında 200-700 milyar dolar arasında, gelişmiş ülkelerin ihracatında ise 300-600 milyar dolar arasında artma imkânı elde edilir.

Uluslararası doğrudan yatırım girişi

Türkiye halen dünyada en fazla uluslararası doğrudan yatırım çeken 25 ülke arasında. Geçen sene iki basamak yükselerek 22'inci sıraya çıktık. Gelişmekte olan ülkeler arasında 12'inci sıradayız. Toplam uluslararası doğrudan yatırım girişinden %1 pay alıyoruz. Dünyada uluslararası doğrudan yatırım girişi gerilerken Türkiye miktar bazında mevcut seviyesini koruması bile önemli. Giderek daha rekabetçi olan küresel ortamda ve nispeten düşük yurt içi tasarruf oranını telafi etmek için Türkiye'nin yüksek katma değerli endüstrilerle yatırımcı çekmesi lazım. Bu noktada hâlâ sıkıntılar var. Gelen yatırımların büyük kısmı iç pazara odaklı hizmet sektörlerinde, gayrimenkul ve finans alanında. İleri teknoloji getiren ve ihracat kapasitemizi artıran yatırımlarsa istenen seviyede değil. Bunu sağlamak için seçici teşviklere, iş ve yatırım ortamını iyileştiren mevzuat düzenlemelerine ihtiyaç var. TOBB olarak, Kamu ile birlikte Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu'nda hem sektörler hem de konular bazında önemli çalışmalar yürütüyoruz. Geçtiğimiz dönemde çalışmalarda istediğimiz verimi alamamıştık. Şimdi reformlardan sorumlu Başbakan Yardımcısı'nın bu konuyu üstlenmesiyle daha hızlı ve etkili adımlar atılacağına inanıyoruz.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu'ndan iş dünyasına tavsiyeler

FED'in faiz artırım sürecine başlamasıyla birlikte artık yeni bir dönem ve yeni bir küresel finansal yapı ortaya çıkacak. Hem döviz kurları hem de faiz oranları yukarı yönlü dalgalanacak. Borçlanmak daha maliyetli ve daha zor hale gelecek. Dolayısıyla bu yeni ortama adapte olmalı ve buna uygun yeni politikalar tasarlamalıyız. Özellikle yatırım finansmanında daha fazla özkaynak daha az yabancı kaynak kullanımı önem kazanacak. Döviz geliri olmadan döviz borçlanma konusuna daha ihtiyatlı bakmak gerekecek. Nakit akışı konusuna odaklanmak ve likiditeyi muhafaza etmek daha kritik hale gelecek. Esasında tüm bu konularda şirketlerimiz geçmişten gelen tecrübeye sahip. 2016'da enseyi karatmadan temkinli bir şekilde ilerlemeye devam edeceğiz.

Okan Üniversitesi Prof. Dr. Targan ÜNAL

"Dolar az dalgalı bir seyir izleyecek"

2016'da sanayileşmekte olan ülkeleri zor bir yıl bekliyor. 2015 yılında oldukça dalgalı bir seyir izleyen döviz piyasalarında, 2016'da dalga bandının daralması beklenmekte.

2016 yılında ekonomide neler yaşanacak? Dünyada ve Türkiye'de ekonomik beklentiler neler? Para piyasaları nasıl bir seyir izleyecek? Okan Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Targan Ünal, sanayileşmekte olan ülkeleri zor bir 2016 beklediğini söylüyor. 2015'te sermaye akımlarının 1988'den bu yana, yılı ilk defa negatif kapatmasının beklendiğini belirten Prof. Dr. Ünal, gelecek yıl ise bu havanın olumluya çevrilmesinin önünde önemli risklerin mevcut olduğunu vurgulayarak, "Bunlar arasında FED'in faiz artırımlarının sıklığı, Çin yuanındaki olası devaülasyonun yaratabileceği türbülans, yine Çin yavaşlaması, petrol ihracatçısı ülkelerin gelirlerindeki azalmanın bu ülkeler üzerinde yaratabileceği baskı ve bunun bulaşıcı etkisi sayılabilir" diyor.

Sanayileşmekte olan ülkeleri bekleyen riskler

Küresel ekonomide yavaşlayan büyüme ve doların güçlü seyri (kısa vadeli faiz farklarının ABD lehine daha fazla açılıyor oluşu) 2016'da da dönem dönem kademeli yükselmesine sebep olabilecek. Bu da sanayileşmekte olan ülke para birimleri için önemli bir risk unsuru. Petrolde ise jeopolitik riskler ve büyük üreticilerin pazar payını koruma amaçlı üretimi azaltmamaları, sektörde son yıllarda yaşanan verimlilik kazanımları arza destek oldu. 2016'da düşük petrol fiyatlarının getireceği yatırım düşüşlerinin yaşanması bekleniyor.

Türkiye'de neler olacak?

Küresel ekonomik gelişmeler, Türkiye ekonomisi üzerinde de etkili olacak. Türkiye'de büyüme ortalamalarının son dönemde gerileme trendinde. 2011-2015 döneminde yıllık ortalama büyüme %3,2 olurken, 2002-2010 ortalaması %5 idi. Benzer şekilde; 2002-2011 döneminde yıllık ortalama %11 büyüyen yatırımların 2012-2015 döneminde büyümesi ise sadece %1.

Kriz sonrası dönemde büyümede yaşanan yavaşlamanın, işsizlik oranı üzerine getireceği olumsuz yansımaları önlemede talep artıcı politikalar gündeme alındı. Özellikle seçim sonrası ortaya konulan gelir artırıcı politika alternatiflerinin amacı büyümedeki yavaşlamanın olumsuz yansımaları önlemede alınan talep artırıcı önlemler olarak değerlendirildi. Bu önlemler kısa vadede büyümeyi yukarı çekmesi ve gelir eşitsizliğini bir miktar azaltması açısından olumlu olsa da Türkiye'nin yapısal sorunlarına, daha kalıcı çözümler gerekiyor.

Karar otoritesi tarafından alınacak gelir artırıcı önlemlerin vereceği destekle büyümenin 2016'da (2011-2015 ekonominin yıllık ortalama büyüme oranı dikkate alındığında), % 3,8-4 bandında kalması bekleniyor.

Türkiye'de son 30 yıllık dönemde yıllık ortalama %4,2 olan büyümenin sadece %0,2'lik kısmının verimlilik artışından kaynaklandı. Büyümede kalıcılığın sağlanması, verimlilik artışından alınacak katkının %1 bandına çekilebilmesine bağlı. Bu nedenle Türkiye'de, 2016'nın en önemli gündem maddesini yapısal reformlar oluşturacak.

Türkiye'de 2016 eylem planı, yapısal reform odaklı bir kalkınma programı olma niteliğini taşıyor. Küresel trendin aksine verimliği artıracak geniş kapsamlı yapısal dönüşüm programları gündemde. Hane halkı tüketiminin ağırlıklı olarak gelir artışı yoluyla desteklenmesi, yurt içi tasarruflarının artırılması, Ar-Ge'ye dayalı sanayileşme; imalat sanayinin milli gelir içindeki payının artırılması, yatırımlarda toparlanmanın kademeli olması, gündemdeki önlemlerden bazıları. 2016'da takip edilmesi gereken, Eylem Planı'nın hayata geçirilmesi sürecinde uygulanacak ekonomi politikalarının ne denli başarılı olacağı.

Küresel tahvil piyasası ve faizler

Küresel tahvil piyasası 2016'ya, 10 yılın ardından FED'in ilk faiz artırımıyla başlıyor. Gelecek yıl da FED'den faiz artırımları beklenmekte. Yurt içinde ise faiz artırımlarında, TCMB'nin sadeleşme adımları ve enflasyon belirleyici olacak. 2016'da yüksek seyrini sürdürecek enflasyon nedeniyle TCMB'nin sıkı duruşunu sürdürmesi, kademeli olarak repo faizini ve gösterge faizini yükseltmesi bekleniyor.

Dövizde durum ne olur?

2015 yılında oldukça dalgalı bir seyir izleyen döviz piyasalarında, 2016'da dalga bandının daralması beklenmekte. Para politikalarındaki ayrışmayla beraber, dolarda bir miktar daha güçlenme öngörüyoruz. 2016'da €/$'ın gerilemesini, buna paralel olarak dolar endeksi DXY'ın 102 seviyelerine yükselmesi beklenmekte. TL'de ise 2015'deki %25'lik değer kaybının ardından göreli ılımlı bir değer kaybı sonucu 2016 sonu $/TL beklentinin 3,15 yaklaşacağı test edilmektedir.

Bahçeşehir Üniversitesi Prof. Dr. Seyfettin GÜRSEL

"2015 beklenenden iyi geçti"

Ekonomik büyüme açısından 2015 beklenenden iyi geçti. Geçen yılın başında GSYH artışını %3 olarak tahmin etmiştim. Yılın ilk üç çeyreğinde birikimli büyüme oranı %4,3'e ulaştı. Son çeyrek daha belli değil ama pozitif büyüme kesin gibi.

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (BETAM) Direktörü Prof. Dr. Seyfettin Gürsel, üst üste seçimlerin yarattığı gerginlikler ve belirsizlikler dikkate alındığında Türkiye'nin ekonomik büyüme performansının oldukça iyi bulduğunu söyledi. Prof. Dr. Gürsel'in 2016'da Türkiye ekonomisine yönelik öngörüleri şöyle:

2015 yılı büyümesinin (yıldan yıla) %4 civarında gerçekleşeceği belli oluyor. Bununla birlikte enflasyon cephesinde büyük başarısızlığı da vurgulamak gerekiyor. Halen %8'in üzerinde seyreden enflasyonu Merkez Bankası yılsonu için %5,5 olarak tahmin etmişti.

İthalat ve ihracat geriledi

2015'te büyümeyi nispeten düşük tahmin etmem büyük ölçüde net ihracattan kaynaklandı. Özel tüketimin %2-3 oranında artacağını öngörmüştüm. Biraz daha yüksek olacak. Keza yatırımlarda da bir sıçrama olamayacağını, %2-3 arasında artış beklenebileceğini tahmin etmiştim. Gerçekleşmenin biraz daha düşük olacağı görülüyor.

Buna karşılık ithalatın az da olsa artacağını, ihracat artışının ise zayıf dış talep nedeniyle durgun geçeceğini, bu koşullarda da net ihracatın büyümeye negatif katkı yapmasını bekliyordum. 2015'te hem ihracat geriledi hem de ithalat. Ancak serbest düşüşe geçen petrol fiyatları sayesinde ithalat, ihracattan çok daha fazla düşüş gösterdi. Bu sayede de net ihracat büyümeye pozitif katkı yaptı. Böyle bir 'hediyeyi' tahmin edemedim. Dostum Haluk Tükel blogunda faydalı bir hesap yapmış. Petrol fiyatlarında düşüş olmasaydı cari açığın Ekim 2014'ten Ekim 2015'e 38 milyar dolar yerine 56 milyar dolar olacağını tahmin ediliyor. Bu durumda net ihracatın katkısının negatif olacağı kolaylıkla hesaplanabilir.

Ücretlerdeki artışın ekonomiye yansıması

Siyasal belirsizliklerin son bulmasına rağmen 2016'da ekonomik cephe epey karmaşık görünüyor. Bu karmaşıklığın başlıca iki nedeni var: Birincisi, önceki yıllarda tecrübe etmediğimiz güçlü maaş ve ücret artışları yaşanacak. İkinci neden ise bu artışların kamçılayacağı iç talep ve ekstra enflasyon ortamında para politikasının nasıl bir yol izleyeceği.

2016 emekliler, muhtarlar, polisler gibi çeşitli kesimlere yapılacak maaş zamları ile start alacak. Daha önemlisi asgari ücretin %30 artışı genel bir ücret şoku doğuracak. Firmalar önemli ölçüde artacak iş gücü maliyetinin devlet tarafından karşılanmasını istiyor. Hükümet ise hâlâ hesap kitap yapmakla meşgul. Ekstra yükün bir bölümünü karşılaması gerektiğini nihayet anladı. Ama yükün ne kadarını ve hangi yoldan karşılayacağına karar veremiyor. Çeşitli destek ve hibelerin yükselteceği bütçe açığını daha fazla yükseltmek istemiyor.

Reel ücretlerde meydana gelecek çaplı artışın tüketimi kamçılayacağı aşikar. Bu kalemden büyümeye önemli bir katkı geleceği kesin. Özel tüketim artışının %5'e kadar çıkabileceğini tahmin ediyorum. Buna karşılık iç talepteki canlanmanın makro dengeleri sarsması beklenmeli.

Petrol fiyatlarının daha fazla düşmeyeceği varsayımı altında ithalatın artışa geçmesi kaçınılmaz. İhracat ise hem zayıf dış talep hem de tekstil, konfeksiyon gibi emek yoğun kesimlerde maruz kalacağı rekabet zafiyeti nedeniyle ithalat artışını karşılamakta zorlanacaktır. Net ihracatın büyümeye negatif katkı yapmasını bekliyorum.

Yatırımların durumu karışık

Tüketim artışı iç pazara çalışan firmaların yatırımlarını canlandırabilir. Ama aynı zamanda cari açıkta ve enflasyonda artış, dolayısıyla reel kur artışı yatırımları olumsuz etkiler. Bu zıt yönlü etkiler sonucunda yatırımlarda dikkate değer bir artış beklemiyorum. Bu eğilimler ışığında 2016'da %4 civarında ama dengesiz bir büyüme tahmin ediyorum.

2016 ve daha sonrası için esaslı iddialar dile getirildi ama bir büyüme hedefi konulmadı bunun altını çizelim. Son OVP'da büyüme hedefi %5 bunun da Cumhurbaşkanı tarafından hiç de yeterli bulunmadığını biliyoruz. 2016 ve sonrası için verimliliğe dayalı, dengeli cari açığı azaltmaya devam ederek verimlilik birçok kez vurgulanıyor. Verimlilikte düşüş oldu bu son derece endişe verici bir karakter. Bir taraftan istihdam büyümenin üstünde artıyor. Bu düşük büyümeyle emek verimliliğinin düşmesi söz konusu.

Ekonomist Fatma Özlem DERİCİ

"2016'da kur riski sürecek"

2016 yılında FED'in para politikasının normalleşmesi belirsizliği azaltmak anlamında olumlu olsa da küresel ekonomiyi bekleyen başka riskler ortadan kalkmış değil. Petrol fiyatlarının daha da düşmesi, enerji ihracatçısı ülke ekonomilerinin daralması ve enerji üreten büyük firmaların iflas riskini beraberinde getiriyor.

FED'in faiz artışının gelişmekte olan ülke ekonomileri üzerinde baskı oluşturduğu bir ortamda Çin ekonomisindeki yavaşlamanın devam etmesi bir diğer risk unsuru. Ayrıca Çin'in parasını devalüe etmeye devam etmesi kur savaşlarının yeniden gündeme gelmesi riskini beraberinde getiriyor. Bu ortamda AB'de toparlanmanın zayıf kalması ve parasal genişleme programının genişletilmesi bu riske katkı yapan önemli bir unsur olacaktır. Küresel ekonomiyi bekleyen bir diğer risk unsuru ise jeopolitik riskler. Suriye üzerinde kamplara ayrılan Batılı ülkeler ve Türkiye Suriye savaşının uzaması durumunda daha fazla ihtilafa sürüklenebilir. Buna Rusya'ya uygulanan ambargoların genişletilmesi de eklenirse uluslararası ilişkilerdeki gerginliğin piyasalara ve reel ekonomiye negatif yansımalarını daha fazla hissedebiliriz.

Ekonomik kırılganlıklar hafifleyebilir

Türkiye ekonomisinin yukarıda sayılan risklerden bağımsız hareket etmesi söz konusu olamaz. Ancak son bir buçuk senede seçimler ve politik belirsizlik nedeniyle muadili ülkelerden negatif ayrışan Türkiye'nin 2016 yılında biraz daha az hırpalanmasını bekleyebiliriz. Tek parti iktidarının devam etmesi ve AB'ye üyelik çabasının geri dönmesi Türkiye'nin kırılganlıklarını biraz hafifletmekte yardımcı olabilir. Seçim döneminde ertelenen yatırımların gerçekleşmesi, tüketim eğiliminin canlanması ve AB ekonomilerinde beklenen toparlanmanın ihracata yansımasıyla 2016 yılında %4'lük büyüme performansını yakalayabiliriz.

Bu durum risklerin olmadığı anlamına gelmiyor. Özellikle TCMB'nin enflasyonla mücadelede pasif tavrı, nisan 2016'da Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Erdem Başçı'nın görev süresinin doluyor olması ve yerine geçecek kişinin büyüme yanlısı politikalar izlemesi riski önümüzdeki yıl enflasyonun TCMB'nin beklentisi olan %6,5'in çok üzerinde gerçekleşmesine neden olabilir. Halihazırda asgari ücret zammı ve kurda bu yıl yaşanan değer kaybının birikimli etkileri enflasyonun yılsonunda %8,5 civarında kalması riskini getiriyor. Buna bir de gevşek para politikası eklenirse kur, faiz ve enflasyon üzerinde yukarı yönlü risklerin realize olduğuna şahit olabiliriz.

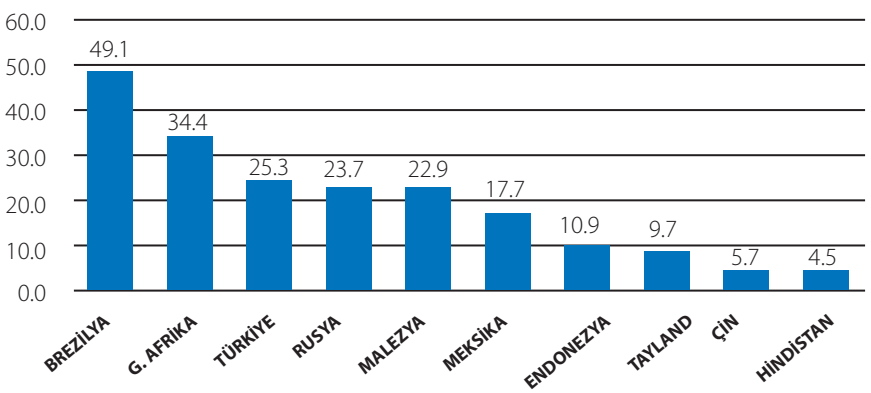
FED'in faiz artışının etkileri ne olur?

FED'in faiz artışına başlamış olması önemli bir belirsizliği geride bırakmamıza neden oldu. Bu sayede piyasa fiyatlamaları FED beklentisinden ziyade biraz daha ülkelerin kendi makroekonomik performanslarına dayalı olarak gerçekleşecek. FED'in faiz artırımına oldukça yavaş adımlarla devam etmesini bekliyoruz. Ancak bol likidite döneminin sona ermesi ve sermayenin pahalılaşacak olması yatırımcıları daha seçici olmaya itecektir. Bu da özellikle Türkiye gibi tasarruf oranı düşük, büyümek için dış finansmana ihtiyaç duyan ülkelerin işini zorlaştıracak.

GEO'larda ufukta bir kriz görünüyor mu?

Gelişmekte Olan Ekonomilerde (GEO) genele yayılmış bir kriz öngörülmüyor ancak

DOLAR KARŞISINDA ÜLKE PARA BİRİMLERİNİN 2015'TEKİ DEĞER KAYBI (%)

sermayenin daha az ve pahalı olacağı bir ortamda politik risklerin veya ülkelere özgü ekonomik kırılganlıkların daha fazla fiyatlandığına şahit olabiliriz. Bu da FED'in sıkı para politikasıyla hızlanan sermaye çıkışlarının bazı ülkelerde büyümeyi tehdit eder derecede yüksek olmasına neden olabilir. Emtia fiyatlarının Brezilya gibi ülkelerde yaptığı tahribat, Çin'in yavaşlamasının tüm dünyada yaptığı tahribat, Güney Afrika'da yaşanan politik risk, petrol ihraç eden ülkelerin büyümesindeki zayıflık münferit kırılganlıklar gibi görünse de yayılma etkisi tüm GEO'lar için daha büyük bir risk unsuru olabilir.

Türkiye ekonomisini bekleyen riskler

Türkiye önümüzdeki sene jeopolitik risklerden en çok etkilenecek ülkelerden biri olmaya aday. Hem Rusya ile yaşanan gerginlik hem de teröristlerle mücadele piyasaların yakından takip ettiği ve fiyatladığı gelişmeler arasında yer alacak. Bunun dışında en büyük risk içeride TCMB'nin bağımsızlığına müdahalede bulunulması ve/veya para politikası uygulamasında söz verdiği sadeleştirmeden vazgeçmesi olacaktır. Nisan 2016'da TC Merkez Bankası Başkanı değişimi sonunda büyüme yanlısı politikalar izlenmesi yatırımcı algısını negatif etkileyip Türkiye'den sermaye çıkışı yaşanmasına neden olabilir. Ayrıca GSYH'nin %30'una varan yüksek dış finansman ihtiyacına karşılık düşük rezerv miktarı kur üzerinde yukarı yönlü baskının devam etmesine neden olacaktır.

Yatırımcılara uyarılar

Önümüzdeki sene FED ve seçim belirsizliklerinin geride kalması nedeniyle yatırımcıların risk iştahının arttığı bir yıl yaşayabiliriz. Her ne kadar FED'in ağır adımlarla ilerleyeceğini düşünüyorsak da faiz artışları fiyatlanmaya devam edecektir. Dolayısıyla borçlanma maliyetlerinin yükselme riskinin daha fazla olduğu bir yıla giriyoruz. Kur üzerindeki baskının da hafiflemeyeceği göz önünde bulundurulduğunda hem reel sektör firmaları hem finansal yatırım yapanlar için en önemli tavsiye kur riski taşımayan veya kendisini korumaya almış şirketlere yatırım yapılması, emtiaya yatırımla ilgili temkinli olunması gerekiyor.

Ekonomist Erkin ŞAHİNÖZ:

"Yatırımlar canlanıyor"

2008-2009 yıllarında yaşanan "Büyük Resesyon" sonrası dünya ekonomisinde iyileşme devam ediyor. Lakin büyümede ciddi bölgesel ve ülkesel farklar var. Gelişen ekonomilerde sert bir yavaşlama söz konusu. Bu nedenle gelişmiş ülkelerle gelişen ekonomiler arasındaki makas kapanıyor.

Rezerv para miktar ve maliyetlerini belirleyen gelişmiş ülkelerin merkez bankaları arasında da ayrışma var. ABD ekonomisindeki toparlanma sonucu FED genişlemeci para politikalarından kademeli bir şekilde çıkış aşamasında bulunuyor. Avrupa ve Japonya ise çok farklı noktada. Avrupa'da halen faiz indirimleri ve varlık alım miktarlarının artırılması gündemde. Merkez bankalarının para politikalarındaki bu ayrışma nedeniyle ABD dolarında (euro, yen ve gelişen ekonomilerin paralarına karşı) değerlenme oldu.

Dikkatler gelişen ülkeler üzerinde. Döviz cinsi borçları (özellikle dolar cinsi) ve finansman ihtiyaçları endişe kaynağı olmaya devam edecektir. Bir gelişen ülkeler krizi olur mu? Çin ekonomisindeki yavaşlama uluslararası medyanın gündemine. "Yavaşlama" sert inişe dönüşür mü? Düşük petrol fiyatları petrol ihracatçısı ülkelerde kriz tetikleyecek mi? Bunlar 2016'nın gündeminde olacak konular.

FED sıfır faiz dönemini kapattı

FED Aralık toplantısında politika faizini 0,25 puan yükselterek "sıfır faiz" dönemini kapattı. "Temkinli ilerleyeceğim, faiz artırım süreci belli bir takvimden ziyade ekonomik verilerin seyrine bağlı olacak" diyen FED'in üst üste iki toplantı faiz artırımı yaparak piyasa algısını bozmasını beklemiyorum. Bu nedenle de FED'in Ocak ayındaki toplantısını pas geçmesi kuvvetle muhtemel. Bundan sonraki ilk faiz artırımının en erken 2016 yılının 18-19 Mart toplantısında olabileceğini öngörüyorum.

2016 yılında FED'in sekiz para politikası toplantısı var. Son toplantıda yayımladıkları Ekonomik Projeksiyonlara göre FED üyeleri 2016 yılına dört adet 0,25 puanlık faiz artırımı sığdırma niyetindeler. Bu öngörüye göre FED'in bir toplantı pas geçip bir toplantı faiz artırması lazım. Dünya ekonomisindeki kırılganlıklar göz önüne alındığında FED'in iki toplantıda bir hareket etmesi pek kolay görünmüyor. Önümüzdeki yıl FED'in üç defa faiz artırımı yapması ihtimalini daha yüksek görüyorum. FED "beklenenden hızlı" veya "beklenenden yüksek dozda" adımlar atmadığı sürece piyasalar faiz artırımlarını sindirebiliyor. 2016 yılı için planlanan faiz artırım (normalleşme) sürecinin finansal piyasalarda türbülans yaratması olasılığı çok yüksek değil. Lakin FED faiz artırdıkça uluslararası sermaye daha seçici olacaktır.

Türkiye ekonomisi

Seçimlerin geride kalması, hükümetin kurulması ve ekonomi yönetiminin belirlenmesiyle ekonomik aktivitede toparlanma işaretleri görülüyor. Siyasi belirsizliklerin azalması ilk etapta ankete dayalı ekonomik verilere yansıdı. Tüketimin en önemi öncü göstergelerinden biri kabul edilen tüketici güven endeksi, eylülde gördüğü dipten güçlü bir şekilde toparlandı. Benzer eğilimi, reel sektör tarafında da gördük. Özel yatırımların göstergesi konumundaki reel sektör güven endeksi son iki ayda %10'a yakın yükseliş gerçekleştirdi. Güven endekslerindeki iyileşmenin yavaş yavaş ekonomik faaliyetlere de yansıması beklenebilir. Nitekim ekonomimizin en önemli öncü göstergesi konumundaki sanayi üretimi takvim etkisinden arındırılmış olarak ekim ayında yıllık bazda %4,6'lik büyüme gerçekleştirdi. Trendsel olarak eğilimi görmek için sanayi üretiminin üç aylık hareketli ortalamasına da bakmalıyız. Üç aylık ortalama baz alındığında ekonomimizin yıllık olarak %4,86 düzeylerinde büyüdüğünü gözlemliyoruz. Bu seviye Türkiye'nin potansiyel büyüme hızı olarak kabul edilen %4,5'a yakın ve hafif üzerinde. Göstergeler özellikle ekonominin lokomotifi konumundaki özel tüketim ve yatırımların yavaş yavaş canlanmakta olduğuna işaret ediyor. 2016 yılında %4,5 mertebesinde bir büyüme yakalamamız mevcut bilgiler ve eğilimler ışığında olası görünüyor. Rusya ile yaşanan gerilimin büyüme hızını sınırlı da olsa yavaşlatacağı göz önüne alınmalı.

İstanbul TO Yönetim Kurulu Başkanı ÇAĞLAR:

"İhraç pazarlarına yönelik yıldız savaşları başlıyor"

2016 reel sektörün güç kazanacağı bir yıl olacak. Bu sadece Türkiye için değil, dünya için de böyle. Son yıllarda dünyada üretime dayanmayan, suni bir para artışıyla bol likidite dönemi yaşandı. Bu bir nevi ekonomileri sıcak para hastalığıyla karşı karşıya bıraktı.

2015'le birlikte bu süreci geride bırakıyoruz. Ülkelerin daha çok ticaret konuşacağı, daha fazla yeni pazar arayışı içinde olacakları rekabeti yüksek ama dinamik bir döneme giriyoruz. Tabiri caizse ihraç pazarlarına yönelik yıldız savaşları başlıyor.

Dünyada düşen petrol ve emtia fiyatları ile artık hiç bir ülke "benim doğal kaynağım var" diye güvenemiyor. Bu yeni dengede "ürettiğiniz kadar güçlüsünüz."

Türkiye bu açıdan şanslı. Çünkü biz hiç bir zaman petrolümüze, madenimize güvenmedik. Bizim zenginliğimiz girişimcimiz. Üstelik düşen emtia fiyatları bizim gibi bu değerleri ithal eden ülkeler için büyük bir fırsat.

Türk reel sektörü böylesi rekabet süreçlerini hep lehine çevirmeyi başardı. Küresel mal ticaretine baktığınızda 2015'in ilk altı ayında %0,7 bir daralma var. Birkaç yıl önceye kadar küresel ticaret her yıl %3-4 artardı. Yani önümüzde sürekli büyüyen bir pasta yok. Rekabet kızışacak, buna hazırlıklı olmalıyız.

Diğer taraftan 2015'de yaşananlar bize gösterdi ki, komşular ve AB ile yoğunlaşan dış ticaret yapısı bazen dezavantaja dönüşebiliyor. Artık Türkiye için sınır kıta gözetmeden dünyaya açılma vakti çoktan geldi.

Hükümetimiz de bir yandan reform çalışmaları yürütüyor. Özellikle ticaretin kronikleşmiş bazı sıkıntılarına yönelik eylemler 2016 ajandasına alındı. İşçi mahkemeleri, kıdem tazminatı, güncel vergi mevzuatı ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik adımlar... 2016 yılı biraz da bu adımların hayata geçmesi ve iş dünyasının bu yeni düzenlemelere uyum sağlama çabalarıyla geçecek.

Nasıl ki bilgisayarlarımızı, makinelerimizi hatta kişisel bilgi donamımızı arada bir güncelliyoruz, inanıyorum ki, 2016'daki çalışmalarla Türkiye ekonomisi hem iç hem de dış pazarda bir nevi kendini güncellemiş olacak. Küresel arenadaki son sürüm neyse ona uyumlu hale geleceğiz. Bu da elbette büyüme performansımızı artıracak.

Türk girişimcisi yeni dünya düzeninde oyun kurabilecek kapasiteye sahip. Biz değişimin merkezindeyiz. Hem doğuyuz hem de batı. İki tarafın da ihtiyaçlarını, taleplerini, hassasiyetlerini çok iyi biliyoruz. Dengeler değişirken, yeni pazarların kapılarını çalmak için çekinmeyelim.

EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender YORGANCILAR:

2016'da fırsatlar doğru değerlendirilebilir

Ülkemiz son 2 yıldır ulusal ve bölgesel düzeyde yoğun olarak yaşadığı siyasi gerilimler ve çatışmalar sebebiyle, ekonominin büyük ölçüde geri planda kaldığı bir süreç geçirmiştir.Küresel gelişmelerin ötesinde, güvenlik sorunu, jeopolitik riskler, seçimler içeride belirsizliği artırmış, 2015'in kayıp bir yıl olmasına sebep olmuştur.

Bugün geldiğimiz noktada, yeniden tek parti iktidarı ile Türkiye yoluna devam etmektedir. Ancak, son gelişmeler ile jeopolitik risklerimiz dünden daha ciddi ve beklenmedik yeni bir yol ayrımına doğru gitmektedir. Bu da içeride ve dışarıda Türkiye'ye yönelik risk algısını artırmıştır. 2015 yılının Ocak ayında 180'lerde olan CDS yani yabancı yatırımcıların gözünde ülkenin risk seviyesi bugün 309'a kadar yükselmiştir. Toplumsal huzur ve güvenliğin sağlanması, yurtdışındaki algının düzeltilmesi adına öncelikli beklentimiz, söz konusu risklerin ortadan kaldırılmasıdır. Zira, böylesi bir ortamda ekonomide atılacak adımlar da etkisiz kalabilecektir. Yeni yatırımlar, barış ve güven ortamının kalıcı bir biçimde sağlanmasından geçmektedir. O nedenle 2016 yılı, jeopolitik riskleri yönetebilme stratejimize bağlı olarak kayıp veya kazanç yılı olabilecektir.

Şu bir gerçek ki; söz konusu süreçte ekonomik olarak her şeyden önce büyüme oranımızda ciddi bir ivme kaybı gözlenmiştir. 2010 ve 2011 yıllarında, yüzde 8-9 düzeylerinde gerçekleşen büyüme oranının, son 3 yıllık süre zarfında yüzde 2-4 bandında hareket etmesi, bahsi geçen ivme kaybının en büyük göstergesidir.

İlgili tüm ortamlarda dile getirdiğimiz üzere ülkemizin ivedilikle yeni bir sanayi modelini ve üretim hikayesini gerçekleştirmeye ihtiyacı vardır. Bu model doğrultusunda reformların belli bir takvimde gerçekleştirilmesinden, hazırlanan strateji belgelerindeki eylem planlarının hayata geçirilmesine ve reel sektörün önünde engel teşkil eden maddi yüklerden, bürokrasi engelinin aşılmasına kadar bir çok atılıma ihtiyaç duymaktayız.Atılacak bu adımlar bizleri yeniden yatırıma teşvik ederken, ülkemizi de bir kez daha 2003-2007 dönemindeki gibi bir sıçramaya itecektir ki, en büyük beklentimiz budur.

Birlik ve beraberlik içerisinde, kutuplaşmadan uzaklaşarak, ortaklık kültürünün benimsenmesi ile birlikte, biz iş dünyasının da katkıları ve Hükümetimizin iradesi ile ekonomik büyümemiz yeniden sürdürülebilir bir hale gelecektir. Çünkü, Türkiye sahip olduğu potansiyeli ile, jeopolitik konumu ile çok güçlü ve büyük bir devlettir. Yaşadıklarımız da bunun bir göstergesidir. Bir kez daha altını çizmek isterim ki, bizim ülkemize ve insanımıza güvenimiz tamdır. Risklerimizi ve kırılganlıklarımızı unutmadan, temkinli iyimserlik içerisinde, fırsatları doğru değerlendirerek 2016 yılı için de umudu her zaman korumamız gerektiğini hatırlamak ve hatırlatmak zorundayız.

Samsun TSO Yönetim Kurulu Başkanı Salih Zeki MURZİOĞLU:

"En büyük sermayemiz girişimcilik"

2015 yılının oldukça zorlu ekonomik ve siyasi koşullarla yaşandığını söyleyebiliriz. İlk dokuz aylık büyümeyi üretime dayalı sektörler nezdinde incelediğimizde; tarım sektörünün %8,9, sanayi sektörünün %2 ve hizmetler sektörünün %4,4 büyüdüğünü görüyoruz. Harcamalar bağlamında ise özel tüketimin %4,5, kamu tüketiminin %5,9, yatırımların %3,3 oranında arttığı, mal ve hizmet ihracatının %1 oranında gerilediği ve ithalatın %1,4 oranında arttığı anlaşılmaktadır. Bu veriler bize göstermektedir ki, maalesef 2015 yılında büyüme tüketime ve ithalata dayalı olarak gerçekleşmiştir. Ancak beklentimiz ve de temennimiz Türk ekonomisinin üretime dayalı olarak büyüme göstermesidir.

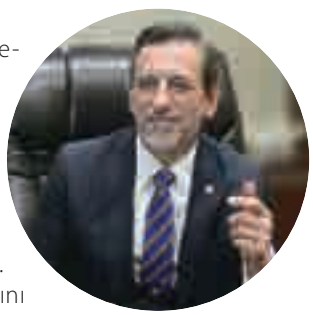
2016'nın ilk günleriyle beraber, Hükümet Programı'nda belirtilen vaatlerin hızla hayata geçmesini umuyor ve sanayide 2015'te yavaşlayan çarkların, 2016'da tekrar hızlanmasını bekliyoruz. Devlet eliyle girişimciliğin teşvik edilmesi, mevcut girişimlerin sürdürülebilirliğini sağlamak adına destek mekanizmalarının geliştirilmesi gerekmektedir. Zira Türkiye ekonomisinin belkemiği KOBİ'lerdir. Hedeflediğimiz kalkınma seviyesine ancak ve ancak mevcut girişimlerin kapasitelerinin geliştirilmesi ve yeni girişimlerin iktisadi hayata dâhil olmalarıyla ulaşabiliriz. Girişimcinin üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi konusu bu teşviklerin temelini oluşturmalıdır. Özellikle asgari ücret hesaplamalarına esas teşkil eden vergi oranlarının revize edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bir diğer önemli husus ise komşu ülkelerle yaşanan belirsizliğin giderilmesi ve sulh ortamının sağlanmasıdır. Şüphesiz komşularla istikrarlı ilişkilerin tesis edilmesi yatırım ortamı bağlamında da önem arz etmektedir.

Ancak şartlar her ne olursa olsun üretim azmimizden vazgeçmemeliyiz. Mevcut şartlar ve ortam altında girişimcilere tavsiyem borçlanmamaları ya da mümkün olan en asgari düzeyde borçlanmalarıdır.

Bursa TSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim BURKAY:

"Dünya ekonomisi geriledi"

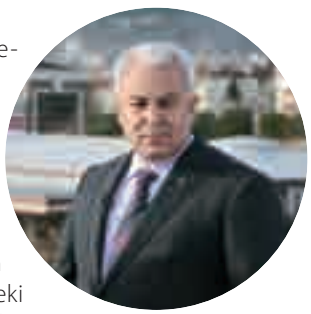

Ekonomi hedeflerimize yeniden odaklanacağımız bir dönem başladı. Ülke olarak ekonomimizdeki dönüşümü gerçekleştirerek, katma değerli ve yüksek teknolojili üretim modeliyle orta gelir tuzağından kurtulmayı başarabiliriz. İhracatın ülke büyümesine katkısını yeniden sağlayacak adımlara ihtiyacımız var. Bu çerçevede özellikle Avrupa Birliği (AB) sürecindeki iyileşmeler, ihracatımızı destekleyecektir. Reform ve teşvik paketlerinin de en kısa sürede devreye girmesiyle yolumuza emin adımlarla yürüyeceğimize inanıyoruz.

Türkiye ekonomisi için önemli yol gösterici nitelikte olan OVP'de kamu mali disiplini ve enflasyon ile mücadele öne çıkmaktadır. Ertelenen tüketim harcamalarında siyasi ve ekonomik istikrarla yeniden yaşanacak büyüme özellikle istihdam, sanayi üretimi ve ticareti olumlu etkileyecektir. Beklentilerin iyileşmesine paralel olarak da son yıllarda ötelenen yatırım harcamaları da büyüme gösterecektir. Özellikle hükümetimizin yeni reform programları ihracat, sanayi üretimi ve özel sektör yatırımlarının performansını yükseltecektir. Bursa iş dünyası olarak, Türkiye ekonomisine yine en yüksek katkıları sağlamayı sürdüreceğiz.

Muğla TSO Yönetim Kurulu Başkanı Bülent KARAKUŞ:

"2016 reel sektör için zor bir yıl olacak"

Kasım seçimlerinde ülkemizde koalisyonsuz bir hükümetin kurulması, Türkiye ekonomisiyle ilgili geleceğimize daha iyi bakmamızı sağlamıştı. Ekonominin istikrara kavuşacağını düşünerek umutlandık. Ancak hemen ardından ortaya çıkan Rusya sorunu, Suriye'deki belirsizliklerin sürmesi, ülkemizdeki güvenlik endişeleri ve FED'in faiz artırımı düşüncesi, 2016 yılının da çok kolay bir yıl olmayacağını gösteriyor. 2016 yılının reel sektör için zor bir yıl olacağı düşüncesindeyiz. Özellikle asgari ücretin 1300 liraya çıkartılması veya yeni vergi beklentileri de özel sektör üzerine önemli yükler getirecektir. Fakat gerek reel sektör, gerek Hükümetimiz ve gerekse diğer kurumlarımız hepimiz aynı geminin içindeyiz. Bunların herhangi birinin zarar görmesi diğerlerini de etkileyecektir. Bu durum göz önünde bulundurularak, zararların minimize edilmesi ile ilgili çalışmaların yapılması gerekmektedir. Ekonomimizin gelişebilmesi için de reel sektörün sağlam bir şekilde ayakta kalması zorunludur.

Denizli TO Yönetim Kurulu Başkanı Necdet ÖZER:

"Enflasyonun kısır döngüsü kırılabilir"

FED'in faiz artırımıyla başlayan yeni döneme, diğer ülkelerin uyum sağlamak için para politikalarında değişikliklere gitmeleri muhtemeldir. Bazı ülkeler politika faizini artırma yoluna giderken diğerleri azaltma yoluna gitmek durumunda kalacaktır. Döviz kurlarında dalgalanmalar, yeni dengeler kuruluncaya kadar devam edecektir. Merkez bankaları parasal genişlemeyi sürdürecektir. Faiz oranlarının biraz yükselmesi beklense de sınırlı kalacağı anlaşılmaktadır. 2016 yılında küresel düzeyde likidite sorunu olmayacağı, bolluğun devam edeceği anlaşılmaktadır. Petrol ve temel emtia fiyatlarındaki düşmenin devam etmesi halinde küresel ekonomi ve ticaret olumsuz etkilenecektir. Özellikle petrol ve emtia ihracatçısı gelişmekte olan ülkeler, yeni bir krizi tetikleyebilir.

Petrol fiyatları ve temel emtia fiyatlarından yararlanacak birkaç ülkeden biri Türkiye'dir. Düşük petrol ve emtia fiyatları Türkiye'nin dış finansman sorununu kolaylaştıracak ve kronik cari açık sorununu çözmede yardımcı olabilecektir. Aynı zamanda ekonominin en zayıf yönü olan enflasyon kısır döngüsü kırılabilir. Rusya, Mısır, Libya pazarlarının tekrar kazanılması, yatırımların artmasını ve ekonomik büyümenin doğal düzeye çıkmasını kolaylaştıracaktır. Hükümetin, AB ile müzakereleri yeniden başlatması, ekonomik, siyasi istikrarın ve öngörülebilirliğin artmasını sağlayacaktır. Yatırım ve ihracat şevkinin yeniden kazandırılarak, 2016 yılında ekonomik büyümenin %5 oranına çıkmasını arzu ediyoruz. Ayrıca yapıcı siyaset ve muhalefet beklediğimiz gibi yeni Anayasa'nın bu dönemde yapılmasını ve terörden kurtulmayı arzu ediyoruz.

Gaziantep SO Yönetim Kurulu Başkanı Adil KONUKOĞLU:

"Sanayide yapısal dönüşüm yapılması gerekiyor"

2015 yılı seçim, FED'in kararı ve jeopolitik risklerin etkileriyle geçen inişli çıkışlı bir yıl oldu. Küresel ekonomi toparlanmakla birlikte zayıf ve kırılgan görünümünü sürdürdü.

FED'in önümüzdeki ay itibarıyla kademeli olarak faiz artırımı ve onun getireceği fiyatlama yanında, küresel ekonomide önümüzdeki yılda olabilecek yavaşlamaların gelişmiş ülkeler yanında gelişmekte olan ülkelere de olumsuz yansımasının getireceği riskler bulunuyor. Jeopolitik gerilimler, Orta Doğu'da devam eden savaş hali ve göçmen krizi gibi küresel politik belirsizliklerin yüksek düzeyde seyretmesi de küresel ekonomik aktiviteleri sınırlandırmaktadır.

Bu dönemde, kapsayıcı ve kalıcı reformlarla makroekonomik göstergelerini güçlendiren ekonomiler, küresel likidite daralmasından nispeten daha az zararlı çıkabilecektir.

Türkiye'nin de siyasi istikrarı tekrar sağlaması ve piyasa beklentileri doğrultusunda reform adımlarını atması büyümeyi destekleyecektir. Büyümede, yatırımda ve üretimde yeni bir hikâye yazabilmek için Hükümet'in açıklamış olduğu Dönüşüm Programları, Eylem Planı ve bunun yapı taşları olacak köklü reformları hızla hayata geçirmesi son derece önemlidir.

Bu arada, AB ekonomisinde iyileşme 2016 yılı ihracatımızın canlanmasına yardımcı olacaktır. Yakın coğrafya ve komşu ülkelerdeki ihracat pazarlarındaki sorunlar ise devam ediyor. Bu nedenle ihracatın büyümeye katkısını artırabilmek için Türk şirketlerinin yeni pazarlara girmesi özendirilmelidir. İhracat taşımalarına navlun ve akaryakıt desteği sağlanmasının yanı sıra Eximbank, siyasi sorunlar yaşanan ülkelere yönelik kredi desteğini artırmalıdır.

Sanayi sektörü, ekonomide istikrarı koruyan ve büyümeyi sürükleyen sektör olarak öne çıkıyor. Bu nedenle ekonomik büyümenin hızlandırılmasında, sanayi üretiminin artırılması önemli bir rol oynuyor. Ancak son yıllarda, imalat sanayinin GSYH içindeki payının %16'lara kadar düştüğü görülüyor.

Dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girmeyi hedefleyen Türkiye'nin, büyümede sıçrama yapabilmesi için sanayide yapısal dönüşüm yapması gerekiyor. Yüksek katma değerli üretimi, ileri teknolojiye dayalı ihracatı artırmalıdır. Bunun için devletin, yüksek katma değerli sanayi faaliyetlerine özel programlarla destek vermesi büyük önem taşıyor.

Reel sektörün yatırım iştahının artırılması gerekiyor. Teşvik sistemi gözden geçirilerek, sektörel bazlı teşvik getirilmesi ve yeni yatırımların yanı sıra mevcut yatırımlara da işletme teşvik sistem geliştirilmelidir.

Uluslararası piyasalarda sanayicimize rakipleriyle eşit ortamda rekabet edebilmeleri için istihdam, enerji, vergi destekleri sağlanmalıdır. Asgari ücret artışından ortaya çıkacak yüklerin bir bölümünü devlet üstlenmeli, sigorta primi işveren payını düşürülmelidir. İmalat sanayimiz için büyük önem taşıyan kalifiye eleman temini için mesleki ve teknik eğitimi destekleyici politikalar kararlılıkla uygulanmalıdır. Ayrıca, herkesten vergi toplanan daha adil bir vergi sistemi kurulmalıdır.

Bu noktada, sanayi işletmelerinin de üzerine düşen görevler var. Daha hızlı, daha kaliteli ve daha ucuz üretim için teknolojiyi işletme süreçlerine kusursuz biçimde uygulamalılar. Yeni teknolojiler ile iş süreçlerini daha etkinleştirip verimliliği artırırken, maliyetlerini düşürerek kârlılıklarını artırmayı hedeflemeliler.

İstanbul SO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal BAHÇIVAN:

"2016'ya iyimser bakmamızı sağlayacak birçok faktör var"

Bundan önceki Orta Vadeli Program'da sanayici ile ilgili bizim her zaman önemsediğimiz temel konular işlenmişti ve Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Şimşek tarafından açıklanan son Orta Vadeli Program'daki başlıklarda da sanayinin; temel başlıklarda kendisini fazlasıyla hissettirmiş olduğunu görüyoruz. Bu da 2016 yılına daha umutla bakmamızı sağlıyor. Özellikle 2016'nın reformların başlangıç yılı olması beklentisi içindeyiz. Son yıllarda ekonomiye harcanması gereken temel motivasyonunun önemli bir kısmını, yaklaşık 2.5 yıldır süren dört seçime harcayan Türkiye, bu başlangıcı hak kediyor ve böyle olması için sağlam bir zemin de yakalamış durumdayız Çünkü Türkiye'nin artık önümüzdeki istikrarlı tek parti döneminde, temel reformları yapmakla ilgili elinde çok sağlam yol haritaları da var. Hem hükümetimizin programında, hem eylem planında, hem de Sanayi Bakanlığı'nın Türkiye Sanayi Stratejisi'nde bunun izlerini görebiliyoruz.

Bizim zaten uzun zamandan beri ortaya koyduğumuz temel sorunların tespiti ve çözümünde Hükümetimiz ile birçok ortak noktada bir mutabakatımız var. Yani teşhiste mutabıkız, tedavi yönteminde mutabıkız ama bütün mesele bu tedavinin nasıl uygulanacağı noktası. Bu çerçevede 2016 yılında Türkiye'nin özellikle 3. Havalimanı yapımı, 3. Köprü bağlantı ve yolları, Körfez geçişi gibi ve daha yeni yeni devreye alınacak büyük kamu yatırımları ve güçlü kamu alımları; birçok sanayi kolunun Türkiye'de kendini geliştirmesi ve yatırımlar yapması açısından çok büyük fırsat olacaktır.

Nükleer enerjide, ulaştırmada ve savunma sanayinde yapılacak olan yatırımlar doğru yönlendirildiği ve doğru desteklerle beslendiği takdirde Türkiye, vizyoner ve küresel ölçekte rekabet şansına açık olan birçok konuda da birtakım yatırımları çekebilir. Bu yatırımlar sayesinde sadece Türk sanayicisi adına değil, yabancı yatırımları da besleyecek bir fırsatlar ülkesi umudumuzu koruyoruz.

2016 yılına baktığımızda iyimser olmamızı sağlayacak başka faktörler de var. Avrupa ekonomisinde bir toparlanma olacağını söylemek fazla iyimserlik olmayacaktır. En önemlisi ise FED ile ilgili belirsizliğin en azından kısa vade için son bulmuş olması. Diğer yandan Avrupa Birliği ile girilen yeni dönem de, iş dünyasını umutlandıran çok önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Özellikle kasımdaki AB Zirvesi'nde ortaya çıkan Ortak Eylem Planı'na göre Türkiye'nin üyelik müzakerelerinin hızlandırılarak yeni fasılların açılacak olmasını ve serbest dolaşım noktasında ciddi bir ilerleme kaydedilmesini, bu umutları besleyen önemli faktörler olarak sıralayabiliriz. Bütün bu faktörlerle eğer jeopolitik konjonktürde birtakım çok olumsuz gelişmeler olmazsa 2016 yılının Türkiye açısından iyi geçeceğine inanıyorum.

Şanlıurfa TSO Yönetim Kurulu Başkanı E. Sabri ERTEKİN:

"2016 yılında tedbirli olmakta yarar var"

2016 zor bir yıl olacak gibi görünüyor. Ancak bu şartlar altında dahi bizim bir çıkış yolu bulmamız lazım. Karalar bağlayıp ağlayacak halimiz yok. Maliye politikalarımız üretimi ve ihracatı destekleyecek şekilde yönlendirilirse bu zorlukların altından kalkarız. Dolar kurunu düşürmeye çalışmamamız lazım. Bize göre Merkez Bankası'nın açıkladığı TÜFE'ye göre reel kur endeksi 0,90 olduğu zamanlarda turizmle birlikte döviz açığımız olmuyor. Türkiye'yi ithalat cenneti yapmamak ve istihdamı sağlayıp artırmak için bu politika sürekli bir şekilde izlenmelidir. Aksi takdirde kendi üretebileceğimiz malları ithal ederek dış ticaret ve istihdam açığı oluştururuz.

Bir de GAP projesinin Şanlıurfa'daki sulama ayağının hızlandırılması lazım. Bu projenin gerçekleşmesi yaptığımız hesaplamalarda iki yıldan az bir sürede milli gelire katkı olarak dönüyor. Hem istihdam hem üretim sağlayacak bu yatırımın gecikmesi ülke ekonomisine büyük zarar verir.

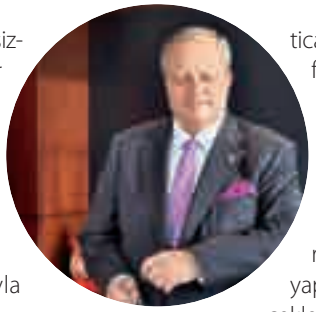
En önemli sorunumuz üretimimizin az olması. Bizden çok küçük Belçika bizden üç kat fazla ihracat yapıyor. Herkes kafasını üretim ve ihracata yormalı hükümetimiz de bunun önünü açmalı. Dış ticaret açığımızın azaltılması lazım, bunun yolu da ithalatı mümkün olduğunca az artırarak, ihracatı arttırmaktan geçer. Maalesef Türkiye'de para üretim yerine ranta yönelmiş ve sanayiden çok daha fazla kazanıyor. Bunun tersi olması lazım. Aç adamdan vergi alınmaz. Türkiye de herkesin normal yaşamasından artan paranın %33 ü vergi olarak toplanıyor. Bu iyi bir rakamdır. Bu toplanan verginin daha dikkatli harcanması, doğru kanallara aktarılması ülkemizin refah seviyesini artıracaktır. Çalışanların sosyal güvenlik giderleri yarıya düşürülmelidir. Bu yapılırsa istihdam artar, kayıt dışılık azalır. 2016'da edbirli olmakta yarar var. Maliyetlerimizi düşürmenin yollarını arayıp bulmalı, üretim metotlarımızı gözden geçirmeli, az maliyetli operasyonlarla rekabetçiliğimizi artırmalıyız. Küçük işlerde ortaklıklar kurularak yüksek faizden kaçınılmalıdır.

Ankara SO Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin ÖZDEBİR:

"Dış finansman imkânlarının daralması büyük risk"

Düşük büyümeye paralel olarak ithalatın ve petrol fiyatlarının düşmesi, cari açıkta bir düşüşe yol açmıştır. Ancak buna rağmen 2015'te ilk 10 ayın sonunda ülkemizden toplam 9,2 milyar doların üzerinde bir yabancı sermaye çıkışının olması, FED'in faiz artırımıyla birlikte ülkemizin dış finansman sağlamasını zorlaştıracaktır. Düşük büyüme cari işlemler açığının ekonomide oluşturduğu riski zayıflatmıştır ancak dış finansman ihtiyacı devam etmektedir.

Büyüme %3-4 bandında olduğu sürece işsizlikte anlamlı bir düşüş beklemek gerçekçi değildir. Bu yıl %10 dolaylarında olacak olan işsizliğin 2016 yılında da bu düzeylerde kalması beklenmektedir. İşsizliğin mevcut koşullarda bir nebze olsun azaltılması, iş gücü piyasasını esnekleştirecek reformların yapılması ve iş gücünün niteliğini yükseltecek mesleki eğitim programlarının yaygınlaştırılmasıyla mümkün olacaktır.

Türkiye ekonomisinin 2016 yılındaki performansını ihracat pazarlarımızdaki ve dünya ekonomisindeki gelişmeler etkileyecektir. ABD'deki faiz artışının bizim gibi gelişen ülkelere akan fonların azalmasına yol açması beklenmektedir. Türkiye gibi, yüksek dış ticaret açıkları verdiği için yüksek dış finansman ihtiyacı içinde olan ülkeler için 2016 yılındaki en önemli risk dış finansman imkânlarının daralmasından kaynaklanmaktadır. Hükümetin açıklamış olduğu Eylem Planı birçok yapısal reform vaadini içermektedir. Bu yapısal reformların bir an önce gerçekleştirilmesi 2016 ve sonraki yıllarda ekonomik büyümeyi olumlu etkileyecektir. Türkiye, küresel rekabet ortamında varlığını sürdürebilmek için yüksek teknolojili ve yüksek katma değerli ürünlere yönelmelidir. Dolayısıyla devlete olduğu kadar sanayicilere de önemli görevler düşmektedir.

Denizli SO Yönetim Kurulu Başkanı Müjdat KEÇECİ:

"2016'da sanayicilerin B planı hazırda olmalı"

2016 Türkiye'sinde sanayinin önceliğinin ayakta kalmak olduğunu düşünüyorum. Beklenmedik şekilde kucağımızda bulduğumuz işçi zamlarını hazmedebilmek, ekonomik, politik ve jeopolitik risklerden kendimizi koruyabilmek 2016'da sanayicinin gündeminden hiç düşmeyecek konular olacak.

2015'teki mevcut durumumuzu koruyabilirsek 2016'nın sanayi anlamında başarılı bir yıl olduğunu söyleyebileceğiz. Gerek yakın pazarların kapanması gerek işçi maliyetlerinde öngörülen artışlar gerekse hammadde temininde yaşanan zorluklardan dolayı 2016'da sanayide üretim kapasitesinin artacağı öngörülmüyor. 2015 yılındaki kur farklarından dolayı bozulan bilançolarımızı düzeltmek için kârlılığımızı artırmak zorunda kalacağız. Bunun için de mevcut kapasitemizle daha verimli üretim yapmak ve daha katma değerli ürünler üretmek önceliğimiz olmalı.

İhracata yönelik üretim yapmak da Türk sanayisinin önceliklerinden biri olmalı. Çünkü ihracata yönelmekle uluslararası arenada rekabet gücümüzü artırmak için ister istemez standartlarımızı hep yüksek tutmak zorunda kalıyoruz. Bu da her bakımdan kapasitemizi geliştiren bir unsur oluyor. Cirolarımızı korumak için de kapanan pazarlarımızın yerine yenilerini bulmamız gerekecek.

Eskiden ülkemizi tanımlarken kullandığımız "üç tarafı denizlerle çevrili" ifadesi "üç tarafı ateş çemberi" ifadesine dönüşmüş durumda. Tabii ki bu durum bizim ticaretimizi ve dolayısıyla ekonomimizi de etkiliyor. Rusya ile başlayan politik kriz, ekonomik bir krizi de doğurdu. Benzer şekilde İran, Irak, Mısır ve Suriye ile ilgili olarak yaşanan politik krizler, ekonomik krizleri de beraberinde getirdi.

Yine dünya konjektöründe değerlendirecek olursak FED'in faiz politikasının neden olacağı dalgalanmalar ve ona bağlı kurların etkileşiminin doğuracağı olaylar, risk değerlendirmelerimizde dikkate almamız gereken hususlar olarak karşımıza çıkacak. FED'in faiz operasyonları neticesinde gelişmekte olan ülkelere nakit akışının azalması, dolayısıyla finansal kaynaklara erişimin zorlaşması ve erişilse dahi maliyetlerin artması da göz önüne alınması gereken hususlardır diye düşünüyorum.

Ekonomik ve politik krizler ile hem yurt içi hem de yurtdışı kaynaklı huzursuzluk ve çatışmalar 2016'da Türk reel sektörünün en büyük handikapı olacaktır. Psikolojik travmaların yaşanmasına sebep olan bu olaylar, insanları güven ve çalışma ortamlarından uzaklaştıracak dolayısıyla bu da bizim yatırım ortamlarından uzaklaşmamıza sebep olacaktır. Bu durum da başta istihdam ve ihracat olmak üzere temel ekonomik göstergelerin beklenmedik ve de istenmedik bir şekilde gerçekleşmesine sebep olabilir.

Sektörü ne olursa olsun, ister üretim yapsın isterse ticaret ile uğraşsın; tüm sektörlerin 2016 için bir risk analizi yapması gerektiğini düşünüyorum. Olabilecek riskleri önceden planlayıp gerçekleştiğinde B planının hazır olması, reel sektörün çok daha çabuk toparlanmasını sağlayacaktır.

Zorlu Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Nazif ZORLU:

"2016'da yenilikçi olmalıyız"

2015 yılında beş ay içinde iki seçim yaşadık. Bölge ülkelerinde politik ve sosyal istikrarsızlıklar yıl boyunca devam etti. Diğer taraftan ABD Merkez Bankası'nın (FED) faiz artırımına başlayacağına dair endişeler de gündemden hiç eksik olmadı. Bu koşullara rağmen Türkiye ekonomisi 2015 yılının dokuz aylık döneminde %3,4 büyüdü. Bu büyüme; tüketim harcamaları, kamu harcamaları ve ihracattaki olumlu gelişmeler sayesinde gerçekleşti. Seçim maratonunun tamamlanması ve Hükümetin kurulması yeniden işlere odaklanma açısından büyük bir önem taşıyor. 2015'teki büyüme bizim çok daha iyisini yapabileceğimizi gösteriyor. OECD ve IMF gibi uluslararası kurumlar Türkiye'nin 2016'da %3,6 büyüyeceğini öngörüyor. Mevcut koşullar değişmediğinde bu büyüme oranını yakalayabiliriz. Türkiye'nin ekonomik performansının yeni yılda 2015 yılına kıyasla daha iyi olacağını düşünüyorum.

Yenilikçi finansman yöntemlerine ihtiyaç var

2015'te de gördüğümüz gibi bölgesel politik ve sosyal istikrarsızlıklar hâlâ önemli bir risk teşkil ediyor. Bu yüzden ihtiyatlı olmakta fayda var. FED ile ilgili olarak artık önümüzü daha iyi görebiliyoruz. Kademeli bir faiz artışı olacak. Bu da herkesin hazırlanması için zaman kazandıracak. Petrol fiyatlarının düşmüş olması bizim için önemli bir avantaj. Fakat petrol fiyatlarının daha fazla düşmesi gelirini buradan sağlayan ülkelere olan ihracatımızı olumsuz etkileyebilir. 2016'daki en büyük riskimiz dış finansmanın maliyetinin artacak olması. Bizim gibi 200 milyar dolar kısa vadeli borcu olan bir ülkenin bu konuyu göz ardı etmemesi gerekiyor. Bu yüzden yenilikçi finansman yöntemlerine ihtiyacımız var. Güçlü sermaye yapısına sahip, kredibilitesi yüksek grupların bu sorunu KOBİ'lere kıyasla daha kolay aşabileceklerini düşünüyorum.

Türkiye'de yerli sanayinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerekiyor. Sanayimiz de katma değeri yüksek ürünlere ağırlık vermeli. Hangi sektörde olursan olsun sanayicilerimizin yenilikçi olması gerekiyor. Ancak bu şekilde ekonomik bir katma değer yaratabiliriz. Yeni bir ihracata dayalı ekonomik model

geliştirmeliyiz. Özellikle Ar-Ge ve inovasyon çok önemli. Hükümetin Yeni Eylem Planı'nda yer aldığı şekilde Ar-Ge ve yenilik desteklerinin etkinliğinin artırılması gerektiğini düşünüyorum. Ar-Ge ve Ür-Ge süreçlerine üniversitelerimizin çok daha fazla dâhil edilmesi, somut, hızlı ve yenilikçi çözümler üretilmesi gerekiyor. Özellikle mühendislik alanında çok önemli bir insan kaynağımız var. Bu değerleri yurt dışına kaçırmamalıyız. Diğer taraftan tersine beyin göçünü başlatacak mekanizmaları geliştirerek yurt dışındaki değerlerimizi de buraya çekmeliyiz.

Akıllı teknolojilere yatırım yapmalıyız

Günümüzde sadece insanlar değil tüm cihazlar birbiri ile iletişim kurmaya başladı. Bütün cihazlar akıllandı. Bu yüzden tüketici elektroniğinden beyaz eşyaya, otomotivden sağlık sektörüne uzanan geniş bir yelpazede hayatın akıllanacağını düşünüyorum. Yaşamı akıllandıracak teknolojilere yatırım yapan şirketlerin ön plana çıkacağına inanıyorum.

Türkiye'de gündemden düşmeyecek en önemli konulardan birinin enerji olacağını düşünüyorum. Gelecek 10 yıllık süreçte ekonomik büyüme hedeflerinin karşılanabilmesi için mevcut kurulu gücümüzün yaklaşık 40 bin MW artışla, 2023 yılında 110 bin MW'a çıkarılması gerekiyor. Bu yüzden yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına olan ihtiyaç daha da artacak. Özellikle güneş enerjisinin öne çıkacağını söyleyebilirim.

Türkiye'nin vazgeçemeyeceği alanlardan biri de gayrimenkul. Fakat artık kimse iki duvar, bir çatıya para ödemek istemiyor. Kaliteli, insan yaşamına dokunan, çevreyle dost ve fonksiyonelliği yüksek gayrimenkuller çok daha fazla ön plana çıkacak.

Diğer taraftan artan gelir düzeyi ve yenilikçi talepler ile birlikte tekstil sektörünün de en canlı sektörlerden biri olmaya devam edeceğini düşünüyorum. Artık insanlar hem giysilerinde hem de ev ve ofislerinin tasarımında modayı yakından takip ediyorlar. Aynı zamanda hayatın hızlanması ile birlikte kırışmayan ya da kir tutmayan kumaşlara yönelik talepler de artıyor. Tekstilde moda ve yenilikçilik kavramlarını birleştiren başarılı işlerin ön plana çıkacağını düşünüyorum.

Öne çıkabilecek diğer sektörlerden biri de yüksek metalürji bilgisi gerektiren madencilik alanlarında olacak. Özellikle nadir bulunan elementlerin işlenmesi büyük bir önem taşıyor. Çok hassas bir teknoloji gerektiren nikel gibi elementler teknolojiden medikal araçlara kadar hayatın çok farklı alanlarında kullanılabiliyor. Bu da katma değeri çok yüksek ve yenilikçilik gerektiren bir alan…

Zorlu'dan iş dünyasına tavsiyeler

2016'nın tüm yatırımcılar için gerçekten farklı bir yıl olacağını düşünüyorum. Çünkü dünya artık paranın bol olduğu dönemi geride bırakıyor. FED'in kademeli olarak faiz artırımına gideceği 2016'da bu sürece uyum sağlayanlar daha başarılı olacaklar. Yatırımlara ara verilmemeli ama herkesin ayaklarının yere daha sağlam basması gerekiyor. Bir yandan özkaynakları güçlendirmek diğer taraftan da yeni finansman imkânları araştırmak öncelikle parasal strateji olmalı. Diğer taraftan Güney Amerika ve Afrika gibi ihracat potansiyeli yüksek yeni pazarlara açılmak gerekiyor. İç pazarda ise trendleri ve tüketici taleplerini güncel olarak takip edecek yöntemler geliştirilmeli. Çünkü tüketici talepleri çok hızlı değişiyor. Bu talepleri önceden gören ve çözüm üreten şirketler kendi sektörlerinde fark yaratıyor.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile beraberindeki TOBB Yönetim Kurulu Üyeleri, Başbakan Ahmet Davutoğlu'na yaptıkları nezaket ziyaretinde, "Eylem Planı'ndaki reformların takipçisi olacağız" dedi.

Başbakan Davutoğlu, TOBB Yönetim Kurulu'nu kabul etti

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Başbakan Davutoğlu'na yaptıkları nezaket ziyaretinde, bir yıllık Eylem Planı'nda iş dünyası ve yatırımcıların uzun zamandır bekledikleri birçok reform olduğunu ifade etti.

Başbakan Ahmet Davutoğlu, Çankaya Köşkü'nde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile beraberindeki TOBB Yönetim Kurulu Üyelerini kabul etti. Kabul sonrası açıklamada bulun TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, yaptıkları ziyaretin nezaket ziyareti olduğunu belirterek, hükümetin açıkladığı bir yıllık Eylem Planı'nı çok faydalı bulduklarını söyledi.

Hisarcıklıoğlu, Eylem Planı'nda çalışma hayatından mesleki eğitime, girişimcilikten yenilikçilik desteklerinden KOBİ teşviklerine kadar uzun zamandır bekledikleri birçok reformun bulunduğunu ifade etti.

"Büyümede çok iyi performans gösterdik"

Yılın üçüncü çeyreğine ilişkin büyüme rakamlarına da değinen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "%4'lük büyüme yakaladık ki, iki seçim arasında olmasına ve o dönem artan teröre rağmen çok iyi performans gösterdiğimizi ortaya koyuyor. 2016'da yeniden yatırım hamlesi başlatıp, 2001 krizi sonrasında kaldığımız gibi bir ivmeyi kazanacağımıza inanıyoruz" değerlendirmesini yaparak şöyle konuştu:

"TOBB olarak, Türk özel sektörünün bütün sorunlarını toparlayıp aktarabilmek için kriz masası oluşturmuştuk. Kriz masasına gelen sonuçları aktardık ve önerilerimizi sunduk. Türk iş dünyası olarak, 2015 yılında bir asgari ücretlinin bize maliyeti 1500 lira. Yani eline net 1000 lira geçenin maliyeti 1500 lira. Bu kapsamda özel sektörün üzerindeki özellikle KOBİ'lerin üzerindeki yükü hafifletecek bir model üzerinde görüşümüzü sunduk. Bununla ilgili ekonomiden sorumlu bakanlarımızla çalışacağız."

Hisarcıklıoğlu, ziyarette Doğu ve Güneydoğu'da terörden mağdur olan Türk iş dünyasının temsilcilerinin sorunlarını anlatabilme fırsatı bulduklarını da söyledi.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi ve TOBB Fotoğraf Servisi

Edirne'de "Tarımın Yıldızları" ödüllerini aldı

Edirne Ticaret Borsası'nın organize ettiği "Tarımın Yıldızları" ödül töreninde konuşan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Türkiye'de tarım ve hayvancılığın ihmal edilmemesi gerektiğini belirtti.

Edirne Ticaret Borsası (ETB) tarafından organize edilen "Tarımın Yıldızları" ödül töreninde konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, dünyada tarım ve tarım ürünlerine ihtiyacın her geçen gün arttığını söyledi.

Uluslararası kuruluşların Türkiye'nin tarım yapmasını istemediğini, özellikle 2001 krizinde bunun daha fazla fark edildiğini anlatan Hisarcıklıoğlu, "2001 krizi sonrasında uluslararası bütün kuruluşlar neredeyse Ankara ziyaretleri sırasında 'Tarımla ne uğraşıyorsunuz' diyorlardı. Ben arkadaşlarıma bir araştırma yaptırdım. Baktım ki, tarım ticaretinin %70'i küresel ölçekli iş yapan 10 firmanın elinde. Daha fazla iş yapabilmek için 'Türkiye ve diğer firmalar tarımdan çıksın' diye uğraşıyorlar" ifadesini kullandı.

Edirne'ye havalimanı talebi

Edirne Valisi Dursun Ali Şahin de yaptığı konuşmada, kente havalimanı yapılması gerektiğini belirterek, "Havalimanı Yunanistan ve Bulgaristan'a da hitap etmeli. Edirne ve Kırklareli, bundan yararlanacak. Hızlı tren ve havalimanı yapılırsa kentimiz hem havadan hem de karadan uçacak'" dedi. Konuşmaların ardından 2010-2014 yılları arasında yüksek tescil ücreti ödeyenler ile ETB çatısı altında 30-40 ve 50 yılını dolduran üyelere plaketleri verildi.

Bakan Işık, TOBB ETÜ Garaj ve Teknoloji Merkezi'ni ziyaret etti

Girişimci gençlerin yetişmesinde önemli bir işlev üstlenen TOBB ETÜ Garaj ve TOBB ETÜ Teknoloji Merkezi'ni ziyaret eden Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'ndan çalışmalar hakkında bilgi alarak, incelemelerde bulundu.

Burhaniye Pelitköy'de Özel Eğitim Merkezi açıldı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Yargıtay Birinci Başkanı İsmail Rüştü Cirit ile birlikte, Burhaniye Pelitköy Ticaret Odası Özel Eğitim Uygulama Merkezi ve Özel Eğitim İş Okulu ile yapımı tamamlanan tesislerin hizmete alım törenine katılan TOBB Başkanı M. Rifat Hİsarcıklıoğlu eğitime yapılan yatırımdan asla zarar edilmeyeceğini belirtti.

Hisarcıklıoğlu: "4. Sanayi Devrimi kaçırılmamalı"

Kocaeli'de düzenlenen Sektörel Performans Değerlendirme Ödül Töreni'ne katılan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, "Bugüne kadar üç sanayi devrimi ıskaladık. Dördüncü sanayi devriminde dünyayı yakalamamız gerekiyor" dedi.

Kocaeli Sanayi Odası (KSO) tarafından düzenlenen 8'inci Sektörel Performans Değerlendirme ödül töreninde konuşan Hisarcıklıoğlu, dünya ekonomisinin daralmaya gittiği bir dönemde, Türkiye ekonomisinin büyümesinin beklentilerin altında olduğunu söyledi.

Diğer ülkelere göre ekonomiden memnun olduklarını ancak 2002-2008 arasında %8 ekonomiyi büyütmüş bir ülke olarak bugünkü büyümeden memnun olmadıklarını ifade eden Hisarcıklıoğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

"Daha fazla zenginleşebilmenin yolu ekonomiyi büyütmekten geçiyor. Onun için büyüme hızına geçmemiz lazım. Bunun için yapılması gereken iş yapısal reformlardır. Kişi başına düşen milli geliri 3 bin dolardan 10 bin dolara getirirken ekonomik yapısal reformları yaptığımız için bunun cevabını aldıysak, kişi başına düşen milli gelirin 10 bin

dolardan 25 bin dolara çıkarılması için de ekonomideki gerekli olan yapısal reformlara odaklanıyor olmamız lazım. Hükümetimizin açıklamış olduğu program çerçevesinde önümüzdeki 100, 200 günde bu reformların hızla yapılıp, önümüzün açılması lazım."

Kamu ihaleleri %30 yerli malı

Hisarcıklıoğlu, yaklaşık 20 yıldır Türk özel sektörü olarak, uluslararası anlaşmalarda var olan kamu ihalelerinde yerli malına öncelik verildiğini anlattı. Altı aylık uygulamada 30 milyar liralık kamu mal alırken şu anda yerli mal satışı payının %30'lara çıktığına dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, "Artık kamuya %30 yerli mal veriyoruz. Yani yerli sanayinin malını verebilir hale geldik. Burada 30 milyar liralık bir pazar var. Sanayicilerimiz yerli malı belgesini alıp, yerli malı ihalesine girsinler. Kamu, yabancıya göre sizden %15 daha pahalıya mal almak mecburiyetinde. Bunu daha fazla kullanmamız lazım" değerlendirmesinde bulundu.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Yargı ve İş Dünyası Sempozyumu'nda yaptığı konuşmada, iyi işleyen bir hukuk sisteminin olmasının toplumda güven duygusunu artırdığını vurgulayarak, daha hızlı karar alınması için, "Belli bir tutarın altındaki ticari davalarda tahkimi ve bireysel davalarda arabuluculuk sistemini zorunlu hale getirmeliyiz" dedi.

Dördüncü sanayi devrimi konuşuluyor

Sanayileşmede dünyayı yakalamanın önemine de değinen TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "Dünya üç sanayi devrimi tamamladı. Biz bunların hepsini ıskaladık. Şimdi dördüncü sanayi devrimi konuşuluyor. Bu devrimde makinalar makinalarla konuşuyor. Makinanın ham madde ihtiyacı olduğunda direk olarak bayideki makinayla bağlantıya geçip siparişi vereceği bir döneme geçiyoruz. Bu dönem, dijitalleşme dediğimiz bu dördüncü sanayi devrimini kaçırmayalım" dedi.

KSO Yönetim Kurulu Başkanı Ayhan Zeytinoğlu da, ödüle layık görülen firmaların seçiminde verimlilik, istihdam, yenilikçi ve markalaşma, finansal sonuçlar, dış ticaret, topluma katkı ve çevre ile çalışanların geliştirilmesi ve bilinçlendirilmesi gibi kriterlerin ön plana alındığını ifade etti.

Konuşmaların ardından, organizasyon kapsamında değerlendirmeye alınan 123 firma arasında dereceye giren 18'inin temsilcilerine ödülleri takdim edildi.

"Hukuk demek güven demek"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İstanbul'da gerçekleştirilen Yargı ve İş Dünyası Sempozyumu'nda yaptığı konuşmada, Türk özel sektörü olarak en büyük arzularının hukukun en iyi şekilde işlemesi olduğunu belirterek, "İyi işleyen bir hukuk sistemi olursa, toplumda güven duygusu da artar. Kişilere ve kurumlara güven varsa, ekonomi daha iyi ve adil işler. Güvenin olmadığı bir ülkedeyse, ne yaparsanız yapın, büyüme de istikrar da kalıcı olmuyor" dedi.

Mahkemelerin ve hâkimlerin her gün artan, büyük bir iş yükü ile karşı karşıya olduklarını belirten Hisarcıklıoğlu, konuşmasına şöyle devam etti:

"Son istatistiklere göre, Ticaret Mahkemelerinde bir dava ortalama 311 gün, İş Mahkemelerinde 381 gün, Fikri ve Sinai Haklarda ise 425 gün sürüyor. Daha hızlı karar alınması için alternatif çözüm yollarına ağırlık verilmeli. Belli bir tutarın altındaki ticari davalarda tahkimi ve bireysel davalarda arabuluculuk sistemini zorunlu hale getirmeliyiz. Yeni yasama döneminde, yargıyı rahatlatacak bu düzenlemeler, Meclisimizden de destek bulacaktır" dedi.

ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser ile Bingöl TSO Yönetim Kurulu Başkanı Erkan Çalbay, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik ile Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkçi'nin şahitliğinde protokolü imzaladı.

Afyon ve Bingöl "Kardeş Oda" protokolü imzaladı

Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası ile Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası arasında imzalanan "Kardeş Oda" protokol töreninde konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, protokol ile iki şehrin iş dünyalarının daha fazla yakınlaşacağını ve daha fazla işbirliği yapacağını söyledi.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, Afyonkarahisar TB tarafından yaptırılan Hayvan Park Pazar Yeri'ni ziyaret ederek, Afyonkarahisar TB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Mühsürler'den tesis hakkında bilgi aldı.

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz, Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İbrahim Çağlar, TOBB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Faik Yavuz, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi Necdet Özer ile Özel TOBB ETÜ Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı Şadan Eren'in de katılımıyla Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası (ATSO) ile Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) arasında "Kardeş Oda" protokolü imzalandı. ATSO Yönetim Kurulu Başkanı Hüsnü Serteser ile Bingöl Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erkan Çalbay tarafından imzalanan protokolle iki il arasında daha fazla ticaret, ortak yatırım ve projeler yapılması hedefleniyor.

"İki şehir de marka"

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu yaptığı konuşmada, "Kardeş Oda" protokolü imzalanmasının iki ilin iş dünyalarını daha fazla yakınlaştıracağını ve işbirliklerini geliştireceğini söyledi. "Birlikte rahmet

ve bereket, ayrılıkta azap var" diyerek, birlik ve beraberliğin önemine dikkati çeken Hisarcıklıoğlu, "Her iki ilimiz de marka Afyonkarahisar'ın sucuğu, Bingöl'ün cevizli sucuğu, balı, Afyonkarahisar'ın kaymağı meşhur. Tek farkları bir doğuda, biri batıda. Afyon daha erken sanayileşmiş, ürünlerini daha erken paraya çevirmiş. Amacımız iki şehrimizin sanayicisi ve tüccarının daha iyi ilişkiler kurmasını sağlamak" ifadesini kullandı.

Hisarcıklıoğlu, son dönemde yaşanan terör olaylarının Türkiye üzerinde oynanan kirli bir oyunun parçası olduğunu dile getirerek, "Kimse boşuna heveslenmesin, biz bu oyuna gelmeyiz" dedi.

Ticaret için huzurun vazgeçilmez unsur olduğuna dikkat çeken Hisarcıklıoğlu, "Zengin olmak istiyorsak, ticaretin önünü açacağız. Ticaretin tek talebi huzurdur" diye konuştu.

Orman ve Su işleri Bakanı Eroğlu

Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu ise iki Oda arasındaki işbirliğinin memnuniyet verici olduğunu belirterek, "Bingöl gerçekten çok güzel bir şehir. Afyonkarahisar ile böyle bir gönül köprüsü, basit bir Ticaret ve Sanayi Odası işbirliği değil, doğu ile batı asarında, iki şehir arasında gönül köprüsü kurulması meselesidir" ifadesini kullandı.

Türkiye üzerinde gerçekten çok oyun oynandığını ifade eden Bakan Eroğlu, "Ama bu kardeşlik devam ettikçe, onların oyunları daima boşa gidecektir" dedi.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Çelik

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik de protokolün hayırlı olması temennisinde bulunarak, bunun kardeşliği bozmaya çalışanlara en güzel cevap olduğunu vurguladı.

Bakan Çelik, iki dönemdir AK Parti Şanlıurfa Milletvekilliği yaptığını, Güneydoğu'da vatandaşların ne tür zorluklar yaşadığını, kapı kapı gezerek gördüğünü dile getirerek, "Bu attığınız adım, verdiğiniz fotoğraf çok anlamlı bir fotoğraftır. Çünkü biriz, beraberiz, bir olacağız, beraber olacağız, geleceğe de birlikte yürüyeceğiz" dedi.

Bakan Çelik, Afyonkarahisar ve Bingöl'ün tarım ve hayvancılıkla öne çıkan iki kent olduğunu, bölgelerin yöresel ürünlerinin gelişmesi için el birliği içinde çalışacaklarını söyledi.

Kalkınma Bakanı Yılmaz

Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz da protokolünün çok anlamlı bir girişim olduğunu belirterek, iki ilin mesafe olarak birbirine uzak gibi göründüğünü ancak çok enteresan benzerlikler taşıdığını söyledi.

Bakan Yılmaz, "Her iki il kavşak noktasındadır. Her iki ilde termal var, hizmet sektörü oteller var. Kaymak, bal iki ilin ortak özelliği olacaktır. Her iki ilde tarım ve hayvancılık ortak noktadır. Ayrıca tarihi olarak benzerlikleri vardır. İş dünyası ve siyasiler iki şehre de gerekli destekleri verecektir" dedi.

Gümrük ve Ticaret Bakanı Tüfenkçi

Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkçi ise imzalanan protokolün bölgeler arasında ki işbirliğinin gelişmesi kadar doğu ile batı arasında gönül köprülerinin birleşmesi açısından da protokolün büyük önem taşıdığını belirterek, konuşmasına şöyle devam etti:

"Odalarımızın ulusal ve uluslararası ticarete önemli katkılar sağladığını, ülkemizin son 13 yıldaki gelişmesinde Odaların katkısının ne kadar büyük olduğunu biliyoruz. Özellikle batıdaki Odaların doğu ve Günaydoğu Anadolu bölgelerindeki Odalara sahip çıkmasının çok çok önemi var. En azından manevi olarak oradaki insanlarımızın bu zor günlerinde yanında olmasının büyük bir önemi var. Sizin onlara sahip çıkmanız onların bu ülkeye bağlılığı açısından hem bizlere, sizlere inanması açısından çok önemli olduğunu düşünüyorum."

Türk firmalarının Afrika pazarına girişi kolaylaşıyor

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'deki Afrika ülkeleri büyükelçilikleri ile "Road Show: Discovering Africa" programının başlangıç toplantısına katıldı.

Türkiye'deki Afrika ülkeleri büyükelçilikleriyle bir araya gelen TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Afrika'daki iş ve yatırım fırsatları için taraflar arasında yapılan iş birliğine çok önem verdiklerini söyledi.

TOBB ile Afrika Ticaret, Sanayi, Tarım ve Meslek Odaları Birliği (UACCIAP) tarafından kurulan Türkiye-Afrika Odasınca, Türk firmalarının Afrika piyasasına girişinin kolaylaştırılması ve piyasada daha aktif olmalarının sağlanması amacıyla Türkiye'deki Afrika ülkeleri büyükelçilikleri ile "Road Show: Discovering Africa" programı başlatıldı.

Programın TOBB İkiz Kuleler'deki tanıtımında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye ile Afrika kıtası arasındaki dostluğun uzun yıllara dayandığını söyledi.

Tarih boyunca her iki tarafın da birbirine yakın olduğunu dile getiren Hisarcıkloğlu, Afrika ile ilişkileri geliştirmek adına 1998 yılında Afrika Eylem Planı'nın uygulanmaya konulduğunu hatırlattı. Taraflar arasındaki dış ticaret hacminin geçen yılsonu itibarıyla 20 milyar dolara ulaştığını anlatan Hisarcıkloğlu, Türk firmalarının Afrika'daki yatırımlarının da 5 milyar doları aştığına dikkati çekti.

İhracatın yarıdan fazlasının AB ve ABD gibi gelişmiş piyasalara yapıldığını dile getiren Hisarcıklıoğlu, son yıllarda yatırım ortamının gelişmesiyle Türkiye'ye gelen doğrudan yatırımların hızla arttığını söyledi.

Türkiye'nin müteahhitlik ve turizm sektörleri anlamında da dünyanın önemli ülkeleri arasında yer aldığını vurgulayan Hisarcıklıoğlu, sözlerini şöyle tamamladı:

"Türkiye ekonomisi 1980 sonrası önemli bir dönüşüm ve gelişme gösterdi. İçe kapalı, dış rekabete kapalı ülkeydik. Bugün tüm piyasalara açılmış küresel rekabette ayakta kalmış, İtalya ile Çin'in arasındaki en büyük sanayi devi olan ülke haline geldik. Bu iktisadi dönüşüm sürecinin başarısında güçlü özel sektörün çok ciddi katkısı oldu."

Afrika ekonomisi gelişiyor

Fas'ın Ankara Büyükelçisi Lutfi Auad da programın Türkiye'nin Afrika kıtasına gösterdiği ilgiyi göstermesi

açısından önemli olduğunu ifade etti.

TOBB'un Türkiye için taşıdığı önemin ifarkında olduklarını dile getiren Auad, "Bu organizasyonlar sayesinde Afrikalı büyükelçiler, Türk ekonomisinin canlılığını görme şansına sahip olacaklar" dedi.

Auad, 2000'li yıllarda Afrika'nın dünyada en fazla gelişen ekonomilerden olduğunu belirterek, şu değerlendirmeyi yaptı:

"Afrika kıtası, dinamik genç nüfusunu değerlendirerek dünya çapındaki yerini elde etmek istiyor. Aynı zamanda kalıcı, sürdürülebilir gelişme için doğal kaynaklarını, zenginliklerini de kullanmak istiyor. Bu gelişmeyi de Türkiye gibi onunla işbirliği yapmak isteyen ülkelerle gerçekleştirmek istiyor. Afrika'nın dost ülkelerle kazan-kazan ilişkisi kurması gerekiyor ve Türkiye bu ülkeler arasında ilk sıralarda yer alıyor."

Dışişleri Bakanlığı Afrika Genel Müdürü Büyükelçi Hulusi Kılıç da, Türkiye'nin kalkınmasında ve dünyada tanınmasında TOBB'un önemli rol üstlendiğini ifade etti.

TOBB'un faaliyetlerinin, Türkiye'nin dünyanın 16'ncı büyük ekonomisi olmasında önemli katkı sağladığını vurgulayan Kılıç, "Bu girişimi çok önemli buluyorum. Bizim gizli bir ajandamız yok. Kazan-kazan ilişkisi yürütüyoruz. Bilgimizi, tecrübemizi kıskanmadan paylaşıyoruz" dedi.

ICC Türkiye Milli Komitesi Yönetim Kurulu toplandı

Milletlerarası Ticaret Odası (ICC) Türkiye Milli Komitesi Yönetim Kurulu M. Rifat Hisarcıklıoğlu'nun başkanlığında toplandı. Dünyada ticaretin kurallarının ICC gibi uluslararası mekanizmalarda belirlendiğini belirten Hisarcıklıoğlu, uluslararası kuralları bir tek Türkiye olarak değiştirme imkânı olmadığını, uluslararası organizasyonlarda lobi yapabilmenin büyük önem taşıdığını söyledi.

Hisarcıklıoğlu, Türkiye-AB KİK Eş Başkanlığı görevini devraldı

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi (KİK) üyeleri, Türk-İş'in 22'nci Olağan Genel Kurulu'nda tekrar Genel Başkan seçilen Ergün Atalay'ı ziyaret etti. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının başkan ve temsilcilerinin de katıldığı ziyarette, Türkiye-AB KİK Eş Başkanlığı devir teslim töreni de gerçekleştirildi. Törende, Türkiye-AB KİK Eş Başkanı Bendevi Palandöken, görevi TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na devretti.

TOBB, İran odalarıyla daha yakın çalışmaya hazır olduklarını açıkladı

İran Ticaret, Sanayi, Maden ve Tarım Odası (ICCIMA) ile işbirliği toplantısında konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İran ile ticarette olduğu gibi karşılıklı doğrudan yatırımlarda da ciddi fırsatlar bulunduğuna dikkat çekerek, "Daha yakın çalışmalıyız. Türkiye ile İran'ı birbirine daha sıkı bağlayacak çalışmalar yapmaya hazırız" dedi.

Atlantik Konseyi'nin 7. Enerji ve Ekonomi Zirvesi gerçekleştirildi

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, İstanbul'da gerçekleştirilen Atlantik Konseyi'nin 7. Enerji ve Ekonomi Zirvesi'ne katıldı. Zirve'ye; Hırvatistan Cumhurbaşkanı Kolinda Grabar-Kitarovic, İzlanda Ekonomi ve Ticaret Bakanı Ragnheiður Elín Árnadóttir, ABD''nin Uluslararası Enerji İşleri Koordinatör ve Özel Temsilcisi Amos Hochstein, Litvanya Enerji Bakanı Rokas Masiulis, Atlantik Konseyi Başkanı John M. Huntsmann ve Amerikan Türk Konseyi Başkanı General James Jones iştirak etti.

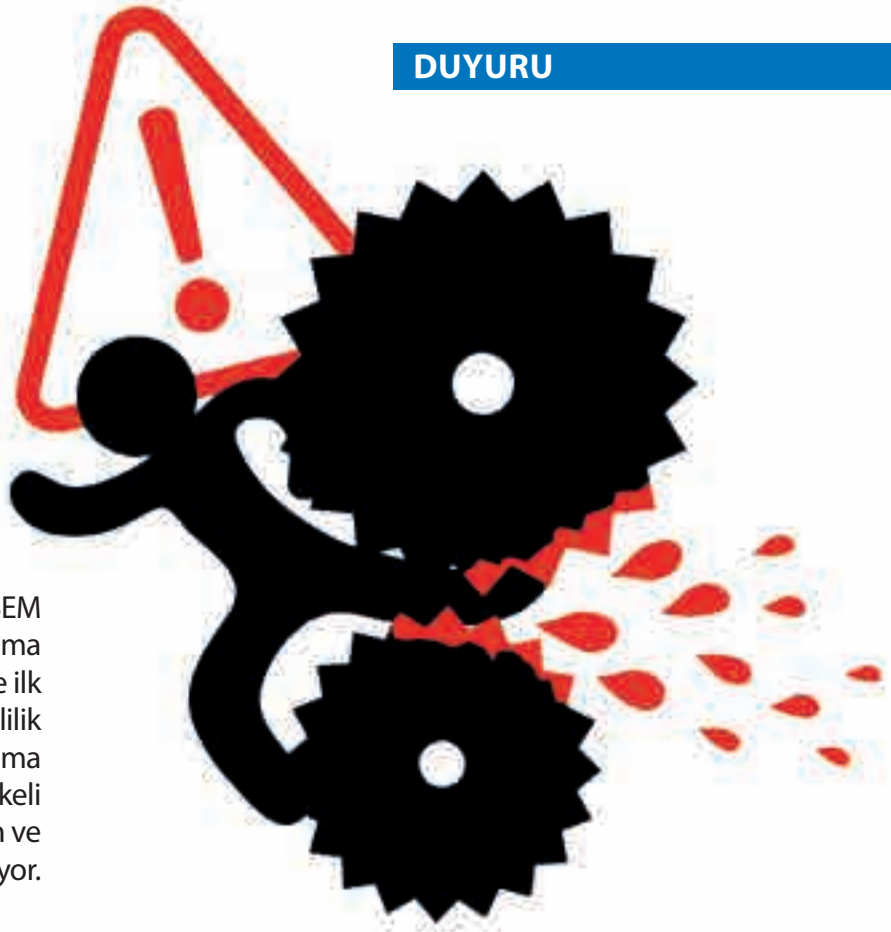

İslam ülkelerinin önceliği Tercihli Ticaret Anlaşması

İslam ülkelerindeki kalkınma konusunu ele alan İSEDAK toplantılarının 31'incisi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katılımıyla gerçekleştirildi. TOBB Başkanı ve İslam Ticaret Sanayi Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, öncelikli konunun İslam ülkeleri arasında ticareti artıracak olan Tercihli Ticaret Anlaşması'nın hayata geçirilmesi olduğunu söyledi.

TOBB, iş kazalarının önüne geçmek için Mesleki Yeterlilik Belgesi veriyor

TOBB'un girişimleriyle kurulan MEYBEM sınav ve belgelendirme yetkisi aldı. Çalışma Bakanlığı tarafından yapılan düzenleme ile ilk etapta 40 meslek dalında, Mesleki Yeterlilik Belgesi olmayanlar çalışamayacak. Uygulama 25 Mayıs 2016'da yürürlüğe giriyor. Tehlikeli işler için uygulanacak sistem, işveren ve çalışanlara herhangi bir maddi yük getirmiyor.

TOBB tarafından tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde sınav ve belgelendirme yapmak üzere kurulan Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezleri (MEYBEM), 12 alanda Mesleki Yeterlilik Kurumu'ndan (MYK) sınav ve belgelendirme yetkisini aldı.

Konuyla ilgili bir açıklama yapan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, 2010 yılından bu yana UMEM Beceri'10 Projesi ile işi olmayanlara mesleki eğitim vererek istihdam edilmelerini sağladıklarını hatırlatarak, bu projenin ardından mesleki yeterlilik konusunda yeni bir inisiyatif aldıklarını söyledi. Hisarcıklıoğlu, "Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Merkezleri'ni (MEYBEM) kurduk. MEYBEM, tehlikeli ve çok tehlikeli işlerden olan inşaat, asansör ve metal sektörlerinde 12 yeterlilikte sınav ve belgelendirme hizmeti sunuyor. 5 Kasım 2015 tarihinde TÜRKAK tarafından akredite edilen MEYBEM, 28 Aralık 2015 tarihinde Mesleki Yeterlilik Kurumu'ndan sınav ve belgelendirme yetkisini aldı" açıklamasında bulundu.

40 meslekte mesleki yeterlilik belgesi zorunlu

Hedeflerinin zorunluluk getirilen tüm mesleklerde Türk iş dünyasına belgelendirme hizmeti vermek olduğunu ifade eden TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayımlanan tebliğ ile ilk etapta 40 meslekte, mesleki yeterlilik belgesi zorunluluğu geldiğini açıkladı. Hisarcıklıoğlu, bir yıllık geçiş sürecinin 25 Mayıs 2016 tarihinde dolduğunu ve bu tarihten sonra, Mesleki Yeterlilik Belgesi olmayan kişilerin çalıştırılamayacağını söyledi.

Hisarcıklıoğlu konuya yönelik şu açıklamayı yaptı:

"Sınav ücretlerinin tamamı devlet tarafından karşılanıyor. Hem işverenlerimizin hem de çalışanlarımızın bu belgeyi alırken herhangi bir maddi gideri olmayacak. Birliğimiz, sınav ve belgelendirme konusundaki yeni hizmetiyle elini taşın altına koydu. Hedefimiz, zorunluluk getirilen mesleklerin tamamında sınav ve belgelendirme hizmeti vererek, iş kazalarını en aza indirmek ve bu mesleklerde çalışanların nitelik seviyesini yükseltmek. Ayrıca önümüzdeki süreçte mesleki yeterlilik sistemini daha çok tanıtacak ve sınavları Oda ve Borsalarımız kanalıyla 81 ilde yaygınlaştıracağız."

İlk sınav "iskele kurulum elemanı" alanında yapıldı

Hisarcıklıoğlu, MEYBEM tarafından ilk sınavın İskele Kurulum Elemanı alanında inşaatlarda bu görevde çalışan kişilere yapıldığını belirterek, "MYK tarafından yetkilendirilen MEYBEM ilk olarak, 2015 yılı tamamlanmadan, inşaatlarda iskele kurulumu yapan kişilere, İş Sağlığı ve Güveliği ile İskele Kurulumu, Kontrolü, Sökümü ve Depolama İşleri'nden oluşan teorik ve pratik sınavları gerçekleştirdi. Sınavlar önümüzdeki günlerde açıklanacak ve sınavın tamamından başarılı olanlar Mesleki Yeterlilik Belgelerini alacak" dedi.

MEYBEM'e nasıl başvuruluyor?

Ankara'da TOBB İkiz Kuleler içerisinde ofisi bulunan MEYBEM'e başvurular **www.meybem.com.tr** adresi üzerinden bireysel veya kurumsal olarak yapılabilecek. MEYBEM AŞ tarafından sınav ve belgelendirme hizmeti verilen alanlar şunlar: Asansör Bakım ve Onarımcısı Seviye 3, Asansör Bakım ve Onarımcısı Seviye 4, Ahşap Kalıpçı Seviye 3, Betonarme Demircisi Seviye 3, Betoncu Seviye 3, Duvarcı Seviye 3, İskele Kurulum Elemanı Seviye 3, Sıvacı Seviye 3, CNC Programcısı Seviye 4, CNC Programcısı Seviye 5, Metal Sac İşlemeci Seviye 3, Metal Sac İşlemeci Seviye 4.

Yaşanacak şehir

Eskişehir

Eskişehir; ulaşım altyapısı, enerji olanakları, verimli tarımsal toprakları, zengin maden kaynakları, gelişmiş sanayisinin yanı sıra kültür, sanat ve eğitim faaliyetleriyle en yaşanabilir şehirler içinde ilk sırada yer alıyor.

Eskişehir, son yıllarda sanayinin gelişimiyle birlikte sosyoekonomik yaşam da hızlı bir gelişme gösteriyor. Eskişehir, Kalkınma Bakanlığı'nın İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması'na (SEGE- 2011) göre yedinci sırada yer alıyor. Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu'nun (URAK) 2009-2010 yılı İller Arası Rekabetçilik Endeksi sonuçlarına göre ise en rekabetçi 6'ncı il.

Markalaşma Becerisi ve Yenilikçilik Endeksi sıralamasında 11,004 endeks değeriyle 81 il arasında 9'uncu sırada yer alırken, İç Anadolu Bölgesi'nde bulunan toplam 13 il içinde Ankara'dan sonra ikinci sırada yer alıyor.

Üniversite şehri olarak tanımlanan Eskişehir sanayisiyle de ön plana çıkıyor. Sanayi sektörü payının %30 olduğu Eskişehir'de tarım sektörü %10, hizmet sektörü %60'lık payla dikkat çekerken, kent kişi başına gayrisafi katma değer sıralamasında Türkiye'nin 4'üncü, sanayinin gayrisafi katma değere katkısında ise ilk sırada yer alıyor. Eskişehir'in bir başka dikkat çeken ekonomik verisi ise çalışma yaşamından geliyor, Türkiye'nin en yüksek ücret aldığı %5'inci il olarak karşımıza çıkıyor.

Eskişehir'de turizm öne çıkıyor

Eskişehir il sınırları içinde bulunan Karaca Şehir Kalesi Osmanlıların ilk ele

Fotoğraflar: Eskişehir Ticaret Odası Fotoğraf Arşivi

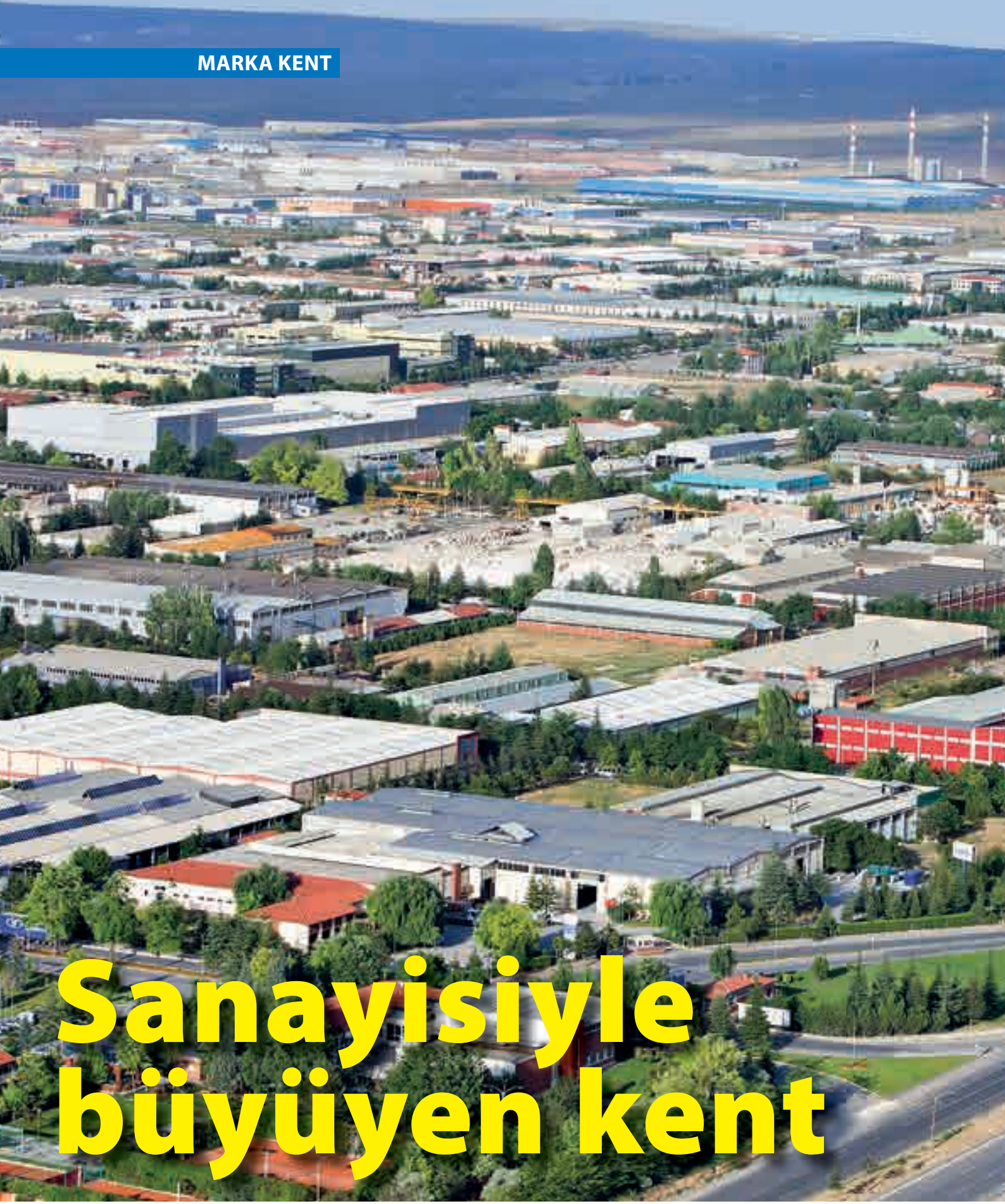
geçirdikleri Bizans Kalesi. Osmanlıların kurucusu olan Osman Gazi adına ilk hutbenin okunduğu, Osmanlıların devlet olarak kendilerini ilan ettikleri yer.

Ayrıca insanları sevgiye, birlik ve beraberliğe çağıran bir hak aşığı Yunus Emre'nin yaşadığı şehir. Yine zekâsı ve fıkralarıyla dünyaca tanınmış bir halk filozofu Nasreddin Hoca'nın yaşadığı şehir. Aynı zamanda efsaneleşmiş halk kahramanı Seyit Battal Gazi'nin şehit düştüğü ve külliyesinin olduğu şehir.

Tarih ve kültürel değerlerine sahip çıkan Eskişehir, turizm sektöründe de atılım yapıyor. 2013 yılında Türk Dünyası Kültür Başkenti seçilen Eskişehir, "Türk Dünyası Kültür Başkentliği" ile "UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Başkentliği" unvanını alarak, markalaşma yolunda önemli bir gelişmeye de imza attı. Bu kapsamda otel ve turizm işletmeleri "Tarihi Odunpazarı Evleri Yaşatma Projesi" için bir araya gelerek turizmin gelişmesinde birlik ve beraberlik içinde çalışıyorlar.

Yüksek değerlere ulaşma başarısı gösteren Eskişehir, önümüzdeki 8-10 yıllık süreçte genç ve kalifiye nüfus yapısıyla, kendi dinamikleriyle birlikte yüksek ekonomik değerlerini iştahla harekete geçirip termal turizm, tarih turizmi, dini turizmi, tarım, hayvancılık, ticaret, sanayi ve madencilik alanlarında daha fazla yatırımcı çekerek, bölgede öncü şehir olma yolunda ilerliyor.

Sanayisiyle büyüyen kent

Fotoğraflar: Eskişehir Sanayi Odası Fotoğraf Arşivi

Eskişehir'in ekonomik hayatının dinamizminde önemli payın sanayi sektörüne ait olduğunu belirten Eskişehir Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Savaş M. Özaydemir, "Ülkemizin en önemli sanayi ve ticaret merkezlerinden biriyiz. Havacılıktan raylı sistemlere, beyaz eşya sanayisinden gıda sanayisine, makine imalattan seramik sanayisine kadar birçok alanda yatırımlara ev sahipliği yapıyoruz" dedi.

Eskişehir sanayinin 1894 yılında başlayan tarihsel gelişim sürecinin, 1968 yılında Eskişehir Sanayi Odası'nın (ESO) kurulmasıyla kentte düzenli ve planlı sanayileşmenin büyük hız kazandığına dikkat çeken ESO Yönetim Kurulu Başkanı Savaş M. Özaydemir, Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi'nin (OSB) yatırımlar için en önemli cazibe merkezlerinin başında geldiğini belirtti.

Eskişehir'in bugün Türkiye sanayinin en önemli üretim merkezlerinden biri olduğunu ifade eden Özaydemir, "Eskişehir'in makine imalat, metal eşya, havacılık sanayi, raylı sistemler sanayi ile beyaz eşya sanayi yönünden Türkiye'nin en gelişmiş endüstri noktalarından biridir" dedi.

Eskişehir sanayinin genel olarak ulaştığı nokta hakkında bilgi veren Özaydemir, sorularımızı şöyle yanıtladı:

Eskişehir hangi sektörlerle öne çıkmalı? Kentin sanayi sektöründeki gelişmelerini değerlendirir misiniz?

Eskişehir'de üretimi gerçekleştirilen bazı sanayi ürünleri, Türkiye çapında önemli pazar payına sahip mamuller olup, Eskişehir ekonomisinde ve sanayi içinde de büyük yer tutmaktadır. Buna göre uçak motoru imalatı, dizel lokomotif ile bor ürünleri üretiminde Eskişehir tüm Türkiye pazarının %100'ünü elinde bulundurmaktadır. Eskişehir sanayisi içinde beyaz eşya ana ile yan sanayi de önemli bir paya ve ağırlığa sahiptir. Türkiye'deki buzdolabı üretiminin %60'ı ve soğutucu kompresör üretiminin %95'i yine Eskişehir'deki sanayi tesislerinde gerçekleştirilmektedir.

ESO, sanayiciler ve uzmanlarla gerçekleştirdiği Stratejik Plan çalışmalarıyla yatırımcılara şimdi ve gelecekte yıldızı parlayacak sanayi sektörlerini de belirlemiştir. Eskişehir sanayiinde önümüzdeki 20 yıllık dönemde başta havacılık ve savunma sanayi, ileri seramikler sanayi, makine imalat sanayi ile raylı sistemler sanayi önce çıkacak olan sektörler olarak sıralanmıştır. Yine bölge ülkelerine de ihracat yapan gıda sanayi büyümesini sürdürmüştür.

> "Eskişehir Sanayi Odası, 2023 yılında kentin ihracatını 5 milyar dolara çıkarmayı hedefliyor."

Fotoğraflar: Eskişehir Sanayi Odası Fotoğraf Arşivi

ESO Yönetim Kurulu Başkanı Savaş M. Özaydemir, Oda'nın raylı sistemler alanında firmaları bir araya getirerek Türkiye'nin ilk Raylı Sistemler Kümesi'nin kurulmasına destek verdiğini söyledi.

Eskişehir'de yatırım bekleyen sektörler hangileri ve yabancı yatırımcılar açısından hangi avantajlar söz konusu?

Eskişehir'in Anadolu'ya açılan kapı olması, limanlara yakınlığı, hammadde ulaşımına kolaylığı, yetişmiş insan gücünün varlığı, hızlı tren projesinde kilit noktada olması şehri yatırım açısından cazip kılmakta. ESO'nun öncülüğünde kurulan Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi (OSB) yatırımlar için en önemli cazibe merkezlerinin başında geliyor. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Türkiye'nin en çevreci OSB'si seçilen bölge bugün 32 milyon metrekare büyüklüğü ve kusursuz altyapısıyla dikkat çekiyor.

Eskişehir OSB, yatırımcılara sunduğu avantajlarla bölgeyi yerli ve yabancı yeni yatırımlar açısından tercih edilir kılıyor. Ayrıca TCDD tarafından yapım çalışmalarına başlanması beklenen, OSB demir yolu bağlantısının tamamlanmasıyla, bölgedeki tüm firmalar demir yolu ulaşımından daha fazla yararlanarak lojistik maliyetlerinde önemli avantaja sahip olacaklar.

Yine Eskişehir'in önemli kara yolu ve demir yolu güzergâhlarının kesişme noktasında olması, aynı zamanda Gemlik ve İstanbul limanlarına yakınlığı Eskişehir OSB'ye yeni yatırımlar için önemli bir unsur oluyor. OSB'de altyapı yönünden bir sorun bulunmamakta, tüm yatırımcılara eşit şartlarda eksiksiz hizmet sağlanmakta. OSB'nin düz bir arazi üzerinde kurulması, bölge içinde her parsel sınırında su, elektrik, doğal gaz, fiber-optik internet bağlantısı, pis su hattı ve telefon ile her türlü destek hizmetlerinin bulunması bölgeye olan ilgiyi artırıyor. ESO tarafından kurulan CNC, Kaynak ve Otomasyon Eğitim Merkezleri sanayicilerin ihtiyaç duyduğu ara eleman yetiştirilmesi konusunda hizmet vermekte, sektörlere kalifiye eleman kazandırmakta.

Bunların yanı sıra Eskişehir'in daha rekabetçi bir yapıya kavuşması ve daha hızlı gelişimi için il sanayinde önemli bir paya sahip olan, raylı sistemler başta olmak üzere taşıt araçları ve lojistik konusunda önemli çalışmalar gerçekleştiriliyor. Söz konusu alanlara önemli miktarda kaynak aktarımı yapıldı.

Yine raylı sistemler alanında Hasanbey Lojistik Köyü ile Eskişehir OSB arasında yapılacak demir yolu çalışmaları da sürdürülüyor. Söz konusu bu altyapı yatırımları Eskişehir sanayisinde gittikçe güçlenmekte olan raylı sistemler, havacılık, otomotiv yan sanayi, ileri seramikler ile güçlü olan beyaz eşya yan sanayi ile makine imalat sanayi alanlarında yeni yerli ve yabancı yatırımcılar için kolaylaştırıcı olduğu kadar işbirliğini artırıcı unsurlar sunmakta.

Bütün bunların yanı sıra Eskişehir'in ileri teknoloji üretimi anlamında önemli insan kaynağına sahip olması, iki üniversitesinin bulunması, teknoloji geliştirme bölgesinin üç alanda (OSB, Anadolu ve Osmangazi Üniversiteleri) bulunması ve devlet teşvikleri arasında ileri teknoloji üretiminde teşvik sağlanması avantaj oluşturmakta.

Eskişehir'in marka kent olması açısından nasıl bir kentleşme modeli öngörüyorsunuz ve bu açıdan ESO olarak çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Bir asrı aşan sanayi tecrübesiyle Eskişehir, ülkemizin sanayileşme tarihinin en önemli simgelerinden ve marka şehirlerinden biri. Ayrıca kurulduğu günden bu güne şehirdeki sanayinin ahengini sağlayan, ürettiği projelerle ona yön verme misyonunu üstlenen, stratejik çalışmaları kâğıt üzerinde bırakmayan ESO, belirlediği sektörlerin gelişmesi için de çaba harcıyor.

Bu konuda ESO, il sanayinin geleceğini şekillendirmesinde kümelenme modeline de öncelik veriyor. Rekabet içinde hareket eden firmaları sektörel işbirliği içinde buluşturan bir yapı olan kümelenme çalışmalarına öncülük

Fotoğraflar: Eskişehir Sanayi Odası Fotoğraf Arşivi

Eskişehir OSB'de kurulan Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi (ETGB).

eden ESO, bu konuda ilk adımı Eskişehir-Kütahya-Bilecik Seramik Kümesi'nin kurarak attı. Başarılı çalışmalar yürüten ve ülkemize örnek olan bu kümenin ardından Eskişehir Havacılık Kümesi'nin kurulmasına öncülük eden ESO, havacılık ve savunma alanında çalışan firmaların bir araya gelmesini sağladı.

Oda, en son olarak raylı sistemler alanında firmaları bir araya getirerek burada ülkemizin ilk Raylı Sistemler Kümesi'nin kurulmasına destek verdi. Önümüzdeki dönemde benzer şekilde makine, mobilya, otomotiv yan sanayi ve beyaz eşya sektöründe de yeni sektörel kümeler kurulması konusunda ön çalışmalar sürdürülüyor.

Geleceğin kentleri arasında 2023 yılında Eskişehir'in yeri ne olur?

ESO, dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeleri ve 2023 vizyonu da göz önünde bulundurularak ileri teknolojiye yönelik çalışmaları destekliyor. ESO bu konudaki çalışmaların temelini 2004 yılında atarak, belirlenen 2023 vizyonu anlayışına göre stratejilerini revize etti. Bu kapsamda gerçekleştirdiği geniş katılımlı ve çok aşamalı toplantılarla ilk olarak, Eskişehir sanayisi içinde gelecekte ciddi anlamda öne çıkacak olan sektörler belirlendi.

Bu gelişmelere paralel olarak ESO, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı için konulan 2023 yılı hedeflerine yönelik çalışmalarını sürdürüyor. Eskişehir sanayi için belirlediği hedeflere ulaşmak için çalışan ESO, 2023 yılında üye sanayi kuruluşlarının toplam cirosunu 20 milyar dolara, ihracatlarını ise en az 5 milyar dolara ve çalışan sayısının ise 85 bin kişiye ulaşmasını hedefliyor. Bu kapsamda, 2023 yılında Eskişehir sanayi ihracatının en az 1 milyar dolarlık kısmının sadece ileri teknoloji ürünü olan, havacılık ve savunma sanayi ürünlerinden oluşacağı tespit edildi.

Yapılan çalışmalar sonucunda ESO üye sayısının 2023 yılında en az 1000 firmaya ulaşması hedefleniyor. Bu firmalardan en az 200'nün her yıl düzenli ihracat yapması, yıllık ihracat hedefi ise bu tempoyla devam ettiği takdirde 2023 yılında 5 milyar dolara ulaşması bekleniyor.

Eskişehir sanayi açısından önümüzdeki 10 yıllık dönemde başta havacılık ve raylı sistemler sanayi olmak üzere, rekabet gücü yüksek diğer sektörlerimizde önemli boyutta bir dönüşüm ve değişimin yaşanacağını söyleyebilirim.

Bu değişim döneminde sanayi kuruluşlarının bugünkünden çok daha fazla inovasyon ve Ar-Ge çalışmalarına ağırlık vermeleri gerekiyor. Yine bu dönemde sanayi kuruluşlarının yetişmiş insan gücü ihtiyacının karşılanmasıyla birlikte, mevcut beyin gücünün diğer büyükşehirlere göç etmesini engelleyecek ücret düzeyi, sosyal haklar ve yaşam düzeylerinin de çalışanlara sağlanması gerekiyor.

Fotoğraflar: Eskişehir Ticaret Odası Fotoğraf Arşivi

Ticaretin, sanayinin ve eğitimin marka kenti

Eskişehir'in toplam ihracatı 2.2 milyon doları geçerken, geçmişten günümüze ticaretin, sanayinin ve eğitimin marka kenti olduğunu söyleyen Eskişehir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Metin Güler, son yıllarda Eskişehir'in sahip olduğu değerlere bir de turizmin eklendiğini vurguluyor.

Eskişehir Ticaret Odası (ETO) 122 yıllık tarihimizin en büyük projelerine hazırlandığını söyleyen ETO Yönetim Kurulu Başkanı Metin Güler, "Eskişehir'in uzun yıllardan beri süren bir hayalini gerçekleştiriyoruz. Odamız tarafından hazırlanan Eskişehir Fuar ve Kongre Merkezi projesine Kalkınma Bakanlığı onay verdi. Çevre Yolu üzerinde Ankara istikametinde yer alan 62.691 metrekarelik alanda fuar ve kongre merkezinin yanı sıra fuaye alanı, ETO'nun hizmet binası, açık otopark, restoranlar, kafeteryalar, VIP ve çok amaçlı salonlar yer alacak. Fuar ve Kongre Merkezi'nin yapımı için BEBKA 10 milyon lira hibe tahsis edecek. Projenin geri kalan maliyeti ise Odamız tarafından karşılanacak. Proje için birkaç ay içinde temel atmayı ve 18 ay içinde de tamamlamayı planlıyoruz" dedi.

Kentin ihracatından beklentileriniz ve öngörüleriniz nedir?

Eskişehir'in ihracat potansiyelini oluşturan sektörlerin başında katma değeri yüksek teknoloji ürünleri, makine ve madeni ürünler, tekstil, yapı elemanları, gıda gelmektedir. 2014 yılı itibarıyla vergi merkezi Eskişehir olan firmalarımız toplam 900 milyon dolardan fazla ihracat gerçekleştirmiştir. Vergi merkezi Eskişehir'de olmayan ancak şehrimizde üretim yapan firmaları da buna eklediğimizde Eskişehir'in ihracatı 2.2 milyar doları geçmektedir.

Sadece havacılık sanayi şirketlerimizin ihracatımızdaki payı 300 milyon doların üzerindedir. Yakın zamanda bu rakamı 1 milyar dolara ulaştırmayı hedeflemekteyiz. Ancak ne yazık ki, hem dünyada hem yakın coğrafyamızda hem de ülkemizde ekonomiyi olumsuz etkileyecek gelişmeler meydana gelmektedir. Bu olumsuz gelişmeler de 2015 yılı hedeflerimizi yakalamamızın önüne geçmektedir.

Türkiye'nin son iki yılda seçime odaklanması, dünyadaki güven bunalımı, talep düşüşü ve dövizde yaşanan artışlar nede-

niyle Eskişehir'in 2014 yılı Ocak-Temmuz ayları arasındaki toplam 538 milyon dolar olan ihracatı 2015 yılının aynı döneminde 490 milyon dolara düştü. Yine geçtiğimiz yıl 77 milyon dolar olan Eskişehir'in aylık ortalama ihracatı 70 milyon dolara geriledi. Dolayısıyla 2015 yılında geçtiğimiz yılın ihracat rakamlarını yakalamamız ne yazık ki, mümkün görünmemektedir.

Eskişehir Ticaret Odası'nın kentin ticari hayatına yönelik projeleri var mı?

Eskişehir Ticaret Odası (ETO) 122 yıllık tarihimizin en büyük projelerini hazırlıyoruz. Eskişehir'in uzun yıllardan beri süren bir hayalini gerçekleştiriyoruz. Odamız tarafından hazırlanan Eskişehir Fuar ve Kongre Merkezi projesine Kalkınma Bakanlığı onay verdi. Proje için birkaç ay içinde temel atmayı ve 18 ay içinde de tamamlamayı planlıyoruz.

ETO olarak ilçelerimizin de kalkınmasını çok önemsiyoruz. Bu doğrultuda Sivrihisar Organize Sanayi Bölgesi ve Beylikova Besi Organize Bölgesi'nde iştirakçi konumdayız. İlçelerimizin kalkınması için her iki projeyi de önemsiyor, hayata geçmesi için destek veriyoruz.

Ayrıca şehrimizin turizm potansiyeline güç katmak için de desteğimiz sürüyor. "Eskişehir turizm şehri olmalı" diyorsak, biz de ETO olarak katkı sağlamamız gerektiğini düşündük. Odunpazarı'nda yer alan ve restore ettirdiğimiz tarihi bir evi Eskişehir Ticaret ve Sanayi Müzesi olarak hizmete sunmayı planladık. Müzenin iç dekorasyonunda son aşamadayız. Sergilenecek olan eserlerin tedarik etme süreci de bitmek üzere. En kısa sürede hizmete sunmayı, Eskişehir'imize kalıcı bir eser kazandırmayı hedefliyoruz.

Eskişehir'in marka kent olması açısından nasıl bir kentleşme modeli öngörüyorsunuz ve bu açıdan ETO olarak çalışmalarınızdan bahsedebilir misiniz?

Eskişehir aslında geçmişten günümüze ticaretin, sanayinin ve eğitimin marka kenti. Son yıllarda Eskişehir'in sahip olduğu değerlere bir de turizm eklendi. Eskişehir bu anlamda her geçen gün büyüyen ve parlayan bir yıldız konumundadır. Şehrimizde ülkemizin ve dünyanın önemli otellerinin şubeleri açılıyor.

Yine şehrimizin konut sektöründeki ihtiyacı Odamızın en büyük üye gruplarından biri olan inşaat sektörümüz tarafından üstleniliyor. Yeni yapılan inşaat yatırımları ve inşaat sektöründeki satış rakamları şehrimizin gelecekte de cazibe merkezi olacağını doğruluyor.

Öte yandan Eskişehir'de açılması planlanan Raylı Sistemler Test Merkezi ve yine Yüksek Hızlı Tren'in Eskişehir'de üretilecek olması şehrimizin aynı zamanda teknolojik sanayinin merkezi olduğunu ispat ediyor. Havacılık sanayisindeki hedefleri ve ileri teknoloji üretim kabiliyeti şehrimizin sanayinin marka kenti olması yolundaki gücünü pekiştiriyor.

Üyelerimizin sektörel gelişimlerini artırmak adına ihracattan dış ticarete, iş güvenliğinden pazarlamaya kadar birçok alanda eğitim düzenliyoruz. Bugüne kadar düzenlediğimiz eğitimlere 10 bine yakın üyemiz ve personelimiz katıldı. Üyelerimizin yurt dışı pazar paylarını artırmak adına da çalışmalar yürütüyoruz. Hem üyelerimizin yurt dışı fuarlara katılımını sağlıyor hem de yurt dışındaki fuarlarda stant açıyoruz. Bu kapsamda Paris'te düzenlenen yan sanayi fuarında ETO olarak stant açarak üyelerimizin ürünlerini tanıtmalarına imkân sağladık. Önümüzdeki fuar takviminde de buna benzer uluslararası organizasyonlarda yer almaya devam edeceğiz.

ETO olarak biz de üzerimize düşen görevi yerine getiriyor, Eskişehir'in geleceğine yönelik stratejik yol haritaları belirliyoruz. Örneğin Yüksek Hızlı Tren'in Eskişehir'e etkilerine yönelik akademisyenlerimize bir araştırma hazırlattık. Benzer şekilde havacılık ve raylı sistemler konusunda sahip olduğumuz iddia için lobimizi derinleştirmek ve geleceği tartışmak adına düzenlediğimiz Havacılık ve Raylı Sistemler Vizyon Toplantısıyla, sektöre ilişkin pozisyonumuzu konumlandırdık. Ulaştırma Bakanımızı ve üst düzey bürokratlarımızı konuk ettiğimiz toplantıda, sanayi ekseninde Eskişehir markasını da tartışma imkânı bulduk.

Geleceğin kentleri arasında 2023 yılında Eskişehir'in yeri ne olur?

ETO olarak biz, şehrimizin 2023 yılında 5 milyar dolar ihracat gerçekleştirme hedefine yürekten inanıyoruz. Bunun gerçekleştirilmesi için Eskişehir hem tecrübeye hem de yeterli insan kaynağı ve potansiyele sahip durumdadır. Yeter ki, şehrimiz için önemli yatırımlardan biri olan Raylı Sistemler Test Merkezi, yüksek ihtisas sanayi bölgeleri faaliyete geçirilsin, şehrimizin demir yolu liman bağlantısı olacak olan Eskişehir-Bursa hattı tamamlansın ve ileri teknoloji içeren firmaların Eskişehir'de daha çok yatırım yapabilmesi için destek verilsin. Havacılık sanayimizin gelişmesine yönelik teşvikler artırılsın. İnanıyorum ki, geçmişte ilk yerli lokomotifi, ilk otomobili üreten Eskişehir gelecekte de birçok ilke imza atmaya devam edecektir. Kentimiz 2023 yılında 5 milyar dolar ihracat gerçekleştirecek ve Türkiye'nin yüksek teknoloji üretiminde önde gelen şehri olacak potansiyele sahiptir.

Eskişehir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Metin Güler, Oda olarak 122 yıllık tarihlerinin en büyük projelerini hazırladıklarını belirtti.

“Kırsal kalkınmada projeler geliştirilmeli”

Eskişehir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Zeydan, tarım ile hayvancılık faaliyetlerinin çağın ihtiyaçlarına, beklentilerine göre şekillendiğini, kırsal kalkınmayı ve kırsalda yaşam standardını yükseltmeye yönelik olarak çalışmalar sürdürdüklerini belirtti. Zeydan, Beylikova Besi OSB’siyle gelecekte canlı hayvan ve hayvancılık ürünlerinin planlı gelişmesinin sağlanacağının söyledi.

Eskişehir ve bölgede tarım ile hayvancılık sektöründe en iyi hizmeti veren öncü kurum olarak Eskişehir Ticaret Borsası (ETB), yıllardır sürdürdüğü yatırım programları ve çalışmalarıyla dünyadaki gelişmelere paralel olarak, Kırsal Kalkınmaya ve Bölgesel farklılıkları azaltmaya yönelik projeler geliştiriyor ve yürütüyor. Nitekim bölgedeki tarım sektörünün gelişmişlik düzeyi ve üretim kapasitesi göz önüne alındığında, ETB’nin, fonksiyonel olarak yıllardır tarım ve hayvancılık sektörlerinin gelişime sağladığı katkılar orta. Gerek yıldan yıla artış gösteren işlem hacimleri gerekse kayıt dışı ekonomik faaliyetlerin kayıt altına alınması hususunda sağladığı dolaylı katkı Borsa’nın bölgede mevcudiyetini daha da önemli hale getiriyor.

ETB Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Zeydan, artan ülke nüfusu ve küresel ölçekte yaşanan gelişmelerle vatandaşların yeterli, güvenli, sağlıklı gıdaya kolayca ve sürdürülebilir şekilde sahip olmaları için çalıştıklarını vurgulayarak, şöyle konuştu:

“Bu noktadan hareket ederek Borsamızın da kurucu ortak olarak katılımıyla 2006 yılında Beylikova İlçesi’nde 142 hek-

Fotoğraflar: Eskişehir Ticaret Borsası Fotoğraf Arşivi

Eskişehir Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Zeydan, Eskişehir'in bor madeni rezervi açısından dünyanın en zengin ili olduğunu söyledi.

tar arazi üzerine Beylikova Besi Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kuruldu. İlimiz ve bölge ekonomisinin gelişiminde çok önemli bir yer tutan besicilik sektörünün mevcut kapasitesinin etkin ve verimli kullanımıyla sektörün sistemli bir şekilde gelişimine imkân tanıyacak Et ve Süt İşleme Tesisleri, Et Kesim alanları, Et ve Canlı Hayvan Borsası, Arıtma Tesisleri, Soğuk Hava tesislerinin altyapı yapım çalışmaları devam etmektedir. Kurulan Besi OSB ilimizde canlı hayvan ve hayvancılık yan ürünlerinin gelecekte planlı bir şekilde artmasını ve gelişmesini sağlayacaktır."

Eskişehir'in tarım ve hayvancılık alanındaki gelişmeleri kısaca değerlendirir misiniz?

İlimiz bir sanayi şehri olmasının yanı sıra önemli bir tarım bölgesidir. Tarımsal ve hayvansal üretim alanında önemli bir üretim kapasitesine sahiptir. İlimizde üretilen tarımsal ve hayvansal ürünler ülkemiz ve bölgemiz ekonomisi açısından, üretimi, ticareti, endüstriye olan katkıları, yarattığı istihdam ve oluşturduğu yüksek düzeydeki katma değerle önemli bir yere sahiptir.

Eskişehir aynı zamanda Türkiye'nin hububat ambarlarından biridir. 2014-2015 sezonunda 1 milyon 907 bin dekar buğday, 1 milyon 72 bin dekar arpa, 90 bin dekar çavdar ve 31 bin 500 dekar da yulaf ekimi yapılmıştır. Bu sezon bölgesel dolu hasarları olmasına rağmen iklim şartlarının tarımsal üretim için oldukça müsait olması nedeniyle hububatta verim ortalamanın bir hayli üzerindedir. Hububatın yanı sıra son yıllarda üreticilerimizin katma değeri yüksek ürünlere yönelmesiyle ayçiçeği ve yağlı tohum üretimi de artmıştır. Özellikle yeni sezonda üretilen ayçiçeğinin yüzdesel olarak yağ oranları yüksektir. Tarımsal üretimde kalite yükselerek devam etmektedir.

İlimizde 2014-2015 sezonunda 870 bin ton şeker pancarı üretimi gerçekleşmiş olup üretilen ürünler şehrimizdeki Kazım Taşkent Şeker Fabrikası'nda işlenmektedir. Bu özelliğiyle ilimiz ülkenin önde gelen şeker tedarikçilerinden biridir.

Eskişehir'in mikro klima özelliğine sahip olan başta Mihalgazi İlçesi olmak üzere Sarıcakaya, Tepebaşı ve Günyüzü ilçelerinde sebze üretimi örtü altı seralarda ve açıkta yaygın olarak yapılmaktadır. 2015 yılı itibarıyla Eskişehir'de toplam sera alanı 2 bin 653 dekardır. Kiraz üretiminde ise kirazı dünyaca kabul görmüş ve dış pazarlarda ısrarla talep edilir hale gelmiştir. Örneğin Mihalıççık ilçemizde sabah dalından toplanan kiraz aynı günün akşamı İngiltere Kraliçesi'nin sofrasında kendine yer bulmaktadır.

Eskişehir'in en önemli ekonomik faaliyetlerden bir diğeri ise hayvancılıktır. Çayır ve mera alanları hayvancılık için oldukça uygun bir ortam oluşturmaktadır. İlimiz'de 123 bin civarında büyükbaş ve 725 bin civarında küçükbaş hayvan popilasyonu bulunmaktadır.

Son tespitlere göre Eskişehir'de 562 bin 500 adet yumurtacı, 3 milyon 584 bin etçi broiler tavuk ve 166 bin adet diğer kanatlı hayvanlar olmak üzere kanatlı hayvan varlığı 4 milyonu aşmaktadır. Yıllık yaklaşık 300 milyon adet yumurta ve 30 bin ton beyaz et üretimi yapılmaktadır.

Lületaşı dediğimiz "beyaz altın" diye tabir ettiğimiz madenimiz dünyada sadece Eskişehir'de üretilmektedir. Lületaşı öne çıkmış çok önemli bir el sanatımız materyalidir. El sanatı deyince yine dünyaca meşhur Sivrihisar cebesini de hatırlatmak isterim. Ayrıca dünyanın en zengin Bor madeni rezervi de Eskişehir sınırları içindedir.

Eskişehir Ticaret Borsası olarak tarım ve hayvancılığa yönelik yeni projeleriniz var mı?

İlimizin, tarım ve hayvancılık sektöründe yaşanan gelişmelerle birlikte, öncelikle Türkiye ekonomisinin daha da büyümesinde kırsal kalkınmanın önemli temel taşlarından biri olduğuna inanıyorum. Bu nedenle kırsal kalkınma alanında ulusal ve uluslararası düzeyde gerçekleşen gelişmelerin yakından izlenmesi ve bunların sonucunda tüm paydaşlarla ortak hareket edilerek, gerekli önlemler alınarak ileriye dönük politikaların oluşturulması oldukça önemlidir

Çağımızın modern gelişmelerini ve sektörün ihtiyaçlarını göz önüne alarak yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde, iki yıl gibi kısa bir süre içinde bölgede ilk olan projelerimizi uygulayıp sonuçlandırdık. Bunlar,dan biri çağı yakalamak adına Ürün Satış Salonumuzun modernize edilerek, Elektronik Satış Sistemi'ne geçilmesidir. Bölgenin ihtiyacı olan Yem ve Yem Bitkileri Analiz laboratuvarının kurulmasını sağladık. Daha önce borsamızca belirlenemeyen, ayçiçeği ve yağlı tohumların yağ oranlarını hatasız tespit etmek üzere laboratuvarımıza Yağ Oranı Tayin Ünitesi'ni kurduk. Kırsal alanda faaliyetlerine devam eden (beş ilçede) irtibat bürolarımızı modernize ettik, bölgesel farklılıkları azaltmak adına irtibat büromuz bulunmayan Alpu ve Seyitgazi ilçelerine yeni irtibat büroları kurulmasını sağladık.

Eskişehir Ticaret Borsası Yem ve Yem Bitkleri Analiz Laboratuvarı.

Bu yılsonuna kadar, öncelikle talepleri karşılamak adına yatay depolama sisteminden Modüler Çelik Hububat Silosu yatırım projemizi tamamlayıp üyelerimizin hizmetine sunacağız.

Önümüzdeki süreçte en önemli projelerimizden biri ise Şehrimizde Belediye Mezbahası olmaması ve faaliyette bulunan özel sektöre ait mezbahaların ihtiyacı karşılamada yetersiz kalması nedeniyle bölgemizde tüketilen kırmızı et ve et ürünlerinin gıda hijyeni ile güvenliği bakımından kontrol edilmesinde yaşanan sorunları çözmek adına ETB bünyesinde birbirine entegre olmak kaydıyla Canlı Hayvan Borsası, Hayvan Oteli, karantina sahası Mezbaha, Soğuk Hava Depoları kompleksinin Borsamız öncülüğünde kurularak faaliyete geçirilmesidir. Borsamız bu projesinde ilgili tüm kurum ve kuruluşlarca ve paydaşlarımızca desteklenmelidir.

İlimizde üretilen ürünlerin çeşitliliğine, üretim potansiyeline ve yaratılan katma değere rağmen, Ticaret Borsaları ve tarım sektörüne Borsalar gibi hizmet veren kurum ve kuruluşlar, bazı Kırsal Kalkınma Hibe ve Destekleri kapsamı dışındadır. Yukarıda sözünü ettiğim projeler gibi ülke kalkınmasına katkı sağlayacak önemli projelerin hayata geçirilmesi adına Ticaret Borsaları'nın Kırsal Kalkınma Hibe ve Destek programları kapsamına alınmalarının çok yaralı olacağı ve kısa sürelerde olumlu geri bildirimleri olacağı kanaatindeyim.

Ülkemizde, 2000-2001 yılları TÜİK verileri göz önüne alınarak belirlenen, GSYİH oranı %75'in altında kalan iller, pozitif net göç oranı % -10,7'nin altında kalan iller ve düşük tarımsal kalkınma kapasitesine sahip az gelişmiş olarak belirlenen iller, kırsal kalkınma programı ve desteklemesi kapsamına alınmışlardır. Bu illerde kurulan, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) ile Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma (IPARD) Programı sayesinde teşvik ve hibelerden yararlanmaları sağlanmıştır.

Ülkemizde birçok büyükşehrin yanı sıra, ilimize komşu olan Ankara, Afyon, Bursa, Konya, Kütahya gibi illerin belirlenen kriterler kapsamında IPARD programı ile desteklenme kapsamında olması, ilimizin ise IPARD destek kapsamına alınmaması, bu kapsamdaki yatırımların il dışına çıkmasına, bölgemizin tarımsal olarak gelişme ve kalkınma hızını olumsuz etkilemektedir.

Eskişehir'in marka kent olması açısından nasıl bir kentleşme modeli öngörüyorsunuz ve bu açıdan ETB olarak çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Dünya nüfusunun yarıdan fazlasının kentlerde yaşadığı günümüzde diğer dünya ülkelerinde daha eski bir kavram olan "marka şehir" kavramı biz Eskişehirliler için yeni olmasına rağmen aşina ve alışık olduğumuz bir kavramdır.

Eskişehir ekonomik ve sosyal birçok parametrede diğer illere göre önemli ve olumlu fark yaratan bir şehirdir. Sosyal ve dinamiktir. Nüfusu genç ve eğitimlidir. Çok önemli bir tarım, sanayi kültür, sanat ve turizm kentidir. Yaşanabilirlik bakımından en çok tercih illerin başında gelmektedir. Yine yapılan araştırmalar sonucunda en yüksek IQ oranına sahip il olarak ilan edilmiştir. Yatırım ve iş imkânları bakımından da bir cazibe merkezidir.

Öncelikle "marka şehir" olunabilmesi için, altyapı eksiklikleri tamamlanmış, çağı yakalayan modern teknolojik olanaklara sahip genç, yaşlı, engelsiz, engelli tüm kesimlerin kullanabileceği çağdaş yaşam alanları olan, insanların mutlu olduğu daha yaşanabilir bir şehirleşme yapılanması gerekiyor. Sonrasında ise şehrinizde yaşayan tüm kesimler ile bir araya gelerek hangi konuda ya da konularda "marka şehir" olacağınıza ortak karar vermeli ve bu karara sahip çıkarak bunu yaşatmak için çaba göstermelisiniz.

Anadolu'da yüksek şehirleşme oranı, modern ve düzenli şehirleşmesi ile kent ve yaşam kalitesi en yüksek illerden biri olan şehrimizin sanayi ve ticarette, tarım ve hayvancılıkta, turizmde, kültür ve sanatta "marka şehir" olma yolunda çok ilerleme kaydettiğini düşünüyorum.

Eskişehir sosyal ve kültürel altyapısı ile de diğer Anadolu kentlerinden farklı bir yapıya sahiptir. İl genelinde 35 sinema salonu, belediye şehir operası ve tiyatrosu ve üniversite tiyatroları yer almaktadır. Her yıl Eskişehir'de klasik müzik, tiyatro, sinema, resim, heykel gibi sanatların her alanından etkinliklerin yer aldığı Uluslararası Eskişehir Sokak Festivali, Uluslararası Film Festivali ve Uluslararası Pişmiş Toprak Sempozyumu, Uluslararası Şiir Günleri buluşması, Uluslararası Cam Sanatları festivali organize edilmektedir.

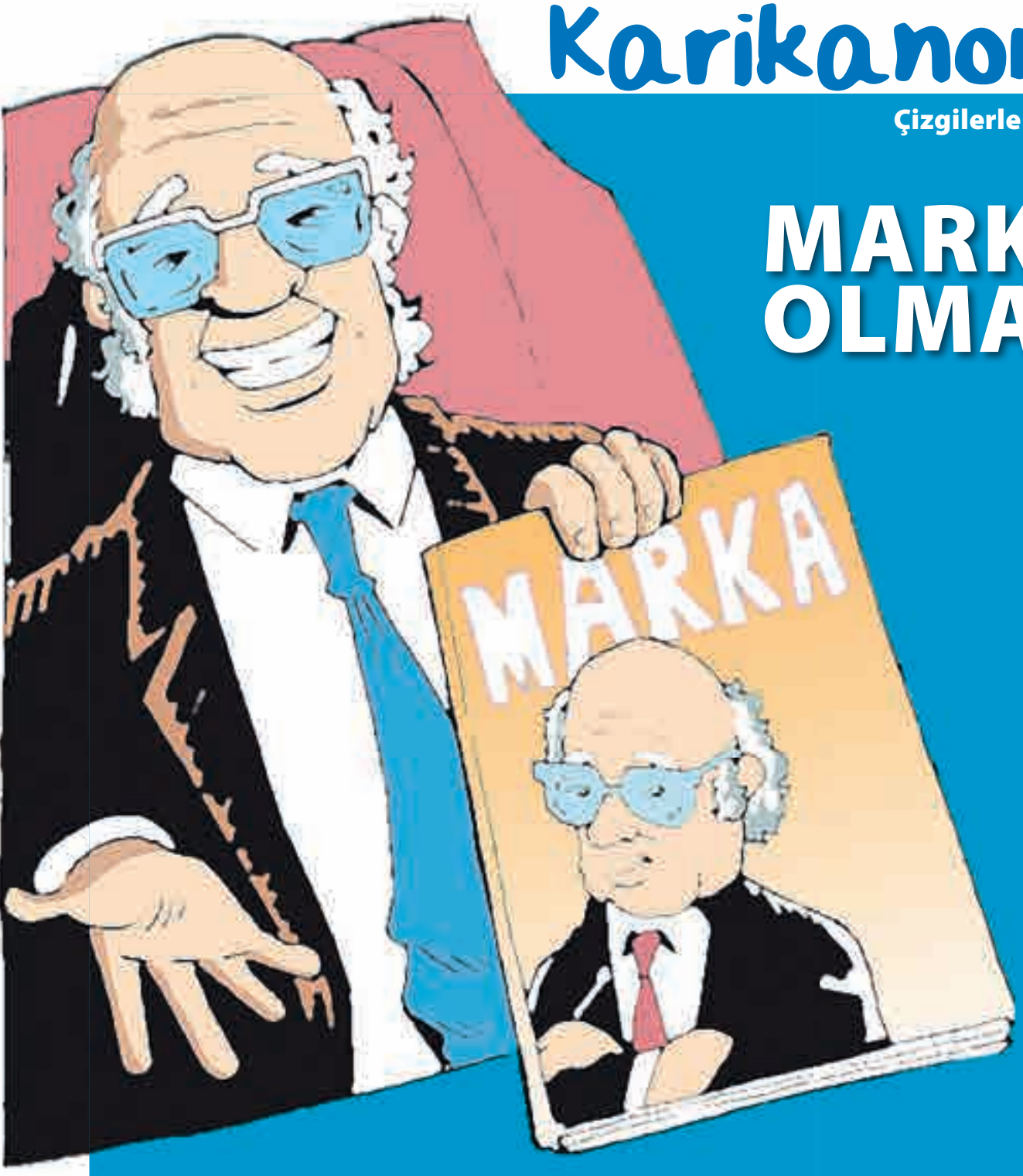
Bu tür organizasyonların en önemlilerinden biride Eskişehir'in Türk Dünyası Kültür Başkenti ilan edilmesidir. Bu çerçeve içinde yapılan organizasyonlar Eskişehir'in marka şehir olduğunu tüm dünyaya göstermiştir. Şehrimizin dünyaca bilinirliliğinin sağlanmasında gayet olumlu ve önemli rol oynamıştır.

Biz ETB olarak, "marka kent" olma konusunda; tarım paydaşlarımızla birlikte yaptığımız görüş alışverişlerinde önümüzdeki 10 yıl içinde Eskişehirmizi ekonomik değeri yüksek tarımsal ve hayvansal ürünler üreten, Türkiye'nin en önemli stratejik tarım merkezlerinden biri haline getirmeyi planlıyoruz.

Karikanomi

Çizgilerle Hayat

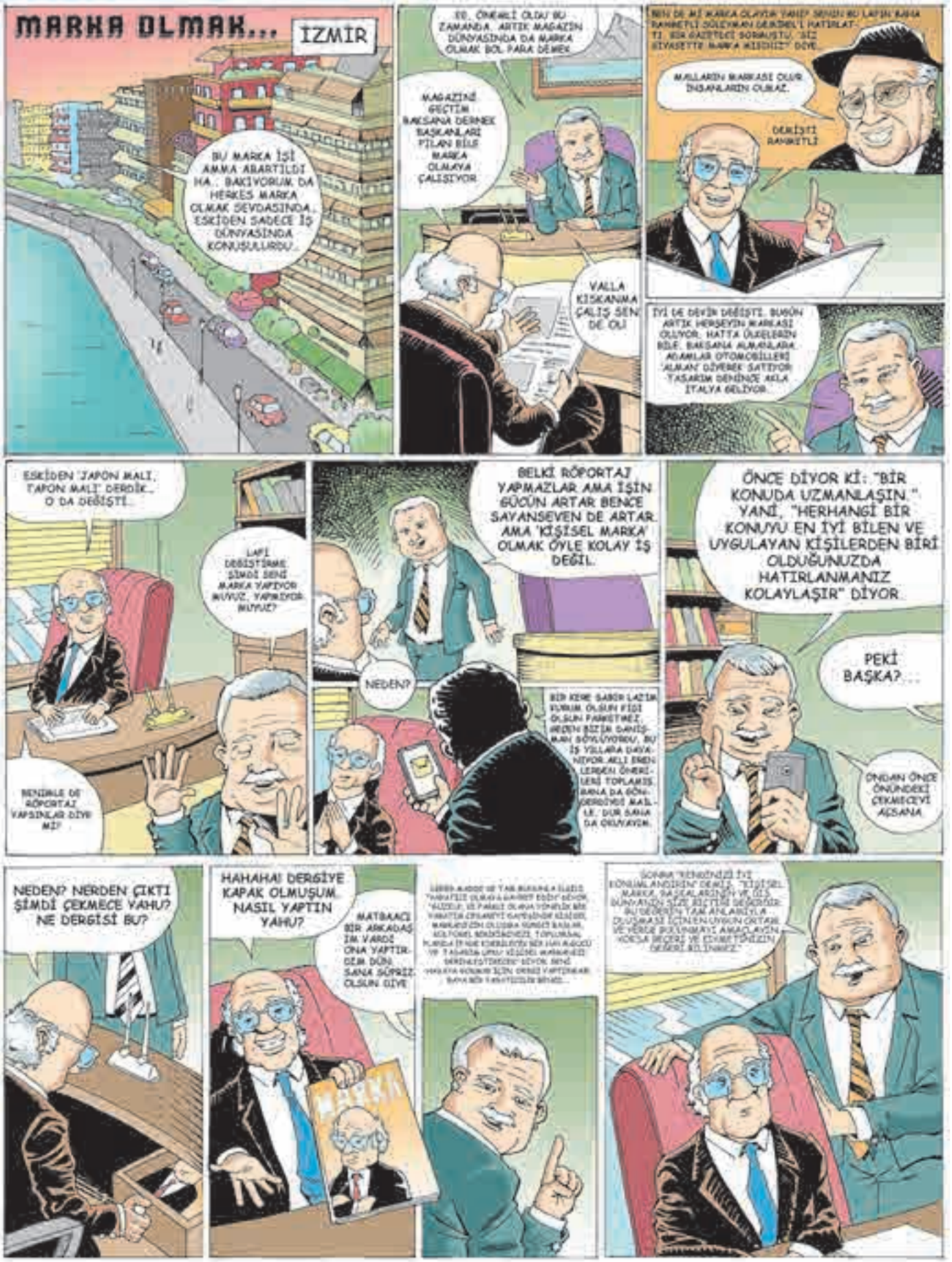
MARKA OLMAK

ÇİZİMLERLE EKONOMİNİN İÇİNDEN AYLIK SOHBETLER

Eğer bu sayfaya geldiyseniz dikkatini çekmiştir. TOBB Ekonomik Forum Dergisi, 2016 yılına birçok değişiklikle giriyor. Bunlardan biri de "Karikanomi" adını verdiğimiz sayfamız. Neden bu isim derseniz, karikatürdür ve ekonomiyi birleştiren bir çizgi olsun istedik ve ortaya bu isim çıktı.

Dünya Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hakan Güldağ'ın yazıları, Güven Bilge'nin çizimleriyle hayat buluyor. Ekonominin içinden sohbetleri çizimlerle keyifle okuyacağınız Karikanomi sayfasında her ay buluşma dileğiyle.

MARKA OLMAK... İZMİR
BU MARKA İŞİ AMMA ABARTILDI HA.. BAKIYORUM DA HERKES MARKA OLMAK SEVDASINDA.. ESKİDEN SADECE İŞ DÜNYASINDA KONUŞULURDU..
EE, ÖNEMLİ OLDU BU ZAMANDA. ARTIK MAGAZİN DÜNYASINDA DA MARKA OLMAK BOL PARA DEMEK
MAGAZİNE GEÇTİM BAKSANA DERNEK BAŞKANLARI FİLANI BİLE MARKA OLMAYA ÇALIŞIYOR
VALLA KISKANMA ÇALIŞ SEN DE OL
BEN DE Mİ MARKA OLAYIM YANİ? SENİN BU LAFIN BANA RAHMETLİ SÜLEYMAN DERİBAŞ'I HATIRLATTI. BİR GAZETECİ SORMUŞTU, "SİZ SİYASETTE MARKA MISINIZ?" DİYE..
MALLARIN MARKASI OLUR İNSANLARIN OLMAZ.
DERİŞİTİ RAHMETLİ
İYİ DE DEVİR DEĞİŞTİ. BUGÜN ARTIK HERŞEYİN MARKASI OLUYOR. HATTA ÜLKELERİN BİLE. BAKSANA ALMANLARA ADAMLAR OTOMOBİLLERİ 'ALMAN' DİYEREK SATIYOR. TASARIM DENİNCE AKLA İTALYA GELİYOR..
ESKİDEN 'JAPON MALI, JAPON MALI' DERDİK.. O DA DEĞİŞTİ..
LAFI DEĞİŞTİRME ŞİMDİ SENİ MARKA YAPIYOR MUYUZ, YAPMIYOR MUYUZ?
BENİMLE DE RÖPORTAJ YAPSINLAR DİYE Mİ?
BELKİ RÖPORTAJ YAPMAZLAR AMA İŞİN GÜCÜN ARTAR BENCE SAYANSEVEN DE ARTAR. AMA 'KİŞİSEL MARKA' OLMAK ÖYLE KOLAY İŞ DEĞİL.
NEDEN?
BİR KERE SABIR LAZIM KURUM. OLSUN FİDİ OLSUN FAMİSTİREZ. NEDEN BİZİM DANIŞMAN BÜYÜYORDU, BU İŞ YILLARA DAYANIYOR ALİ ERDEN LEBEBEN ÖNERİLERİ TOPLAMIŞ. BANA DA GÖNDERDİNİZ MAİL-LE, DUR SANA DA OKUYAYIM.
ÖNCE DİYOR Kİ: "BİR KONUDA UZMANLAŞIN." YANİ, "HERHANGİ BİR KONUYU EN İYİ BİLEN VE UYGULAYAN KİŞİLERDEN BİRİ OLDUĞUNUZDA HATIRLANMANIZ KOLAYLAŞIR" DİYOR
PEKİ BAŞKA?...
ÖNDEN ÖNCE ÖNÜNDEKİ ÇEKMECEYİ AÇSANA
NEDEN? NERDEN ÇIKTI ŞİMDİ ÇEKMECE YAHU? NE DERGİSİ BU?
HAHAHA! DERGİYE KAPAK OLMUŞUM NASIL YAPTIN YAHU?
MATBAACI BİR ARKADAŞ İM VARDI ONA YAPTIRDIM DÜN. SANA SÜRPRİZ OLSUN DİYE
MARKA
SONRA "KENDİNİZİ İYİ KONUMLANDIRIN" DEMİŞ. "İŞİNİZİ, MARKA SAHALARINIZI VE DİĞER DÜNYADAN SİZE BİÇTİĞİ DEĞERİ BU DEĞERİN TAM ANLAMIYLA OLUŞMASI İÇİN EN UYGUN ORTAM VE HERŞEY BULUNMAYI AMAÇLAYIN. KORSA BECERİ VE EMEKTİNİZİN DEĞERİ BİLİNİR."

BOŞUNA DEMEMİŞLER "AŞK OLMADAN MEŞK OLMAZ" DİYE.
EVET, BİR DE "ÖZGÜN OLUN FARKLILIK YARATIN" DİYOR "ÜRÜNLERİNİZ İÇİN BU İŞİ HERKES YAPAR AMA ÖNEMLİ OLMAKSIZIN FARKLI OLUR DENİLEMİYOR" SAPLAYIN!
DOĞRU, HATIRLARSAN BİRLİKTEYDİK ZATEN O KONFERANSTA.
FARKLILAŞMAK ZORUNLULUKTUR
DİYORDU.
BANA DA OLUYOR O AMA OKUYACAKSAN SETH GODİN'İN 'MOR İNEK' KİTABI Nİ DA OKU. AMAZON'DA EN ÇOK SATAN KİTAPLARDAN BİRİ HALA...
"SENDİ DANIŞMANIN DÜNDEROLOJİ ÖNERİLERİNE BAŞKA NE VAR? HOŞUNA GİTTİ ÖYLE HAP GİBİ...
"GÜVENİLİRLİĞİ ÖN PLANDA TUTUN" DEMİŞ. "KİŞİSEL MARKALAŞMA SÜRECİNİN KESTİRME YOLLARI VE HAZIR REÇETELERİ ÇOKTUR. ÇÜNKÜ KİŞİSEL MARKA, ÇEVRENİZE VE DIŞ DÜNYAYA HAYAT BOYU TUTMAK İÇİN VERDİĞİNİZ SÖZDÜR. BU DÜRÜSTLÜK TAAHHÜDÜNÜN ÜZERİNE EN UFAK BİR LEKE DÜŞÜRMEYİN. TUTULMAYAN TEK BİR SÖZ, YILLARIN BİRİKİMİNİ BİR ANDA YOK EDEBİLİR."
ÖNERİLER SAĞLAM VALLA AFERİN DANIŞMANA.
YANLAMDIR, BANA ÇOK AMA BU KONUDA ŞEY DİRSEK ÇÜRÜTMÜŞ. BAK DİNLE DEVAMI VAR!
İLETİŞİM AĞINIZI SABIRLA ÖRÜN. KİŞİSEL MARKA ANCAK BİR SOSYAL ORTAMDE İLİŞKİLER AĞI İÇİNDE OLABİLİR. ÇEVRENİZİ 360 DERECELİK BİR BAKIŞ AÇISI İLE DEĞERLENDİR. BÜTÜN İLETİŞİM AĞINIZI ÖRDÜĞÜNÜZDE MARKANIZ HAYAT VE SÜREKLİLİK KAZANIR."
BU ASLINDA HER TÜRLÜ MARKALAŞMA İÇİN GEÇERLİ BENCE. 'SOSYAL ORTAM' YERİNE 'MÜŞTERİ' Yİ KOY AYNI ŞEY.
AYNEN... " FARKTİLİME KONU OLMA ÖNEMİ VERİN" DİYOR. MARKALI ÜRÜNLERDE AMBALAJ ÖNEMLİ BİR YER TUTAR. KİŞİSEL MARKA OLUŞURUNDA AYNI GÖREVİ ÇEVRENİZİ SAYGININ İŞARETİ OLAN TUTUM VE DAVRANIŞLAR YAPAR. ÖZELLİKLE YAHU GİRDİĞİNİZ BİR ÇEVREDE İYİ BİR 'İLK İZLENİM' VERMEYE AZAMİ ÖZEN GÖSTERİN. DÜNYANIN FORUMUNDAYIZ. İŞİNİZE YARDIMCI OLMAK, DIŞ DÜNYA İLE İLİŞİNİZİ YAPILANDIRMAK İÇİN ELİMİZDEN GELENİ YAPTIK."
"SİMGE İÇİN YAPTIĞINIZI KENDİNİZ İÇİN DE YAPIN" DİYOR YAHU. AMA O KADAR KİŞİDEN ARALIKSIZDAN SEVİLMAK ZOR İŞ.
YAPARSIN SEN YAPARSIN ARA MARKA OLABİLİRSİN DA UĞURUNA DÖŞTÜRDÜĞÜN ÇABA YETER. NE DEMİŞLER? 'BALPETİR BU YOLDA MAĞLUP' PEKİŞİRİN MÜCADELE SENİ ÖZEL VE FARKLI KILACAK ZATEN.
BUNUN FELSEFESİNİN TUTTU ATASÖZLERİ VE DEYİMLER SÖZLÜĞÜ GİBİSİN YALLA. VAR MI BAŞKA BÖYLE BABA LAF?
BEN DE YOK DA ÖNERİLERİN SONUNU GÜZEL BAĞLAMIŞ BAK...
"KİŞİSEL MARKA OLUŞUMU İÇİN KARTVİZİTİNİZDEKİ ÜNVANLARA DEĞİL, ÜRÜNLERİNİZE VE PERFORMANSINIZA GÜVENİN" DİYOR.
BİR DE: " ZOR ZAMANLARDA YARATICI ÇÖZÜM ÖNERİLERİ İLE ÖN PLANA ÇIKMAYA GAYRET EDİN" DİYOR.
HADİ BİR HAVA ALALIM O ZAMAN. YALNIZ BİRİ TUTTUM BU DANIŞMANLIK İŞİNİ DE TAVSİYE EDİYORUM BİR ARA.
HAY HAY... İSTERSEN BİR TELEFON EDELİM UYGUNSA YA O GELSİN YA BİZ GİDELİM...
DAHA İYİSİ HEP BERABER BİR BALIK YİYELİM KORDON'DA... NE DERSİN?
TAMAMDIR... HAYDİ BAKALIM...

2016'nın Suudi Arabistan ile İran arasında çıktı

Suudi Arabistan'da aralarında Şii din adamı Şeyh Nimr'in de bulunduğu 47 kişinin idam edilmesi, bölgede gerilimin yükselmesine sebep oldu. İki ülke arasında savaş çıkma ihtimali küçük olsa da, İran ve Suudi Arabistan arasında güç sürtüşmesi ile politik gerilimin farklı strateji ve yaklaşımlarla uzun bir süre devam edeceği öngörülüyor.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

ilk krizi

Altı başlıkta İran-Suddi Arabistan geriliminin değerlendirmesi

1 Gerilim bölgedeki köklü mezhepsel ayrımcılığı kanıtlıyor.

2 Suudi Arabistan, İran'ın gelişmesinden korku duyuyor.

3 İki ülke arasındaki gerilim, Suriye krizine ilgiyi azaltarak, Esad'ın güç kazanmasına ve çözüm sürecinin uzamasına neden olur.

4 İran'ın itibarı ve uluslararası platformlarda gördüğü destek, yaşanan son olaylar sonrasında gerileme gösteriyor.

5 Mevcut krizde kazanan tarafın şu an için Suudi Arabistan olduğu söylenebilir.

6 İki ülke arasındaki gerginlik ABD'nin bölge politikası açısından zorluklar çıkarıyor.

Şehla Ali İHSAN
TOBB Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü

Suudi Arabistan'da terörizm suçlamasıyla aralarında Şii din adamı Bekir El-Nimr'in de bulunduğu 47 kişinin idam cezasına çaptırılması ve mahkûmların infazının gerçekleştirmesi Bölgede gerginliği tırmandıran neden oldu Tahran ve Meşhed'de Şeyh Nimr'in idamını protesto eden grupların Suudi Arabistan'ın diplomatik temsilciliklerine saldırması üzerine Suudi yönetimi İran ile diplomatik ilişkilerini kesti. Bu olaylar nedeniyle Suudi diplomatların İran'ı terk etmesiyle, Riyad ve Tahran arasında başlayan gerilim Bölge ülkelerinin de katılımıyla derinleşti.

Bölgenin tarihine bakıldığında, iki ülke arasındaki gerilimin ve rekabetin yeni olmadığı görülüyor. Gerilimin ana nedeni mezhepsel farklılıklar olsa da, politik farklılıkların da göz ardı edilemeyecek kadar etkin olduğu biliniyor.

Geçmişten günümüze gerilimli ilişkiler

Suudi Arabistan ve İran arasındaki ilk siyasi gerilimin 1979 yılında Batı destekçisi Şah'ın devrilmesiyle yaşanan İslam Devrimi'nden sonra derinleştiği görülmekte. İslam Devrimi'nin ardından, Şiilerin hareketlerinin bölgede destek kazanması endişesiyle, Suudi Arabistan liderliğinde altı Körfez[1] ülkesinden oluşan Körfez İşbirliği Konseyi oluşturuldu. Bölgenin tarihçesi incelendiğinde aşağıdaki olayların gerçekleştiği görülüyor:

- Suudi Arabistan, 1980'lerde İran-Irak savaşında Irak lideri Saddam Hüseyin'i destekledi.
- 1987'de Mekke'de Hac sırasında Suudi güvenlik güçleriyle Şiiler arasında çıkan olaylarda yüzlerce Şii öldü.
- Suudi Arabistan, 1988-1991 arasında İran'la diplomatik ilişkilerini dondurdu.
- 1981'de Bahreyn'de Şii milislerin öncülüğünde bir darbe girişimi gerçekleştirildi.

1) Bahreyn, Suudi Arabistan, Katar, Oman, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri.

- Suudi Arabistan ve Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi (KİK) ülkeleri, İran-Irak savaşı döneminde İran tarafından saldırıya uğrarken 1984'te Riyad, hava sahasını ihlal ettiğini söylediği bir İran jetini vurdu.
- 1980'lerde kurulan Hicaz Hizbullah'ı ülke içinde çeşitli saldırılar gerçekleştirdi.
- Bahreyn'de 2012 yılında başlayan ve hâlâ devam eden Şii'lerin hükümet karşıtı gösterilerinin arkasında İran'ın olduğu düşünülmekte.

Bölge ülkelerinin tepkileri

Suudi Arabistan'ın Tahran ile diplomatik ve ticari ilişkilerini kesmesinin ardından, Bahreyn, Katar, Kuveyt ve Sudan, Suudi Arabistan'ı izlerken, Birleşik Arap Emirlikleri ilişkilerini maslahatgüzar seviyesine indirdi. Ayrıca Ürdün, Türkiye ve Cibuti, Suudi Arabistan'a destek verdi.

Suudi Arabistan'da birçok iş insanı ve tüccar tüketicilere İran ürünlerini boykot etmeleri çağrısında bulundu. Suudi Arabistan Ticaret ve Sanayi Odası, söz konusu boykot girişiminin Suudi Arabistan ekonomisine olumsuz bir etki yaratmayacağını açıkladı.

7 Ocak 2016 tarihinde Suudi Arabistan Kralı Salman ile bir araya gelen ve aralarında Kenya, Angola, Somali, Şili, Malezya, Ekvator, Liberya, Peru, Irak, Romanya, Kanada, Güney Kıbrıs, Yunanistan, Maldivler, Vietnam, Türkmenistan, Sri Lanka, Kore ile Burundi'nin Büyükelçililerinin bulunduğu diplomatlar Suudi Arabistan'a destek mesajı verdi[2].

Bölgedeki Sünni ve Şii meselesi

İran ve Suudi Arabistan 1000 yıldan fazla İslam'ın kalbinde yer alan bir ayrılığın "Sünni- Şii" iki zıt kutupları olarak nitelendiriliyor. Ancak iki ülke arasındaki gerilimi sadece mezhepsel nedenlere dayandırmak yanlış olur. İki ülke arasındaki gerilimde, Orta Doğu ve ötesindeki güç mücadelesinin de büyük rolü var. Bölge nüfusunun %85'i Sünni, %15'i ise Şiilerden oluşuyor.

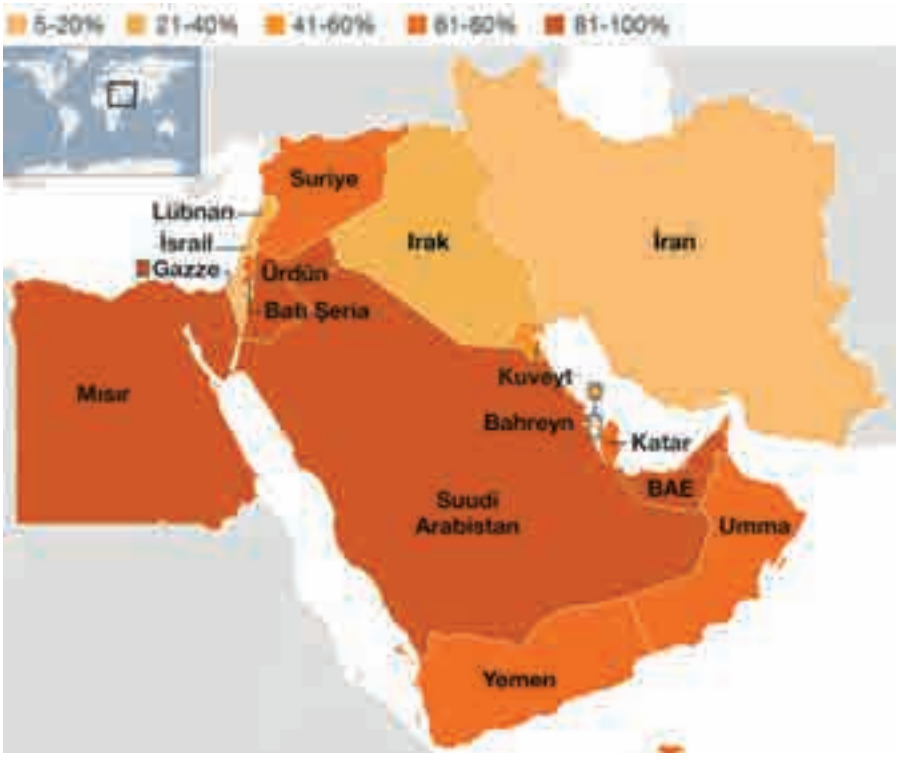
İdamlar bölgesel bir strateji miydi?

İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'nin 2013 yılında göreve gelmesiyle birlikte Körfez ülkeleri başta olmak üzere komşu Arap ülkeleriyle ilişkilerini yumuşatmak yerine ABD ve Batı ülkelerine yoğunlaşması, Böl-

Orta Doğu'da Şiilerin Ülkelere Göre Tahmini Dağılımı

Orta Doğu'da Sünnilerin Ülkelere Göre Tahmini Dağılımı

Kaynak: CRS, Pew Research, CIA World Fact Book.

2) Arabnews.com, "Envoys Back Saudi Anti-Terror Fight". N.p., 2016. Web. 8 Jan. 2016.

Suudi Arabistan ile İran arasındaki gerginlik stratejik ataklarla sürüyor.

ge ülkelerince tepki çekti. Son dönemde İran'ın ABD ve Batı dünyasıyla yakınlaşması, nükleer anlaşmada varılan olumlu noktalar, Suriye ile Irak'ta artan nüfuzu ve Yemen krizinde elinin güçlenmesi gibi nedenler, Suudi Arabistan'ı rahatsız etti.

Suudi Arabistan'ın, tüm bu nedenlerden dolayı, İran'ın bölgede güçlenerek Şii İslamcılarının kendisine tehdit oluşturabileceği düşüncesinin yanı sıra yeni Suud Kralı'nın aile içi çekişmelerden dolayı konumunu güçlendirme isteği de, İran'a karşı daha sert tavır takınmasına neden oluşturuyor.

Ruhani, İran'da Suudi Arabistan'a yapılan saldıralar için üzgün olduğunu belirterek sorumlularının bir an önce yakalanması için girişimlerde bulunulacağını açıklasa da, Suudi Arabistan'ın geri adım atmaması, İran'ın bölgedeki güç kazanımının önünü kesmeye çalıştığının kanıtı oluyor.

Suudi Arabistan konumundan dolayı, ABD ile Batı ülkeleri için önemli ve vazgeçilmez bir stratejik ortak. Bir taraf tutulması durumunda ise söz konusu ülkelerin diğer zengin Arap ülkeleriyle birlikte Suudi Arabistan'ın yanında durması bekleniyor.

Bu kapsamda, Suudi Arabistan mevcut durumuyla ABD ve Batı ülkelerinin İran'la yakınlaşmasını durdurmak, Suriye ile Yemen konularında uluslararası alanda daha fazla destek almak ve nükleer enerji anlaşmasının yavaş ilerlemesini sağlamak isteyecektir.

İki ülke arasında savaş çıkması ihtimali küçük olsa da, İran ile Suudi Arabistan arasında güç sürtüşmesi, politik gerilimin farklı strateji ve yaklaşımlarla uzun bir süre devam edeceği düşünülebilir. Ancak bu durum Mayıs 2015 tarihinde Washington'da düzenlenen toplantıda Obama'nın hedeflediği İran-KİK dengesinin bozulmasına neden olabilir. KİK ülkeleri, İran ile yapılan nükleer anlaşmadan duydukları rahatsızlığı belirttikten sonra Obama, KİK ülkelerini toplamak amaçlı söz konusu toplantıyı düzenledi, ancak Suudi Kralı toplantıya katılmadı.

Suudi Arabistan-İran gerginliğine uluslararası tepkiler

Birleşmiş Milletler: Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreterliği tarafından ilk başta Suudi Arabistan'da gerçekleştirilen idamlar hakkında "suçlamaların türü ve yargılama süreçlerinin adilliğine ilişkin çeşitli kaygılar duyulduğu" ifadesi kullanıldı. BM'nin bu açıklamasına Suudi Arabistan tepki göstererek, yargı kurumlarının bağımsız ve tarafsız olduğunu belirtti.

Ancak Tahran'da Suudi Arabistan Büyükelçiliği'ne gerçekleştirilen saldırı sonrası, BM Güvenlik Konseyi'nin olayı sert bir dille kınadığı bu açıklamada El Nimr'in idam edilmesine değinilmedi.

> "Mısır'ın başkenti Kahire'de olağanüstü gündemle toplanan Arap Birliği Dışişleri Bakanları İran'ı, diğer Orta Doğu ülkelerinin içişlerine karışmakla ve bölgede istikrara zarar vermekle suçladı."

ABD ve Avrupa Birliği: Obama yönetimi, Suudi Arabistan ve İran arasında yaşanan gerginliğin bölgedeki istikrarsızlığı artıracağından endişe ediyor. Beyaz Saray Sözcüsü Josh Earnest durum ile ilgili olarak İran'ın diplomatik temsilcilikleri korumakta başarısız olduğunu, Suudi Arabistan'ın da idamlarla ilgili olarak insan hakları konusundaki endişelerini dile getirdiklerini ifade etti.

Obama yönetimi ayrıca, gerginliğin giderilmesinde diplomatik ilişkilerin ve doğrudan diyaloğun önemli olduğunu belirterek, Bölge liderlerine, gerginliğin azaltılması için adım atmaları çağrısında bulundu.

Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler Başkanı Federica Mogherini tarafından yapılan açıklamada, bölgedeki gerginlik ve tansiyon göz önüne alındığında, Bölgesel

Şii Müslümanlar, 47 mahkumun idam edilmesini düzenledikleri gösterilerle kınadılar.

güçleri sorumlu davranmaya davet etti.

Rusya: Rusya, İran ve Suudi Arabistan arasında artan gerilim nedeniyle üzüntü duyduklarını ve tansiyonun düşürülmesi gerektiğini belirterek, iki ülke arasında yükselen tansiyonun sonlandırılması için arabulucu olabileceğini açıkladı.

Körfez İşbirliği Konseyi, Arap Ligi, Arap Müslüman Konseyi ve İslam İşbirliği Teşkilatı: Körfez İşbirliği Konseyi, Arap Ligi, Arap Müslüman Konseyi ve İslam İşbirliği Teşkilatı, Suudi Arabistan'ı destekleyen açıklamada saldırıları kınayarak, teröre karşı olduklarını belirtti.

Türkiye: 6 Ocak 2016 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından yapılan açıklamada, gerçekleştirilen idamların ülkenin "iç hukuku" olduğu belirtilerek, Suudi Arabistan temsilciliklerine yapılan saldırılara tepki gösterildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ayrıca Suudi Arabistan'daki idam yasasının benzerinin İran ve Amerika'da da mevcut olduğunun altını çizdi.

5 Ocak 2016 tarihinde Dışişleri Bakanlığı tarafından aşağıdaki açıklama yapıldı:

"Suudi Arabistan'ın İran'daki diplomatik ve konsüler misyonlarına yönelik saldırılardan endişe duyulmaktadır.

Diplomatik ve Konsolosluk İlişkileri Hakkındaki Viyana Sözleşmeleri uyarınca diplomatik ve konsolosluk misyon binaları tam dokunulmazlık hakkına sahip olup, Sözleşmeye taraf olan devletler bu misyonların güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Bu bakımdan, Tahran ve Meşhed'deki Suudi Arabistan misyonlarına yönelik saldırılar kabul edilemez.

Türkiye iki ülke arasındaki gerginliğin bölge güvenliği, istikrarı ve barışı üzerinde olumsuz yansımalara sebebiyet vermemesini, bir an önce tehdit dilinin bırakılarak diplomasi diline dönülmesini ve teenni ile hareket edilmesini istemektedir."

4 Ocak 2016 tarihinde Hükümet Sözcüsü Numan Kurtulmuş ise Suudi Arabistan-İran gerilimi hakkında siyasi idam cezalarına karşı olunduğunu belirterek, İran ve Suudi Arabistan'ın Türkiye'nin dostu olduğunu ifade etti.

Kaynakça:

Aljazeera.com,"More Countries Back Saudi Arabia In Iran Dispute". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Aljazeera.com.tr, "Obama'nın Körfez satrancı". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Aljazeera.com, "Saudi-Iran Standoff: War Or A Grand Bargain?". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Anadolu Ajansı,. "BM'nin Açıklamasına Suudi Arabistan'dan Tepki". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016The Guardian, "Saudi Arabia And Iran Need Each Other". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Arabnews.com, "Arab League, GCC To Discuss Attacks". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Arabnews.com, "Envoys Back Saudi Anti-Terror Fight". N.p., 2016. Web. 8 Jan. 2016.
BBC News, "Iran And Saudi Arabia's Great Rivalry Explained - BBC News". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
BBC News, "UN Condemns Attack On Saudi Embassy In Iran - BBC News". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
BBC Türkçe, " Erdoğan'dan Suudi Arabistan'daki idamlara yorum: İç hukuk". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
BBC Türkçe, "5 Soruda Suudi Arabistan - İran Gerilimi - BBC Türkçe". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
BBC Türkçe, "S.Arabistan-İran Gerilimi: BM'den İran'a Kınama - BBC Türkçe". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
DeYoung, Karen. "U.S. Fears Saudi Tensions With Iran Could Affect Fight Against ISIS". Washington Post. N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
English.alarabiya.net, "Saudi Arabia and Iran heading to war?" N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Haber7, "ABD'den Suudi Arabistan Ve İran'a Çağrı". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
International Business Times UK,. "Gulf Council And Arab League Rally Behind Saudi Arabia Over Iran Spat". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Miller, Aaron. "Saudi Arabia-Iran Crisis: Six Takeaways - CNN.Com". CNN. N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
NPR.org, "Saudi Arabia And Iran: Here's How Their Feud Could Escalate". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Oic-oci.org, "OIC General Secretariat Denounces The Attack On Saudi ...". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
Rettman, Andrew. "EU In Telephone Diplomacy On Saudi-Iran Crisis". Euobserver.com. N.p., 2016. Web. 8 Jan. 2016.
soL Haber Portalı | güne soL'dan bakın, "Numan Kurtulmuş: İran Ve Suudi Arabistan Bizim Dostumuzdur" N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
T.C. Dışişleri Bakanlığı, "T.C. Dışişleri Bakanlığı'ndan", N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.
The Guardian, "Saudi Arabia And Iran Need Each Other". N.p., 2016. Web. 7 Jan. 2016.

Fotoğraf: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Dünya genel olarak "mutlu ve umutlu" ancak refah beklemiyor

Dünya genelinde insanların %66'sı kendini mutlu hissediyor ve %54'ü 2016 yılının kendisi için daha iyi geçeceğini umuyorken yalnızca %45'i ülkelerinin ekonomik durumunun geçen yıla göre daha iyi olacağını düşünüyor.

WIN/ Gallup International üyesi firmaların dünya genelinde 68 ülkede 66 bini aşkın kişiyle görüşerek gerçekleştirdiği Global Mutluluk, Umut ve Refah Araştırması'nın sonuçları yayımlandı. Dünya genelinde insanların %66'sı mutlu iken mutsuzların oranı %10. Dört kişiden biri ne mutlu ne de mutlu değil. Dünyanın en mutlu ülkesi Kolombiya (%87), en mutsuz ülkeleri ise geçen yıl olduğu gibi Irak (%26) ile Yunanistan (% 29).

Türkiye halkası BAREM tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkiye, %55 mutlu oranıyla dünya mutluluk sıralamasında 68 ülke arasında 46'ıncı sırada yer alıyor. Mutsuzlar %15. Türkiye'de mutluluğun her sosyoekonomik statü grubuna benzer şekilde dağılmış olması dikkat çekerken, mutsuzluk oranı en yüksek kesimlerin işsizler (%35) ve çalışmayan emekliler (%18) olması minimum ihtiyaçların karşılanamaması riskinin mutluluğu etkilediğini gösteriyor.

2016 yılı 2015'e göre daha iyi olacak

Araştırmaya göre dünya nüfusunun %54'ü kendileri açısından 2016 yılının 2015'e göre daha iyi olmasını bekliyor, %16'sı tersini, dörtte biri ise iki yılın aynı olacağını düşünüyor. 2016 yılından en umutlu ülkeler Güney Asya ülkesi Bangladeş (% 81), Afrika ülkesi Nijerya (%78) ve Çin (%76). En az umutlu olanlar ise Avrupa'dan; İtalya (%15), Bosna Hersek (%19) ve Bulgaristan (%19).

Türkiye %44 umutlu oranı ile 68 ülke içinde 23'üncü sırada yer alıyor. 2016 yılının kendileri için 2015'den daha kötü geçeceğini düşünenler %28, benzer bir yıl bekleyenler ise %22. Türkiye'de erkekler (%51), kadınlara göre (%36) 2016 yılından daha umutlu. En umutsuz yaş grubu 45-64, bu grubun %35'i bu yıldan daha kötü bir 2016 bekliyor. Benzer şekilde metropollerde yaşayanlar arasında umutsuzların oranı %35 ile diğer şehirlerden daha yüksek. Üniversite mezunları içinde umutsuzların oranı %39'a yükseliyor.

Refah beklentisi daha düşük

2106 yılının ülkelerinin ekonomisi açısından 2015'den daha iyi olacağını düşünenlerin oranı dünya genelinde %45. Daha kötü bir yıl bekleyenler %22 iken, benzer olacağını düşünenler %28. 2016 yılından en umutlu ülkeler aynı zamanda refah beklentisi en yüksek olanlar; Nijerya (%74), Bangladeş (%72) ve Çin (%65). En düşük ülke ise halkının %71'inin ülke ekonomisinin 2015 yılından daha kötü olmasını bekleyen Yunanistan.

Türkiye refah beklentisi açısından, daha iyi bir 2016 bekleyen %32 ile 68 ülke arasında 23'üncü sırada. Olumsuz düşünenler %35, benzer bir 2016 yılı bekleyenler ise %28. Demografik kırılımların umut ve refah beklentileri paralellik gösteriyor. Refah beklentisi erkeklerde (%39) kadınlara (%25) göre yüksek. 2016 ekonomisinin 2015'ten kötü olacağını düşünenler Türkiye genelinde %35 iken; 45-64 yaş grubunda %45'e, İstanbullular arasında %40'a, İzmir'de yaşayanlar arasında %50'ye, üniversite mezunları içinde ise %50'ye çıkıyor.

Gelişmekte olan ülkeler daha umutlu

Dünya ülkelerini zenginler (G7), gelişmekte olan ülkeler (G7 dışındaki G20) ve diğer ülkeler olarak üç gruba ayırdığımızda, aralarında gelir açısından uçurum olan üç grupta da mutluyum diyenler yüksek oranlarda; zenginler (%55), gelişmekte olanlar (%69) ve diğer ülkeler (%63). Ancak umut açısından ciddi farklar var. 2016 yılının 2015'den daha iyi geçeceğini düşünenlerin oranı, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerde, çok daha yüksek: Zenginler (%29), gelişmekte olanlar (%63) ve diğer ülkeler (%48).

Benzer şekilde refah beklentisi de gruplara göre çok farklı ve gelişmekte olan ülkelerde en yüksek oranda; zenginler (%18), gelişmekte olanlar (%54) ve diğer ülkeler (%40).

Sivil havac

HAVADA YOLCU SAYISI 2017'DE 200 MİLYONU AŞACAK

İÇ HAT UÇAK TRAFİĞİ ARTIŞI

2017 ✈✈✈✈✈✈✈✈✈✈ ✈✈✈✈✈✈✈✈✈✈ — 2017'de **923 032**

2014 ✈✈✈✈✈✈✈ ✈✈✈✈✈✈✈ — 2014'te **757 bin**

%22 ARTIŞLA 923 032 OLMASI HEDEFLENİYOR

İç hat uçak trafiği, 2017'de **yüzde 22 artarak 923 bin 32 olacak.**

DIŞ HAT UÇAK TRAFİĞİ ARTIŞI

2017 ✈✈✈✈✈ ✈✈✈✈✈ — 2017'de **691 731**

2014 ✈✈✈✈✈ ✈✈✈✈✈ — 2014'te **591 695**

%17 ARTIŞLA 691 731 OLMASI HEDEFLENİYOR

Söz konusu dönemde dış hatlarda uçak trafiği **yüzde 17 artarak 591 bin 695'ten, 691 bin 731'e** yükselecek.

TRANSİT ÜST GEÇİŞ TRAFİĞİ ARTIŞI

2017 ✈✈✈✈ ✈✈✈✈ — 2017'de **419 900**

2014 ✈✈✈ ✈✈✈ — 2014'te **333 017**

%26 ARTIŞLA 419 900 OLMASI HEDEFLENİYOR

2014'te **333 bin 17** olan transit üst geçiş, **2017'de yüzde 26 artışla 419 bin 900'e** çıkacak.

İÇ HAT YOLCU TRAFİĞİ ARTIŞI

2017 ▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮ — 2017'de **107 431 107**

2014 ▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮ — 2014'te **85 416 166**

%25.7 ARTIŞLA 107 MİLYON OLMASI HEDEFLENİYOR

2014'te **85 milyon 416 bin 166** olan iç hat yolcu sayısı, **2017'de yüzde 25,7 artarak, 107 milyon 431 bin 107** olarak gerçekleşecek.

DIŞ HAT YOLCU TRAFİĞİ ARTIŞI

2017 ▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮ — 2017'de **96 424 862**

2014 ▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮ — 2014'te **80 milyon**

%20 ARTIŞLA 96 MİLYON OLMASI HEDEFLENİYOR

Dış hatlarda yolcu sayısı artışı, 2014'e göre yüzde **20 artışla 96 milyon 424 bin 862**'ye çıkacak.

cılıkta "take-off dönemi"

Dünya standartlarında havacılık faaliyetleri yürüten Türkiye sivil havacılık sektörü bugün 165 ülke ile yapılan anlaşmalar sayesinde büyümeye devam ediyor. Ekonomik büyüklüğü 26,6 milyar dolara ulaşan sektör beş uçakla başladığı faaliyetlerini bugün, toplam 1342 hava aracıyla sürdürüyor.

Şüphesiz ki, dünyanın hızla küreselleşmesi, ticarette çok ortaklı çalışma sistemleri, turizm ve teknoloji alanlarında yaşanan gelişmeler havacılık sektörüne de iveme kazandırıyor. 2016 yılına geldiğimizde gelişen revizyon sistemleri, sayıları hızla artan online seyhat acentaları ve uçak bileti arama portalları (Metasearch'ler) seyahat planlamayı son derece kolay hale getiren bu ve benzeri gelişmeler havacılık sektörünü de ciddi anlamda olumlu yönde etkiliyor.

Dünya sivil havacılık sektöründe 2015 Küresel Havacılık ve Uzay Endüstrisi ve Savunma Sanayi Görünümü Raporuna göre, ticari havacılıkta dünya genelinde %8'lik bir büyüme bekleniyor. Bu büyümenin ana tetikleyicileri ise yolcuların artan seyahat talebi sebebiyle giderek güçlenen ticari havacılık sektörü ve yakıt tasarrufu sağlayan yeni nesil uçakların üretimi olarak belirtiliyor.

Ticari havacılık sektörünün uçak üretiminde 2016'da yeni bir rekor kırması bekleniyor. Eskimiş uçakların yeni nesil yakıt tasarrufu sağlayan uçaklarla değiştirilmesi ihtiyacı ve özellikle Orta Doğu ile Asya Pasifik bölgesinde yolcuların giderek artan seyahat talebi bu yeni nesil uçakların üretiminin arkasındaki en önemli itici güçler oluyor.

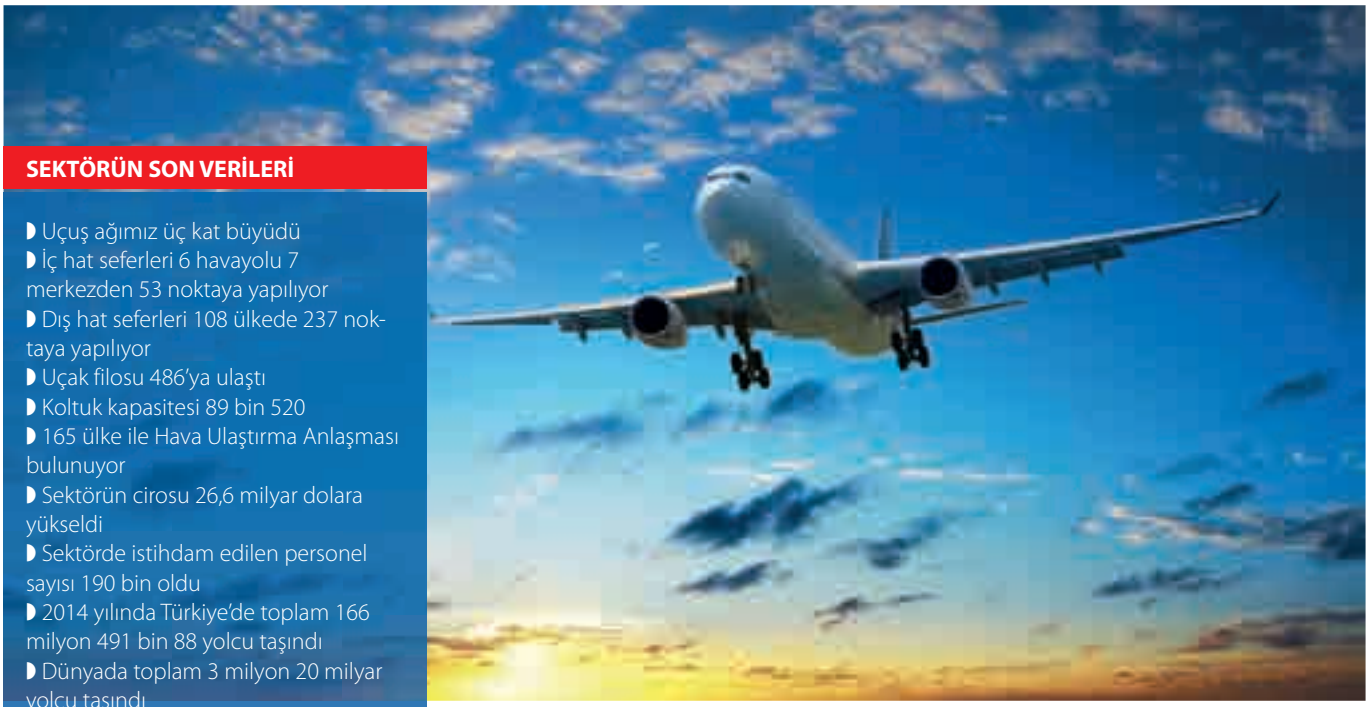
Görünen o ki, 2014 ile 2015 yıllarında endüstrinin büyümesinde bir yavaşlama olsa da, rapora göre ticari havacılık sektörü 2016'da yaklaşık %8'lik bir büyüme oranının keyfini sürecek.

Türkiye sektörde yükselişini sürdürüyor

Sivil havacılık, dünya literatüründe olduğu gibi Türkiye'de de, tarifeli tarifesiz yolcu faaliyetinde bulunan resmi ve özel hava yollarını, hava taksi ve helikopter işletmelerini, bunlara pilot, teknisyen ve kabin memuru sağlayan eğitim kurumlarını, hava alanlarını ve işleticilerini, yer hizmet kurumlarını, ikram kuruluşlarını, bakım kuruluşlarını, balon uçuş hizmetleri veren kuruluşları ile hava sefer hizmetleri veren kurumları içine alan büyük bir yapıyı kapsıyor.

Türkiye Sivil Havacılık Sektörü'nde 2003 yılından beri yapılan düzenlemelerle birlikte sektör hızlı bir büyüme gösterirken, yolcu trafiğinde de gözle görülür bir artış

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

SEKTÖRÜN SON VERİLERİ

- Uçuş ağımız üç kat büyüdü
- İç hat seferleri 6 havayolu 7 merkezden 53 noktaya yapılıyor
- Dış hat seferleri 108 ülkede 237 noktaya yapılıyor
- Uçak filosu 486'ya ulaştı
- Koltuk kapasitesi 89 bin 520
- 165 ülke ile Hava Ulaştırma Anlaşması bulunuyor
- Sektörün cirosu 26,6 milyar dolara yükseldi
- Sektörde istihdam edilen personel sayısı 190 bin oldu
- 2014 yılında Türkiye'de toplam 166 milyon 491 bin 88 yolcu taşındı
- Dünyada toplam 3 milyon 20 milyar yolcu taşındı
- Son 11 yılda kargo kapasitesi %346 artışla, 1 milyon 350 bine yaklaştı
- 2015'ilk ilk 22 aylık döneminde toplam hava aracı sayısı 1342'ye ulaştı
- 2014'te 212 olan hava taksi sayısı 220'ye, 322 olan genel havacılık anacı sayısı 333'e, 213 olan balon sayısı 241'e ulaştı, zirai mücadele aracı sayısı 62'de kaldı.

Kaynak: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM)

yaşanıyor. Modern havaalanlarıyla, iç ve dış hatlarda uçuş noktalarındaki gelişim, yer hizmetleri sektöründeki ilerlemeler sayesinde Türkiye'nin sektörde dünyada önde gelen bir ülke konumunu gösteriyor.

Türkiye'nin sivil havacılık sektör göstergeleri

Devlet Hava Meydanları İşletmesi (DHMİ) Genel Müdürlüğü'nün Uçak, Yolcu, Yük Serisi ve Tahminleri Raporu'na göre Türkiye'nin hava trafiği görünümüne dair beklentileri şöyle:

- Geçen yıl direkt transit yolcular dâhil 166 milyon 181 bin 339 olan havayolu yolcu sayısının, bu yıl %7 artışla 178 milyon 535 bin 983'e yükselmesi bekleniyor. Gelecek yıl 192 milyon 522 bin 283 olması öngörülen yolcu sayısının, 2017'de ise 204 milyon 359 bin 831'e çıkacağı tahmin ediliyor.
- Havayolu yolcu sayısında en büyük artışın iç hatlarda olması bekleniyor. Geçen yıl 85 milyon 416 bin 166 olan iç hat yolcu sayısı, 2017'de %25,7 artarak 107 milyon 431 bin 107 olarak gerçekleşmesi hedefleniyor. Dış hatlarda ise yolcu sayısı ise 96 milyon 424 bin 862'ye çıkacak.
- Geçen yıl transit üst geçişler dâhil 1 milyon 678 bin 971 olan uçak trafiğinin ise bu yıl 1 milyon 796 bin 774 olması öngörülüyor. Gelecek yıl 1 milyon 930 bin 545'e çıkması beklenen uçak trafiğinin, 2017'de 2 milyon 34 bin 663'e ulaşacağı tahmin ediliyor. Uçak trafiğinde 2017 yılında 2014'e göre %21 artış bekleniyor.
- Türkiye geneli havalimanlarında geçen yıl 2 milyon 893 bin ton olan yük hareketinin ise bu yıl 3 milyon 59 bin 345, 2016'da 3 milyon 225 bin 689, 2017'de ise 3 milyon 392 bin 34 tona yükselmesi bekleniyor.
- Yük taşımacılığında 2017'de geçen yıla göre %17 artış olacak. Söz konusu yılda, geçen yıla göre iç hatlarda yük trafiğinin %19, dış hatlarda ise %16 artması hedefleniyor.

"Toplam 16 milyar dolarlık yatırım planlanıyor"

Devlet Havalimanları Meydanı İşletmesi (DHMİ) Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel

Müdürü Serdar Hüseyin Yıldırım, DHMİ olarak 49 havalimanının işletilmesi dışında, dört havalimanının özel şirketler, birinin Savunma Sanayi Müsteşarlığı, birinin de Anadolu Üniversitesi tarafından işletildiğini, sivil hava trafiğine açık toplam 55 havalimanı olduğunu belirtti.

Her 100 kilometre seyahatte bir havalimanına ulaşma hedefi için çalışıldığını an-

THY FİLOSUNA 300'ÜNCÜ UÇAK ŞUBAT'TA GELİYOR

Türk Hava Yolları (THY) Genel Müdürü Temel Kotil, THY'nin çıtayı hep yüksek tutarak çok hızlı büyüyen bir şirket haline geldiğini ve artık meyvelerini vermeye başladığı söyledi.

THY'nin uçak sayısını 65'ten 299'a, yolcu sayısını ise 10 milyondan 72 milyona çıkardığını hatırlatan Kotil, "Şubatta 300'üncü uçak filoya katılacak" dedi.

Kotil, hızlı büyüme sonucunda şirkete binlerce yeni personel katıldığını, 2005 ve 2008 yıllarında yıllık büyümenin %25'e çıktığını ve yine aynı oranda büyümeye devam ettiklerini söyledi.

Kotil, THY'nin pilot açığını yabancı pilotlar alarak kapattığını ve İsviçreli, Alman, Fransız 800 civarında yabancı pilot çalıştırdıklarını vurguladı.

Kotil, İstanbul'a yapılan üçüncü Havalimanı ile THY'nin daha fazla büyüyeceğini belirterek, "2003 yılında havayolu yapılandırıldı. Biz özelleştirildik. Büyütüldük. 10 milyon yolcu, 72 milyona çıktı. THY, çıtayı hep yüksek tutarak çok hızlı büyüyen bir şirket haline geldi. Üçüncü havalimanı, İstanbul'u dünyanın merkezi yapıyor. 2030 yılında İstanbul'a ne kadar talep geliyor diye bir model kurduk, çalışma yaptık. 2030'da 3. Havalimanı'na 260 milyon yolcu gelecek. Dünya'da böyle bir sayı yok. Dolayısıyla kuzey, güney, doğu, batı bağlantılarıyla bütün dünya buradan aktarma yapacak. Dünyaca ünlü büyük şirketlerin merkezleri buraya taşınacak" ifadesini kullandı.

latan Yıldırım, DHMİ tarafından havalimanlarının yolcu ve yük trafiklerinin izlendiğini, mevcut kapasitesine göre trafiklerinde artış görülen limanlarda kapasite ölçümü ve trafik artış eğilimlerinin incelenmesi gibi çalışmalar yapılarak ihtiyaç duyulan her türlü yatırımın önceliklendirilerek planlandığını dile getirdi.

Gerek öz kaynaklar gerekse Kamu-Özel İşbirliği Projeleri'yle son 10 yılda 42 adet terminal binası, havalimanlarının genişletilmesi ve standartlarının yükseltilmesi için 43 adet Pist-Apron-Taksiyolu (PAT) saha yatırımı yapıldığını anlatan Yıldırım, ayrıca; teknik blok kule, ARFF ve garaj binaları ile havalimanı işletmesinde ihtiyaç duyulan gerekli araç ve sistemler ile hava seyrüsefer yardımcı cihazları, radar gibi havalimanlarında ve hava sahasında daha güvenli hizmet verilmesi için gereken yatırımlar gerçekleştirildiğini ifade etti.

Yıldırım, bunlara ek İstanbul üçüncü Havalimanı ve Çukurova Bölgesel Havalimanı yatırımlarıyla birlikte KÖİ yatırımlarının toplamda 16 milyar dolara ulaşmasının beklendiğini açıkladı.

Yandaki tabloda da görüldüğü üzeretsektörün 13 yıl öncesine göre yolcu sayısının beş kat artırdığı, istihdamını yaklaşık üç kat büyüttüğüdikkat çekiyor.

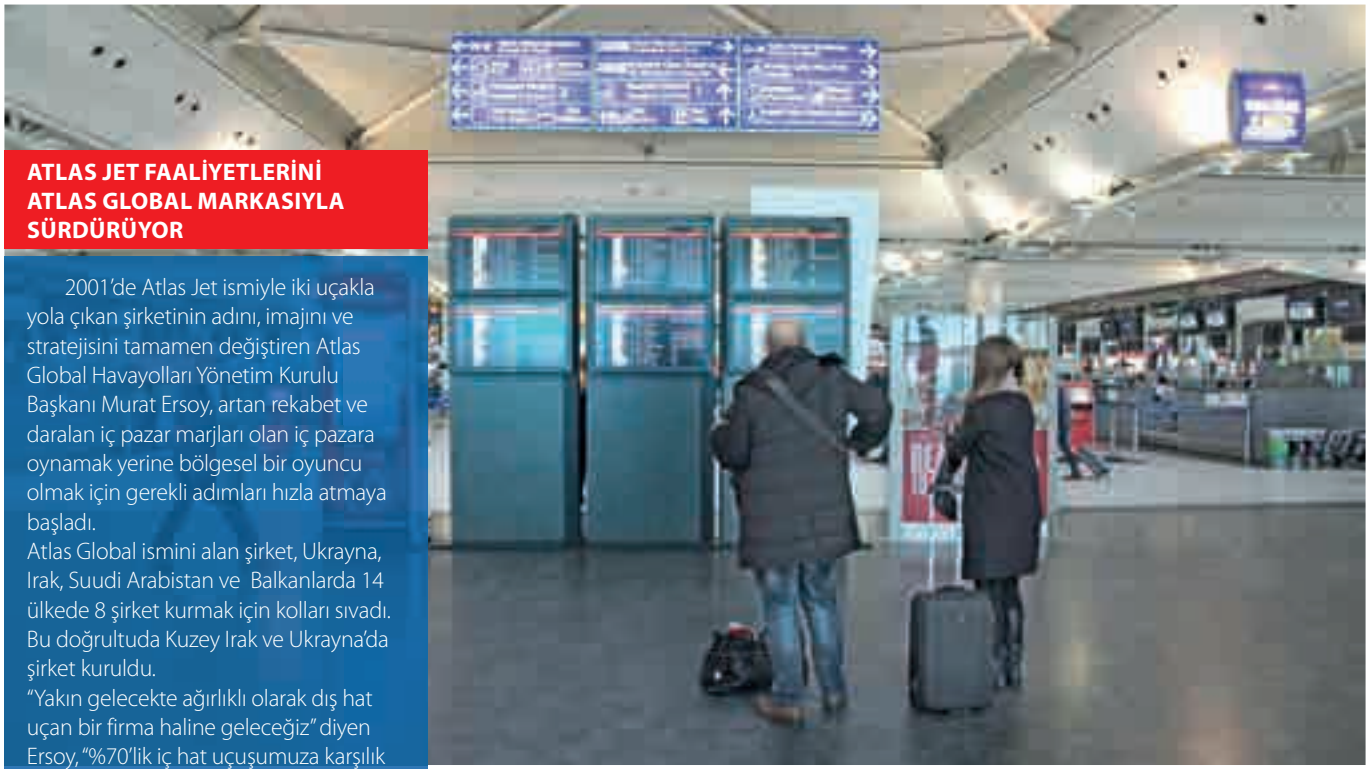
Yıldırım, DHMİ'nin gelecek planlarından da söz ederek, şunları söyledi:

2013 ve 2014 YILLARI SEKTÖREL BÜYÜKLÜKLER

Hava Taşıma işletmeleri	2013	2014
Havayolu İşletmesi	13*	13*
Hava Taksi İşletmesi	53	50
Genel Havacılık İşletmesi	53	65
Balon İşletmesi	22	25
Zirai İlaçlama İşletmesi	39	39
Toplam	180	192
*1"i yolcu ve kargo, 3'ü sadece kargo		
Sivil Hava Trafiğine Açık Havalimanları*		
HDHMİ Tarafından İşletilen	47	475
Diğer Şirketlerce İşletilen	5	5
Toplam	52	536
*Önceden müsaadeye tabi askeri		
havalimanları ile özel kullanımlı		
Özel Sektör Terminal İşleticileri		
Dış Hat	9	9
İç Hat	7	8
Heliport'lar	**54**	**69**

Hava Araçları	2013	2014
Havayolu İşletmeleri	385	422
Hava Taksi İşletmeleri	214	212
Genel Havacılık	283	322
Balon İşletmesi	203	213
Zirai İlaçlama İşletmeleri	58	62
Toplam	1.143	1.231
2015 Ocak Sonu; 1.245		
Yer Hizmetleri Kuruluşları		
A Grubu	3	3
B Grubu	16	17
C Grubu	28	27
Yetkilendirme	28	27
Toplam	**47**	**47**
Bakım ve Eğitim İşletmeleri		
Bakım Organizasyonu	54	61
Uçuş Eğitim Org.	32	29
Tıp Eğitim Organizasyonu	14	14
Toplam	**100**	**104**

(Kaynak; SHGM)

ATLAS JET FAALİYETLERİNİ ATLAS GLOBAL MARKASIYLA SÜRDÜRÜYOR

2001'de Atlas Jet ismiyle iki uçakla yola çıkan şirketinin adını, imajını ve stratejisini tamamen değiştiren Atlas Global Havayolları Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ersoy, artan rekabet ve daralan iç pazar marjları olan iç pazara oynamak yerine bölgesel bir oyuncu olmak için gerekli adımları hızla atmaya başladı.

Atlas Global ismini alan şirket, Ukrayna, Irak, Suudi Arabistan ve Balkanlarda 14 ülkede 8 şirket kurmak için kolları sıvadı. Bu doğrultuda Kuzey Irak ve Ukrayna'da şirket kuruldu.

"Yakın gelecekte ağırlıklı olarak dış hat uçan bir firma haline geleceğiz" diyen Ersoy, "%70'lik iç hat uçuşumuza karşılık %30'luk dış hat uçuşumuz var. Gelecek yıl bu oranları tam tersine çevireceğiz" diyerek şirketin en önemli stratejik değişikliğe gittiğini açıkladı..

Ağırlıklı olarak Almanya, İngiltere, Fransa, Belçika ve İtalya gibi noktalara uçuş başlatmaya hazırlanan Atlas Global, kuracağı yeni şirketlerle birlikte hızlı bir yatırım sürecine girmek istiyor. Filosundaki uçak sayısını 2018 sonuna kadar üç misline çıkarmaya hazırlanan Atlas Global'in şu anda 25 uçağı bulunuyor.

"Havalimanı terminal binalarında yolcu kapasitesinin yolcu sayısındaki artışa paralel olarak 400 milyon yolcuya çıkarılması, başka ülkelerde havaalanları işletmeyi hedefliyoruz. İstanbul'da yeni havalimanının 2018 yılında hizmete girmesiyle birlikte sivil havacılık sektörüne yeni bir ivme kazandırması bekleniyor. Kuruluşumuz bu büyük endüstrinin tüm bileşenlerinin kaydedeceği büyümeyi kendi ana faaliyet konularında da sağlayarak ülkemiz ekonomisine katkıda bulunmaya devam edecek."

TAV, 15 ülkede 70 havalimanında

Havalimanı işletmeciliğinde Türkiye'nin önde gelen markalarından biri de TAV. 2000'li yılların başında hayata geçirilen serbestleştirme ve özelleştirme politikaları sayesinde 1997 yılında İstanbul Atatürk Havalimanı yap-işlet-devret projesi ile kurulan TAV, havalimanı işletmeciliği alanında bugün yedi ülkede 14 havalimanı işleten küresel bir marka olarak tanınıyor. TAV markası bugün 15 ülkede 70 havalimanında yer alıyor.

TAV Grubu CEO'su Sani Şener, TAV olarak 2015'te operasyonel ve finansal açıdan başarılı bir yıl geçirdiklerini belirtti. 2015'in ilk dokuz ayında hizmet verdikleri havalimanlarında ağırladıkları yolcu sayısının 78 milyona ulaştığını ve toplam yolcu sayısının % 8 arttığına dikkat çekerek, "Yılsonu itibarıyla yolcu sayımızın 100 milyonun üzerine çıkmasını bekliyoruz. Yine dokuz aylık sonuçlara göre ciromuz %14 artış gösterdi. Faaliyet kaldıracı, düşük kira gideri ve

olumlu kur nedeniyle FAVÖK 2014'e kıyasla %21 artarak cironun oldukça üstünde bir büyüme kaydetti. Atatürk Havalimanı'nda DHMİ tarafından üstlenilen uçak park alanı yatırımı bitmek üzere. Bu yatırımı tamamlayıcı nitelikte bizim üstlenmiş olduğumuz terminal genişleme yatırımı inşaatı ise devam ediyor. Ayrıca nisan ayında, İslam dünyasının en kutsal ikinci şehri olan Medine'ye hizmet veren havalimanımızın yeni terminalini kullanıma açtık ve bu görevi yerine getirmekten büyük gurur duyuyoruz" dedi.

Milas Bodrum Havalimanı'nda dış hatlar terminali işletmesini de devraldıklarını dile getiren Şener, Gazipaşa Alanya Havalimanı'nda pist genişleme çalışmalarını tamamlandıklarını ve Türkiye'nin bir otoyol üzerinden geçen ilk uçak pistini kullanıma açtıklarını söyledi. Gürcistan'da başlayan pist ve taksi yolu iyileştirme çalışmalarının ise 2016 yılında tamamlanmasını beklediklerine değinen Şener, ayrıca Filipinler'deki beş bölgesel havalimanının ihalesine ortakları MPIC ve Aêroports de Paris ile katılmak için ön yeterlilik aldıklarını ifade etti.

Şener, "İki yıl önce 'Makas değiştiriyoruz, hizmet şirketlerimizle TAV dışında da büyüyeceğiz' demiştik. 2015'te bu yönde önemli mesafe kaydettik. Duty-free şirketimiz ATÜ Houston ABD'de mağaza işletmeye, Havaş Suudi Arabistan'da, TAV İşletme Hizmetleri Nairobi Havalimanı ve TCDD garlarında hizmet vermeye başladı. TAV Bilişim Abu Dabi'de ciddi bir altyapı ihalesini kazandı. BTA ise Maslak Uniq ile şehir merkezinde hizmet vermeye başladı. Bu başarıların ardında sayıları 55 bine ulaşan TAV çalışanlarının birikimi ve emeği yatıyor" diye konuştu.

"Türkiye sektörün en hızlı büyüyen pazarı oluyor"

Küreselleşen dünyada ekonomik faaliyetlerin odağının doğuya ve güneye doğru kaydığının altını çizen Şener, sivil havacılık sektöründe de benzer bir eğilim görülüyor. Bu durum ikili bir yapı ortaya çıkarıyor. Kuzey Amerika ve Avrupa'da yatay seyreden büyüme grafiğine karşı, gelişmekte olan ekonomilerde, özellikle de Asya-Pasifik, Ortadoğu ve Afrika'da yolcu trafiğinde ciddi bir büyüme potansiyeli bulunuyor.

Şener bu konudaki görüşlerini şöyle paylaştı: "Küresel Pazar Araştırma Raporu'nun yaptığı analizlere göre, jeopolitik konumunun da avantajıyla Türkiye iç hatlarda ortalama % 10,1 büyüme ile gelecek 20 yıl içinde en hızlı büyüyen pazar olacak. Türkiye'yi Hindistan, Kuzey Afrika ve Çin'in takip edeceği öngörülüyor. İkili hava ulaştırma anlaşması sayısının 190 ICAO üyesi ülkeyi de kapsayacak şekilde genişletilmesi ve 237 olan uçuş nokta sayısının 400'leri aşması planlanıyor. Türkiye'de 10 yıl sonra uçak sayısının bu büyümeyle birlikte 750'ye, yolcu kapasitesinin ise 350 milyona ulaşması öngörülüyor. Ulaştırma Bakanlığı'nın yönlendirmesi, DHMİ, SHGM, THY ve TAV başta olmak üzere tüm paydaşların izlediği akıllı stratejiler sonucunda ulaşılan bu başarının ilerleyen yıllarda da sürmesi sürpriz olmayacak."

ONU AIR BİLET SATIŞ REKORU KIRDI

12 yıl önce Türk halkının ekonomik biletler sayesinde gökyüzüyle tanışmasını sağlayan ilk şirket olduklarını vurgulayan Onur Air Yönetim Kurulu Başkanı Teoman Tosun, Onur Air, tarifeli uçuşlara başlamasının 12'nci yıl dönümünde 2016 yılı boyunca 550 bin bileti yurt içine her şey dâhil 39 TL, yurt dışına her şey dâhil 39 dolardan satışa çıkardıklarını söyledi.

Tosun, tüm 2016 yılı için satışa sunulan kampanya biletlerinin an itibarıyla 370 binden fazlasının satıldığını ifade ederek, "Şirketimiz bu süreçte 200 bin adet civarında da kampanya dışı olağan bilet satışı gerçekleştirdi" dedi.

Kampanya sırasında gerçekleşen satış oranlarının Türkiye'de bugüne kadar uçak sayısına oranla gerçekleşmiş en yüksek satış olduğu tahmin ediliyor.

PEGASUS CİROSUNU %14 ARTIRDI

Pegasus Hava Yolları, 2015 yılının ilk dokuz ayına ait Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun (KAP) finansal verilerinde, cirosunu, önceki yılın aynı dönemine oranla %14 artırarak 2.7 milyar TL'ye çıkardığı görülüyor. Pegasus, Faiz Amortisman Vergi ve Kira Öncesi Kâr'da (FAVKÖK) %22'lik bir yükselme elde ederek 636.6 milyon TL'ye ulaştı, Arz Edilen Koltuk Kilometre Başına Maliyet birimini %2'lik bir iyileştirmeyle 3.93 euro sent olarak gerçekleştirdi.

2015'in ilk dokuz ayında taşıdığı misafir sayısını, geçen yılın aynı dönemine oranla %12,1 artırarak 16.84 milyona yükselten Pegasus, toplam uçuş blok saatini de %15,6 artırarak 205 bin 839'a çıkardı. Aynı dönemde iç hatlarda 66 bin 844, dış hatlarda 47 bin 423 olmak üzere toplam 114 bin 267 uçuş gerçekleştiren Pegasus, bu alandaki performansını önceki senenin aynı dönemine oranla %13,7 artırdı.

Pegasus Hava Yolları 2015'te uçuş ağına yurt dışında Londra Gatwick, Oslo, Kutaisi, Erbil ve Ovda'yı, yurt içinde de Kastamonu, Ordu-Giresun ve Kars'ı ekledi. Pegasus şu anda yurt içinde 33, yurt dışında 70 olmak üzere toplamda 40 ülkede toplam 103 noktaya tarifeli seferler düzenliyor.

165 ÜLKEYLE HAVACILIK ANLAŞMASI YAPILDI

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

TOBB Türkiye Sivil Havacılık Sektör Meclis Başkanı Teoman Tosun, "Meclisimiz, Türkiye'de konumuyla özel sektör arasındaki tek resmi organdır" dedi.

Sektörün gelişimini değerlendiren TOBB Türkiye Sivil Havacılık Sektör Meclis Başkanı Teoman Tosun, "Bugün 165 ülke ile yapılan Hava Ulaştırma Anlaşması, sektörün büyümesinde en önemli unsurların başında geliyor. 2014 verilerine göre, bu anlaşma dış hatlarda 237 noktaya uçuş imkânı getirdi" dedi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Türkiye Sivil Havacılık Sektör Meclis Başkanı Teoman Tosun, 2003 yılından itibaren hükümetin uyguladığı doğru havacılık politikaları ile sektörün her geçen sene beklenenin üzerinde gelişim gösterdiğini, dünya standartlarında havacılık faaliyetleri yapan, ödüller toplayan bir sektör haline geldiğini söyledi.

Sektörün gelişimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Havacılığımızın temelleri 1933 senesinde atılmıştır. Beş uçakla başlayan serüven bugün ruhsatlı 192 hava taşıma şirketi, 104 bakım ile eğitim işletmesi, iç hat ve dış hat toplam 53 havaalanı, 80 yer hizmeti kuruluşu, 3 ikram şirketi, 69 heliportu, büyük gövdeli hava taksi, balon, genel havacılık ve zirai ilaçlama hizmetleri veren toplamda 1250 uçağıyla büyük bir sektör haline gelmiştir. 2003 yılında 65 bin çalışanı olan sektör, 2014 verilerine göre 190 bine yaklaşmıştır. 2003 yılında 2.2 milyar dolar olan ekonomik katkı payı 25 milyar dolara ulaşmış durumdadır.

Bütün bu veriler le birlikte, 2003 senesinden itibaren hükümetin uyguladığı doğru havacılık politikalarıyla sektör her geçen sene beklenenin üzerinde gelişim göstermektedir. Hatta dünya standartlarında havacılık faaliyetleri yapan, ödüller toplayan bir sektör haline gelmiştir. Bugün 163 ülkeyle yapılan, Hava Ulaştırma Anlaşması sektörün büyümesinde en önemli unsurların başında gelmektedir. 2014 verilerine göre, bu da dış hatlarda 237 noktaya uçuş imkânı getirmektedir. Ayrıca Türkiye, sivil havacılık sektöründe IATA, ICAO, ECAC, ACI, Eurocontrol üyesi olup, ICAO , JAA-TO, D8 gibi havacılık komisyonlarının aktif yönetim üyesidir.

Türkiye dünya ülkeleriyle karşılaştırıldığında sivil havacılık sektörü önümüzdeki süreçlerde hangi noktada olur?

Türkiye coğrafi konumu ve bunun getirdiği üstünlükle hava taşımacılığında doğu ile batının, kuzey ile güneyin birleşiminde, dünya havayolu trafiğinde önemli hub haline gelmiştir. Dünya yolcu trafiği bir önceki seneye göre %5,9, Avrupa yolcu trafiği %5,7 artış gösterirken, Türkiye'de bu oran %10,09'a ulaşmıştır. Bu da dünya ve Avrupa hava yolu trafiğinde Türkiye'nin iki kat büyüme si demektir.

Uluslararası Taşıma Birliği (IATA) rakamlarına göre, 2014 senesinde Türkiye yolcu trafiği 166 milyona ulaşmış olup, 2015 tahminleri de bu rakamın üzerine çıkılacağı

tahmin edilmektedir. Dolayısıyla önümüzdeki senelerde de sektör olarak %7 ile %10 arasında büyüme öngörülmektedir.

Türkiye, diğer dünya ülkeleri arasında hava yolu ulaşımında ne durumda ve kaçıncı sırada?

2014 senesi verilerine göre, ülkemizde iç ve dış hatlarda hizmet veren 25, iç hatlarda hizmet veren 28, toplamda 53 havaalanı ve liman mevcuttur. Bu da, 81 ilimizin 53 ilinde uluslararası standartlara sahip havaalanı ve liman bulunduğunu göstermektedir. Devlet Hava Meydanları İşletmeleri (DHMİ) ve özel sektörün yeni şehirlere olan yatırım planları da, (Çukurova, Rize gibi) devam etmektedir.

2013 havalimanı yolcu trafiği verilerine göre Türkiye dünyada 11'inci sırada, Avrupa' da ise 5'inci sırada yer almaktadır. İstanbul'da Atatürk Havalimanı bir önceki seneye göre dünyada yolcu sayısı artan en büyük 3'üncü havalimanı konumuna gelmiştir. Ayrıca iç hat taşımasında Avrupa'nın en hızlı büyüyen ülkesi durumundadır. Tüm bunların yanı sıra dünyada en çok noktaya uçan havayolu unvanı, yine Türk Hava Yolları (THY) ile ülkemize aittir.

Sivil kargo taşımacılığında kullanılan uçak sayısı nedir, sizce yeterli mi?

Kargo taşımasında kullanılan toplam uçak sayımız 21 adet olup, 2014 verilerine göre 1 milyon 349 bin 875 kilogramlık kapasiteyi oluşturmaktadır. 2013 senesindeki toplam kapasitemiz 1 milyon 639 bin 130 idi. Burada muhakkak ki, ülkeler arası ticarette alınan kararlar, kısıtlamalar ve dönemsel ülke finansal krizleri önemli bir faktör oluşturmaktadır. Ayrıca uzun menzilli ve büyük gövdeli yolcu uçaklarının da tarife olarak devreye girmesi yalnızca kargo taşıması yapan şirketlere belli ölçüde küçültme getirmektedir. Ancak yeni yapılan ticari anlaşmalar, gümrük kolaylıkları, malların mübadeleleri gibi hükümetler arası yapılacak anlaşmalar, kargo taşımacılığımızın önünü daha da açacaktır.

Sivil kargo taşımacılığında kullanılan uçak sayısı sizce yeterli mi?

Sivil havacılık sektörünün büyümesi birbiriyle ilintili birkaç noktanın gelişmesine bağlıdır, Öncelikle de işletilen uçakların inecekleri havaalanı ve terminal kapasitelerinin gelişmesi gerekir. Bu anlamda, İstanbul Türkiye için önemli bir kapıdır ve mevcut Atatürk ve Sabiha Gökçen Havalimanları talebi karşılamaz durumdadır, üçüncü havalimanı yeni bir soluk getirecek çok önemli bir projedir. Yıllık %10 büyümenin yegâne yolu havalimanı imkânlarının artırılmasıdır.

Ar-Ge faaliyetleri kapsamında sektörü nasıl bir değişim bekliyor?

Sivil Havacılığımız son senelerde AR-GE çalışmalarının Hükümetimiz ve özellikle Cumhurbaşkanımızın hedef ve teşvikleriyle kendi uçağımızı yapma yolunda büyük bir çalışma içindedir. Bu husus için ilk adımlar 2014'te atılmış, büyük bir hızla uçak yapımı çalışmaları devam etmektedir. Bununla beraber sipariş edilen uçaklara ihtiyaç duyulan kaptan pilot, ikinci pilot ve uçak bakım teknisyenlerinin yetiştirilmesi, sektöre kazandırılması şarttır. Bu iki unsur önümüzdeki en büyük çözülmesi gerekli sorundur. Ülkemizde açılan lise ve üniversite ve mevcut üniversitelerimizin bünyesinde faaliyete başlayan Hvacılık fakülteleri, sektöre eğitimli personel yetiştirecek seviyeye gelmiştir. Sektörün ihtiyaç duyduğu yabancı personel istihdamını kolaylıkla kullanılabilecek hale gelmesi için bürokratik zorlukların ve sürecin kısalması gerekmektedir.

Sektörün 2023 hedefleri ve bu hedeflere ulaşmadaki stratejisi nedir?

2023 hedefleri arasında 100 geniş gövdeli, 500 dar gövdeli, 200 bölgesel uçak olmak üzere 800 uçaklık bir filo öngörülmektedir. Buna ilave olarak 40 geniş gövdeli kargo uçağı da hedefler arasındadır. Hava seyrü sefer alt yapıları ile uçak/ helikopter fabrikaları ve üretimi hedefler arasındadır. Ayrıca özel sektörümüz Boeing ve Airbus gibi yapımcılara yedek parça temin etmekte büyük yol kat etmişler, AR-GE çalışmaları bu yönde büyük bir hızla gelişmekte ve yürümektedir. Yakın gelecekte Türkiye büyük uçak yapımcılarına yedek parça üreten, bakım hizmetleri veren ve de kendi uçağını üreten bir ülke ve sivil havacılık yapısına kavuşacaktır. Hava Ulaştırma Araştırma Enstitüsü kurulması, havacılık tıbbi meteoroloji ve havacılık hukukuna ilişkin yüksek lisans birimleri çalışmaları, uzay araştırmaları merkezi, uçak dönüşüm, yenileme, söküm, uçak arızaları, uydu teknolojileri, Ar-Ge çalışmalarında planlanmaktadır.

HAVACILIK VE UZAY TEKNOLOJİLERİ SEKTÖRÜ 2023 HEDEFLERİ

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü (SHGM) Performans Programı 2015 raporunda sektörün 2023 yılı hedefleri şu şekilde belirlendi:

- Ülkemizde, 60 milyon yolcu kapasiteli 1, 30 milyon kapasiteli 2, 15 milyon kapasiteli 3 havaalanı yapılması,
- Bölgemize gelecek 10 yıl içinde oluşması beklenen 5 bin uçaklık dev bir filoya bakım merkezleri ile ev sahipliği yapılması,
- Hava Ulaştırma Araştırma Enstitüsü'nün kurulması,
- İkili hava ulaştırma anlaşma sayısının tüm ICAO üyesi ülkeleri de kapsayacak şakide genişletilmesi ve bu sayede bugün 236 olan uçuş nokta sayısının 500'lere ulaşması,
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nün yeniden yapılandırılması,
- Yerli imalat en az 2 tip uçak üretiminin gerçekleştirilmesi,
- Helikopter taşımacılığı sisteminin kurulup desteklenmesi,
- Hava aracı ve/veya parçalarının sertifikasyonunun Türkiye tarafından sağlanabilir hale getirilmesi,
- Türk sivil hava taşımacılığı filo yapmasının 2023 yılında; 100 geniş gövde 450 dar gövde, 200 bölgesel uçak olacak şekilde 750 uçaklık bir yapıya ulaşması ve bunun neticesinde pilot istihdamının arttırılması,
- Bölgede lider, uluslararası havacılık kuruluşları yönetiminde etkin, küresel bir havacılık oyuncusu olması,
- Dünyadaki en iyi 10 havacılık okulundan birinin Türkiye'de olması ve yurt dışından gelen yabancı öğrencilerin bu okullarda pilotaj eğitimi alması,
- Uydu destekli Hava Trafik Yönetim Sistemi/ Çin'in Sarı Nehrinden Adriyatik'e kadar, Sibirya'dan Afrika ortalarına kadar büyük coğrafya üzerinden hava trafik kontrol kapasitesine erişilmesi.

Rus Doğalgazı

Türkiye İçin Ne Kadar Önemli?

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Türkiye, doğalgaz ithalatının yaklaşık %55'ini Rusya'dan karşılaması nedeniyle, bu ülkeden ithal ettiği doğalgazda bir sıkıntı yaşaması halinde orta vadede alternatif kaynaklardan elde edebileceği doğalgaz miktarı son derece yetersiz olur ve boru gazı ile LNG atıl kapasiteleriyle sınırlı kalır.

Ayşegül AYTAÇ
TEPAV Araştırmacı, Ekonomi Çalışmaları

Türkiye ve Rusya'nın Mavi Akım üzerinden ek 3 milyar metreküp doğalgaz gönderilmesi konusunda geçen aralık ayında, anlaşmaya varmalarına rağmen, Rusya geçen ay bu miktarda gönderim yapmayı reddettiğini açıkladı. Buna ek olarak, Rusya ile doğalgaz fiyatları konusunda 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren geçerli olacak %6 oranındaki indirim mutabakatı sağlanmasına rağmen, Rusya'nın herhangi bir indirim yapmayacağını açıklamasının üzerine Türkiye uluslararası tahkime başvurdu. Tüm bunların üzerine bir de 24 Kasım'da Türkiye'nin sınır ihlali yapmasına nedeniyle bir Rus uçağını düşürmesi bu iki ülke arasındaki ipleri iyice gerdi. Durum böyle olunca doğalgaz konusu tekrar gündemin üst sıralarına yerleşti. Peki, Rusya ile ilişkilerin askıya alınması halinde Türkiye'nin yaşayacağı olası sorunlar neler olur? Kısa ve orta vadede çözüm üretebilir miyiz? Uzun vadede neler yapılması gerekiyor?

Önce Türkiye tarafından genel bir inceleme yapalım. Aşağıda yer alan tablo, Türkiye'nin 2013 ve 2014 yıllarındaki en büyük 10 ihracat ortağını gösteriyor.

Tablodan da anlaşıldığı gibi Almanya, Türkiye'nin toplam ihracatında 2013'de %9 ve 2014'te %10'luk payla en büyük ihracat ortağı oluyor. Üstelik 2014 yılında Almanya ile Türkiye arasındaki ihracatın %11 oranında yükseldiği dikkat çekiyor. Türkiye'nin ihracatında Almanya'yı 2014 yılında %7'lik payla Irak ve %6'lık payla İngiltere izliyor. Türkiye'nin Rusya ile ihracat ilişkilerine bakıldığında ise 2014 yılında bu 10 ülke içinde en fazla düşüş sergileyen ülke olarak karşımıza çıkıyor. 2013 yılında Türkiye Rusya ile yaklaşık 7 milyar dolar ihracat yaparken, 2014 yılında ihracat miktarı %15 oranına düşüyor ve Rusya'nın Türkiye'nin toplam ihracatında %4'lük bir paya sahip olduğu gözlemleniyor.

Rusya, Türkiye'nin ihracatının yanı sıra ithalatı için de büyük öneme sahip. 2014 verilerine göre, %10'luk payla Türkiye'nin en büyük ithalat ortağı Rusya. Rusya'dan ithal edilen ürünlerin en başında ise %10'luk bir payla petrol ürünleri geliyor. Görüldüğü gibi Rusya, Türkiye'nin dış ticareti açısından da oldukça önemli bir yere sahip. Bu nedenle Rusya'yla ilişkilerdeki olası olumsuz-

Türkiye'nin En Büyük 10 İhracat Ortağı (Bin $) 2013-2014		
Almanya	13,702,577,121	15,155,933,772
Irak	11,948,905,271	10,896,202,645
İngiltere	8,785,124,346	9,914,028,188
Rusya	6,964,209,480	5,945,712,656
İtalya	6,718,355,101	7,144,642,175
Fransa	6,376,703,538	6,470,327,200
ABD	5,641,170,471	6,345,416,230
BAE	4,965,629,586	4,662,880,768
İspanya	4,334,195,627	4,763,139,962
İran	4,192,511,353	3,888,292,120

Kaynak: Comtrade

Türkiye Doğalgaz İthalat Ortakları (milyar m^3), 2005-2014							
	Rusya	İran	Azerbaycan	Nijerya	Diğer	Toplam	
2005	17.524	4.248	0	3.786	1.013	0	26.571
2006	19.316	5.594	0	4.132	1,100	79	30.932
2007	22.762	6.054	1.258	4.205	1.396	167	35.842
2008	23.159	4.113	4,580	4.148	1.017	333	37,350
2009	19.473	5.252	4,960	4.487	903	781	35.856
2010	17.576	7.765	4.521	3.906	1.189	3.079	38.036
2011	25.406	8,190	3.806	4.156	1.248	1.069	43.874
2012	26,491	8,215	3,354	4,076	1,322	2,464	45,922
2013	26,212	8,730	4,245	3,917	1,274	892	45,269
2014	26.975	8.932	6.074	4.179	1.414	1.689	49.262

***Kaynak:** EPDK,2014*

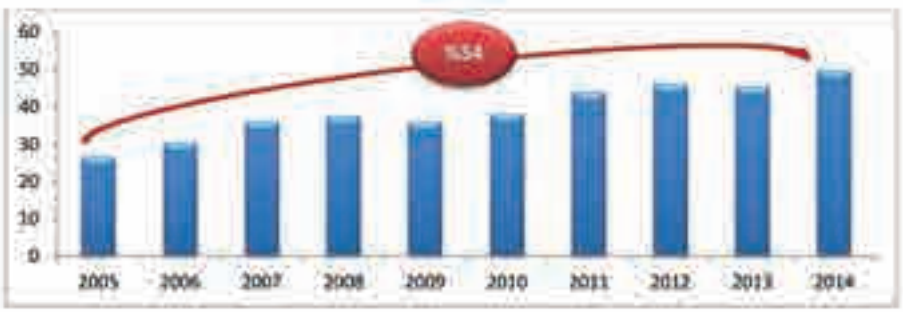
luğun, Türkiye'nin dış ticaretine yapacağı etki göz ardı edilecek boyutta değil.

Türkiye'nin doğalgaz mevcut durumu

Doğalgaz konusuna gelirsek, Türkiye'nin doğalgaz konusundaki mevcut durumunu daha iyi anlamak açısından öncelikle doğalgaz ithalat miktarlarına bakmakta fayda var. Yandaki tablo, 2005-2014 yılları arasında Türkiye'nin doğalgaz ithalat ortaklarını gösteriyor.

Bu tabloya göre, Türkiye'nin en önemli doğalgaz ithalat ortağının %55'lik payla Rusya olduğu görülüyor. Rusya'yı %18'le İran, %12'yle Azerbaycan, %9'la Cezayir,

Türkiye'nin Rusya'dan Yaptığı Doğalgaz İthalatındaki Değişim/2005-2014 (Milyar m³)

***Kaynak:** EPDK.*

%3'le Nijerya ve yine %3'le diğer ülkeler izliyor. Türkiye'nin doğalgazda ithalata bağımlılık oranının %99 civarlarında[1] olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'nin Rusya'ya ne derece bağımlı olduğu da ortaya çıkıyor.

2005 yılında Rusya'dan yapılan yaklaşık 27 milyar metreküp doğalgaz ithalatı, 2014 yılına gelindiğinde %87 oranında artarak ve 50 milyar metreküpe ulaşıyor. 2015 yılının ilk altı ayı için ise bu rakam 24 milyar metreküp. Yanda yer alan tabloda da görüldüğü üzere, Türkiye doğalgaz konusunda Rusya'ya gittikçe bağımlı hale gelen bir konumda bulunuyor.

Türkiye'nin doğalgaz tüketimine bakıldığında ise 2013 yılında yayımlanan Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) değerlendirme notunda değinildiği üzere; 2012 yılında doğalgaz tüketimini en hızlı artıran Avrupa ülkesi Türkiye oluyor. 2014 verilerine göre yeniden kıyaslama yapıldığında ise 2000-2012 yılları arasında Türkiye'nin doğalgaz tüketimindeki artış %217 iken, 2000-2014 yılları arasında bu oranın

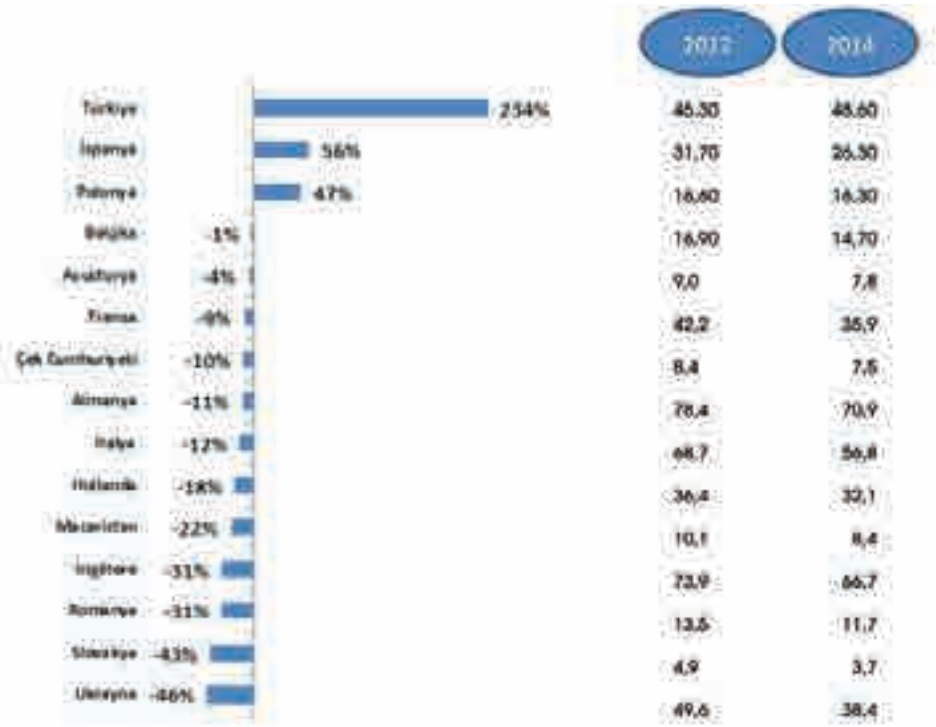
1) Ozan Acar, Doğalgaz tüketimi artıyor, depolama kapasitesi yerinde sayıyor, TEPAV Değerlendirme Notu, N201343, Aralık 2013, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1387547496- 0.Dogalgaz_tuketimi_artiyor__depolama_kapasitesi_yerinde_sayiyor.pdf

Avrupa Ükelerinde Doğalgaz Tüketimi ve Doğalgaz Tüketimindeki Artış

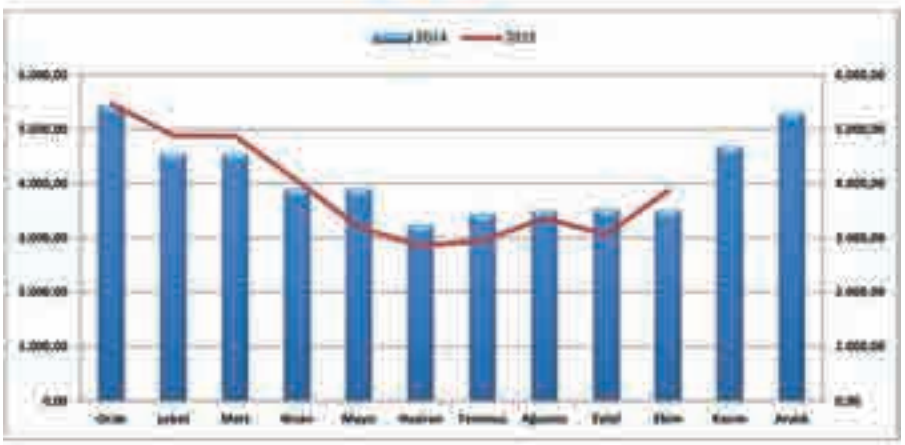
Avrupa'nın en fazla doğalgaz tüketen 15 ülkesindeki doğalgaz tüketimindeki değişim 2000-2014 (%)

Doğalgaz tüketimi 2012-2014 (Milyar m³)

Kaynak: *BP İstatistik Yıllığı, 2015*

Aylık Doğalgaz Tüketimi, 2014-2015 (Milyar m³)

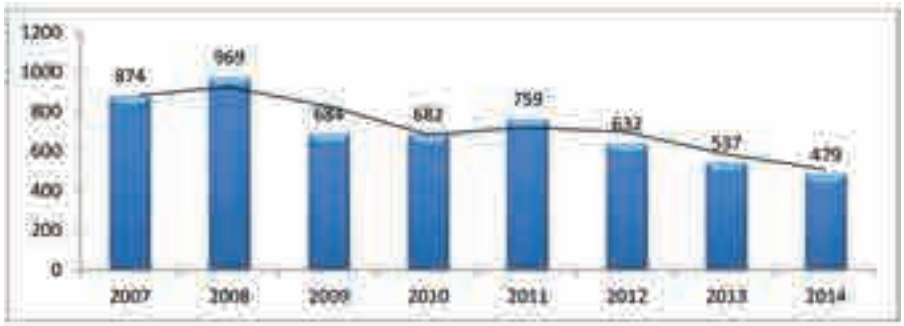
Kaynak: *EPDK, Enerji Bakanlığı.*

%234'e çıkıyor. Biraz daha detaya inersek, Türkiye'nin 2000 yılında 15 milyar metreküp olan doğalgaz tüketimi, 2005 yılında yaklaşık 23 milyar metreküp olurken, bu rakam 2010 yılında 34 milyar metreküpe, 2014 yılında %48 oranında yükselerek 49 milyar metreküpe ulaşıyor. Ayrıca, 2012 yılından bu yana, Avrupa'nın en fazla doğalgaz tüketen 15 ülkesindeki doğalgaz tüketimi tüm ülkelerde azalmasına rağmen, Türkiye'de bu miktarın arttığı göze çarpıyor.

Türkiye'nin doğalgaz tüketim ve üretimi

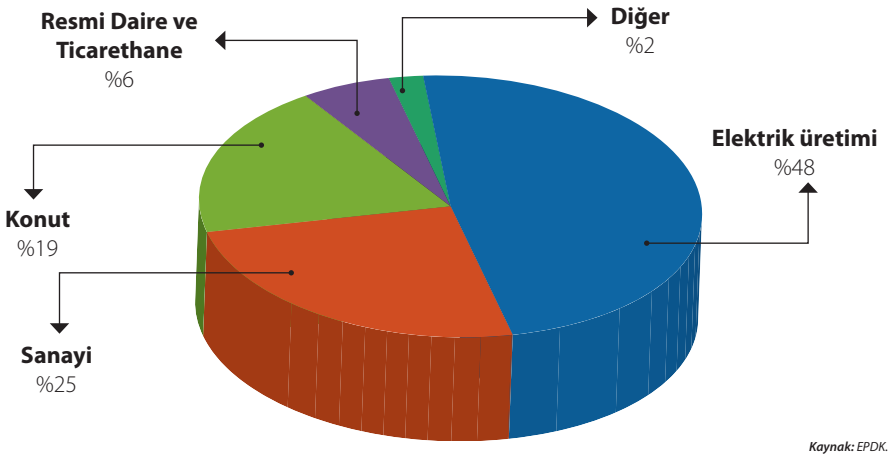
Bu noktada, Türkiye'nin doğalgaz tüketimini aylık olarak bir incelemede yapmakta fayda var. Yan altta yer alan tablo, Türkiye'nin aylık doğalgaz tüketimini gösteriyor. Buna göre Türkiye, 2014 yılında en yüksek tüketimini yaklaşık 5,4 milyar metreküp ile ocak ayında yapıyor. Onu, 5,2 milyar metreküp ile Aralık ve 4,6 milyar metreküp ile Kasım ayları takip ediyor. En düşük tüketimi ise 3,2 milyar metreküp ile haziran ayında gerçekleştiriyor. 2015 yılı verilerine göre kıyaslarsak, Türkiye'nin ocak ayı doğalgaz tüketimi 2014 yılına göre 0,62 oranında arttığı görülüyor. Ekim ayında ise bir önceki yıla göre %10 oranında daha fazla doğalgaz tükettiği ortaya çıkıyor. Bu da Türkiye'nin yakın dönemde karşılaşabileceği bir doğalgaz kesintisinin ya da yavaşlamasının, talebin en fazla olduğu

Türkiye'nin Doğalgaz Üretim Miktarı, 2007-2014 (Milyon m³)

Kaynak: EPDK.

Doğalgazın Kullanım Alanları, 2014 (%)

Kaynak: EPDK.

döneme denk gelebileceğini gösteriyor.

Türkiye'nin doğalgazdaki dışa bağımlılığını daha iyi anlayabilmek için bir de doğalgaz üretimine bakalım. Yukarıda üstte yer alan tablo, Türkiye'nin 2007-2014 yılları arasındaki doğalgaz üretim miktarını gösteriyor. Bu tabloya bakıldığında, Türkiye'nin doğalgaz üretiminin tüketimi ve ithalat miktarının tam tersi bir trende sahip olması dikkat çekiyor. Şöyle ki, 2007 yılında 893 milyon metreküp olan Türkiye'nin doğalgaz üretimi 2014 yılında %45 oranında düşüş gösteriyor ve 479 milyon metreküp oluyor. 2014 yılı verilerine göre, doğalgaz üretimi bir önceki yıla göre %11, 2005 yılına göre ise %44 oranında azalıyor. Tüketimde ise milyar metreküplerden bahsedilirken, üretimde milyon metreküplerde kalınıyor. Dolayısıyla bu da Türkiye'nin doğalgaz konusunda dışa bağımlılığını açıklıyor.

Doğalgazın kullanım alanlarına bakıldığında, dönüşüm ve çevre sektörünün (ısı ve elektrik santralleri) %48, sanayi sektörünün %25, hizmet sektörünün %6, ulaşım sektörünün %0,18, enerji sektörünün %0,75 ve diğer sektörlerin (konut, tarım, hayvancılık) %19 paya sahip olduğu görülüyor.

Doğalgaz konusunda yaşanabilecek olasılıklar

Peki, Rusya ile doğalgaz konusunda yaşanabilecek olumsuzluklara karşı Türkiye'nin karşılaşacağı sorunlar neler olabilir ve ne yapılabilir?

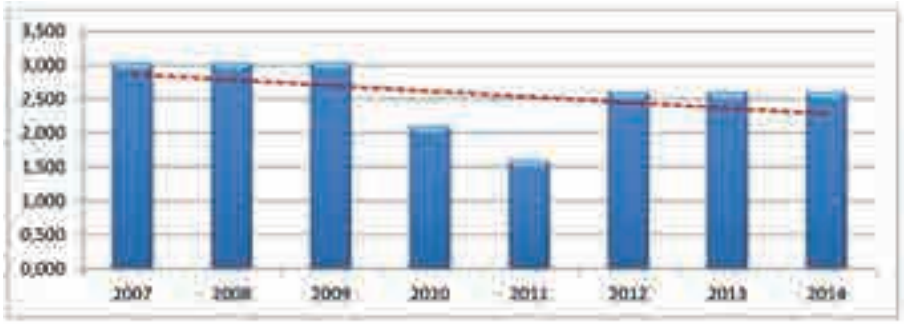
Türkiye, doğalgaz ithalatının yaklaşık %55'sini Rusya'dan karşılaması nedeniyle, bu ülkeden ithal ettiği doğalgazda bir sıkıntı yaşaması halinde orta vadede alternatif kaynaklardan elde edebileceği doğalgaz miktarı son derece yetersiz olur ve boru gazı ile LNG atıl kapasiteleriyle sınırlı kalır. Yandaki grafikte görüldüğü gibi, Türkiye'nin doğalgaz depolama kapasitesinin son derece yetersiz. Grafikte yer alan verilere göre, Türkiye'nin 2014 yılında doğalgaz depolama kapasitesi, yıllık tüketimin yalnızca %6'sını oluşturuyor.

Doğalgazda ithalat bağımlılığı yüksek olan ülkelerde arz güvenliğini sağlamak için gerekli olan en önemli unsurlardan biri, yıllık tüketimin %20-30'u kadar depolama kapasitesine sahip olmaları[2]. Bu oranla Türkiye, söz konusu Avrupa ülkelerinin içinde, yıllık tüketim miktarına göre en düşük doğalgaz depolama kapasitesine sahip. Bu oran Çek Cumhuriyeti'nde %48, Fransa ve Hollanda'da %36, Almanya'da %31 seviyelerinde. Şu an Türkiye'nin yaklaşık 2,7 milyar metreküp olan mevcut doğalgaz depolama kapasitesinin, 2017'de 3,3 milyar metreküpe çıkarılması öngörülürken, 2019'da 5,3 milyar metreküp depolama kapasitesine ulaşılması hedefleniyor. Stratejik Plana göre ise daha uzun vadede hedef, doğalgaz depolama kapasitesini yıllık tüketimin %20'sini karşılayabilecek kapasiteye ulaştırmak[3].

Bunun yanı sıra, gerek fiyatları gerek pazarlık şartlarının daha uygun olması nedeniyle şu an için doğalgaza en iyi alternatif olarak görülen LNG depolama kapasitesine bakıldığında, Türkiye'nin güncel olarak Marmara Ereğlisi ve EGE GAZ terminalleri olmak üzere iki adet LNG depolama tesisinin bulunuyor. Bu terminallerdeki yıllık LNG depolama kapasitesi yaklaşık 6 milyar metreküp civarında. Yani, Türkiye'nin yıllık 49 milyar metreküp doğalgaz tüketimi olduğu göz önüne alındığında, LNG'nin de doğalgaz açığını doldurabilecek bir pozisyonda olmadığı anlaşılıyor. Başka bir deyişle, gerek sanayi ve elektrik üretiminde sistemimizin alternatif ürün kullanma yetersizliği gerekse konut sektöründe orta vadede farklı ürün kullanım konusundaki düşük esneklik so-

2) Ozan Acar, Doğalgaz tüketimi artıyor, depolama kapasitesi yerinde sayıyor, TEPAV Değerlendirme Notu, N201343, Aralık 2013, http://www.tepav.org.tr/upload/files/13875474960.Dogalgaz_tuketimi_artiyor__depolama_kapasitesi_yerinde_sayiyor.pdf
3) T.C. Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı, 2015-2019 Stratejik Planı.

Türkiye'nin Doğalgaz Depolama Kapasitesi, 2007-2014 (Milyar m3)

Kaynak: *BP Statistical Review ofWorld Energy, Haziran 2015.*

nucu, doğalgaz kullanan sektörlerde orta vadede çözüm üretilemeyerek sıkıntı yaşanması kaçınılmaz olabilir.

Rusya dışında doğalgazda alternatif ülkeler

Peki ya alternatif ülkeler? Potansiyel doğalgaz anlaşmalarının yürürlüğe girmesini sağlayacak üretim ve iletimde gerekli altyapıların gerçekleştirilmeleri 10 yıl gibi çok uzun süre aldığı göz önüne alındığında, alternatif ülke kaynaklarına ulaşmada da kısa ve orta vadede sıkıntı görülüyor. Gerek üretim imkânları gerekse Türkiye dâhilindeki altyapı imkânları dikkate alındığında, en yakın sürede devreye girmesi söz konusu olan kaynak Irak. Bunun yanında, İran'ın üretim alanında yeni kuyular için yatırım yapması durumunda, Türkiye'nin bu ülke ile bağlantılı iletim kapasitesi yeterli olduğundan orta vade için sorun görünmüyor. Diğer taraftan, Azerbaycan'ın 2023'lü yıllarda Hazar Denizi'nde ilave üretim sahalarından çıkarabileceği potansiyel 10 milyar metreküp gazın Türkiye'ye getirilmesi ihtimal dâhilinde bulunuyor. Ancak burada derin denizlerde üretim yapacak platform kapasitelerinde kısıntı olduğu görülüyor.

Türkiye'nin Rusya için önemi

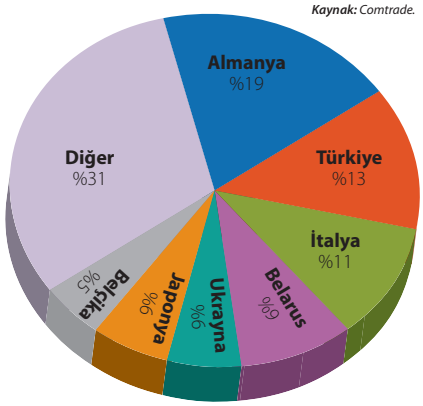
Türkiye'nin yanı sıra, duruma bir de Rusya tarafından bakmakta da fayda var. Rus ekonomisi ihracatının temel kalemlerini oluşturan petrol ve doğalgaz fiyatlarının 2014 yılından beri yaşadığı hızlı düşüşle birlikte zor günler geçiriyor. Petrol fiyatları 2014 yılının Temmuz ayında 115 dolarken, Ocak ayında 45 dolara kadar düştü ve son bir yıldır da bu civarlarda seyrediyor. Doğalgaz fiyatları ise 2014 yılından beri yaklaşık %53 oranında bir düşüş sergiliyor. Elbette ekonomisinin %43'ünün doğalgaz ve petrol ihracatına bağlı olduğunu düşününce, Rusya'nın bir resesyon içerisinde olduğu gerçeği şaşırtıcı değil[4].

Rusya'nın petrol ve doğalgaz ihracatından elde ettiği gelir, 2015 yılının ilk yedi ayında geçen yıla göre %42 oranında düşüş gösteriyor[5]. Rus ekonomisi, 2015 yılının ilk çeyreğinde %1,6, ikinci çeyreğinde ise %2 oranında daraldı. Ruble düşen petrol ve doğalgaz fiyatlarıyla birlikte geçen yılın Ekim ayına göre %48 oranında değer kaybetti. Peki, bu bağlamda Türkiye'nin Rusya için önemi ne?

Aşığıda yer alan grafikte görüldüğü

Rusya'nın En Büyük Doğalgaz İhracat Ortakları/2014 (%)

Kaynak: *Comtrade.*

üzere, Türkiye %13'lük payla, Rusya'nın en fazla doğalgaz ihracatı yaptığı üçüncü ülke olarak karşımıza çıkıyor. Türkiye'nin yıllık doğalgaz alımının yaklaşık %55'i ve 20 milyon ton ham petrol ithalatının %10'u Rusya'dan karşılanıyor. Ayrıca, Türkiye'nin 250 milyar dolar civarındaki yıllık ithalatının da çok büyük bir kısmı petrol ve doğalgaz kaynaklı. Türkiye doğalgaz ithalatının yarısından fazlasını Rusya'dan yaparken, iki ülke arasındaki bu mutualist ilişkinin zarar görmesi iki tarafın da zarar görmesine neden olur. Başka bir deyişle, Rusya ile olan ticaret hacminde Rusya yaklaşık 27 milyar metreküp karşılığı gelirden mahrum olacak. Fakat yine de, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal sisteminde orta vadede enerji yokluğunun getireceği tahribatın büyüklüğü karşısında, Rusya'nın durumu mukayese edilir olmaktan çok uzak.

Türkiye'nin 2014 yılında 252 milyar kWh olan elektrik üretiminin 121 milyar kwh'lik bölümü doğalgazla üretildiği görülüyor, yani yaklaşık %48'i. Geçen yıla kıyasla enerji üretimi için kullanılan doğalgaz miktarı %11 oranında artış gösteriyor. 2023 yılında toplam tüketimimizin iki katına çıkması bekleniyor. Yani, Türkiye'nin artan enerji ihtiyacının karşılanması için doğalgaz kaynak ilavesinin sağlanması kaçınılmaz oluyor.

Türkiye neler yapabilir?

Türkiye'nin doğalgaza olan bağlılığını azaltmanın bir yolu da enerji çeşitliliğini artırması ki, bu da yenilenebilir enerji politikalarının yeniden gözden geçirilmesi konusunda büyük bir fırsat olabilir. Yenilenebilir enerji yatırımları, enerji kaynağında ithalata bağımlılığı azaltmanın ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik kalkınmaya destek olmasının yanı sıra aynı zamanda da yüksek teknolojili yatırımlar olmaları sebebiyle Türkiye'nin sanayi altyapısını dönüştürme potansiyeline de sahip. Dahası, yenilenebilir enerji, birçok ülkede önemli bir politik kaygı meselesi olan istihdam olanakları oluşturmak açısından da önem teşkil ediyor[6]. Yapılan bir araştırmaya göre, 2030 yılında 12 milyon kişi biyoyakıt kaynaklı tarım ile endüstri,

4) Comtrade, TEPAV Hesaplamaları.
5) Federal Custom Service of Russia.
6) International Labor Office, Skills and Occupational Needs in Renewable Energy (2011).

Türkiye yılda 49 milyar metreküp doğalgaz tüketiyor.

2,1 milyon kişi rüzgâr enerjisi ve 6,3 milyon kişi güneş enerjisi sektörlerinde istihdam edilmiş olacak[7].

Öte yandan beheri 4.8 GW kapasiteli Akkuyu Santrali'nin ve Sinop'ta yapılması planlanan iki nükleer santralin arz güvenliğinin temini açısından önemi. Akkuyu Santrali'nin Rusya tarafında gerçekleştirilecek olması ve işletilmesi bu ülkeyle ilişkilerin istikrarlı olarak sürdürülmesinin önemini biraz daha artırıyor.

Sonuç olarak, doğalgaz konusunda Rusya Federasyonu'na olan bağımlılığın, kısa ve orta vadede alternatif kaynak ülkelerde üretimin artırılmasında finansal ve siyasal pürüzler dikkate alındığında sorunlu ve zorunlu olduğu görülüyor. Bu münasebetle 2020'li yıllara kadar Türkiye'nin ajandasında, doğalgazla ilgili olarak doğalgaz yeraltı depolama kapasitesinin toplam olarak 5.3 milyar metreküpe çıkarılması ile BOTAŞ ve özel sektör LNG tesislerinin kapasitesinin artırılmasının yanında, Karadeniz altından geçen mevcut Mavi Akım Boru Hattı'nın bazı bölümlerinde kapasite artışı sağlanmak suretiyle 3 milyar metreküplük ek anlaşmanın yürütülmesi, Irak'tan doğalgaz ithali konusunda özel sektör tarafında 3 milyar metreküp doğalgazın ithali için alınan lisansın hayata geçirilmesi, Azerbaycan'dan, TANAP doğalgaz boru hattı vasıtasıyla 6 milyar metreküp ilave kaynağın sağlanmasının yer alacağı anlaşılıyor. Türkiye'de enerji tasarrufu konusundaki politikaların öncelik kazanması, yerli ve yenilenebilir kaynakların elektrik üretimindeki payının artırılmasına yönelik strateji izlenmesi ve nükleer santrallerin sisteme dâhil edilmesi konusundaki gelişmeler kaynak çeşitlendirilmesi ile dışa bağımlılığın azaltılması noktasında önemli. Ancak, doğalgaz kullanımın birincil enerji tüketiminde yaklaşık %30 olan yapısının özellikle enerji sektöründeki yüksek kullanım nedeniyle önümüzdeki süreçteki ivmesinin devam edeceği varsayıldığında, doğalgazda alternatif kaynakların geliştirilmesi ve sistem altyapısının, Avrupa bölgesiyle entegre edilmesi konusundaki stratejinin tutarlılıkla devam ettirilmesine ihtiyaç duyuluyor.

7) International Labour Office, Sustainable development, decent work and green jobs (2013).

Fotoğraf: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi*

DDos saldırılarında alınacak önlemler sınırlı

Türkiye'yi hedef alan siber saldırılara yönelik açıklamada bulunan Cisco MEAR Siber Güvenlik Sistem Mühendisliği Müdürü Hakan Tağmaç, "Hackerlar bu saldırılar için ülke dışında sahte adresler veya daha evvel ele geçirdikleri bilgisayarları kullanıyorlar" dedi.

Kurum ve kuruluşların com.tr uzantılı internet sitelerini hedef alan uluslararası hacker grubu Anonymus'un eylemi dünya siber saldırı literatüründeki en büyük ataklardan biri olarak değerlendiriliyor. Bu süreci değerlendiren Cisco MEAR (Ortadoğu-Afrika-Rusya) Siber Güvenlik Sistem Mühendisliği Müdürü Hakan Tağmaç, saldırının nasıl gerçekleştiğini analiz ederek görüşlerini sıraladı. Tağmaç, "Hackerlar bu saldırıları gerçekleştirmek için yurt dışında sahte adresler veya daha önceden ele geçirdikleri bilgisayarları kullanıyorlar. Yani saldırılar yurt dışından geliyor. Bu nedenle gerek kurumlar gerek lokal servis sağlayıcılar açısından alınacak önlemler sınırlı" dedi.

Prosedürlerin belirlenmiş olması önemli

Kurumları etkileyen DDOS ataklarının boyutunun operatörün ve şirketlerin kapasitelerinin üstünde yapıldığını aktaran Tağmaç sözlerini şöyle sürdürdü:

"Saldırganların amacı servis kesintisi ve bu amaçlarına da ulaşmış görünüyorlar. Tüm kuruluşlar hizmetlerinin devamı için yoğun çaba sarf ediyor. Bu boyuttaki DDOS ataklarında, kurumun operatör ile arasındaki bant genişliği dolabilir, ağ ve güvenlik cihazları devre dışı kalabilir. Bundan mümkün mertebe kaçınabilmek için hat, operatör, ürün anlamında yedekli bir yapıya sahip olup, DDOS esnasında uygulanacak prosedürlerin belirlenmiş olması önemlidir. Kurumların bu ataklara ne kadar hazırlıklı olduklarını, operatörlerinin ne kadar hazırlıklı olduğunu ve ne kadar hızlı aksiyon alabildiklerini test etmeleri gerekiyor."

Hackerlar'dan bir adım önde olunmalı

Mesai saatleri içinde gerçekleştirilen ve belirli noktalar hedef alınarak çok planlı bir şekilde gerçekleştirilen bu siber saldırının analiz edilmesi için "atak" tipinin anlaşılması gerektiğini vurgulayan Tağmaç, "DDos saldırıları öncelikle günlük hayatı kesintiye uğratmayı hedefler. Bu saldırıları yapmak için büyük bir grup oluşturmak gerekir. Ddos saldırıları finans kuruluşlarının sıklıkla karşılaşacağı bir saldırı değil. Saldırı yurt dışından olduğu için ancak ilgili sunuculara giden hatlar kesilerek korunma sağlanması en ideal yöntemdir. Bu kesinti atağın yapıldığı noktaya ne kadar yakın yerde olursa hasar o kadar az olur" bilgisini verdi.

Önemli veriler de sızdırılabilir

Hackerlar'ın DDOS ataklarını hedeflerini meşgul etmek için kullanıp, yoğun DDOS trafiği içinde hedefe yönelik ataklar yapabildiklerini ve önemli veriler de sızdırabildiklerine dikkat çeken Tağmaç, "Burada DDOS esnasında da saldırı engelleme sistemleri ile hedefe yönelik gelişmiş tehdit koruması gibi güvenlik servislerinin ayakta olup, DDOS dışındaki atakları da rapor edebilmesi kritik derecede önemlidir" diye konuştu.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

Yenilikçi Anadolu Projesi

GARAJ

TOBB ETÜ bünyesinde 2013 yılında kurulan ve hizmet vermeye başlayan "Garaj" daha öğrenci iken girişimci olmanın kapılarını açıyor. "Garaj" konsept olarak; hiç girişimde bulunmamış ancak girişimcilik potansiyeli yüksek adayları kabul ediyor. Onlara iş fırsatları sunuyor ve profesyonellerle tanıştırıyor. İş planı yapmayı öğretiyor ve şirketin kurulma vakti gelip, girişimciler yeterli olgunluğa ulaştığında onları iş dünyasına dâhil ediyor.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi'nin (TOBB ETÜ) bünyesinde 2013 yılında kurulan ve hizmet vermeye başlayan "Garaj" daha öğrenci iken girişimci olmanın kapılarını açıyor. "Garaj" konsept olarak; hiç girişimde bulunmamış ancak girişimcilik potansiyeli yüksek adayları kabul ediyor. Onlara iş fırsatları sunuyor ve profesyonellerle tanıştırıyor. İş planı yapmayı öğretiyor ve şirketin kurulma vakti gelip, girişimciler yeterli olgunluğa ulaştığında onları iş dünyasına dâhil ediyor.

Öğrencilerin ve genç girişimcilerin bilgi ve iletişim teknolojisi tabanlı projelerini (tercihen web ve mobil tabanlı yazılım projeleri ve internet girişimleri) desteklemek için; onlara ücretsiz ofis, altyapı, tasarım ve mentör desteği sağlanıyor. Öğrenci ve genç girişimcilerin start-up projelerine; fikir aşamasından, ticarileşmek için finansman temini için yönlendirme yapmaya kadar tüm aşamalarda yardımcı olunuyor.

GARAJ'daki hizmetler

- **Mentor Desteği:** Projenin tüm aşamalarında iş geliştirme, ticarileşme, proje yönetim, finansal planlama, yatırım sürçleri ve yatırımcı ilişkileri alanlarında mentor desteği.
- **Tasarım ve Yazılım Desteği:** Projenin teknik geliştirme aşamalarında yazılım, UI, UX, SEO alanlarında teknik mentorlarla birebir çalışma imkânı.
- **Ofis ve Altyapı Desteği:** TOBB ETÜ Kampüsü içinde kolay ulaşım imkânı ve güçlü altyapı ile ofis alanı, internet, sunucu, toplantı odası, eğitim salonu destekleri.

GARAJ nasıl oluştu?

TOBB ETÜ ve Türkiye Ekonomi Politikaları Vakfı (TEPAV) öncülüğünde faaliyete başlayan GARAJ'ın oluşumu, girişimcilerin en önemli ihtiyacının mentörlük ve ilişki ağlarına erişim görüşünden hareketle başladı. TOBB Genç Girişimciler Kurulu'nun, iş fikri doğrulanmadan firma kurulmasının önlenmesi, tek bir süreç yerine TOBB'un önayak olması ve kamunun üst düzey desteğinin yanında, GARAJ'ı faaliyete geçirmek için gerekli unsurlar bir araya getirilerek girişimcilere günlük olarak mentörlük ve proje yönetimi desteği verecek ekip oluşturuldu.

Aynı zamanda Viveka, GARAJ'ın kurulum sürecinden itibaren TOBB ETÜ'nün stratejik ortağı olarak eğitim ve mentorluk hizmeti sunuyor. Uyguladığı girişimci eğitim programıyla, uluslararası kaynaklar araştırılarak, Türk girişimcisinin ve girişimcilik ekosisteminin özelliklerine göre bu kaynaklar ile metodolojiler adapte edilerek hazırlanıyor.

Anadolu'da girişimcilik yayılıyor

TOBB ETÜ Teknoloji Transfer Ofisi olan BİGG-GARAJ-YAP programı ile teknoloji konusunda özgün fikri olan, proje geliştirmek için bilgi ve becerisi olan ancak yeterince destek ve kaynak bulamayan girişimcilerin teknoloji girişimciliğine Anadolu'dan başlayabilmelerini sağlamaktır. TÜBİTAK 1601 Programı kapsamında, üç sene için 1 milyon lira hibe ile gerçekleştirilecek GARAJ Yenilikçi Anadolu Projesi'nin, Anadolu'da teknolojiyle ilgilenen üniversite mezunu girişimciler için bir başlangıç noktası olması hedeflendi.

BİGG GARAJ YAP projesiyle bireysel girişimcilerin teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini firma kurarak yenilikçi ürünlere dönüştürebilmeleri için iş fikrinden pazara kadar olan faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlandı.

TOBB ETÜ Üniversitesi, TOBB ETÜ Teknoloji Transfer Ofisi, TEPAV ve Garaj Girişimcilik Merkezi tarafından "1512 Teknogirişim Sermaye Desteği Programı İlk Aşama Uygulayıcı Kuruluş" çağrısına yönelik hazırlanan GARAJ Yenilikçi Anadolu Projesi ile Bireysel Genç Girişimciler, BİGG GARAJ-YAP sayesinde 14 ilde (Adana, Adıyaman, Ankara, Diyarbakır, Edirne, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kırklareli, Kilis, Mersin, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Tekirdağ) kendilerine en yakın programı bulabiliyor. TÜBİTAK 1512 ön başvurularını gerçekleştirebililiyorlar, işlerini kurmak için ihtiyaçları olan mentorluk, eğitim ve yatırımı elde etme imkânı ile TÜBİTAK'ın girişimcilere yönelik 150 bin liralık hibe desteğinden faydalanabiliyorlar.

BİGG GARAJ YAP ile 14 ilde Ticaret ve Sanayi Odaları, Borsalar, üniversiteler, Teknoloji Transfer Ofisleri ve teknoparklar, Türkiye genelinde Amgen, Arvento, Garanti, General Electric, IBM, Intel, Istanbul Startup Angels, Koton, Monitise, Revo Capital, Reysaş, Smarts United, Unido, 212, 3TS içeren destek ağına ulaşabiliyor.

Projeler değerlendirildi

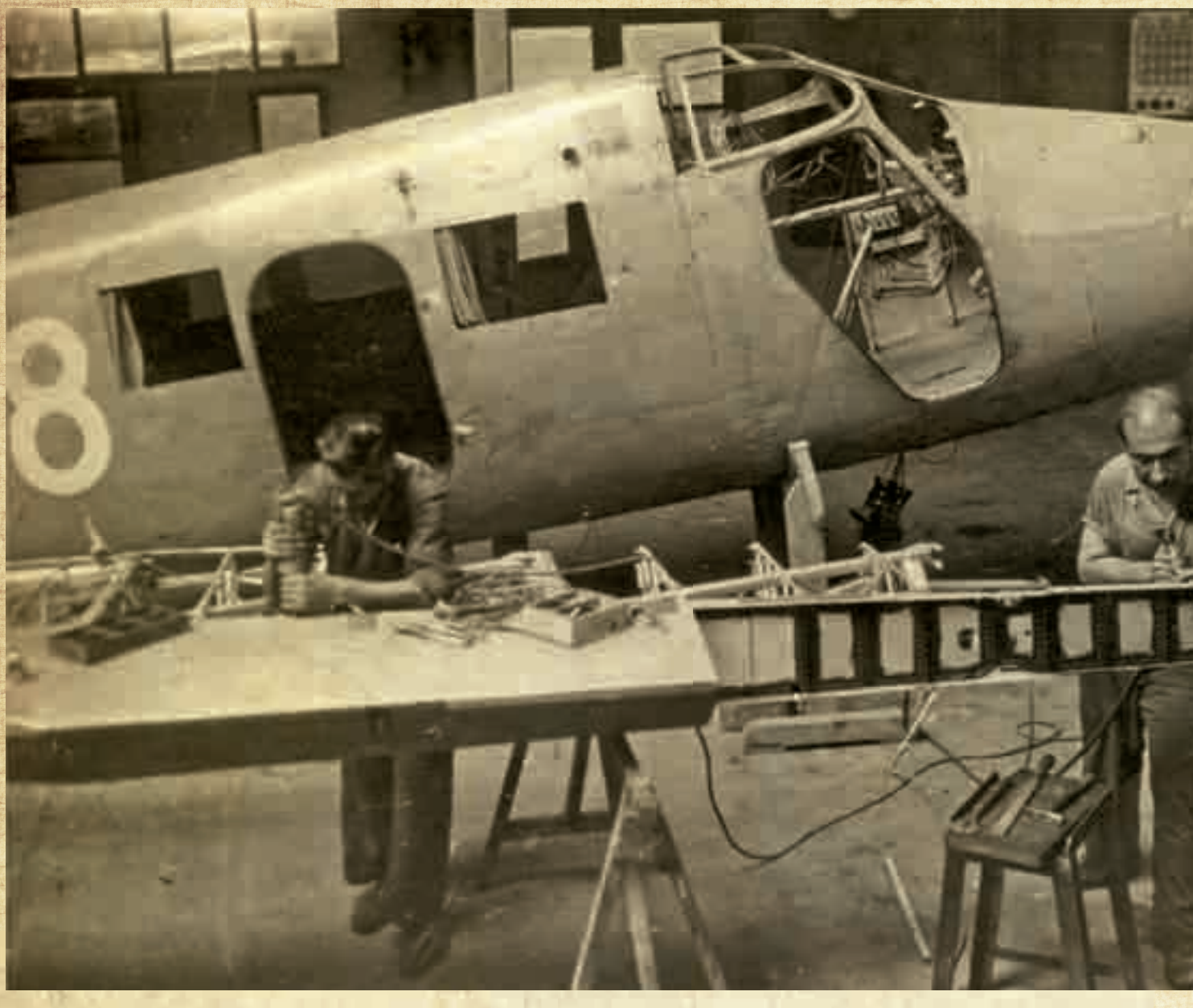
Girişimci adayları eylül ayı boyunca devam eden eğitimlerinin ardından, TEPAV'da düzenlenen üç ayrı oturumla akademisyen, mentor, IT uzmanları ve deneyimli girişimcilerden oluşan 15 kişilik profesyonel bir jürinin karşısına çıktı. 49 girişimci adayının sunumları jüri tarafından detaylı olarak değerlendirildi.

Alınan başvurular doğrultusundan girişimci adaylarına; temel girişimcilik, proje fizibilite-doğrulama, müşteri-iş modeli doğrulama ve iş modeli oluşturma konularında yerinde ve online eğitimler verildi. Eğitim ve mentorluk hizmetlerinden 104 girişimci faydalandı.

Adana, Diyarbakır, Gaziantep, Erzurum, Kahramanmaraş, Kayseri, Samsun ve Mersin'in illerinden 30 proje bir sonraki aşamaya geçme hakkı kazandı.

Programın devamında, bu 30 proje TÜBİTAK'a Kasım 2015'de sunumu yapılan projelerin arasından Ocak 2016'da 150 bin lira hibenin verileceği projeler açıklanacak.

Her
Pazar
BRUNCH
KEYFİ
#OlmasadaOlur
AMA EĞİTİM OLMAZSA OLMAZ.
Darüşşafaka'ya destek olun,
annesi ya da babası hayatta olmayan çocuklarımızın
geleceğini aydınlatın.
Düzenli destekte bulunmak için 0850 222 1863'ü arayabilirsiniz.
www.darussafaka.org
Darüşşafaka
1863
CEMİYET

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi ve TOBB Fotoğraf Servisi

"Atatürk Modeli" fabrika

Nazmi KAL

Atatürk'ün fabrika modeli, sadece üretim yapılan birer sanayi kuruluşu değil, aynı zamanda eğitim, bilim, sanat ve spor yapılan birer kültür kurumu, birer üniversitedir. Çünkü Atatürk'ün fabrikaları birer sosyal fabrikadır. Venezüella'daki "Atatürk Modeli Fabrika"ya esin kaynağı olan fabrika, 1937'de Atatürk tarafından açılan Nazilli Sümerbank Basma Fabrikası'dır.

Yazımın başlığı "Atatürk Modeli[1] Fabrika" bana ait değil. Nedenini anlatayım. Bir turist gurubu Venezüella'yı ziyaret etmektedir. Grubun içinde bir de Türk gazeteci vardır. Banu Avar. Grubu gezdiren genç ve güzel rehber, ziyaretçilere uzaktan gidecekleri fabrikayı gösterir:

"Şimdi sizi şu gördüğünüz fabrikaya götüreceğim, Etrafında gördüğünüz şu bina okul, şu sağlık ocağı, şu kreş, lojmanlar… Biz bu fabrikaya Atatürk Mo-

deli Fabrika diyoruz[2]"

On binlerce kilometre uzaktaki ülkeye "Atatürk Modeli" dedirten fabrika anlayışı nedir?

Atatürk ülkenin ihtiyacı olan sanayi ürünlerini üretecek fabrikaları kurarken, bu fabrikaların bölge insanının yaşam kalitesini yükseltmesini de düşünüyordu. Bu düşüncesini hemen her kurulan fabrikada uyguladı. Bu kısa yazımda bu uygulamalardan örnekler vermek istiyorum.

İlk uçak fabrikası Kayseri'de kuruldu

Atatürk'ün ilk kurduğu fabrikalardan biri Kayseri Uçak Fabrikası'dır...

1926 yılında Kayseri'ye henüz demir yolu yapılmamışken Birinci Dünya Savaşı'nda yenik düşen Almanya'ya galip devletlerin yaptırımları gereği uçak fabrikaları sökülünce, Atatürk bu malzemeleri vapurla Mersin'e, oradan trenle Ulukışla'ya ve Ulukışla'dan da Kayseri'ye develerle ve manda arabalarıyla getirterek uçak fabrikası kurdu. Fabrikanın kurulmasıyla birlikte yanında bir de çırak okulu açtı.

1930'lu yıllarda uçak fabrikasında çalışan Kayserili Mustafa Benli ile bir röportaj yapmıştım.

Nazmi Kal: Çırak okulu neden açıldı

Mustafa Benli: Geleceğe istenilen elemanı yetiştirmek için açılmıştı.

Nazmi Kal: Ne tür dersler görürdünüz?

Mustafa Benli: Hep teknik bilgiler verilirdi. Öyle tarih coğrafya yoktu. Haftada dokuz saat teknik resim dersi vardı.

Nazmi Kal: Bu çıraklık okulunun Kayseri'ye ne faydası oldu?

Mustafa Benli: Kayseri'de tayyare fabrikasının ve ona bağlı olarak fabrikaya eleman yetiştirmek üzere çırak okulu açılması Kayseri'de sanayi alanında büyük değişime neden oldu. O yıllara kadar tarih öncesinden beri tüccar olarak bilinen Kayseri halkı sanayiye yöneldi. Bugün dünya sanayisiyle boy ölçüşen Kayseri'nin en büyük sanayicileri çırak okulundan yetişenlerdir. Ben 17 sene orada çalıştıktan sonra fabrika gibi bir atölye kurdum, iş yaptım. Bu fabrikada çalışan adamların hepsi birer usta oldu, bunların sayesinde bu günkü sanayi meydana geldi.

Şeker sanayinin ortaya çıkışı

Cumhuriyetin öncelikle ele aldığı fabrikalar şeker fabrikaları oldu. Cumhuriyet döneminin ilk şeker fabrikasının temeli Uşak'ta atılmasına rağmen ilk şeker üretimi Alpullu Şeker fabrikasında gerçekleşti. Fabrikanın bölgeye katkısını Trakya köylüsü fabrikanın ilk işçilerinden 1913 doğumlu Emrullah Beydeli'den dinleyelim.

"Fabrikaya girende 15'inde idim Ama pelvandım ha nah bilekler büle büle. Gazi demiş kalkınacak memleket. Kuruldu ya fabrika mektepse mektep geldi, ziratsa ziraatin hasini öğrendik. Benim babam ilk pancar dikenlerdendir. Macar ürgetti bize tarla işte büle büle sulanacak, büle büle dikilecek[3]…

Fabrika, Trakya düzünde yalnız iş değildir, ilimdir, ilim… Fabrikanın mektebi vardı. Paraysa girdi köylünün cebine. Miskin otururduk kahvede sekiz ay. Olduk burada işçi. Değil öyle irgat, rençber sanayi işçisi olduk be yav. A be elektrik gördük biz Alpullu'nun şeker fabrikasında…

Hafta sonu gittim köye dedim babama, "Görmüşüm cenneti koca ova kesmiştir ışığa… Bir gün de anami götürdüm. Gördü anam elektriği şaşırdı zavallı…" (Kaynak: Nazım Taygun.)

Fabrikalardan Anadolu'ya yayılan uygarlık

Şeker Fabrikaları sadece üretim alanları olarak kalmadı. Sosyal tesisleri ve yaşantısıyla çevresini aydınlattı, çevreye uygarlığı götürdü. Şeker fabrikalarında işçilerin soysal ihtiyaçları belki de bu günkü kanunların, mevzuatın çok üstünde idi. Çok özgür sendikalar ve sendika temsilcileri vardı. Temsilciler hiçbir korkuya kapılmadan işçilerini savunuyorlardı.

Şeker fabrikalarında yer yer okullar, camiler, hamamlar, duş yerleri, eğlence ve spor tesisleri vardı. Çiçek bahçeleri, çimlikler, fidanlıklar oluşturuldu. Ucuz yemek ihtiyacı karşılanıyordu.

%97'sinde tuvalet olmayan evlerde yaşayan Anadolu insanı, bu fabrikalarda porselen tabaklı, keten veya muşamba örtülü masaların dizildiği yemekhaneleri ilk kez görüyordu. Çatal bıçak kullanmayı öğreniyorlardı.

Fabrikada çalışan işçiler evlerine, mahallerine gittiklerinde fabrikada gördüklerini uyguladılar. Fabrikalardaki bu yaşantı giderek çevreye yayıldı. Fabrikalarda düğün, sinema, konser salonları vardı. Anadolu insanı sinemayla bu salonlarda tanıştı.

Sinema konusunda Anadolu'da yaşanan bir olayı anlatmak istiyorum. Fabrika salonunda sinema oynatılmaya başlayınca kent halkında bir dedikodu yayılır. "Salona doluyorlar, ışıkları söndürüyorlar, kim bilir içerde neler oluyor?"

Fabrika müdürünün kulağına bu gidince Kaymakamdan rica eder ve "Yarın akşam halkın ileri gelenlerini kadın erkek sinemaya davet ediyorum" der. Ertesi gün halkın ileri gelenleri sinemada

toplanır ve film seyredilir tabii ki, çok memnun ayrılırlar.

Çevre köylerin kadınları, fabrikalar meydana çıktıktan sonra şehir sinemalarına gitmeye başladılar. Manto giyenler görüldü. Fabrikadaki hanımlarla ahbaplık kuranlar oldu. İnsan yüzüne çıkmayan genç kızlar, fabrikada iş bulup para almaya başladı. Çeyizlerini yaptılar. Çocuklar pabuç giymeye başladı.

Yüzme havuzları, parklar Türk köylüsünün tanımadığı şeylerdi. Bakırköy, Gemlik ve Hereke'de deniz sporu tesisleri, Kayseri ve Malatya'da yüzme havuzları, spor sahaları kurarak çevrelerine örnek oldular.

Atatürk'ün kurduğu fabrikalar çöl ortasında vaha gibi çevresine uygarlık saçan müesseseler oldu.

Türkiye'nin ilk basma fabrikası

Dönemin önemli sanayi kuruluşlarından 9 Ekim 1937'de açılan ve Rusya'dan narenciye karşılığı alınan krediyle kurulan, 2 bin 700kişinin çalıştığı Nazilli Basma Fabrikası, Atatürk modeli fabrika tanımına en uygun bir örneklerden biri.

"Fabrikanın kurulması önce yüzyıllar boyu sürüp giden sıtma afetini yendi. Fabrikanın kurulduğu alandaki bataklıklar kanallar açılarak kurutuldu ve sıtma afetine darbe vuruldu. Fabrikada kurulan hastane halka da yardım etmeye başladı.

Çevreye okaliptus ağaçları dikildi, kinin (sıtma ilacı) dağıtıldı. Fabrika tüm işçi guruplarının sorunlarına eğildi ve çözümler üretti. Çiftçinin ilkel ziraat aletleriyle yaptığı tarımı modernleştirildi. Fabrika açılmadan fabrikanın ihtiyacı pamuğu yetiştirmek için 200 adet modern tohum ekme makinesi getirildi.

Traktör, römork ve benzer tarım araçları Nazilli'ye getirildi kullanılması çiftçilere öğretildi. Esnafın kazancı arttı, oteller, lokantalar açıldı Nazili şehir görünümü kazandı.

Nazilli'nin ilk kütüphanesi ve Sümer çocuk kütüphanesi açıldı. 700 kişilik tiyatro salonu yapıldı. Konserler, müsamereler, temsiller, aile toplantıları, düğünler fabrikanın salonunda yapılır oldu.

1937 yılında kurulan Sümerspor Nazilli gençliğini tembellikten kahve köşelerinden kurtardı[4]."

İşte on binlerce kilometre ötedeki Venezüella'ya örnek olan Atatürk Modeli Fabrika…

KAYNAKLAR:

1) Nazmi Kal'ın "Atatürk'ün Diktiği Ağaçlar" kitabından özetlenmiştir.
2) Sinan Meydan.
3) "Şeker Sanayii", Nazım Taygun.
4) "Bir Şehrin Yeniden Doğuşu Hakan Tapuçar", Savaş Karataşlı, Volkan Arıkan, Emre Özkan.

İklim değişikliğiyle mücadele

Kyoto so

Paris'te 195 ülkeden 30 binin üzerinde katılımcıyla 30 Kasım-12 Aralık 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen 21. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Taraflar Konferansı (COP21) Fransız diplomasisi açısından bir başarı olarak nitelendirilebilecek Paris Anlaşması'yla sonuçlandı. Peki, iklim değişikliğiyle mücadelede bu anlaşma neyi ifade ediyor?

Kadri TAŞTAN
TOBB AB Dairesi Çevre Müdürlüğü

nrası

2009 yılında Kopenhag'daki başarısızlıktan bu yana ortak bir noktada buluşmaya çalışan ülkeler, yıllara yayılan müzakere metinlerini 12 Aralık 2015 Paris Anlaşması ile sonuçlandırmayı başardılar. Böylece iklim değişikliğiyle mücadelede yeni bir evreye geçmiş olduk. Aslında ilk defa 195 ülkenin tamamını kapsayan evrensel bir iklim değişikliğiyle mücadele anlaşması söz konusu.

Paris Anlaşması taraf olacak tüm ülkelere bağlayıcı hükümler getireceğinden, taraf ülkelerin ulusal çevre, enerji, yatırım, kalkınma gibi politikalarında orta ve uzun vadede değişikliğe gitmelerini gerektiriyor.

22 Nisan 2016'da New York'ta yapılacak törenle imzaya açılacak Paris Anlaşması'na ülkelerin resmi olarak taraf olmaları için önlerinde bir yıl süre bulunuyor. Taraf olacak ülkelerin anlaşmaya imza atmadan önce Ulusal Meclis'lerinden onay kararı çıkartmaları lazım. Peki, Paris Anlaşması neler içeriyor ve iklim değişikliğiyle küresel mücadeleye nasıl bir çerçeve sunuyor? Öncelikle bu husus açıklığa kavuşturup, daha sonra da bu anlaşma bağlamında Türkiye'nin konumuna ve önceliklerini değerlendirmek gerekiyor.

Fotoğraflar: *Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi ve TOBB Fotoğraf Servisi*

Fransa İklim Değişikliği Müzakereleri Özel Temsilcisi Lourence Tubiana, BM İklim Sorumlusu Christiana Figueres, BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon, Fransa Dışişleri Bakanı Laurent Fabius ve Fransa Cumhurbaşkanı Francois Hollande.

Paris Anlaşması neler içeriyor?

195 devletin onay verdiği, 2020'de yürürlüğe girecek yeni İklim Anlaşması'daki önemli hususların şifrelerini tek tek ele alalım:

2°C'lik Hedef: Anlaşma metinin en önemli ve iklim değişikliği konusunda somut maddesi 195 ülkenin bu yüzyıl sonuna kadar, karbondioksit kaynaklı küresel sıcaklık artışının 2°C'nin altında tutulması için kolektif mücadelede karar birliğine varması. Bu hedef, gönüllü ve bağlayıcı olmayan ve 1,5°C sıcaklık artışıyla sınırlandırmayı amaçlayan çabaları da destekliyor. 2°C sıcaklık hedefi; yüzyılımızdaki küresel sıcaklık artış seviyesinin, sanayi öncesiyle karşılaştırıldığında 1,5°C ile sınırlandırılmasını belirtiyor.

Ne var ki, Anlaşmadaki bu hedefe rağmen, dünyada şu an var olan sera gazı emisyonları göz önünde bulundurulduğunda 1,5 0C'lik hedefe ulaşmak gerçekçi görünmüyor. Bu husus Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli'nin (Panel on Climate Change/IPCC) raporunda da vurgulanıyor[1]. Bu bahsedilen 2°C ile 1,5°C 'lik hedeflere ve ne kadar ulaşılabilir hedefler olduğuna, Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkılara ilişkin kısımda tekrar döneceğiz.

Eşitlik İlkesi: Ülkelerin tarihsel sorumlulukları ve gelişmişlik düzeyleri göz önünde bulundurularak iklim değişikliğiyle mücadeleye katkı sunmaları konusundaki tartışmalar anlaşmanın belki de en önemli noktalarından biri. Anlaşma, çabaların eşitlik ilkesi temelinde olmasını belirtiyor ama gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasında farkı gözetiyor.

Anlaşma gereği, gelişmiş ülkelerin tarihsel sorumluluklarının farkında olarak sera gazı azaltımına liderlik etmeleri ve mutlak emisyon azaltım taahhütleri alması, gelişmekte olan ülkelerin ise sera gazı azaltım çalışmalarını sürdürmelerini, ekonomik ölçekli emisyon azaltımına geçmeleri ve sera gazı emisyonlarını sınırlamak için hedef belirlemesi gerekiyor.

2010 yılında Cancun-Meksika'da yapılan COP16'da "Yeşil İklim Fonu", Teknoloji Yürütme Komitesi, İklim Teknoloji Merkezi ve Ağı kurulmasına karar verilmişti. Yeşil Fon ile gelişmiş ülkeler tarafından gelişmekte olan ülkelere iklim değişikliği sonuçlarıyla, kuraklıkla, sellerle ve deniz suyu düzeyinin yükselmesiyle mücadelede 2020 yılına kadar her yıl 100 milyar dolar ayrılması kararı alınmıştı.

Yeni anlaşma metninde bu rakam esas alınarak, gelişmiş ülkelerden, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum kapasitesinin artırılması için az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere aktarılmak üzere 2020 yılından itibaren yıllık 100 milyar dolar katkı beklenmekte olduğu vurgulanıyor. Anlaşma metninde ayrıca, 2025'ten önce yeni bir rakamsal hedef ortaya konacağı belirtiliyor. Sonrası için herhangi taahhütten bahsedilmiyor.

Kayıp ve Zarar: İklim değişikliğinin yarattığı sonuçlardan en fazla etkilenen ülkeler ile bu ülkelerin kayıp ve zararlarını karşılamaları beklenen gelişmiş ülkeler açısından önemli hususlardan birisi kayıp-zarar konusuydu. Anlaşma metninde iklim değişikliğinden en çok etkilenen

1) Ayrıca alınan kararla, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nden (IPCC) endüstri öncesi dönemin seviyelerine göre 1,5°C küresel ısınma etkilerini gösteren bir raporun 2018 yılında hazırlaması talep edildi.

ülkelerin zarar ve kayıplarının asgariye indirilmesi gerekliliği kabul edilse de, gelişmiş ülkeler tarafından bir yükümlülük üstlenilmesi ya da tazminat ödenmesi anlaşmaya alınmadı.

Özetle, zengin ülkeler, fakir ülkelerin iklim değişikliğinden kaynaklanan zararlarının karşılanması konusunda yükümlülük almaktan kaçınıyorlar. Bu konunun metinde yer almaması için özelikle ABD büyük çaba sarf etti. İklim değişikliğinin gerçekliği ve bilimselliği konusunda şüpheci ve retçi Cumhuriyetçilerin çoğunlukta olduğu bir Amerikan Kongresi'nden böyle bir yükümlülüğün yer alacağı anlaşmanın onaylanması pek muhtemel görünmüyor.

Yükümlülüklerin Her Beş Yılda Bir Gözden Geçirilmesi: Kyoto Protokolü'nün yukarıdan aşağıya yaklaşımını aksine Paris Anlaşması, ülkelerin gönüllü olarak sunduğu ulusal katkı beyanları doğrultusunda yükümlülük getiriyor.

COP21'den yaklaşık iki ay önce, Türkiye[2] de dâhil çoğu ülke küresel kolektif azaltım hedefine yönelik Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkılarını (INDC) Birleşmiş Milletler Sekretaryası'na sunmuştu. Ne var ki, ülkeler tarafından beyan edilen INDC'ler şimdilik gezegeni +3°C'lik sıcaklık artışıyla karşı karşıya bırakıyor. Bu da anlaşmanın 2°C ve 1,5°C hedeflerinin bir hayli üzerinde. Yani, ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadelede ortaya koydukları politika hedefleri anlaşmada ortaya konulan hedefleri tutturmaya yetmiyor.

Ayrıca, INDC'ler anlaşmanın parçası olmadıkları gibi hiçbir bağlayıcı yükümlülük taşımıyor. Anlaşma metni, bu INDC'lerin her beş yılda bir güncellenmesini öngörüyor. Anlaşma 2020'de yürürlüğe gireceği için birinci güncelleme 2025 yılında olacak. Anlaşma metninde, ülkelerden hedeflerini geliştirmeleri bekleniyor. Ortak fakat farklılaşmış sorumluluk ilkesini baz alan anlaşma; tüm tarafların ulusal şartlarını dikkate alarak yeni ulusal katkılarını mevcut INDC üzerinde sera gazı azaltımına katkı sağlayacak şekilde geliştirmesi gerektiğini belirtiyor.

Diğer taraftan, sivil toplum kuruluşları revizyon için 2025 yılını çok geç bir tarih olarak değerlendiriyor. Fransa'nın da içinde bulunduğu bazı ülkeler ise 2025'i beklemeden revizyona gideceklerini şimdiden ilan ettiler.

COP21'e ev sahipliği yapan Fransa'nın başkenti Paris'te çevreci gruplar çeşitli göteriler düzenlediler. görüşmeleri sürerken dışarıda ilgi çekici gösterilerle katılımcılar etkilenmeye çalışıldı.

Şeffaflık: Paris Anlaşması, ülkeler tarafından emisyonları konusunda verdikleri bilgilerin uzman bir komite tarafından kontrol edilmesini sağlayacak bir şeffaflık mekanizması öngörüyor.

Yürürlüğe Giriş: Paris Anlaşması, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) taraf olan ülkelerin kendi ulusal meclislerinde onaylamasıyla birlikte 2020 (Kyoto Protokolü 2020'de son buluyor) yılından sonra uygulanmaya geçiliyor.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için, 22 Nisan 2016 tarihinden itibaren dünya emisyonlarının en az %55'ni temsil eden en az 55 ülke tarafından anlaşmanın onaylanması gerekiyor. Türkiye'de de TBMM tarafından onaylanması gerekiyor. Anlaşma yürürlüğe geçtikten üç yıl sonra bir ülke istediği taktirde antlaşmadan çekilebilme hakkına sahip.

Hukuksal Olarak Bağlayıcılık: Fransız Cumhurbaşkanı ve Dış İşleri Bakanı Paris Anlaşması'nın hukuksal olarak bağlayıcı olduğunu ifade etseler de, hukukçular arasında bu konuda tam görüş birliği bulunmuyor. Çünkü anlaşmada, yükümlülüklerini yerine getirmeyen ülkelere herhangi bir cezalandırma mekanizması bulunmuyor. Fakat Anlaşma sonuçlara ve araçlara dair

2) Türkiye'nin sunduğu INDC'de sera gazı emisyonlarının 2012 yılı referans alındığında 2030'a kadar %21 oranında artıştan azaltım taahhüdü yer alıyor.

zorunluluklar içermekte ve uluslararası bir anlaşma gereği hukuksal çerçevesi, ülkelerden iyi niyetle anlaşmanın gereklerini yerine getirmesini istiyor.

COP21'de Türkiye

Türkiye'nin COP 21'deki konumunu ve yaklaşımını anlamak için, öncelikle Kyoto Protokolü'ndeki durumunu anlamak gerekiyor.

Türkiye, bir OECD üyesi ülke olarak, BMİDÇS 1992 yılında kabul edildiğinde gelişmiş ülkelerle birlikte BMİDÇS'nin EK-I ve EK-II listelerine dâhil edildi. Yani gelişmiş bir ülke olarak değerlendirildi. 2001'de Marakeş'te gerçekleştirilen COP7'de Türkiye'nin diğer EK-I taraflarından farklı konumu tanınarak, adı BMİDÇS'nin EK-II listesinden çıkarıldı; fakat EK-I listesinde kalmaya devam etti. Türkiye 24 Mayıs 2004'te 189'uncu taraf olarak BMDİÇS'ye katıldı.

Türkiye, 26 Ağustos 2009 tarihinde ise Kyoto Protokolü'ne taraf oldu. Protokol kabul edildiğinde BMİDÇS tarafı olmayan Türkiye, EK-I taraflarının sayısallaştırılmış salım sınırlama veya azaltım yükümlülüklerinin tanımlandığı Protokol EK-B listesine dâhil edilmedi. Dolayısıyla, Protokol'ün

Türkiye COP21'e geniş bir delegasyonla katıldı.

2008-2012 yıllarını kapsayan birinci yükümlülük döneminde ve 2012-2020 yıllarını kapsayan ikinci yükümlülük döneminde Türkiye'nin herhangi bir sayısallaştırılmış salım sınırlama veya azaltım yükümlülüğü bulunmuyordu.

Bu sene gerçekleştirilen COP21'de Türkiye'nin müzakerelerin ilk gününden itibaren politikası; yeni sözleşmede gelişmekte olan ülke olarak yer almaktı. Bilindiği üzere yeni sözleşme kapsamında gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere teknoloji transferi ve finans desteği sağlaması gerekiyor. Türkiye Paris'te bu haktan faydalanabilmek için gelişmekte olan ülke statüsünü elde etmeye çalıştı ve Marakeş COP7'de tanınan "özel koşullar"ının yeni anlaşmaya girmesi yönünde büyük çaba gösterdi.

Dolayısıyla, Türk delegasyonu Türkiye'nin yeni anlaşmadaki statüsünü finansal destek almaya uygun belirlemeye odaklandı ve "özel koşullar"ını anlaşmaya sokmak için direndi. Lakin ne karar metnine ne de Anlaşma metnine Türkiye'nin özel durumunun yazılmasına müsaade edilmedi.

Anlaşma metni Genel Kurul'da kabul edilmeden önce, Türk heyetinin, yoğun ikili görüşmelerde COP 21'in dönem Başkanlığı'nı bir sene boyunca yapacak olan Fransa'dan, Türkiye'nin özel durumunun Fransa tarafından hazırlanacak sonuç raporuna işlenmesine dair söz aldığı gayri resmi ifade edilse de, bu konuda şimdilik bir şeyler söylemek güç. Fakat anlaşma metnine Türk heyetinin herhangi bir itirazda bulunmamış olması, bu tezi güçlendirici olarak değerlendirilebilir.

Türkiye'nin sunduğu INDC'de sera gazı emisyonlarının 2012 yılı referans alındığında, 2030'a kadar %21 oranında artıştan azaltım taahhüdü yer almaktaydı. Ancak, BMİDÇŞ'nin EK-I istesinde yer alan Türkiye'nin özel durumu kabul edilmediği takdirde, (gelişmekte olan bir ülke olarak değerlendirilmediği durumda) yeni anlaşmaya taraf olması halinde mutlak azaltım hedefleri koyması ve gelişmekte olan ülkelere teknoloji transferiyle finans desteği sağlaması gerekeceği öngörülüyor. Bu durum, Türkiye'de çevre, ekonomi, enerji ve teknoloji alanında pek çok politikanın ve hatta paradigmanın değişmesine sebep olabilir.

Sonuç olarak, Paris Anlaşması günümüzün en önemli sorunlarından biri olan iklim değişikliği konusunda yeni bir kapı aralamış bulunuyor. Küresel ölçekte, "İklim Değişikliği ile Mücadele", uluslararası hukuk çerçevesinde uluslararası bir anlaşmayla ilk defa bu denli çok taraflı ve önemli bir yasal çerçevede kendisini bulmuş oluyor. Tabii bu süreç hem uzun hem de meşakkatli olacağa benziyor. Anlaşma'da, açıklığa kavuşturulması gereken daha pek çok nokta bulunmakta ve ayrıca ülkelerin bundan sonraki süreçlerde nasıl bir tavır takınacakları da merak konusu olmaya devam ediyor. Sürecin, pek çok aktörü ve farklı çıkar gruplarını ilgilendirmesi ve bunların etkisine de açık olması itibarıyla zorlu bir süreç olacağı şimdiden öngörülüyor.

ORTAK EĞİTİM MODELİNDEN DIŞ TİCARETE UZANAN BAŞARI ÖYKÜSÜ

TOBB ETÜ İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunu Ahmet Büberci, yerel ve uluslararası farklı firmalarda dış ticaret, iş geliştirme ile ticari lobicilik üzerine çalıştıktan sonra Naz Global Dış Ticaret şirketini kurdu. TOBB ETÜ'de uygulanan Ortak Eğitimi, "Türkiye standartlarında öğrenci için bulunmaz bir fırsat" olarak değerlendiren Büberci, "İlk Ortak Eğitimimi ORSAM'da yaptım. Üç aylık bu süreç boyunca dış ilişkiler hakkında resmiyetin nasıl olduğuna bilfiil şahit oldum ve çok yararını gördüm" diyor.

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

Kayserili esnaf bir ailenin iki çocuğundan biri olan Ahmet Büberci, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB ETÜ) İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunu. Lisans eğitimini TOBB ETÜ Uluslararası İlişkiler'de, Yüksek Lisans eğitimini ise Ankara Üniversitesi Dış Ticaret ve Uluslararası Pazarlama alanında yapan Büberci, TOBB ETÜ Uluslararası ilişkiler bölümünde eğitim-öğretim gördüğü yıllarda sosyal kişiliğiyle tanınıyor.

2011-2012 yılları arasında Genpower Jeneratör firmasında İhracat Uzmanı olarak çalışan Büberci, daha sonra Yakıcı Dış Ticaret'te İş Geliştirme Koordinatörü, COMM LED Aydınlatma'da Dış Ticaret Müdürü ve E2A Enerji -Dış Ticaret Danışmanlık firmasında Genel Müdürlük yaptı. 2014 yılında üç ortakla kurdukları Naz Global Dış Ticaret firmasında Genel Müdür olarak görev yapan Büberci, Kuzey Irak, İran, Irak, Suriye, Gürcistan, Güney Afrika, Mozambik, Katar, Güney Afrika, Nijerya, Tunus, Cezayir, Almanya, Fransa, Hollanda, Yunanistan, BAE, Katar gibi birçok Avrupa ülkesinde ve Rusya'da bulundu.

TOBB ETÜ Mezunlar Derneği'nin (MED) de üyesi olan Büberci, dış ticarette başarıya giden öyküsünü anlattı:

TOBB ETÜ'de geçirmiş olduğunuz eğitim-öğretim yıllarınız ile ilgili bizlerle neler paylaşmak istersiniz?

Uzun ama çok güzel zamanlardı. Üniversiteyi tam altı senede bitirdim. Okula ilk girdiğim senelerde Tiyatro Topluluğunu kurduk ve çok güzel bir oyun sahneye koyduk. O zamanları ve sahne heyecanımı anlatamam sizlere. Öte yandan yine ilk senelerde Münazara Topluluğu'nda görev aldım. Türkiye'de güzel başarılara imza attığımız birçok münazara turnuvasında TOBB ETÜ'yü temsil ettim. Tiyatro ve münazara çalışmaları bana çok ciddi bir hitabet ve sahne hâkimiyeti tecrübesi kazandırdı. Okulun ilerleyen yıllarında ise en çok emek ve zaman harcadığım Düşünce Masası Topluluğu'nu kurdum. Bu topluluk vasıtasıyla birçok ulusal ve uluslararası toplantılar ve seminerler organize ettik. Gençlik katılımlarının siyasi ve ekonomik açıdan daha etkin ve aktif olması için birçok zeminde çalışmalar yaptık. O dönemki başarılarımızdan

global çözümler

global solutions

Dış Ticaret *Foreign Trade*

Teşvikler *State Aids*

İş Geliştirme *Business Development*

Pazar Araştırma *Market Research*

Ticari İstihbarat *Business Intelligence*

Kurumsallaşma *Institutionalization*

Markalaşma *Branding*

Finans *Finance*

Yatırım *Investment*

NAZ GLOBAL

NAZ GLOBAL DIŞ TİCARET LTD ŞTİ.
Beştepeler Mah. Nergis Sok. Via Flat No: 54 Söğütözü Ankara - Türkiye

Tel : +90 (312) 219 1071 (pbx) | Fax : +90 (312) 219 1073

info@nazglobal.com | www.nazglobal.com

dolayı TOBB ETÜ tarihindeki ilk topluluk odası da bizlere tahsis edilmişti. Bu çalışmalar sürerken devletin seçmiş olduğu 50 kişilik bir eğitim programına kabul edildim. Bu program yürürken, TBMM çatısı altında kurucu başkanlığını yaptığım Türkiye Gençlik Komitesi'ni kurduk. Amacımız seçme şansı olan fakat seçilme şansı olamayan gençlerin aktif siyasette birlik içinde, yasama sürecinde seslerini ortaya koymalarını sağlamak oldu. O dönem gençlik adına Başkanlığı ben yürütüyordum, üç siyasi parti de komitemize üye verdi. Bunlar Adalet ve Kalkınma Partisi'nden (AKP) Kürşad Tüzmen, Cumhuriyet Halk Partisi'nden (CHP) Kemal Kılıçdaroğlu daha sonra Muharrem İnce, Milliyetçi Hareket Partisi'nden (MHP) ise Atilla Kaya olmuştu. Bu vesileyle üniversiteden daha çok TBMM'de ki çalışmalarda görev almak zorunda kalıyordum. Ülke gençliğimizi ulusal ve uluslararası birçok toplantı ve seminerde temsil etme şansı yakaladım. Eğitimimin son iki senesine geldiğimde ise resmi olarak Kürşad Tüzmen'in yanında çalışmaya başlamıştım. Bu sebeplerden biraz uzun da olsa hayatımın sonuna kadar unutamayacağım altı sene sonunda lisans eğitimimi tamamladım.

Neden dış ticaret ve uluslararası pazarlama bölümünde eğitiminize devam etmek istediniz?

Aslında Uluslararası İlişkiler bitirmek hem bir şans hem de biraz dezavantaj. Uluslararası İlişkiler kişiye çok ciddi bir genel kültür ve donanım yüklüyor fakat size direk meslek sunmuyor. Kürşad Tüzmen'in yanında çalışmaya başlamamla birlikte kendimi Dış Ticaret konusunda geliştirmeye başladım. Türk mallarını dünyanın her yerine göndermek ve ülkeye katma değer kazandırmak çok güzel bir duyguydu. İşimi her anlamda iyi yapabilmek için pratiğin yanına eğitimi de koymak amacıyla Dış Ticaret Yüksek Lisansı yaptım.

TOBB ETÜ'nün zorunlu kıldığı Ortak Eğitim modelinin iş hayatınızda size ayrıcalık sağladığına inanıyor musunuz?

Ortak Eğitim, Türkiye standartlarında öğrenci için bulunmaz bir fırsat. Üniversitede gördüğünüz eğitimi hayata dökebilmek için çok ama çok önemli bir süreç. Ortak Eğitim bana bu fırsatı yakalama imkânı sundu. İlk Ortak Eğitimimi Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde (ORSAM) yaptım. Üç aylık bu süreç boyunca dış ilişkiler hakkında resmiyetin nasıl olduğuna bir fiil şahit oldum ve çok yararını gördüm.

TOBB ETÜ MED tarafından yapılan "Mezun İş Durumu Ölçme ve Değerlendirme Anketi" sonuçlarına göre mezun olduktan kısa bir süre sonra iş sahibi olan %33,8'lik ilk dilimin içinde yer alıyorsunuz. İlk iş tecrübeniz olan TBMM Başkanlığı altında kurulan Gençlik Komitesi Başkanlığı görev sürecinizden bahsedebilir misiniz?

O dönem Devlet'in seçmiş olduğu 50 genç arasında yer aldım. Kurumların ve devlet aygıtlarının çalışması öğretiliyordu. Bu süre içinde ben ve arkadaşlarımla beraber TBMM çatısı altında gençlerin yasama faaliyetlerine etkin bir şekilde katılabilmesi amacıyla TBMM Başkanlığı'na bağlı bu yapıyı kurduk. Beni de o dönem Genel Başkan olarak seçtiler. Türkiye'de ulusal gençlik politikalarının oluşturulması sürecine ciddi katkılar sağladık. Türkiye'de gençliği, parti ve ideoloji gözetmeksizin kucaklayan bir yapı kurduk ve işlettik.

2011-2012 yılları arasında Genpower Jeneratör firmasında İhracat Uzmanı olarak çalıştınız. Bu firmada çalışmaya istekli TOBB ETÜ mezunları için iş tanımınızdan bahseder misiniz?

Benim bu firmaya girmem mezuniyetimden önce oldu. Kürşad Tüzmen bu firmaya danışmanlık vermeye başlamıştı. Dış Ticaret ve İş Geliştirme uygulamalarında ise ben görev aldım. Tüzmen'in yardımcısı olarak. Firmada temel görevim Uluslararası Ticaret Lobiciliği idi. Dünya'da ki büyük enerji projeleri için altyapı görüşmelerini ve idari ön görüşmeleri gerçekleştiriyordum.

TOBB ETÜ MED'in "Mezun İş Durumu Ölçme ve Değerlendirme Anketi"nde mezunlara iş değişikliği yapıp yapmadıklarını soruluyor. Anket sonucuna göre %36,2'lik evet cevabı veriliyor. Bu cevabı verenlerden biri olarak yaptığınız iş değişiklilerinin özel bir sebebi yok ise nedenini öğrenebilir miyiz?

Genpower'da çalıştıktan sonra bana farklı iş teklifleri gelmeye başladı. Farklı firmalarda görev alma şansım oldu. Bu sayede piyasada farklı sektörlerin yapılarını görme fırsatım oldu. Farklı firmalarda olsa yaptığım işin doğası hep aynıydı; Dış Ticaret ve İş Geliştirme yapıyordum. Buralardan edindiğim bilgi ve çevre sayesinde ise kendi işimi kurabilme olanağı yakaladım. Şuan için de Naz Global olarak dış ticarette ürün ve hizmetlerin ulusal veya uluslararası pazarda etkin ve aktif bir pazar payına sahip olması için firmalara çözümler üretiyor ayrıca uygulamasını yapıyoruz.

Ülke-Ürün-Pazar matrisi kurgulanarak üreticinin elinde ki ürünleri tedarikçiye doğru şekilde ulaştırmasını sağlıyoruz. Naz Global'de deneyimli ve eğitimli ekibimizle firmalara dış ticaret ve yatırım konularında A'dan Z'ye çözüm önerileri ortaya koymaktayız.

Türkiye'nin uluslararası dış ticaretini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyanın değişik ülkelerinde dış ticaret faaliyetleriyle ilgili birçok defa bulundum. Dış ticaretin doğası olarak çok seyahat ediyorum. 2011 ile 2014 yılları arasında dış ticaret yapmak özellikle yakın coğrafyamıza çok daha rahattı. Bölgemizde yaşanan siyasi sıkıntılardan maalesef bizler de son dönemlerde ciddi şekilde etkilenmeye başladık. Türkiye ihracatı maalesef pazar payı olarak bölgede ciddi kan kaybetti ve kaybetmeye devam ediyor. Biz bu süreci yeni bölgelerde ticari ilişkilerimizi geliştirerek telafi etmeye çalışıyoruz. Şuan için kendimize Latin Amerika ve Sahra Altı Afrika'yı hedef almış durumdayız. Ülkemiz için yeni fırsatlar yaratma gayreti içindeyiz. İhracat, mikro bazda üretici-imalatçı firmalar için makro bazda, ülkemiz ekonomisi için hayati ve büyük stratejik önem arz eden bir konu. Ülke ihracatımızın artırılmasına yönelik her sene elimizden gelen çabayı ekibimizle beraber yürütmeye devam edeceğiz.

TOBB ETÜ MED'den beklentilerinizi öğrenebilir miyiz?

Öncelikle şimdiye kadar yapmış oldukları değerli çalışmalardan dolayı TOBB ETÜ MED Yönetimi'ne teşekkür ederim.

TOBB ETÜ MED'in, TOBB'un ve Üniversitemizin girişimci mezunlar ile daha aktif bir birliktelik kurması amacıyla bir köprü görevi üstlenmesini isterim.

SEKTÖRLER

- İklimlendirme sektörü 2023'de 39 milyar doları hedefliyor
- Eğitim Sektör Meclisi özel kursların sorunlarını değerlendirdi
- Perakendecilik Sektör Meclisi, esnek çalışma istiyor
- Girişim Sermayesi Sektör Meclisi, fon ve ortaklıkları ele aldı

Fotoğraflar: *TOBB Fotoğraf Servisi ve Dünya Gazetesi Arşivi*

▲ TOBB TÜRKİYE İKLİMLENDİRME SEKTÖR MECLİSİ

▲ TOBB TÜRKİYE EĞİTİM SEKTÖR MECLİSİ

▲ TOBB TÜRKİYE GİRİŞİM SERMAYESİ SEKTÖR MECLİSİ

▲ TOBB TÜRKİYE PERAKENDECİLİK SEKTÖR MECLİSİ

İklimlendirme sektörü 2023'te 39 milyar doları hedefliyor

TOBB Türkiye İklimlendirme Meclisi'nin hazırladığı geniş kapsamlı sektör raporu, Cumhuriyetin 100. Yılı için öngörülen ekonomik hedeflere ulaşabilmek açısından, sektörün iddialı olduğunu ortaya koydu. Meclis Başkanı Zeki Poyraz, 2023 yılı için 25 milyar dolar ihracat hedeflediklerini, sektörün büyüklüğünün ise 39 milyar dolara ulaşabileceğini belirtti.

Poyraz, geliştirilen farklı senaryolar ile ekonomik hedeften sapmaları en aza indirecek formüller üzerinde durduklarını belirtirken, sektörün dinamik, araştırıcı girişimcileri sayesinde üzerine düşen büyümeyi gerçekleştireceğine inandığını söyledi.

İç piyasanın ihtiyaçları

Raporda, sektörün 2023 yılında 25 milyar dolar ihracat ve 35 milyar dolara çıkacak iç piyasa büyüklüğünün %60'ının Türkiye'de üretilen ürün ve hizmetlerle karşılanması hedefleniyor. Sektörün toplam büyüklüğünün de 39 milyar dolara ulaşması öngörülüyor.

TOBB Türkiye İklimlendirme Meclisi Danışmanı Prof. Dr. Atilla Bıyıkoğlu'nun düzenlemesiyle son şekli verilen raporda, Türkiye'nin sanayi stratejisi dâhilinde ortaya konan ülkeyi bir üretim üssü haline getirme amacını, sektörün paylaşmaya hazır olduğuna dikkat çekiliyor.

Yeni bir sıçramaya ihtiyaç var

TOBB Türkiye İklimlendirme Sektör Meclisi'nin geniş kapsamlı sektör raporunun tamamı www.tobb.org.tr adresinde yayımlandı. Sektörün yeni bir sıçramaya ihtiyacı olduğuna dikkat çekilen raporda şu görüşlere yer veriliyor:

"Yapılan analizler sonrasında görülmüştür ki, sektörün bugün geldiği noktayı aşmak için, yeni bir sıçramaya ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sıçramanın iki bileşeni vardır. Bunlardan ilki, "kendi markanı" oluşturmak. İkincisi ise "kendi tasarımını" yapabilmektir. Eğer, Türkiye iklimlendirme sektörü bu sıçramayı yapabilirse, küresel bir oyuncu haline gelebilir. Aksi takdirde, şu an sahip olduğu avantajları büyük ihtimalle yitirecektir. Dolayısıyla, önümüzdeki dönem çok önemli fırsat ve tehditler içermektedir."

Türk iklimlendirme sektörünün 2023 yılı için belirlenen hedeflere ulaşabilmesinin

mümkün olduğuna vurgu yapılan raporda, tanımlanan stratejilerin hayata geçebilmesi için tarafların yapmaları gereken görevlere maddeler halinde veriliyor.

Raporda ayrıca, 2011 yılında hazırlanan Strateji Belgesi'nin 2023 yılı hedeflerine yönelik uzun vadeli bir çalışma olduğuna dikkat çekiliyor. Raporda, belli dönemlerde hedeflere yaklaşma ile ilgili değerlendirmelerin yapılması ve buna göre stratejilerin gözden geçirilmesi gerektiğinin altı çiziliyor. ■

Eğitim Sektör Meclisi özel kursları değerlendirdi

TOBB Türkiye Eğitim Meclisi, Başkanlık Divanı Seçimi sonrasında ilk toplantısını Meclis Başkanı Dr. Yusuf Ekinci başkanlığında gerçekleştirdi. Meclis Başkanı Ekinci, 2006 yılından beri faaliyette bulunduklarını anımsatarak, düzenli toplantılar gerçekleştiren, sorunlar karşısında uzlaşmacı çözümler üreten, ilgili kuruluşlara bunları sunan bir Meclis olduklarını ve bundan da büyük bir heyecan duyduklarını dile getirdi.

TOBB Türkiye Eğitim Meclisi faaliyetlerini bugünden daha da ileriye taşıyacaklarını söyleyen Ekinci, Meclis Başkan Yardımcıları Faruk Köprülü ile Yusuf Tavukçuoğlu'nun destekleri, Meclis üyelerinin de aktif katılımıyla bu başarıya imza atacaklarını vurguladı.

Toplantıya katılan TED Başkanı Selçuk Pehlivanoğlu da, TED bünyesinde oluşturulan, yeni projeler üreten, raporlar hazırlayan TEDMEM hakkında bilgilendirmede bulunup, hazırlanan Türkiye Eğitim Atlası 2014-2015 adlı çalışmayı anlattı. Pehlivanoğlu, eğitim sistemindeki eksikliklere de değinerek, yapılan bu çalışmanın uzmanlara, eğitim araştırmacılarına ışık tutacağını dile getirdi.

2015 yılı eğitim destekleri

Toplantıda ele alınan diğer önemli konu da, eğitim desteğinde yerleştirme sonuçları oldu. 2015 yılında verilen eğitim destekleriyle ilgili olarak 12 öğrenciden sonrasına destek şartının kalktığını dile getiren Meclis üyeleri, geçen yıl destekten yararlanması planlanan kurum sayısının 5 bin 930 iken bu yıl bu sayının 7 bin 428'e yükseltildiğini belirttiler. Eğitim desteğinde önemli olanın bütün öğrencilerin destekten yararlanması olduğunu vurgulayan Meclis üyeleri, destekten yararlanmada kriterlerinin objektif olması, ödemelerde yaşanan sorunların kurumlarla görüşerek çözülmesi gerektiğini ifade ettiler.

Toplantıda ayrıca, özel kursların yaşadığı sorunlar, eğitimde kurumlararası ve eğitimin tarafları arasındaki ilişkileri ele alınırken, 2016 yılında yapılması planlanan 6'ncı Eğitim Kongresi'nin hangi konu başlığıyla gerçekleştirilmesi gerektiğine yönelik değerlendirmede bulunarak, görüşler dile getirildi. ■

Perakendecilik sektörü, esnek çalışma istiyor

TOBB Türkiye Perakendecilik Sektör Meclis Başkanı Mehmet T. Nane başkanlığında yaptığı toplantıda, alışveriş merkezleri hakkındaki yönetmelik ele alındı. Giderler konusunun şeffaf olması gerektiğini belirten Meclis Başkanı Nane, giderlerin bütçe vasıtasıyla yapılabilmesi prensibinin üyelerce kararlaştırıldığını hatırlattı. Nane, ortak alan giderlerinin taslak yönetmelikte yer alan metrekare hesabına göre değil de, yurt dışında yapıldığı gibi mağazaların metrekare büyüklükleri ve kategorilerine göre bir katsayı hesabıyla yapılmasının daha doğru ve adil olacağını vurguladı.

Metrekare hususunun, üzerine iyi düşünülmesi gereken bir konu olduğu fikrinde birleşen Meclis üyeleri, perakendecilerin katılımcı olmasının önemine dikkat çekti. İlgili yönetmelik kapsamında doğru çerçevenin çizilmesinin gerekliliğini dile getiren sektör temsilcileri, AVM'lerin yaşatılması gereken yerler olduğunu, katsayı meselesiyle büyük-küçük ayrımının doğru yapılması gerektiğini söyledi.

Yeni yazarkasa uygulaması

Toplantıda ele alınan diğer bir konu da Ödeme Kaydedici Cihazlar kapsamında yeni yazarkasa uygulaması oldu. Yeni yazarkasa uygulamasıyla büyük perakendecilik ya da zincir perakendecilik yapan mağazalarda çok ciddi bir maliyet ve değişim zorunluluğu ortaya çıktığını dile getiren Meclis üyeleri, ayrıca piyasadaki yazarkasa firmalarının da altyapılarının henüz hazır olmadığı görüşünde birleşti.

Gelirler Genel Müdürlüğü'yle de görüşmelerin yapıldığını söyleyen sektör temsilcileri, bu uygulamanın hayata geçeceğini, önemli olanın yazarkasa uygulamasında öne çıkan firmaların biran evvel altyapı hazırlıklarını tamamlaması olduğunu vurguladı.

Sistemde var olan e-defter, e-arşiv ve e-fatura ile mali unsurların tutulduğuna dikkat çeken Meclis üyeleri, fiş ve ödemeyi birleştirme kaygısıyla Gelirler Genel Müdürlüğü'nün yeni yazarkasa uygulamasını faaliyete geçirmek istediklerini belirtti. E-fiş sisteminin hayata geçirilip işler bir mekanizma olmasının sağlanması halinde dataların bu çerçevede kontrolünün sağlanabileceği ifade edildi.

Sektörde esnek çalışma imkânlarının sağlanmasına da ihtiyaç duyulduğunu dile getiren Meclis üyeleri, çalışma mevzuatındaki bazı maddelerin sektördeki fiili ihtiyaçlar ile gerekliliklere göre hafifletilmesi ve uyumlandırılması gerektiğinin altını çizdi. ■

Girişim sermayesi sektörü fon ve ortaklıkları ele aldı

TOBB Türkiye Girişim Sermayesi Meclis toplantısı, TOBB İstanbul Hizmet Binası'nda Göktekin Dinçerler başkanlığında, TOBB Sektörler ve Girişimcilik Daire Başkanı Ozan Acar ve Meclis üyelerinin katılımlarıyla gerçekleştirildi.

Toplantıda, son Meclis toplantısından sonra sektördeki önemli gelişmeler hakkında bilgi verildi. Nisan ayında gerçekleştirilen VIII. Sektörel Ekonomi Şura'da belirlenip sunulan beş sorun beş çözüm önerisi tekrar değerlendirilerek, son dönemdeki gelişmelerle yeni dönemde gündeme alınması gereken konular Meclis üyeleriyle görüşüldü.

Girişim sermayesi fon ve ortaklıklarının, hissedarı bulundukları portföy şirket Yönetim Kurullarında yer almaları halinde doğan sorumluluklarının sınırlandırılması gerektiği ifade edildi. Gerçekte yatırımcıların şirket yönetimlerine sorumluluğu gerektirecek seviyede bir dahiliyeti olmadığı belirtilerek, konunun gündeme alınmasına karar verildi.

Toplantıda Meclis Başkanı Göktekin Dinçerler de, yakından takip ettiği ve içinde bulunduğu G20 Zirvesi hakkında üyelere bilgi verdi. ■

Prof. Joseph E. Stiglitz

Nobel Ekonomi ödülü sahibi olan Prof. Joseph E. Stiglitz, Roosevelt Enstitüsü'nün Baş Ekonomisti ve Columbia Üniversitesi'nde ders vermektedir. Adam S. Hersh, Roosevelt Enstitüsü'nde Kıdemli Ekonomist ve Columbia Üniversitesi'nin Politik Diyalog Girişimi'nde misafir öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Eşitsizlik Öldürürse

ABD dünyanın en müreffeh ülkelerinden biri olmakla gururlanır ve kişi başı GSMH'nın arttığını da övünerek anlatır. Refahın işaretlerinden birinin de sağlıklı ve uzun ömürlü olmak olduğu varsayılır. Ancak ABD, tıbbi tedaviler için kişi başına neredeyse diğer bütün ülkelerden fazla para harcarken diğer yandan da yaşam beklentisi konusunda dünya lideri olmaktan uzak.

Angus Deaton, "Tüketim, Yoksulluk ve Refah" konulu analiziyle Ekonomi dalında Nobel Anı Ödülü'nü alıyor Aslında, Bu ödülü alacağının Ekim ayında duyurulmasının ardından Deaton, Ann Case ile beraber, Ulusal Bilimler Akademisi'nin tutanaklarında en az Nobel Ödül Töreni'nin kendisi kadar haber değeri taşıyan bir araştırmasını yayımladı.

Amerikalılara yönelik çok miktarda sağlık ve ölüm verisini inceleyen Case ile Deaton, özellikle eğitim düzeyi lise ya da alt seviyede olan orta yaşlı beyaz Amerikalılarda yaşam beklentisinin ve sağlığın giderek azaldığını gösteriyor. Bunun sebepleri arasında intihar, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı var.

Amerika dünyanın en müreffeh ülkelerinden biri olmakla gururlanır ve son yılların biri (2009) hariç tamamında kişi başı GSMH'nın arttığını da övünerek anlatabilir. Refahın işaretlerinden birinin de sağlıklı ve uzun ömürlü olmak olduğu varsayılır. Ama ABD bir yandan tıbbi tedaviler için kişi başına neredeyse diğer bütün ülkelerden fazla para (ve GSMH'nin daha büyük bir yüzdesini) harcarken yaşam beklentisi konusunda dünya lideri olmaktan uzak. Fransa, örneğin, ABD'deki %17'ye kıyasla tıbbi tedaviler için GSMH'sinin %12'den azını harcar. Ancak Amerikalıların yaşam beklentisinin Fransızlardan tam üç yıl kısa olduğuna dikkat çeker.

Yıllarca, birçok Amerikalı aradaki bu uçuruma mantıklı açıklamalar getirdi. ABD'nin daha heterojen bir toplum olduğunu ve bu uçurumun Afrikalı Amerikalılarla beyaz Amerikalıların ortalama yaşam beklentisi arasındaki muazzam farkı yansıtabileceğini savundular.

Amerikalılar arasında sağlık ve ölümlerle ilgili verileri inceleyen Angus Deaton ile Ann Case, özellikle yüksekokul ya da altı eğitimli orta yaşlı beyaz Amerikalılar için yaşam beklentisinin azaldığını ortaya çıkardı. Bunun sonucunda uyuşturucu kullanımının, alkol bağımlılığının ve intiharların artması da şaşırtıcı değil.

Gelirler azaldıkça erken ölümler artıyor

Sağlık konusunda ırklar arasındaki uçurum elbette çok gerçekçi. 2014 yılında yayımlanan bir araştırmaya göre, Afrikalı Amerikalıların yaşam beklentisi beyazlara kıyasla kadınlar için dört yıl ve erkekler için de en az beş yıl daha az. Ancak bu farklılık pek de daha heterojen bir toplum olmanın masum sonucu değil. Bu durum Amerika'da, Afrikalı Amerikalıların ortalama hane halkı gelirinin beyaz hane halklarının gelirinin %60'ından az olmasıyla kendini gösteren, yaygın ayrımcılığa dayalı bir rezillik. ABD'nin sağlık hizmetlerine erişimin temel bir hak olarak tanınmadığı tek gelişmiş ülke olması da düşük gelirin kötü etkilerini artırmakta.

Ancak bazı beyaz Amerikalılar daha erken ölmenin suçunu, "yaşam tarzlarından" söz ederek Afrikalı Amerikalılara atmaya çalışır. Sağlıksız alışkanlıkların, büyük bir bölümü siyahilerden oluşan yoksul Amerikalılar arasında daha yoğun olduğu doğru olabilir. Ama bu alışkanlıkların kendisi de ekonomik koşulların bir sonucu. Irkçılığın yarattığı gerginliği saymıyoruz bile.

Case ile Deaton'un bulduğu sonuçlar bu tür teorilerin artık işe yaramadığını gösteriyor. Amerika giderek daha fazla bölünmüş bir toplum haline geliyor. Sadece beyazlar ve Afrikalı Amerikalılar olarak değil, aynı zamanda %1 ve diğerleri arasında, hangi ırktan olursa olsun, yükseköğrenimliler ile daha düşük eğitimliler arasında bölünmüş bir toplum. Ve bu uçurum artık sadece maaşlarla değil erken ölümlerle de ölçülebiliyor. Beyaz Amerikalılar da gelirleri azaldıkça daha erken ölüyor.

ABD'de orta sınıf toplumu geriye gidiyor

Bu kanıtlar Amerika'da eşitsizlik üzerinde çalışmakta olan bizler için şaşırtıcı değil. Tam zamanlı bir erkek işçinin ortalama geliri 40 yıl önceki seviyesinden daha düşük. Erkek lise mezunlarının maaşları Case ile Deaton'ın incelediği dönem içinde yaklaşık %19 düşmüş.

Birçok Amerikalı kendini kurtarabilmek için aşırı yüksek faiz oranlarıyla bankalardan borç aldı. 2005 yılında Başkan George W. Bush'un yönetiminde hanelerin iflasını ilan etmesi ve borçlarını sildirmesi çok daha zorlaştı. Sonra milyonlarca Amerikalıya işini ve evini kaybettiren mali kriz çıktı. Herkesin çalıştığı bir dünyada kısa vadeli işsizlik dönemleri için tasarlanmış olan işsizlik sigortası da tükenince, halk (gıda pulu programlarının ötesinde) hiçbir güvenlik ağı olmaksızın kendi başının çaresine bakmak zorunda bırakılırken, hükümet krize neden olan bankaları mali destekle kurtardı.

Orta sınıf yaşamının temel ek ödeneklerinden yararlanamayan Amerikalıların sayısı giderek artıyordu. Büyük Durgunluk onların kırılganlığını göstermişti. Borsaya yatırım yapanların servetinin büyük bölümü eridi gitti; parasını güvenli devlet tahvillerine yatıranların emeklilik geliri de Merkez Bankası'nın hem kısa hem de uzun vadeli faiz oranlarını inatla aşağı çekmesiyle sıfıra yaklaştı. Üniversite harçları artarken, çocuklarının onlara bir umut ışığı olacak eğitimi alabilmesinin tek yolu borç almaktı, ama eğitim kredileri de neredeyse hiçbir zaman geri ödenebilir olmadığından, öğrenci borcu diğer borç türlerinden de beter görünüyordu.

Bu artan mali baskı orta sınıf Amerikalıları ve onların ailelerini bundan daha büyük gerilim altına sokamazdı. Bunun sonucunda uyuşturucu kullanımının, alkol bağımlılığının ve intiharların artması da şaşırtıcı değil.

Rusya'dan buna benzer iç karartıcı haberler almaya başladığımız 1990'ların sonlarında Dünya Bankası'nda baş ekonomisttim. Elimizdeki veriler Sovyetler Birliği'nin dağılmasından bu yana GSMH'nin yaklaşık %30 düştüğünü gösteriyordu. Ama kendi ölçümlerimize güvenmiyorduk. Erkeklerde yaşam beklentisinin dünyanın geri kalanında artarken bile burada azaldığını gösteren veriler Rusya'da, özellikle de büyük şehirlerin dışında, işlerin pek de yolunda gitmediği izlenimini destekliyordu.

Benim eş başkanlığını yaptığım, Deaton'un da hizmet verdiği Ekonomik Performans ve Sosyal İlerleme Ölçümleri Uluslararası Komisyonu'nda GSMH'nin çoğu zaman bir toplumun refahına dair iyi bir ölçü olmadığı daha önce vurgulandı. Beyaz Amerikalıların giderek zayıflayan sağlık durumu ile ilgili bu yeni veriler de bu sonucu destekliyor. Dünyanın örnek niteliğindeki orta sınıf toplumu ilk kez eski orta sınıf toplumu olma yolunda ilerliyor.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2016. **www.project-syndicate.org**

Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs, Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

Terör misillemesine son verme

Son saldırılar "terör misillemesi" olarak anlaşılmalıdır ki, bu da ABD'nin ve Avrupa'nın hükümetleri devirmek ve Batı'nın menfaatlerine uygun rejimler kurmak için Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu ile Orta Asya çapında defalarca yürüttüğü gizli veya açık askeri operasyonların istenmeyen tüyler ürpertici bir sonucu.

İster bir Rus uçağının Sina'da düşürülerek 224 sivil yolcunun öldürülmesi, ister 129 masum cana mal olan korkunç Paris katliamı, isterse 102 barış eylemcisinin öldürüldüğü Ankara'daki trajik bombalama olayı olsun, sivillere yapılan terörist saldırılar insanlık suçu. Bunların failleri (bu durumda, İslam Devleti/ISIS) durdurulmalı. Bunu başarmak için ise bu amansız cihatçılar şebekesinin köklerinin iyice anlaşılması gerekiyor.

ISIS'in geliştiği koşulları oluşturmada Batı'nın, özellikle de ABD'nin önemli sorumluluğu var. Bu nedenle, ABD'nin ve Avrupa'nın Orta Doğu'ya karşı yürüttüğü politikada yapılacakları bir değişiklik terörün daha da yayılma riskini azaltabilir.

Son saldırılar "terör misillemesi" olarak anlaşılmalıdır ki, bu da ABD'nin ve Avrupa'nın hükümetleri devirmek ve Batı'nın menfaatlerine uygun rejimler kurmak için Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afrika Boynuzu ve Orta Asya çapında defalarca yürüttüğü gizli veya açık askeri operasyonlarının istenmeyen tüyler ürpertici bir sonucu. Bu operasyonlar, sadece hedeflenen bölgelerde istikrarı bozarak büyük acılara yol açmakla kalmadı; aynı zamanda ABD, Avrupa Birliği (AB), Rusya ve Orta Doğu'da yaşayan halkı da büyük bir terör riski altına soktu.

ISIS'in yükselişinin gerçek tarihi

Usame bin Ladin'in, El Kaide'nin veya Irak ve Suriye'de ISIS'in yükselişinin gerçek tarihi insanlara hiçbir zaman doğru olarak anlatılmadı. CIA 1979'dan itibaren Sünni gençleri Afganistan'da Sovyetler Birliği ile savaşmak üzere seferber etti, askere aldı, eğitti ve silahlandırdı. CIA gavur Sovyetleri Afganistan'dan at-

Orta Doğu'da ve dünyada daha istikrarlı bir gelecek inşa etmenin gerçek anahtarı hem bölgenin kendisi hem de tüm dünya tarafından finanse edilen bir eğitim, sağlık, yenilenebilen enerji, tarım ve altyapı yatırımları dalgasıdır.

mak için seferber olmuş çok uluslu bir Sünni savaş gücü olan Mücahitleri oluşturmak amacıyla daha çok Müslüman halktan (Avrupa'dakiler dâhil) asker topladı. Varlıklı bir Suudi aileden gelen Bin Ladin bu operasyona önderlik etmek ve maddi destek vermek üzere getirildi. Bu şekilde, varlıklı bir Suudi ailesi aracılığıyla sağlanan uydurma fonlardan ve yerel kaçakçılık ile uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelirden yararlanma CIA operasyonlarının tipik özelliğiydi.

Cihadın temel vizyonunu, İslam topraklarının (Dar-ül İslam) yabancılardan korunması olarak tanıtan CIA, evlerinden alınmış ve savaşmak için beslenmiş binlerce genç adamdan kaşarlanmış bir savaş gücü oluşturdu. İşte bugün hâlâ ISIS dâhil Sünni cihatçı isyanların temelini oluşturan da bu ilk savaş gücü ve bunu motive eden bu ideoloji. Cihatçıların baştaki hedefi Sovyetler Birliği iken, bugün bu "gavurlara" ABD, Avrupa (özellikle Fransa ve İngiltere) ile Rusya da dâhil oldu.

1980'lerin sonunda, Sovyetlerin Afganistan'dan çekilmesiyle beraber, Mücahitlerin bazı unsurları şekil değiştirerek, Bin Ladin ve CIA tarafından Mücahitler için Afganistan'da kurulan askeri tesislere ve eğitim alanlarına atfen, Arapça "üs" anlamındaki El Kaide oldu. Sovyetlerin geri çekilmesinden sonra, El Kaide terimi de belli bir askeri üs anlamından çıkarak cihatçı faaliyetlerin organizasyon üssü anlamına büründü.

ABD'ye karşı misilleme, ABD'nin İslam'ın doğduğu ve en kutsal şehirlerin bulunduğu Suudi Arabistan başta olmak üzere Dar-ül İslam'daki askeri üslerini oluşturup genişlettiği 1990 yılında birinci Körfez Savaşı'yla başladı. ABD'nin askeri varlığını bu şekilde genişletmesi, CIA'nin beslemek için büyük çaba gösterdiği temel cihatçı ideolojinin nefretini çekmişti.

Amerika'nın 2003'te Irak'a sebepsizce savaş açmasıyla beraber şeytanlar da zincirlerinden kurtuldu. Savaşın zaten CIA'nın yalanlarına dayanılarak başlatılmış olmasının yanı sıra, ayrıca amaçlanan şey de ABD'ye boyun eğecek ve Sünni cihatçılar ile silahlanmaya hazır çok sayıdaki Sünni Iraklının nefretini çekecek, Şii liderliğinde bir rejim oluşturmaktı. Yakın zamanda, ABD, Fransa ve İngiltere Libya'da El Kaddafi'yi devirdi. ABD, Mısırlı generallerle beraber çalışarak seçilmiş Müslüman Kardeşler Hükümeti'ni kovdu. Suriye'de Cumhurbaşkanı Beşar el Esad'ın 2011 yılında barışçı halk protestolarını şiddetle bastırmasının ardından ABD, Suudi Arabistan, Türkiye ve bölgedeki diğer müttefikler ülkeyi bir kaos ve şiddet sarmalının içine çeken askeri isyanın kışkırtılmasına yardımcı oldu.

Şiddet yanlısı cihatçıları yenmenin üç adımı

ISIS'i ve diğer şiddet yanlısı cihatçıları yenmek için üç adımın atılması gerekir. Birincisi, ABD Başkanı Barack Obama, CIA'nın örtülü operasyonlarının fişini çekmeli. CIA'nın istikrar bozan gizli bir ordu olarak kullanılması, kurumun gizlilik kisvesi altında halktan tamamen saklanmış uzun ve trajik bir başarısızlık geçmişine dayanır. CIA'nın yol açtığı kargaşa sona erdirilirse bugünkü terörizmi besleyen istikrarsızlık, şiddet ve Batı karşıtı nefret de durdurulabilir.

İkincisi, ABD, Rusya ve Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyi'nin diğer daimi üyeleri kendi sürtüşmelerini hemen bırakmalı ve Suriye'de barış için bir çerçeve oluşturmalı. Ayrıca, ISIS'e karşı yapılacak askeri eylemler ancak BM Güvenlik Konseyinin desteği ve meşruiyetiyle başarılı olabilir.

BM çerçevesine ABD, Suudi Arabistan ve Türkiye'nin Esad'a karşı yürüttüğü isyanın hemen sona erdirilmesi; Suriye'de ateşkes ilan edilmesi; ISIS'le yüzleşmek üzere ABD yönetiminde bir askeri kuvvet oluşturulması; Suriye'de ABD'nin değil, BM tarafında şiddet içermeyen siyasi bir yeniden yapılanmayı destekleyecek fikir birliğinin kabul edildiği politik geçişin sağlanması gerekir.

Son olarak, bölgedeki istikrarsızlığa uzun vadeli çözüm getirecek şeyin sürdürülebilir kalkınma olduğu unutulmamalı. Orta Doğu'nun tamamı sadece savaşlarla değil, aynı zamanda derinleşen kalkınma fiyaskolarıyla çevrili: giderek artan içme suyu gerilimi, çölleşme, gençler arasında yüksek işsizlik oranı, kötü eğitim sistemleri ve diğer ciddi ablukalar.

Savaşların, özellikle de CIA destekli, Batı liderliğindeki savaşların artması hiçbir şeyi çözmez. Tersine, Orta Doğu'da ve dünyada daha istikrarlı bir gelecek inşa etmenin gerçek anahtarı; hem bölgenin kendisi hem de tüm dünya tarafından finanse edilen eğitim, sağlık, yenilenebilen enerji, tarım ve altyapı yatırımları dalgası olur.

Telif hakkı: Project Syndicate, 2016. **www.project-syndicate.org**

Rüştü Bozkurt

rustu.bozkurt@dunya.com

Çin "...miş gibi" yapmadığından bilimsel devrimi yakalıyor

Bugünün dünyası derinlere inmeyi, bilim ve teknolojideki gelişmelerin yaşamın her alanında etkilerini sorgulamayı gerektiriyor. Kavramların, kararların ve kurumların tartışılması, toplumsallaştırılması önemli. Tartışırken özen gösterilmesi gereken kavramların içeriği boşaltılmadan. Çin örneğinde olduğu gibi, bizim de "...miş gibi yapmaya" geçit vermememiz gerekiyor.

A. M. Celâl Şengör'ün değişik yazılarını derlediği "Newton Neden Türk Değildi?" adını verdiği kitabında, Prof. Dr. Kenneth Jinghwa Hsü'nün 1994'de veda dersinde sunduğu bildirisi Başak Karal'ın çevresiyle aktarılmış. Makalenin başlığı "Isaac Newton Neden Çinli Değildi?" diye soruyor. Ünlü jeolog, "15 yıldır Çin'de Çinli bilim insanlarıyla çalışmaktayım. Kişisel bilgi ve gözlemlerim sonucu bazı örüntülerin farkına vardım. Örüntü tanıma temeline dayanarak, Isaac Newton'un Çinli olamayacağı sonucuna varma teşebbüsünde bulunuyorum, çünkü Çin kültürünün tarihsel gerçekliği ve Çin dil biliminin gelişimi, modern bilimin bize sağladığı yaratıcılığa engel teşkil etmiştir" diyor.

Şengör'ün kitabında 22 sayfalık makalesinde Hsü, Çin'deki bilim birikimi, değerler sistemi ve dil gelişmesine ilişkin arka planı açıklayarak, ulaştığı yargıyı şu sözcüklerle paylaşıyor:

"Bugün pek çok genç insan, tıpkı geçmişte benim olduğum gibi idealist, ancak bilim alanında bir kariyer tercih etmiyor. Güzelliğin yüzeysel tezahürüyle ilgilenmiyorlar, içinde insanlık ve tarihle ilgili hiçbir şey barındırmayan, söz dağarcığı güzellik ve umut kelimelerinden arındırılmış, zamanı insan zihninin bir yanılsaması olarak gören bir dilde asla bulunamayacak hakikati arıyorlar. Merak ediyorum, bizim neslimizin genç asilleri Isaac Newton'un neden Çinli olmadığı sorusuna bir cevap buldular mı? Bilimsel devrim Çin'de olmadı, çünkü gerçekten yetenekli olanlarımız şair, ressam, yaratıcı yazar oldular. Onlar Konfüçyüs akademik geleneğince bastırılmamayı seçtiler."

Çinli olan ve Çinli bilim insanlarıyla çalışan, Batı biliminin

Bir toplum; dünyada olup bitenlerin farkındaysa, kendi olanak ve kısıtlarını abartı ya da küçümsemenin tuzaklarına düşmeden değerlendiriyorsa, gelecekle ilgili gerçekçi planlar yapabiliyorsa sağlıklı gelecek inşa edebilir.

de yabancısı olmayan Hsü, sadakat, istikrar, minnettarlık, itaat, sorgusuz alkıştan beslenen bir kültürün bilimde devrimsel dönüşümler yaratamayacağı kanısında. Çin dilinde, öğretmen sözcüğünün "önceden doğmuş" anlamına geldiğini, Konfüçyüs öğretisinin "öğreticiye olan sadakat" içeriğine dayandığını vurgulayarak, kültür ile kalkınma arasındaki ilişkiyi açıklamaya çalışıyor.

Çin kültürünün etkileriyle ilgili çizilen çerçeve, "gelenek taassubunun" ve "aklı emanet etme eğiliminin" güçlü olduğu düşüncesi üzerine kurulu. Batı'nın bireyselliği öne çıkaran sorgulayıcı aklının bilimsel devrimin yaratıcısı olduğu düşüncesi Hsü'nün makalesinin merkezi düşüncesini oluşturuyor.

Çin gelenek taassubunu kırdı mı?

Prof. Dr. Hsü'nün saptamaları Prof. Dr. Güven Sak'ın Dünya Gazetesi'nin 21 Aralık 2015 tarihli makalesinin başlığı olan "Çin gümbür gümbür geliyor" yargısıyla örtüşmüyor.

Prof. Dr. Sak, Çin'e her gittiğinde "şaşırdığını" söylüyor. Sak, son ziyaretini Pekin Belediyesi'nin kurduğu Zhongguancun Bilim Parkı'na yapıyor. Sak'ın öncelikli gözlemi, bizim ne yapacağımıza odaklanırken, nasıl yapacağımızı kurgulamakta zorluk yaşadığımız, bu nedenle Çinli iş yaparken bizim dedikodu yaptığımız.

Prof. Dr. Sak, Türkiye ve Çin arasındaki benzerlikleri saptıyor. İlk benzerlik, iki ülkenin de 30 yıl önce tarım ülkesi olmaları. Çin daha kontrollü serbestleşirken, Türkiye'nin nüfusu kontrolsüz biçimde kentlere göçüyor. Her iki ülke de küresel ekonominin bir parçası haline geliyor. Çin ve Türkiye birer sanayi ülkesine dönüşüyor.

- Türkiye'de ve Çin'de ikinci benzerlik ise iki ülkede yoksulluğu azaltılırken eşitsizliklerin artırılması.
- Üçüncü benzerlik, iki ülkenin de büyümeyi çevreye zarar vererek gerçekleştirmesi.
- Dördüncü benzerlik, her iki ülkenin de büyümeyi, zenginleşmeyi sürdürmeleri için "hukukun üstünlüğünü" öne çıkarmalarına ihtiyaç duymaları.
- Dört benzerliğin altını çizen Prof. Dr. Güven Sak, daha sonra iki ülke arasındaki benzemeyen özelliklere yöneliyor.

Çin'de ihracat içinde yüksek teknoloji girdisi kullanılan ürünlerin payı 1992'de %5'lerden 2012'de %25'lere yükseliyor. Türkiye'de ise ihracatta ileri teknoloji kullanımının payı olduğu yerde duruyor. Prof. Dr. Sak, bu sonucu yaratan etkenleri beş başlıkta topluyor:

1. Çin'de kamu çalışanlarının %6'sı merkezi hükümet için çalışıyor, kalan %85 yerel yönetimlerde istihdam ediliyor. Bu oran gelişmiş bazı ülkelerde %15, Fransa'da %45. Türkiye ise Çin'e göre daha merkeziyetçi bir ülke konumunda.

2. Çin merkezi yönetimi, yerel yönetimler arasında rekabeti özendiriyor. Biz de yerel yönetimlerin rekabeti, merkezi bütçeden, kolektif kaynaklardan pay kapma üzerine. Bu durum, yerel kalkınmayı sahipsiz bırakıyor.

3. Çin'de tematik parklarda inkübasyon merkezleri birbiriyle rekabet ediyor. Şirketler hızla halka açılıyor. Bizde ise işin söylemi öne çıkıyor, henüz ciddi bir gelişmeden söz edilemiyor.

4. Çin'de alan seçimi ve odaklanma merkezden gelen direktiflerle yönetiliyor. Yerel yöneticiler kendi olanak ve kısıtlarına göre hedefleri üzerinde ayar yapıyor. Bizim yerel yönetimlerin öyle bir gündemi yok.

5. Çin'de İnkübasyon merkezleri biyoteknoloji gibi alanlara odaklanıyor. Çin, başından beri bu yüzyılın sorunlarıyla uğraşmayı önemsiyor. Bizde ise kullanılan dil geçmişe saplantılı.

Çin gelenek taassubunu kırarak geleceğe yönelmiş. Yereli küresele taşıyor. Dünün güneşiyle bugünün çamaşırını kurutma çabası Çin'in gündeminde yer almıyor.

Değerler sistemi

Kalkınmanın başlıca iki temeli var: Birinicisi, değerler sistemi. İkincisi de kaynaklar sistemi. Kalkınmanın sağlam temeller üzerine inşa edilebilmesi için değerler sisteminde kolayını arayan bir yolu seçmemek gerekiyor. Biliyorum çok sık yineliyorum, çünkü mesajlarını sadece ağızdan söylemek değil, zihinlerde yerleştirmek zorunda olduğumuza inanıyorum. Mevlana'nın dediğine uymalıyız:

"İki yol ver her insanın önünde/ Kolayını arar gelenekte, dininde/ İçine yolculuk yaparsa eğer/ Farklı yollar bulacaktır derinde."

Bugünün dünyası derinlere inmeyi, bilim ve teknolojideki gelişmelerin yaşamın her alanını etkilerini sorgulamayı gerektiriyor. Yeraltı ve yerüstü kaynaklarını, fiziki sermaye stokunu, insan kaynağını ve teknolojiyi etkin ve verimli kullanmanın önüne engel koyan inançlarda, düşüncelerde, önyargılarda ve ezberlerde körü körüne direnmenin zararları büyük. Dünya genelinde talep koşullarında, faktör koşullarında, karşılıklı bağımlılık ilişkileri ve

Özel TOBB ETÜ Hastanesi'nde prostata yeni nesil tedavi:

Greenlight XPS

Prostatın iyi huylu büyümesinin tedavisinde klasik yöntemlerin etkinliğini gösteren, hasta konforu ve güvenliği açısından üstünlükleri olan Greenlight XPS ile prostat tedavisi yeni bir boyut kazandı. Özel TOBB ETÜ Hastanesi prostat cerrahisinde kullanılan yeni nesil teknoloji Greenlight XPS ile hastaların normal yaşama dönüşü hızlanıyor.

Prostat büyümesinde lazer tedavileri uzun süredir gündemde olup sürekli gelişim gösteriyor. 2000'li yılların başında 80 wattla başlayan Greenlight lazer uygulamaları, 2013 yılında Greenlight XPS 180 watt lazer cihazının geliştirilmesi de prostat tedavisine yeni bir boyut getiriyor.

Greenlight, prostat büyümesinin cerrahi tedavisi için geliştirilmiş olan lazer sistemi. Bu sistemle lazer ışınları üretra (idrar kesesi ile idrarın çıktığı yer arasındaki kanal) boyunca ilerletilen bir teleskop aracılığıyla prostata iletilip, büyümüş olan prostat dokusu buharlaştırılıyor. Bu lazerin alyuvarlar içinde bulunan hemoglobine yüksek ilgisi olması nedeniyle işlem esnasında kanama görülmüyor. Lazer ışınları 1-2 milimetre derine etki ettiğinden etkisi kontrol altında olup ayrıca buharlaşan alanın altında hasar yapmıyor.

Greenlight XPS 180W bu alandaki en son jenerasyon cihazı ve eski lazer uygulamalarına göre %76 daha fazla buharlaşma, %77 daha hızlı cerrahi ve %33 daha fazla kanama durdurucu etkiye sahip. Hasta memnuniyeti ise üst düzeyde bir seyir gösteriyor.

Greenlight XPS'in diğer prostat büyümesine yönelik cerrahi yöntem seçenekleri ile karşılaştırıldığında üstünlükleri neler?

Greenlight XPS, prostat büyümesine yönelik yapılacak cerrahi yöntemler içerisinde, kanamanın görülmemesi, hastanede kalış ve sondalı kalma süresinin kısa olması, lokal anestezi altında bile uygulanabilir olması, sertleşme sorunlarına yol açmaması nedeniyle en avantajlı olanıdır.

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Greenlight lazer sistemi güvenli mi?

Greenlight lazer sisteminin güvenliliği ABD'deki tıbbi cihazların kullanılmasını denetleyen kuruluş olan FDA (Food and Drug Administration) tarafından onaylanmıştır. Bu yöntem 2005 yılından beri Özel TOBB ETÜ Hastanesi'nde ve günümüzde dünyanın pek çok ülkesinde başarıyla uygulanıyor.

Greenlight XPS sonrası kaç gün hastanede kalmak gerekir?

Hastaların çoğu aynı gün içerisinde evlerine gidebilecek durumda olmalarına rağmen, yine de gözlem amaçlı hastane ortamında bir gece izlenmesi tercih ediliyor.

Greenlight XPS esnasında anesteziye ihtiyaç duyuluyor mu?

Greenlight XPS lokal anesteziden genel anesteziye kadar pek çok anestezi seçeneğiyle uygulanabiliyor. Anestezi alamayacak kadar genel durumu bozuk, yüksek riskli hastalarda lokal anestezi ile yapılabilmesi nedeniyle avantaj sağlıyor.

Kan sulandırıcı hap kullananlar, Greenlight XPS olabilir mi?

Bu yöntem kardiyovasküler riski yüksek ve kan sulandırıcı ilaç kullanan hastalar için birinci seçenektir.

Greenlight XPS sonrası ağrı hissediyor mu?

Operasyon sonrası idrar yaparken hafif yanma hissi görülebilir. Doktorun vereceği ilaçlarla şikâyetleri azaltılabilir.

Greenlight XPS sonrası ne kadar süre idrar sondasıyla kalınması gerekir ?

Hastaların yaklaşık %50'sine idrar sondası takılmadığı gibi, idrar sondası takılmışsa, 24 saat içerisinde alınır.

Greenlight XPS sonrası idrar şikâyetleri ne zaman düzelir?

Çoğu hastada 24 saat içinde işeme kuvvetinde belirgin düzelme olur. Cerrahi işlemlerden sonra iyileşme bir süreçtir. Hastalarda günden güne diğer işeme şikâyetlerinde de anlamlı bir düzelme görülür.

Greenlight XPS sonrası günlük normal aktivitelere ne zaman dönülür?

Çoğu hasta masa başı işleri, araba sürme gibi günlük aktivitelerine birkaç gün içerisinde dönebilir. İki hafta boyunca ağır aktivitelerden, örneğin koşma, ağır kaldırma (10 kilogram üzeri), bisiklete binmekten kaçınılmalı. Dört hafta sonrası cinsel ilişkide bulunulabilinir.

Greenlight XPS'in yan etkileri, riskleri ve komplikasyonları neler?

Bu işlemi uygulayan pek çok üroloğun ortak görüşü, belirgin bir dezavantajının olmadığıdır. Hastaların büyük bir kısmı da yüksek derecede memnuniyet bildirmişlerdir. Operasyon sonrası idrar yaparken hafif yanma hissi hissedilebilir, idrarda az miktarda kan görülebilir. Operasyon sonrası gecikmiş kanama, operasyon sonrası iki hafta içinde ağır aktivite yapılması durumunda görülebilir. Tüm prostat cerrahilerinde olduğu gibi Greenlight XPS'de de boşalma sırasında meninin mesane içine kaçması (retrograd ejekülasyon) görülebilir. Ancak Greenlight XPS'de diğer prostat cerrahilerine kıyasla meninin mesane içerisine kaçma ihtimalinin daha düşük olduğuna dair çalışmalar mevcut. Yapılan klinik çalışmalarda operasyon sonrası, kan nakli gerekecek kanama, TUR-sendromu, sertleşme problemi bildirilmediği görülüyor.

Prostat büyümesine yönelik diğer cerrahi tedavi seçenekleri neler?

TUR-P; prostatın endoskopik yolla elektrik enerjisi kullanılarak kazınarak çıkarılması işleminde %25-30 hastada birtakım komplikasyonlar (kanama, TUR sendromu, idrar tıkanıklığı, idrar tutamama ve sertleşme bozukluğu gibi) gelişebilir. Hastanede birkaç gün kalınması ve -5 gün arasında değişen sondalı kalma gereksinimi olabilir.

TUNA, Mikrodalga gibi diğer seçenekler ise düzelmelerin geçici olması, şikâyetlerin kısa sürede tekrarlayabilmesi nedeniyle üroloji pratiğinde çok kullanılmıyor.

Açık prostat ameliyatları ise günümüzde artık çok sınırlı hasta grubuna uygulanıyor.

Greenlight XPS kimlere uygulanmamalı?

Akut prostat iltihabı ve ileri derecede idrar yolu enfeksiyonu olan hastalarda uygulanmamalı. Prostat kanseri tespit edilmiş hastalarda ancak hastanın idrar yapabilmesi amacıyla kullanılabilir.

Greenlight XPS için hastanın uygun bir aday olup olmadığı nasıl anlaşılır?

Greenlight XPS, yaş sınırlaması olmaksızın iyi huylu prostat büyümesi olan ve cerrahi tedavi gereken tüm hastalara uygulanabilir. Ancak Greenlight XPS işlemiyle prostat dokusu buharlaştığından patolojik inceleme için doku elde edilemez. Dolayısıyla hastalar prostat kanseri açısından uygun şekilde incelenmiş olmalı. Hastanın Greenlight XPS için uygun olup olmadığına ancak ürolog karar verebilir.

Mahkumlara destek verecek "Hukuk Kliniği Projesi" tanıtıldı

TOBB ETÜ'nün Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Ankara Barosu'nun desteğiyle cezaevlerindeki mahkûmların hukuki ihtiyacını karşılamak amacıyla yürüttüğü "Hukuk Kliniği Projesi" tanıtıldı.

TOBB ETÜ'nün Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Ankara Barosu'nun desteğiyle cezaevlerindeki mahkûmların yönelik "Hukuk Kliniği Projesi" tanıtım toplantısına; Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Enis Yavuz Yıldırım, Ankara Barosu Başkanı Hakan Canduran, Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Çiğdem Kırca ve öğrenciler katıldı. Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Çiğdem Kırca, 27 Mayıs'ta başlayan bu projeyi öğrencilerin cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerle görüşmesini sağlamak, onların hukuki problemlerini öğrenmek, öğrendikleri hukuki problemleri öğretim elemanlarına danışarak yazılı hale getirmek ve tekrar 15 gün sonraki buluşmalarında onlara aktarmak şeklinde gerçekleştirdiklerini söyledi. Kırca, "Bir grup öğrencimiz başlarında öğretim elemanları eşliğinde Sincan Cezaevi'ne gittiler. Orada özellikle kadın tutuklu ve hükümlülerle görüştüler" dedi.

Araştırma Görevlisi Duygu Çağlar Doğan da, ceza infaz kurumlarına yaptıkları ilk ziyarette hukuki destek ihtiyacının eksikliğini gördüklerini belirterek, projeyle ilgili bilgi verdi. Doğan, "Önceden bir takvim belirliyoruz. Her proje döneminin başında hangi gün ziyaretleri gerçekleştireceğimiz, hangi günlerde raporların hazırlanması gerektiği bir takvim içinde belli. Ziyaretimizi gerçekleştiriyoruz, kadın tutuklularla birebir yaptığımız görüşmelerle soruları alıyoruz. Kendi içimizde yaptığımız toplantılarla hukuki tasnifleri yapıyoruz. Hangi konuların araştırılacağını belirliyoruz, bunların hepsi bir rapora bağlanıyor. Karşılaştığımız her hukuki me-

sele için bir rapor düzenliyoruz. Cevaplar hazırlandıktan sonra doğruluğunu kontrol ediyoruz. Çok çeşitli sorularla karşılaşıyoruz. Cevapların kontrolünü yaptıktan sonra ikinci ziyaretimizde sözlü olarak bu cevapları kendilerine iletiyoruz ve yeni soruları alıyoruz" dedi.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Enis Yavuz Yıldırım ise işbirliği ve sorumluluğu ortak yüklenmek adına çok güzel bir örneği ortaya koyduklarını vurguladı. Yıldırım "Çünkü ceza infaz kurumları, biraz da birlikte hareket etmekten çekinilen kurumlardır. Sadece bizler 'retçi' değiliz. Dışarıdan bize gelenler de çekinerek gelirler. Ne ile karşılaşacaklarını bilmezler. Öğrencilerimizin orada yapacağı faaliyetler hükümlü ve tutukluların özellikle hukuk bilgisi açısından ya da hukuka erişimi açısından çok faydalı olacaktır. Hükümlü ve tutuklu, dışarıdan gelen unsura özgürlüğe açılan kapı olarak bakar. Aynı zamanda hukuki yardım dışında bir rehabilitasyon faaliyeti de sürdürüyor" ifadesini kullandı.

Toplantıda, görüşmelere katılan öğrenciler de gözlem ve deneyimlerini dile getirdiler.

TOBB ETÜ'de lisansüstü öğrenimi alan öğrenciler, savunma sanayi şirketlerinde araştırmacı olarak çalışabilecek

TOBB ETÜ'de öğrenim gören lisansüstü programı öğrencilerinin; savunma sanayi alanında faaliyet gösteren şirketlerde araştırmacı olarak çalışabilmesine yönelik Savunma Sanayi İçin Araştırmacı Yetiştirme Programı (SAYP) protokolü imzalandı. Protokole TOBB ETÜ Rektörü Prof. Dr. Adem Şahin, Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM) Müsteşar Yardımcısı Dr. Celal Sami Tüfekçi ile ASELSAN, HAVELSAN, TAI, FNSS ve STM şirketlerinin yetkilileri imza attı.

SAYP kapsamında TOBB ETÜ'de lisansüstü eğitim alan öğrenciler (araştırmacılar), işbirliği yapılan savunma sanayi kuruluşları tarafından istihdam edilirken, vaktinin bir bölümünü üniversitede, diğer bölümünü ise ilgili sanayi kuruluşunda geçirecek. Araştırmacıların lisansüstü tez konuları, üniversite öğretim üyeleri ve ilgili sanayi kuruluşlarının yetkilileri tarafından ortak olarak belirlenerek yönetilecek. TOBB ETÜ, 2011 yılından bu yana uygulanan SAYP'a dâhil olan altıncı üniversite oldu.

TOBB ETÜ YDB okutmanlarından kış öncesi anlamlı yardım

TOBB ETÜ Yabancı Diller Bölümü (YDB) okutmanlarından Pınar Kılıç'ın Kars-Merkez Subatan Ortaokulu için başlattığı yardım kampanyasına ilgi büyük oldu. Kılıç'ın kardeşi Ayşenur Kılıç'ın öğretmenlik yaptığı Subatan Ortaokulu'ndaki ihtiyaç sahibi 48 çocuğa; YDB'nin eski ve mevcut çalışanları yeni birer bot ve kışlık kaban aldı. Bunun dışında, ikinci el kıyafet ve kitap-kırtasiye de toplandı. Kampanyada fazladan toplanan malzemeler de Kars-Akyaka İlçesi Kalkankale Köyü İlkokulu'na gönderildi.

Yardım kampanyasına emek verenler sayesinde bu iki okuldaki çocuklar, belki de daha sıcak bir kış geçirecek ve daha çok kitap okuyacak.

Hisarcıklıoğlu'ndan, girişimci adaylarına başucu notları

TOBB ETÜ Öğrenci Konseyi ve TOBBtalks ekibi tarafından organize edilen programda konuşan TOBB ETÜ Mütevelli Heyeti ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, girişimci adaylarına başarının sırrını; hayal kurmak, zekâ, sabır ve çalışkanlık olarak özetledi.

TOBB ETÜ Öğrenci Konseyi ve TOBBtalks ekibi tarafından organize edilen programa konuk olan TOBB ETÜ Mütevelli Heyeti ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu öğrencilere girişimci olmaları konusunda tavsiyelerde bulundu. Hisarcıklıoğlu TOBBtalks'un bir vizyon işi olduğunu anlatarak, bu organizasyonu kurumsallaştırmak gerektiğinin altını çizdi. Günümüzde en büyük sermayenin "fikir" olduğunu ifade eden Hisarcıklıoğlu, öğrencilere üniversiteleriyle bağlarını mezun olduktan sonra da koparmamaları tavsiyesinde bulundu.

Girişimciliğin önemi konusunda Almanya ve Japonya örneklerini veren Hisarcıklıoğlu, İkinci Dünya Savaşı'nda yerle bir olan iki ülkenin girişimcileri sayesinde bugün dünyanın en büyük ekonomileri arasında olduğunu anlattı. Sovyetler Birliği'nin de dünyanın en büyük gücü olmasına rağmen, girişimcisinin olmamasından dolayı tek bir kurşun dahi atılmadan dağıldığını söyledi. Hisarcıklıoğlu, dünyaya hükmetmek için kuvvetli bir ordu ve teknolojiye ihtiyaç bulunduğunu ifade etti.

Konuşmasında her yıl 1 milyon kişiye iş bulmak zorunluluğuna değinen Hisarcıklıoğlu, "Yeni iş imkânları çıkaramazsak, geleceği mutsuz, birilerinin eline bakan gençler ortaya çıkarırız. Bu 1 milyon kişiye iş bulabilmek için girişimciye ihtiyacımız var. Hepimiz zengin olmak istiyoruz. Sen zengin olacaksın ki ülke zengin olsun. Zengin olmazsan başkasından emir alır hale gelirsin" dedi.

Girişimcilik hayal kurmakla başlar

Girişimcileri cesaretlendirmek için TOBB ETÜ içinde Garaj Projesi'ni geliştirdiklerini anlatan TOBB ETÜ Mütevelli Heyeti ve TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, günümüzün artık icat çıkarma devri olduğunu vurguladı. Para kazanmak için icatların ticarileştirilmeleri gerektiğinin altını çizdi. Hisarcıklıoğlu, TOBB ETÜ Garaj'dan çıkan başarılı projelerden örnekler de verdi.

Girişimciliğin birkaç tane altın kuralı olduğunu söyleyen Hisarcıklıoğlu, ilk aşamanın hayal kurmaktan geçtiğini belirtti. Hayallerin insanın en özgür olduğu alan olduğunu dile getiren Hisarcıklıoğlu, hayalin içinden iyi bir fikri hedefe koymak gerektiğine vurgu yaptı. Hisarcıklıoğlu üçüncü kuralın ise çok çalışmaktan geçtiğini söyledi.

İyi bir fikrin her şeyden önemli olduğunu anlatan Hisarcıklıoğlu, "Dünyada para bol ama fikir az. Eski köye yeni adet getireceksiniz. Bütün iş orada. Günlük hayatta yaşadığımız her şeyi yenilikçi fikirlerle geliştirmemiz lazım. Kaybetmekten asla korkmayın" ifadesini kullandı. ■

Odalar ve Borsalar

- Bursa'da iş dünyasına vizyon katacak projeler hayata geçiyor
- Düzce TSO üyeleri ile şehrin yöneticileri bir araya geldi
- Batman'da, tarım ve hayvancılık sorunları ele alındı
- Iğdır TSO ile Dörtyol TSO arasında "Kardeş Oda Protokolü" düzenlendi
- Giresun'da, AB Kaynaklı Projede Yönlendirme Toplantısı yapıldı
- Biga TSO "Biga'nın Yıldızları"nı gururlandırdı
- Erzurum ABİGEM 2015 yılında 935 kursiyere eğitim verdi
- Aliağa TO'dan üyelerine "e-Oda" ile hızlı hizmet
- Adıyaman TB çocukların yüzünü güldürdü
- İpsala pirincinden yapılan yemekler kitaplaştırılıyor
- Kula ve Selendili vergi rekortmenleri ödül gururunu yaşadı
- Orhangazi TSO'nun Stratejik Plan SWOT Çalıştayı yapıldı
- Kırklareli TB'de "Hediyelik Mum Yapımı" kursu açıldı
- Kocaeli'de "İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı" kapılarını açıyor
- Çanakkale TB girişimcilere desteğini sürdürüyor
- TEPAV paydaş kurumlarla Edirne TSO'da bir araya geldi
- Bergama TO Bakırçay'ın Yıldızları'na ödüllerini verdi
- 2015 Aralık ayının fiyatı en çok artan ve azalan ürünleri açıklandı
- Uzunköprü TSO başarılı projelere imza atmayı sürdürüyor
- Gümüşhane'de İK Yönetimi Eğitim Projesi başladı
- Bursa TB VE KOSGEB işbirliği girişimcilere fırsat kapısı açtı
- Balıkesir TB, 2015 Anuga Gıda Fuarı'na katıldı
- Hayrabolu TSO, üyelerini Hannover Fuarı'na götürdü

Fotoğraflar: İHA

▲ BURSA TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ DÜZCE TİCARET SANAYİ ODASI

▲ BATMAN TİCARET BORSASI

▲ IĞDIR TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bursa'da iş dünyasına vizyon katacak projeler hayata geçiyor

Bursa Ticaret ve Sanayi Odası (BTSO), Tekstil ve Teknik Tekstil Mükemmeliyet Merkezi ile Mesleki Yeterlilik Sınav ve Belgelendirme Merkezi'nin (MESYEB) yeni binasının temelini, İçişleri Bakanı Efkan Ala ve Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu katılımıyla attı.

MESYEB binasının ve Tekstil ve Teknik Tekstil Mükemmeliyet Merkezi'nin Bursa'ya büyük bir değer katacağını ifade eden İçişleri Bakanı Efkan Ala, BTSO'nun büyük bir işi başardığını belirtti. Bursa'nın 2023 hedefleri yolunda iki merkezin de büyük katkı sağlayacağına inandığını dile getiren Bakan Ala, "Üretim faktörleri içinde her zaman bilgi ve inovasyonu katmak zorundayız. Eski üretim tarzını bırakmalı, katma değeri yüksek ürünler oluşturmalıyız. Hükümet programımızda Ar-Ge, inovasyon ve katma değerli üretime dönük önemli stratejik projeler var. Bu doğrultuda BTSO'nun hayata geçireceği bu iki merkezde bu hedeflere hizmet etmesi bize gurur veriyor" diye konuştu.

Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu da, Bursa'nın her alanda öncülük yapan projelere imza attığını söyledi. BTSO liderliğinde temeli atılan iki merkezin de 'Bursa büyürse Türkiye büyür' mottosu doğrultusunda önemli bir adım olduğunu vurgulayan Bakan Müezzinoğlu, "Hükümetin stratejik hedeflerini, BTSO çok iyi yakaladı" ifadesini kullandı.

BTSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Burkay ise nitelikli iş gücünü ve iş güvenliğini uluslararası standartlara taşımak amacıyla kurulan MESYEB'i hayata geçirdiklerini, merkezin sadece Bursa'ya değil, Marmara Bölgesi'ne de hizmet vereceğini açıkladı.

ABD ekonomisine yön veren San Francisco havzasında 16 mükemmeliyet merkezi olduğunu, Almanya'daki Baden Württemberg bölgesinin de 36 mükemmeliyet ve araştırma merkezine sahip olduğunu örnek veren Burkay, Tekstil ve Teknik Tekstil Mükemmeliyet Merkezi ile firmaların teknik tekstil konusunda Ar-Ge alt yapısını güçlendireceğini ve güçlü bir alt yapıya kavuşacağını anlattı. BEBKA'nın da destekleriyle 20 milyon liraya inşa edilecek merkezin Türkiye'de bir ilk olduğunu vurgulayan Burkay şunları söyledi:

"13 bin metrekarelik kapalı alanda faaliyet gösterecek merkezimiz, sektör temsilci-

lerinin Ar-Ge ve inovasyona dayalı üretime geçişinde rehberlik yapacak. Böylece hem bölgemizde hem de ülkemizde tekstil ve hazır giyim sektörleri ile alt sektörlerimizin sürdürülebilir büyümesine liderlik edeceğiz. Bursa, düşük maliyetli üretime dayalı standart ürünler yerine; bundan sonra akıllı tekstiller, nano ürünler ve üç boyutlu kumaş teknolojileriyle birlikte özgün ve yüksek kaliteli üretimle anılacak."

Burkay, Tekstil ve Teknik Tekstil Mükemmeliyet Merkezi'nin diğer sektörlere de ilham vereceğini ifade ederek, "Bu merkezin ardından da BTSO liderliğinde kentimize kompozit, otomotiv, uzay, savunma havacılık sektörlerinde ve Bakanlarımızın destekleriyle motor mükemmeliyet merkezimizi de kazandırmayı hedefliyoruz" dedi. ■

Düzce TSO üyeleri ile şehrin yöneticileri bir araya geldi

Düzce Ticaret Sanayi Odası (DTSO) Meclis Başkanlığı tarafından düzenlenen bir etkinlikte DTSO Meclis üyeleri ile şehrin yöneticileri bir araya geldi.

DTSO Meclis Başkanı Ertan Taşlı, uzun zamandır şehrin yöneticileriyle bir araya gelmeyi planladıklarını belirterek, "Meclis Üyesi arkadaşlarımızla olağanüstü bir Meclis toplantısı yaptık. Bu toplantı sonrasında da şehrimizin yöneticileriyle bir araya gelerek özellikle seçim sonrası oluşan yeni başlangıçlara Ticaret Odası olarak kayıtsız kalmadığımızı göstermek istedik. Bu toplantı bir dost meclisi niteliği taşıyor" dedi.

Vali Ali Fidan ise yaptığı konuşmasında birlikteliği önemsediklerini belirterek "Bu noktada kurumların işbirliği içinde çalışmasını, Valiliğimizin, Rektörlüğümüzün, Ticaret Sanayi Odası'nın birlikte çalışmasını önemsiyoruz. Bereketli bir çalışma, verimli bir sonuç istiyorsak işbirliği içinde çalışmamız lazım" dedi.

Vali Fidan, DTSO'nun öneminin büyük olduğunu vurgulayarak, konuşmasına şöyşle devam etti:

"TSO'lar birçok ilde ilin gelişimine yönelik atılan adımlarda öncü rol oynuyor. Bu da bizim için önemli bir moral, motivasyon oluyor. Düzce bir sanayi ili olmaya doğru gidiyor. Burada zaten bir sanayi yatırımı var ama iki OSB'ye ilaveten Çilimli, Gümüşova ve Akçakoca'da OSB kurulum işlemleri devam ediyor. Çilimli'de OSB kuruldu. Çalışmalar sürüyor. Gümüşova'da OSB'nin kuruluş aşaması tamamlandı. Islah sürecinin kalkması için ciddi bir gayret var. Artık ıslah süreci sonrasını yani mevcut yapılanmayı ve genişlemeyi konuşur durumdayız. Akçakoca'da kuruluşla ilgili süreç devam ediyor. Dolayısıyla istiyoruz ki, Düzce'de bu çalışmalar sanayicilerin katkılarıyla onlarla istişare ederek yapalım. Onların görüşleri bizim için çok kıymetli. Bu toplantıları sıklaştıracağız. Daha sıcak ilişkilerle bir adım ileriye daha hızlı yürüyelim istiyoruz." ■

Batman'da, tarım ve hayvancılık sorunları ele alındı

Batman Ticaret Borsası (TB) ev sahipliğinde, Batman ili ve bölgede tarım ile hayvancılık konularının gündeme geldiği bir istişare toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıda, tarımsal üretim verimliliği, depolama sıkıntıları, alternatif tarım ürünleri, anız yangınları ve kaçak kesimlerin önlenmesi gibi konular ele alındı. Toplantıya Vali Yardımcısı Cihat Arık, Gıda Tarım Hayvancılık İl Müdürü Nurettin Kıyas, Toprak Mahsülleri Ofisi Müdürü Abdurrahman Güneş, Ziraat Odası Başkanı Nizamettin Aydiş, Batman TB Yönetim Kurulu Başkanı Arif Güneş, Borsa Yönetim Kurulu üyeleri, Tarım Kredi Kooperatifleri temsilcileri, Batman Tarım ve Hayvancılık Birlikleri ile Batmanlı çiftçiler katıldı.

Toplantının açılış konuşmasını yapan Batman TB Yönetim Kurulu Başkanı Arif Güneş, bugüne kadar tarım ve hayvancılıkla ilgili dile getirilen sorunlarına çözüm yolları aranmasına rağmen istenilen düzeyde ilerleme kat edemediklerini belirtti. Düzenlenen bu toplantı sayesinde tarım ve hayvancılıkla ilgili tüm kamu kuruluşu ile STK temsilcilerinin bir arada olduğu geniş bir katılım sağlandığını vurgulayan Güneş, sorunların daha net tespit edilip, daha hızlı ve makul çözüm yolları üretilebileceğini ifade etti.

Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Nurettin Kıyas ise daha önce farklı illerde bu tür toplantıların gerçekleştiğini, Batman için ilk defa böyle bir girişimin olduğunu belirterek Batman TB'ye teşekkürlerini sundu. İl müdürlüğü olarak toplantıda gelen taleplerin tek tek değerlendirileceğini dile getiren Kıyas, bu toplantılarda sorunların çözümüne götürecek tek bir ipucunun bile oldukça önemli olduğunu vurguladı.

Vali Yardımcısı Cihat Arık da, Batman'ın bir tarım şehri olduğunu, tarım ile beraber sanayi şehri haline getirmenin yolunun, tarım ve hayvancılığı geliştirerek sanayi ile entegre edebilmekten geçtiğini belirtti. Bu amaçla yapılan projelerin ciddiye alınarak yaygınlaşması gerektiğine değinen Arık, bunun için de önce tarım ve hayvancılıkla ilgili bilinçlenmenin esas olduğunu söyledi.

Katılımcıların sorunlarını anlatmaları ve çözüm önerileri için fikirlerin paylaşılmasıyla devam eden toplantının sonunda, katılımcıların talebi üzerine, üç aylık periyotlarla toplantıların tekrarlanması kararlaştırıldı. ■

Iğdır TSO ile Dörtyol TSO arasında "Kardeş Oda Protokolü" düzenlendi

Iğdır Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) ile Dörtyol Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) arasında "Kardeş Oda Protokolü" düzenlendi. Iğdır Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcıları Tahir Talay, Efgan Aydın ile Genel sekreter Gökçen Turan'dan oluşan heyeti Dörtyol TSO Meclis Başkanı Erol Erhan, Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Talay, Genel Sekreter Ahmet Karapür ve Meclis Kurulu karşıladı.

Dörtyol TSO ile Iğdır TSO arasında imzalanan "Kardeş Oda Protokolü" sonrasında Dörtyol Kaymakamı Recep Soytürk'e bir ziyaret gerçekleştirildi.

Dörtyol Kaymakamı Recep Soytürk'e, Iğdır TSO Yönetim Kurulu Başkanı Kamil Arslan, tarafından ilin tanıtımı yapılarak TSO'nun çalışmaları anlatıldı. Kaymakam Soytürk yaptığı konuşmada, "Biz her türlü yatırımlarda iş adamlarımıza kolaylıklar sağlanması için çaba sarf etmekteyiz. Çünkü her yatırım bir istihdamdır" dedi. Kaymakamlık ziyareti sonrası Çınar Ambalaj Nakliyat, Turizm, İnşaat, Makine Tic. Ltd Şti, Altun Gıda Maddeleri İhracat, İthalat, Nakliye ve Tic. Ltd. Şti narenciye paketleme tesisleri ile İskenderun Demir Çelik Fabrikası ile Payas OSB ziyarete edilerek, firma yetkililerinden çalışmalar hakkında bilgi alındı. ■

▲ GİRESUN TİCARET BORSASI

▲ BİGA TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ ERZURUM TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ ALİAĞA TİCARET ODASI

▲ ADIYAMAN TİCARET BORSASI

Giresun'da, AB Kaynaklı Projede Yönlendirme Toplantısı yapıldı

Giresun Ticaret Borsası (GTB), AB hibeleriyle yapılan "Giresun Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa" projesini yerinde incelemek ve Yönlendirme Toplantısı (Steering Committee) yapmak üzere AB Delegasyonu Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bölüm Başkanı Müsteşar François Begeot, Türkiye Komisyonu'ndan Sektör Temsilcisi Melek Erman, AB Mali Programları Daire Başkanı Murat Altun, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uzman Yardımcısı Ümit Erol, TOBB Borsalar Müdürü Muhibbet Uludoğan, Giresun İl Genel Meclisi Başkanı Mürşit Gürel, Düzce TB Meclis Başkanı Yardımcısı Bilal Mutlu ile Rize TB Meclis Başkanı Resul Okumuş tarafından ziyaret edildi.

Giresun Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa kurulması proje sahasında yapılan incelemenin ardından Yönlendirme Toplantısı'na geçildi. Toplantının açılış konuşmasını yapan GTB Yönetim Kurulu Başkanı Temel Yanıkoğlu, dünya da ilk defa yapılan Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa projesi için duyduğu mutluluğu ifade ederek, katılım sağlayan herkese teşekkür etti.

GTB AB Proje Araştırma ve Uygulama Ofis Müdür Erdal Suat Başkan, projenin Giresun ve fındık açısından önemine değinerek, projenin hayata geçirildiğinde nasıl uygulanacağını, üretici ve tüketici tarafından önemini, projenin şu anda ki durumunu içeren bir sunumda bulundu.

UBM Takım Lideri Brain O'sullivan tarafından inşaatın ilerlemesiyle ilgili bilgi verildi. Proje ortaklarından olan Düzce ve Rize TB temsilcileri söz alarak konuşma yaptı. Üretici ve sanayici temsilcileri de konuşmalarını yaptıktan GTB tarafından "Giresun Fındık Lisanslı Deposu ve Spot Borsa" projesi kapsamında Keşap/Düzköy de yapılacak olan köy toplantısına gidildi. ■

Biga TSO "Biga'nın Yıldızları"nı gururlandırdı

Biga Ticaret ve Sanayi Odası (TSO), 2014 mali yılının değerlendirmesinde Biga'da yüksek düzeyde kurumlar ve gelir ver-

gisi ödeyen üyeleri ile 2014 yılında ihracat yapan, yüksek düzeyde istihdam sağlayan üyelerini, Türkiye'nin en büyük ilk 500 şirketi arasında yer alan üyelerini ve Oda üyeliğinde 30 yılını dolduran üyelerini 26 Kasım 2015 tarihinde Biga'da düzenlenen törenle ödüllendirdi.

Başarılı işletmelerin ödüllendirildiği programın açılışında bir konuşma yapan Biga TSO Yönetim Kurulu Başkanı Şadan Doğan, "Ödül alacak üyelerimiz, 2014 yılı sonu kesinleşmiş verileri üzerinden yapılan sıralamalarla belirlendiğini ifade etmeliyim. Her yıl gerek kurumlar vergisi, gerekse gelir vergisi rekortmenleri arasında yeni üyelerimizin yer aldığını görmekten mutlu oluyorum. Dün birer küçük işletme olan firmalarımız büyüyor, kazanıyor, vergi veriyor, istihdam sağlıyor, ülkemize döviz getiriyor, yatırım yapıyor" dedi.

İhracat yapanların Biga'nın "dışarıya açılan penceresi, ekonominin güçlü sesi" olduklarını ifade eden Doğan, konuşmasına şöyle devam etti:

"Türkiye'nin gelişmekte olan bir bölgesindesiniz. Tarım ve hayvancılıkta markalar çıkaran Güney Marmara'nın kalbindesiniz. Sanayi markalarına ev sahipliği yapan bir beldedesiniz. Biga'nın geleceği aydınlıktır. Önümüzde yıllardır gerçekleşmesini sabırla beklediğimiz ve bunun için çalıştığımız hedeflerimiz var. Bunlar Boğaz Köprüsü, demir yolu, Karabiga Limanı, 2.Organize Sanayi Bölgesi, Biga Üniversitesi. Hedefleri bekletecek zamanımız yok. Bunları bekletmek demek, parlak bir geleceği, daha büyük bir Biga'yı bekletmektir. Bu konuda bürokrat, siyasetçi, işadamı, STK, kim destek sunarsa bu tarihi bir destek olacaktır. Bu unutulmaz bir emek olarak hafızalarda yer alacaktır. Ekonomiye değer katanlarımızın sayısını ve katkısını artırmanın yolu buradan geçiyor." ■

Erzurum ABİGEM 2015 yılında 935 kursiyere eğitim verdi

Erzurum Ticaret ve Sanayi Odası (ETSO) bünyesinde 2008 yılından bu yana faaliyetlerini sürdüren Erzurum Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi (ABİGEM), 2015 yılında ETSO üyeleri ile genç girişimcilere yönelik proje hazırlama, eğitim ve danışmanlık hizmetlerine aralıksız devam etti. ETSO Meclis Başkanı ve Erzurum ABİGEM Yönetim Kurulu Başkanı Saim Özakalın, 2015 yılında Bayburt, Gümüşhane, Kars, Elazığ ve Erzurum illerini kapsayan toplam 70 eğitim programı düzenlendiğini ifade ederek, bu eğitimlerin 18'inin ETSO/ABİGEM tarafından gerçekleştirildiğini söyledi. Söz konusu eğitimlere toplam 935 kursiyerin katıldığını kaydeden Erzurum ABİGEM Yönetim Kurulu Başkanı Özakalın, Erzurum KOSGEB Müdürlüğü'nün, "Yeni Girişimci Desteği Değerlendirme Kurulu" verilerine göre, 2015 Ekim dönemine kadar Erzurum ve Bayburt illerinde yaklaşık 100 girişimci için destek onayı alındığını ifade etti. Erzurum'da, ETSO, İŞ-KUR, Aziziye Belediyesi, Elazığ'da İş-Kur, Gümüşhane'de KOSGEB ve BTC gibi kuruluşlarla düzenlenen eğitimlerin yanı sıra, ETSO AB Bilgi Merkezi işbirliğiyle de Avrupa KOBİ Haftası etkinlikleri düzenlediklerini dile getiren Özakalın, etkinliklerin oldukça verimli geçtiğini vurguladı. Hafta öncesi, ETSO üyelerine yönelik "Eğitim İhtiyaç Analizi" yapıldığını anlatan Özakalın, elde edilen sonuçlara göre; Pazarlama Yönetimi, Satış Elemanı Eğitimi, Muhasebe Bilgi ve Belge Yönetimi, Kurumsallaşma, Özgüven Geliştirme ve İletişim ve Zaman Yönetimi konularında beş gün içinde 273 kişiye eğitim verildiği açıkladı. KOBİ'lerin işletmecilikle ilgili sorularına cevap verebilmek için oluşturulan KOBİ Yardım Masası'nda ise 77 kişiye hizmet verildiğini belirten Özakalın, ABİGEM uzmanlarının aynı etkinlik kapsamında iş geliştirme, finans kurumlarına erişim, proje yazma gibi konularda KOBİ sahip ve yöneticilerinin bilgilendirildiğini sözlerine ekledi. ■

Aliağa TO'dan üyelerine "e-Oda" ile hızlı hizmet

Aliağa Ticaret Odası (ALTO), İzmir Kalkınma Ajansı'nın (İZKA) desteği ile "Kâğıtsız Oda Kesintisiz Hizmet" projesi kapsamında üyelerinin işlemlerini kolaylaştırmak ve hızlandırmak adına "e-oda" hizmetini hayata geçirdi. ALTO Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Saka, üyelerinin, www.alto.org.tr adresine girerek işlemlerini gerçekleştirebileceklerini söyledi.

Saka, yaptığı açıklamada, ALTO veznesine ödenen üyelik aidatlarının artık internet üzerinden de ödenebileceğini ifade ederek, "Zamanın en önemli sermaye haline geldiği günümüz ekonomisinde hayata geçirdiğimiz bu hizmetle üyelerimize büyük kolaylık sağlamış olduk. Ödeme için internet sayfasındaki e-oda menüsü tıklanarak, Oda Sicil Numarası kısmına bilgiler girilerek ödemeler yapılabilmektir" dedi.

Üyelerinin kolaylıkla ve güvenli bir şekilde www.alto.org.tr adresinden aidat ödemelerini yapabilmeleri için gerekli tüm altyapının sağlandığını dile getiren Saka, "SSL güvenlik protokolü ile hiçbir üyemizin kredi kartı bilgileri sistemimizde saklanmamaktadır. İnternet sitemize verilen kredi kartı bilgileri şifrelenerek bankaya gönderilmekte ve bu işlem sırasında kredi kartı bilgilerine Oda personelinin dahi ulaşabilmesi mümkün değildir. İnternet sitemizde gelişmiş güvenlik sistemlerinin kullanılması sayesinde üyelerimizin bilgileri güvenlik altındadır" açıklamasını yaptı. ■

Adıyaman TB çocukların yüzünü güldürdü

Adıyaman Ticaret Borsası (TB) tarafından her yıl geleneksel olarak yapılan yardımlar çerçevesinde bu yılda yaklaşık 3 bin öğrenciye ayakkabı yardımı yapıldı.

Kuruluşlarından bugüne kadar her yıl geleneksel olarak farklı yardımlar yaptıklarını hatırlatan Adıyaman TB Yönetim Kurulu Başkanı Mahmut Fırat, bu yıl da Adıyaman merkezde ve ilçelerde eğitimlerine devam eden öğrencilere ayakkabı yardımında bulunduklarını belirterek, "Her yıl Ramazan ayında da yardıma muhtaç vatandaşlarımıza gıda yardımlarımız oluyor. Eğitim ve öğretim yılında Adıyaman merkezle birlikte ilçelerimizdeki öğrencilerimize yardımlarımız her yıl değişiyor. Yardımlarımızın oranlarını artırarak günün koşullarına göre yapıyoruz. Bu yıl kaban, ayakkabı gibi giyeceklerden oluşan yardımlarımızı imkânlarımız olduğu müddetçe artırarak devam ettireceğiz" dedi. ■

▲ KEŞAN TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ SALİHLİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ ORHANGAZİ TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ KIRKLARELİ TİCARET ODASI

İpsala pirincinden yapılan yemekler kitaplaştırılıyor

Keşan Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Helvacıoğlu, Keşan Meslek Yüksekokulu Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı Öğretim Görevlileri Nasıf Koyuncu ile Özgür Altınel'in bir araya geldiği toplantıda, Keşan TSO tarafından tescillenen İpsala Pirinci'nden yapılan yiyecek ve içeceklerin kitaplaştırılması konusunda proje hazırlıkları başlatılması kararı alındı.

TRAMEP Projesi kapsamında hazırlanan ders kitaplarının dağıtımı vesilesiyle Keşan TSO'yu ziyaret eden Öğretim Görevlileri Nasıf Koyuncu ile Özgür Altınel, AB ve Türkiye'nin mali destek sağladığı, "Trakya Bölgesi'ndeki Yiyecek İçecek Mesleki Eğitim Okullarında Kalitenin Artırılması" konulu proje kapsamında hazırlanan sekiz ders kitabını, Keşan TSO Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Helvacıoğlu'na sundu.

Keşan TSO Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Helvacıoğlu da, 16 Ekim 2015 tarihinde coğrafi işareti alınarak tescillenen İpsala pirincinden yapılan tüm yiyecek ve içecekleri içeren bir kitap projesini masaya yatırdıklarına değinerek, "Yiyecek ve içeceklerin tarifleri ile birlikte tanıtım videolarının da hazırlanması ve lansmanında kullanılmasının yanı sıra restaurantlarımızın da bu hazırlanan kitap kapsamında pirinçten yapılan yiyecek ile içecekleri menülerine koymalarını arzu ediyoruz" dedi.

Toplantı projenin ayrıntılarının görüşülmesi ve projeyle ilgili karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmasıyla devam etti. ■

Kula ve Selendili vergi rekortmenleri ödül gururunu yaşadı

Salihli Ticaret ve Sanayi Odası (STSO), Kula ve Selendi'de faaliyet gösteren üyeleri arasında 2014 yılında en çok kurumlar ve gelir vergisi ödeyen 10, en çok ihracat yapan ve istihdam sağlayan beş üyesine plaket takdim etti. Oda bu yıl ilk kez yaptığı uygulamayla 40 yıllık üyeleri Ziraat Bankası Kula Şubesi, Halk Bankası Kula Şubesi ve Palabıyık Kollektif Şirketi ile Kula ve Selendi

Kaymakamlarına da özel ödül takdim etti.

Kula'da gerçekleştirilen ödül törenine Kula Kaymakamı Murat Güven, Selendi Kaymakamı Hasan Meşeli, Kula Belediye Başkanı Hüseyin Tosun, Selendi Belediye Başkanı Nurullah Savaş, Kula Cumhuriyet Başsavcısı Hasan Taşdemir, Kula ve Selendili protokol üyeleri, STSO Meclis üyeleri ile Oda üyesi iş insanları katıldı.

STSO Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Yüksel, ödül alan üyeleri kutlayarak, "Ekonomiye can katan, istihdama önemli ölçüde katkı sağlayan, ödediği vergilerle devletimizi kalkındıran iş dünyası temsilcilerine bir anlamda teşekkür etmek için bu ödülleri veriyoruz" dedi. Yüksel, bazı mükelleflerin kazancından hiç pay vermeyerek kayıt dışına çıktığını, bunun da iş dünyasının en önemli sorunlarından biri olan haksız rekabeti körüklediğini vurguladı.

Türkiye ekonomisindeki son gelişmeler hakkında bilgi veren Yüksel, hükümetten iş dünyası olarak beklentilerini dile getirdi.

Salihli TSO'nun Kasım ayı Meclis Toplantısı da Kula'da gerçekleştirildi. Kula Belediyesi Konferans Salonu'nda düzenlenen toplantıda Kasım ayı faaliyetleri hakkında bilgi veren Yüksel, KOSGEB girişimcilik kurslarında bugüne kadar 256 kişinin sertifika alıp, 45 kişinin kendi işini kurduğunu anlattı. Yüksel, üyelerin talep etmesi ve yeterli başvuru olması durumunda Kula ve Selendi'de de girişimcilik kursu açabileceklerini ifade etti. ■

Orhangazi TSO'nun Stratejik Plan SWOT Çalıştayı yapıldı

Orhangazi Ticaret ve Sanayi Odası (OTSO), Stratejik Plan ve SWOT Çalıştayı gerçekleştirdi. OTSO Meclis Başkanı Erol Hatırlı, çalıştaydan alınacak sonuç raporunun, OTSO'nun dört yıllık hedeflerinin belirlenmesi bakımından son derece önemli olduğunu vurguladı.

Çalıştay esnasında gerçekleştirilen SWOT analizinin üyeler için olduğu kadar, ilçe açısından da büyük öneme sahip olduğuna değinen Meclis üyeleri, her bölgenin tüm kesimleriyle mevcut durumunu ortaya koyan, kaynaklarının daha verimli kullanılmasına imkân veren yerel planları yapmaları gerektiğini gördüklerini belirttiler.

OTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ergün Efendioğlu, çalıştaydan çıkan fikirlerin dört yıllık süreçte oda üyeleri, ilçe ekonomisi ve ticari hayatı için yol haritası olacağını, Stratejik Plan'ın da yol gösterici olacağını dile getirdi.

Çalıştayı yöneten Prof. Dr. Mehmet Barca, "SWOT Analizi; mevcut durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek, iç ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamak amacıyla kullanılan stratejik bir tekniktir. Bu analiz sonucunda çeşitli kazanımlar elde edilmekte olup, ayrıca güçlü yönlerimizi fırsatlardan yararlanacak şekilde kullanabilir, zayıf yönlerimizin farkına vararak onları güçlü yönlere dönüştürecek stratejiler geliştirebilir, çevremizdeki tehditleri güçlü yanlarımız ile bütünleştirilebilecek fırsatlara da dönüştürebiliriz" açıklamasında bulundu.

OTSO'nun güçlü ve gelişmeye açık yanlaRI-nın tartışıldığı iki gün süren çalıştayı değerlendiren Efendioğlu, "Kalite kavramı doğru işi, doğru yer ve zamanda doğru kişilerle yapmamızı öngörüyor. Bunun içinde kurumların geleceğe yönelik stratejik planları olmazsa olmazlardan. Bu çalışmalardan sonra 2015-2019 Stratejik Planımızı hazırladık" dedi.. ■

Kırklareli TB'de "Hediyelik Mum Yapımı" kursu açıldı

Kırklareli Ticaret Borsası Satış Salonu'nda, Kırklarelili kadınların iş hayatına atılması hem aile hem de ülke ekonomisine katkı sağlaması amacıyla, İŞ-KUR İl Müdürlüğü ile Kırklareli Kadın Girişimciler Kurulu işbirliğiyle "Hediyelik Mum Yapımı" kursu açıldı.

Kırklareli Kadın Girişimciler Kurulu Yönetim Kurulu Başkanı Ruhan Uzunlar Altıntel yaptığı açıklamada, "Kadınlarımızın ekonomiye katılması, bir meslek sahibi olarak kendi ev ekonomilerine de katkı sağlayabilmeleri amacıyla bu kursu organize ettik. Kadın Girişimciler Kurulu olarak, ilimizdeki kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içinde çeşitli kurslar açmayı, bu sayede kadınlarımızı ekonomimize kazandırmayı çok önemsiyoruz. Daha önce açtığımız, 'Evde Yaşlı ve Hasta Bakım Kursu' ile birçok ev hanımı ve genç kızımıza iş imkânı sağladık. İŞ-KUR İl Müdürlüğü ile ortaklaşa düzenlediğimiz 'Hediyelik Mum Yapımı' kursuyla da yine kadınlarımızın bir meslek öğrenip para kazanmalarına olanak sağlamak istiyoruz. Bu kurs sonunda katılımcılara ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı onaylı bir sertifika vereceğiz. Kendi işini kurmak isteyenler, bu sertifika ve hazırlayacakları proje ile KOSGEB desteklerinden yararlanarak hibe ve kredi alma imkânına kavuşacaklar" diye konuştu.

İŞ-KUR İl Müdürü Hasan Aksoy, "Bu kurs el sanatları teknolojisi kapsamında gerçekleştirilecek. Kursiyerlerin alacakları eğitim ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak verilecek. Kursu bitirenler küçük bir sermaye ile üretim yapabilecekler ve ekonomiye katkı sağlayıp ayrıca gelir elde edebilecekler" açıklamasında bulundu. ■

Kocaeli'de "İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı" kapılarını açıyor

Kocaeli Ticaret Odası'nın (KOTO), Doğu Marmara illeri Sanayi ve Ticaret Odalarının destekleriyle düzenleyeceği 2. Doğu Marmara İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı (İDEV), 3-6 Mart 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilecek.

2. İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı'nı tanıtan KOTO Yönetim Kurulu Başkanı Murat Özdağ, "Odamızın, Kocaeli başta olmak üzere Doğu Marmara'yı, Anadolu yakasının 'fuar merkezi' konumuna getirme vizyonu bulunmaktadır. Bu vizyondan hareketle 8-11 Ekim 2015 tarihlerinde Doğu Marmara'nın marka değerini yükseltmek, bölgesel işbirliklerini artırmak hedefiyle Odamız öncülüğünde; Bolu Ticaret ve Sanayi Odası, Düzce Ticaret ve Sanayi Odası, Gebze Ticaret Odası, Körfez Ticaret Odası, Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası, Yalova Ticaret ve Sanayi Odası'nın destekleriyle İNTEMAK'15 Fuarı'nı gerçekleştirdik" ifadesini kullandı.

Özdağ, "Başarıyla sonuçlanan bu işbirliğimiz bizleri, ikincisini düzenleyeceğimiz İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı'nda da güç birliği yapmaya teşvik etti. İlkini toplam 25 bin 320 kişinin ziyaret ettiği, 145'i ilk kez bir fuara katılan, toplam 200 firmanın yer aldığı, 30 milyon liralık ticaret hacminin sağlandığı, 140 firmaya yapılan anket sonucu 131 firmanın fuardan memnun kaldığı İdeal Ev, Evlilik ve Konut Fuarı'nın ikincisi Doğu Marmara illerinin desteğiyle daha da güçlü hale gelecektir" dedi.

▲ ÇANAKKALE TİCARET BORSASI

▲ EDİRNE TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BERGAMA TİCARET ODASI

▲ UZUNKÖPRÜ TİCARET VE SANAYİ ODASI

Çanakkale TB girişimcilere desteğini sürdürüyor

Çanakkale Ticaret Borsası (ÇTB), KOSGEB ve İŞKUR tarafından ortaklaşa düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi'nde başarılı olan 25 kursiyere düzenlenen törenle sertifikalarıverildi. Sertifika törenine ÇTB Başkan Yardımcıları Salamon Halyo ve Gökhan Uysal, KOSGEB Çanakkale Müdürü Yusuf Harbi, İŞKUR Müdürü Ali Çalışkan, Genel Sekreter Sevcan Elver, KOBİ Uzman Yardımcısı Sedat Akay ile girişimciler katıldı.

ÇTB Başkan Yardımcısı Gökhan Uysal yaptığı açılış konuşmasında, ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması gerektiğini anlattı. Uysal, girişimciliğin geliştirilmesi, istihdamın artırılması ve yerel dinamiklere dayalı girişimciliğin desteklenmesi amacıyla gerçekleştirilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri'nin 10'uncu etabını gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşadığını ifade ederek şunları söyledi:

"Oda ve Borsalar olarak çatı kuruluşumuz olan TOBB ve alt kuruluşlarımız TOBB Kadın Girişimciler Kurulu ile TOBB Genç Girişimciler Kurulu olarak girişimciliğe büyük destek veriyoruz."

ÇTB Başkan Yardımcısı Salamon Halyo ise "ÇTB olarak k girişimcilerimizin önlerini açmak ve KOSGEB girişimcilik desteklerinden faydalanmalarını sağlamak için bu projeyi sürekli olarak devam ettiriyoruz. Girişimcilerin finansman sorununuzu çözerek KOSGEB desteğiyle itici güç olmaktayız" ifadesini kullandı.

Halyo, başarılı olmak ve ayakta kalmak için firmaların dikkat etmesi gereken hususlarla ilgili girişimcilere bilgi verdi. Konuşmaların ardından kursiyerlere sertifikaları takdim edildi. ■

TEPAV paydaş kurumlarla Edirne TSO'da bir araya geldi

Edirne Ticaret ve Sanayi Odası'nda (ETSO), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ile Edirne Valiliği, Edirne Belediyesi, ETSO, Edirne Ticaret

Borsası (ETB) ve Trakya Kalkınma Ajansı işbirliğiyle yürütülen"'Edirne Kalkınma ve Rekabet Gücü Gündemi Projesi" kapsamında paydaş kurumlar bir araya geldi. Toplantıya, Edirne Valisi Dursun Ali Şahin, Vali Yardımcısı Mustafa Ergun, Belediye Başkanı Recep Gürkan, ETSO Yönetim Kurulu Başkanı Recep Zıpkınkurt, Trakya Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Mahmut Şahin, ETB Yönetim Kurulu Başkanı Özay Öztürk, TEPAV Gıda ve Tarım Politikaları Araştırma Enstitüsü Direktörü Necdet Budak ile diğer paydaş kurumların yetkilileri katıldı.

Proje kapsamında Edirne'nin kalkınma ve rekabet gündeminde kritik öneme sahip altı başlıkta küresel ve ulusal eğilimler, mevcut durum, fırsat ve potansiyeller ile politika önerileri belirlendi. Raporlara göre, Edirne iş fırsatları, teşvik sistemi, acil tarım eylem planı, turizm eylem planı, yüksek hızlı tren etki alanı analiz raporu ve akıllı şehir raporu konularında sunumlar yapıldı. Sunumların ardından söz alan Edirne Valisi Dursun Ali Şahin, çalışmayı çok başarılı bulduğunu ifade ederek, "Edirne'nin önemli bazı konularda yol haritası çizilmiş. Edirne, teşvik almadığı halde Türkiye ortalamasının üzerinde bir kalkınmışlığa sahip. Doğru teşvik olduğu takdirde Edirne'yi kimse tutamaz. Edirne'de il merkezi ve büyük ilçeler dışındaki küçük ilçeler arasında büyük uçurumlar var. Teşviklerin bölgesel ve iller bazında değil ilçeler bazında yapılmasının doğru olacağı ortadadır" dedi. ■

Bergama TO Bakırçay'ın Yıldızları'na ödüllerini verdi

Bergama Ticaret Odası'nın (BERTO) kuruluşunun 90. Yılı Kutlama programı ile 2013-2014 mali yıllarını kapsayan Vergi Ödül Töreni gerçekleştirildi. Törene BERTO Meclis Başkanı Erol Işıldak, Yönetim Kurulu Başkanı Fikret Ürper, Bergama Kaymakamı Osman Nuri Canatan, Bergama Belediye Başkanı Mehmet Gönenç, Kınık Belediye Başkanı Dr. Sadık Doğruer, TOBB Yönetim Kurulu Üyesi ve Denizli TO Yönetim Kurulu Başkanı Necdet Özer, geçmiş dönem Yönetim Kurulu Başkanları Macit Gönlügür, Ali İhsan Süter, Melih Kahraman, Bergama Emniyet Müdürü Ayhun Yumrukkaya, Bergama Jandarma Komutanı Murat Dinçer, Kınık Emniyet Müdürü Gökhan Emiroğlu, çevre il ve ilçelerden Oda başkanları, siyasi partilerin temsilcileri, meslek odaları başkanları, BERTO Meclis Üyeleri ile banka müdürleri katıldı.

BERTO Yönetim Kurulu Başkanı Fikret Ürper, her türlü zorluğa rağmen üretmeye ve yatırım yapmayan devam eden, istihdam yaratan, ödedikleri vergiyle Türkiye ekonomisine katkı sağlayan üyelerine teşekkür ederek başladığı konuşmasına şöyle devam etti:

"Dünya ekonomisindeki belirsizliklerin artmış olduğunu görmekteyiz. Gelişmiş ve ya gelişmekte olan tüm ülkelerde büyüme oranları geriliyor. Ekonomi tarihinde ilk defa küresel işsizlik 200 milyonu geçti. Tüm dünya ticaret ve yatırımlar için FED in vereceği karara kitlenmiş durumda. Faiz yüksek, kur belirsizliği var. Halka arz eski hızında değil. Küresel kriz, siyasi istikrarsızlık ve geçmiş yıllardan beri var olan son dönemde artan terör olayları nedeniyle ilgi düştü. Ancak seçim sonucu oluşan istikrarı gördükten sonra yerli ve yabancı iş insanları yatırımlarına devam edeceklerdir."

Ürper, mesleki eğitim okullarının yönetmeliklerinin yeniden düzenlenmesi gerektiğine değinerek, UMEM Beceri'10 Projesi hakkında konuklara bilgi verdi.

Ticaret ve sanayi üzerine ilave vergisel yükün azaltılması, damga vergisinin kaldırılması, vergisini düzenli ödeyen şirketlere vergi indirimi sağlanması, peşin verginin avans vergi haline gelmesi ve yük olması nedeniyle kaldırılması, elektrik üzerindekli TRT ve Belediye fonunun kaldırılmasına değinen Ürper, iş hukuku üzerinde de düzenlemeye gidilmesini uzun yıllar süren davaların kısa vadede çözülmesi gerektiğini dile getirdi.

Konuşmalar sonrasında Bergama, Dikili, Kınık 2013-2014 Kurumlar, Gelir Vergisi, İhracat Rekortmenleri ve 35 yılı aşkın ticari faaliyet gösteren BERTO üyeleri ödüllerini aldı. ■

Uzunköprü TSO başarılı projelere imza atmayı sürdürüyor

Uzunköprü Ticaret ve Sanayi Odası (UTSO) tarafından hazırlanan "Mutlu Üye Mutlu Yönetim" projesi Trakya Kalkınma Ajansı 2015 Yılı Teknik Destek Programı Eylül-Ekim dönemi başarılı başvuru asil listesinde yer aldı.

Projenin imzalanması amacıyla UTSO'yu ziyaret eden Trakya Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Mahmut Şahin ile beraberindeki proje ekibi UTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ercan İhtiyar ve Başkan Yardımcısı Yılmaz Canbaz'la 1Aralık 2015 tarihinde görüşerek projeyi imzaladılar. Proje kapsamında, UTSO üyelerinin memnuniyetini sağlamak, üye talep ve şikâyetlerini takip etmek hem üyelerine hem de diğer kurumlara örnek teşkil etmek amacıyla ISO: 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi için gerekli olan eğitimlerin personele, idari kadroya verilmesi, sistemin kurulması için gerekli danışmanlık hizmetinin sağlanması amaçlanıyor.

Ayrıca UTSO'da hâlihazırda uygulanmakta olan ISO:9001 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO: 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi'yle de örtüştürülerek sistemlerin etkilerinin artmasının sağlanması planlanıyor.

UTSO Yönetim Kurulu Başkanı Ercan İhtiyar, Oda olarak son dönemde pek çok başarılı çalışmalara imza attıklarını, son yapılan denetimle de Kalite Yönetim Sistemi'nden tam puan aldıklarını belirtti. Amaçlarının her zaman üye memnuniyetini arttırmak olduğunu ifade eden İhtiyar, "Mutlu Üye Mutlu Yönetim" projeleriyle de bu yönde çalışmalarına devam edeceklerini söyledi. ■

2015 Aralık ayının fiyatı en çok artan ve azalan ürünleri açıklandı

İstanbul Ticaret Odası (İTO), piyasaların şeffaflığını sağlamak ve kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla, geçen Aralık ayında İstanbul'da perakende fiyatı en fazla artan ve azalan ürünleri, fiyatları ve değişim oranlarıyla birlikte açıkladı.

2015 Aralık ayında İTO'nun İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi'nde yer alan 242 ürünün 64'ünün perakende fiyatı artarken, 37 ürünün fiyatı düştü, 141 ürünün fiyatı ise değişmedi.

Gıda maddeleri grubunda yer alan mevsimsel şartlara bağlı olarak fiyatında artış yaşanan yeşil soğan 2015 Aralık ayı itibarıyla %34,23 oran ile fiyatı en fazla artan ürün oldu. Fiyatlarında artış yaşanan diğer maddeler %26,89 oran ile yaş üzüm, %20,61 oran ile taze fasulye ve %19,23 oran ile domates oldu.

2015 Aralık ayında arz fazlası yaşanan limon %16,18 gerileme göstererek fiyatı en fazla azalış gösteren ürün oldu. ■

▲ GÜMÜŞHANE TİCARET VE SANAYİ ODASI

▲ BURSA TİCARET BORSASI

▲ BALIKESİR TİCARET BORSASI

▲ HAYRABOLU TİCARET VE SANAYİ ODASI

Gümüşhane'de İK Yönetimi Eğitim Projesi başladı

Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası (GTSO) tarafından hazırlanan ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın kabul ettiği "Gümüşhane'de Hizmet Sektöründeki İşverenler ve Yöneticilerle İnsan Kaynakları (İK) Yönetimi Eğitimi Projesi" eğitimleri başladı. GTSO Genel Sekreteri Lütfi Kılıç, proje eğitimleriyle ilgili bilgi vermesinden sonra, Proje'nin açılış konuşması GTSO Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Akçay tarafından gerçekleştirildi.

Akçay konuşmasında, GTSO olarak işverenler ve çalışanlarının iş hayatlarında istihdama yönelik karşılaştıkları sorunların çözümüne pratik katkı sağlayacak olan projeye kaynak ayıran Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'na, proje eğitimlerine, akademisyenleri ile destek sağlayan Gümüşhane Üniversitesi'ne, projeyi önemseyerek zamanlarını ayırarak eğitimlere katılan işverenler ile çalışanlarına teşekkür etti.

Gümüşhane Üniversitesi akademisyenlerinden Yardımcı Doçent Doktor Tarhan Okan, projenin ilk dersinde insan kaynakları planlaması, insan ilişikleri ve önemi, insan kaynaklarının işlevi, boyutları, stratejileri, planlanma süreci ve stratejik yönetim konularında bir sunum yaparak, katılımcıların sorularını cevaplandırdı.

Ayrıca GTSO Toplantı Salonu'nda, Gümüşhane Ticaret ve Sanayi Odası, Gümüşhane Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası ve Defterdarlık Vergi Dairesi organizasyonu ile e-tebligat bilgilendirme toplantısı düzenlendi. Toplantıya GTSO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcı Elbeyi Gergin, Gümüşhane Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı Turan Kartal, Vergi, Dairesi Müdür Vekili Mustafa Birinci, Vergi Dairesi Müdür Yardımcısı Mustafa Kılıç, Vergi Dairesi personelleri GTSO üyeleri ve çalışanları, Serbest Muhasebeci ve Mali müşavirler ile çalışanları katıldı.

Gümüşhane Vergi dairesi uzmanlarınca elektronik tebligat dönemiyle ilgili bilgilerin aktarıldığı toplantıda, aynı zamanda katılımcıların konuyla ilgili soruları da yanıtlandı. ■

Bursa TB VE KOSGEB işbirliği girişimcilere fırsat kapısı açtı

Bursa Ticaret Borsası (BTB) ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Bursa Hizmet Merkezi Müdürlüğü arasında Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi İşbirliği Protokolü'nün imzalanmasının ardından 28 kursiyer "Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi" aldı.

Toplam 70 saat süren eğitimlerde kursiyerlere; girişimcilik, işbirliği geliştirme, pazar araştırmaları, üretim, yönetim planı, finansal planlama gibi konularda uzman eğitmenler tarafından dersler verildi. 31 Ağustos'ta başlayan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimini başarıyla tamamlayan 28 kursiyer sertifikalarını BTB merkez binasında BTB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı ve KOSGEB Bursa Müdürü Ahmet Akdağ'dan aldı.

Sertifika töreninde konuşan BTB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı, eğitim almanın tek başına yetmediğini, önemli olanın iş fikirlerini hayata geçirebilmek olduğunu dile getirdi. Bu eğitimleri başarıyla bitiren kursiyerlerin 30 bin lira hibe, 70 bin liranın da sıfır faizli kredi olmak üzere toplam 100 bin liralık bir sermaye alabileceğinin altını çizdi.

Matlı, "Artık iş sizlere dönüyor. Fırsat alanlarını, gelişen alanları iyi analiz etmelisiniz. Sizlere bakarken kendi hayatımla karşılaştırıyorum. Bizim en büyük eksikliğimiz okuldaki ve mesleki destekleme alanındaki eğitim eksikliğiydi. Siz o anlamda çok şanslısınız" dedi.

Bu eğitim sonucu Bursa'yla ilgili yapılacak her sosyal projeye kurum olarak destek vereceklerini ifade eden Matlı, "Biz sizlerin her zaman yanınızdayız. İş hayatınızdaki tüm süreçlere destek vermeye hazırız. Uzun bir yola çıktınız. Umarım hepiniz başarılı olursunuz" diye konuştu.

KOSGEB Bursa Müdürü Ahmet Akdağ ise Türkiye'nin en büyük problemlerinden birinin işsizlik olduğunu dile getirerek, "Bizler vatandaşlarımızın yenilikçi, yaratıcı, başkalarından farklı gören, sahip oldukları bilgiyi, tecrübeyi, iş fırsatlarını hayata geçirmelerini ve bir işletme kurmalarını çok önemsiyoruz. Kendi işini kurmak isteyenlerin sayısını artırmak ve onlara kılavuzluk yapmak, onların kurduğu işletmelerin de yaşam sürelerini çok ilerilere taşımak istiyoruz. Bursa adına çok iyi bir noktadayız. Bizlere böyle güzel bir fırsat sunmuş olmalarından dolayı BTB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkürlerimi sunuyorum" dedi.

Konuşmaların ardından kursiyerler, iş dünyasına adım atmalarını sağlayacak olan sertifikalarına kavuştu.

BTB 5 Ekim 2015 tarihinde düzenlenen törenle gıda denetim hizmetlerinin yerinde, hızlı ve güvenilir bir şekilde yürütülmesi amacıyla Bursa İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'ne hibe araç teslim etti. Törene; Vali Yardımcısı Mehmet Polat, Bursa İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Ömer Çelik, Bursa Ticaret Borsası Başkanı Özer Matlı, Büyük Şehir Belediye Başkan Vekili Abdülkadir Karlık, İl Müdür Yardımcıları ve Şube Müdürleri katıldı.

İl Müdürü Ömer Çelik törende yaptığı konuşmada gıda denetimlerinin önemine vurgu yaparak, "İl Müdürlüğümüzün bitkisel ve hayvansal üretim faaliyetlerinin yanında çok önemli bir görevi de gıda kontrol ve denetim hizmetleridir. Özellikle uzak noktalardan ve ilçelerden almış olduğumuz gıda numunelerinin soğuk zincir korunarak laboratuvarla ulaştırılmasında kullanılacak olan bu araç içinde her türlü teknik donanımı barındırmaktadır" dedi.

Çelik, modern numune nakil aracını kuruma kazandıran BTB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı ile BTB Yönetim Kurulu'na ve emeği geçenlere teşekkür ederek konuşmasına son verdi.

BTB Yönetim Kurulu Başkanı Özer Matlı da yaptığı konuşmada, marka şehir Bursa'nın 2023 vizyonundaki hedeflere ulaşması için gıda sektöründe markalar yaratmak zorunda olduğunu, bu hedeflere güvenilir gıda üretimiyle ulaşılabileceğini söyledi. Hizmete alınan araçla öncelikle kendi üyelerinin denetleneceğini ve bundan mutluluk duyacaklarını vurgulayan Matlı, başarılı projeler üreten kurumların yanında olacaklarını ifade ederek başarılı çalışmalarından dolayı İl Müdürü Ömer Çelik'e teşekkür etti.

Tören, numune nakil aracının incelenmesi ve Bursa İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü Ömer Çelik'in Borsa Başkanı Özer Matlı'ya plaket takdimiyle sona erdi. ■

Balıkesir TB, 2015 Anuga Gıda Fuarı'na katıldı

Balıkesir Ticaret Borsası (TB), Almanya'nın Köln şehrinde 192 ülkeden 160 bin profesyonel ziyaretçinin katıldığı ve 280 bin metrekarelik alanda gerçekleştirilen Anuga Gıda Fuarı'nı ziyaret etti. Ziyarete, Balıkesir TB Meclis üyeleri, Borsa personeli ile en yüksek tescil ücreti ödeyen üyeler katıldı. 40 kişilik Balıkesir TB heyeti, fuar ziyaretinin yanı sıra Hollanda'da faaliyet gösteren peynir firması Özgazi Holding'i de ziyaret ederek, bilgi aldı.

2015 yılında akredite olan Balıkesir TB, akreditasyon kapsamında üye memnuniyetini artırmak, üyelerine daha iyi hizmet vermek amacıyla organize ettiği ziyarette, Borsa üyeleri ikili ticari ilişkilerde bulundu. ■

Hayrabolu TSO, üyelerini Hannover Fuarı'na götürdü

Hayrabolu Ticaret ve Sanayi Odası (TSO) ile Trakya Kalkınma Ajansı işbirliğiyle ilçe ve bölgenin önde gelen tarım makinesi firmalarından oluşan 11 kişilik heyetle Almanya'nın Hannover kentinde düzenlenen, AGRITECHNICA 2015 Hannover Uluslararası Tarım Fuarı'nı ziyarete ederek, tarım makineleri sektöründeki yenilikleri incelediler.

Hayrabolu TSO Yönetim Kurulu Başkan Mehmet Başol yaptığı açıklamada, dünyanın en büyük uluslararası tarım fuarı olan AGRITECHNICA 2015 Hannover Uluslararası Tarım Fuarı'na, KOSGEB destekleri kapsamında yapılan çalışmayla üyelerini götürdüklerini belirtti.

Başol, fuara katılan üyelerinin hem dünyanın çeşitli bölgelerinden gelen katılımcılarla ikili görüşmeler yapma fırsatı bulduğunu hem de sektördeki yenilikleri yerinde gördüklerini söyledi.

Ayrıca Hannover Ticaret Odası ve merkezi Hannover'de bulunan Türk Ekonomi Klubü ile potansiyel iş fırsatları konusunda görüşmelerde bulunulduğunu ifade eden Başol, Hayrabolu TSO olarak üyelerinin önünü açma noktasında her türlü girişimde bulunacaklarını sözlerine ekledi. ■

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜRKİYE'DEN İŞBİRLİĞİ TEKLİFLERİ
BUSINESS OPPORTUNITIES FROM TURKEY
Türk ihraç ürünleri ve firma tekliflerinin;
Dış pazarlardaki alıcı firmalara duyurulması
Online sorgulanabilmesi
Takip Edilebilmesi
Announcing Turkish export products and offers
Online monitoring
Online search
Sending monthly bulletins including offers to 2700 economy and trade points abroad by e-mail.
http://boft.tobb.org.tr
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey
Dış Ekonomik İlişkiler Dairesi - Foreign Economic Relations Department

Alaattin AKTAŞ I ala.aktas@gmail.com

PROJEKSİYON

ORTA VADELİ PROGRAM:

Hükümet, geçen yıl seçim ortamında hazırlanmak durumunda kaldığı 2016-2018 dönemi Orta Vadeli Programı'nı (OVP) revize etti. Yeni programda ilk göze çarpan, 2016 TÜFE tahmininin %6,5'ten %7,5'e çıkarılması. Bu, gerçekçi yaklaşım anlamında iyiye işaret. Her ne kadar %7,5 bile tutturulması zor bir oran olsa da, yine de daha gerçekçi.

Özellikle asgari ücrete ve emeklilere yapılan ekstra zamdan kaynaklanmak üzere bu yıl fiyatlarda geçmiş yıllardan farklı bir artış olması söz konusu. Ocak zamlarına takılmak anlamsız. Her yılın ocak ayında vergi ayarlamaları ve yeniden değerleme oranından kaynaklanan zamlar zaten olur. Bu yüzdendir ki ocak, ekimden sonra yılın en yüksek fiyat artışı görülen ayıdır. Dolayısıyla bu yıl ocakta da yüksek bir fiyat artışı görülmesi normaldir.

Büyük fotoğrafa dönersek, %8'in altına indirilmesi çok zor olan 2016 enflasyonu için %6,5 yerine %7,5 hedefle yola çıkılmış olması çok daha gerçekçi bir yaklaşım ve doğru bir adımdır.

Ama enflasyonda görece gerçekçi sayılabilecek bir oran belirlenmiş olması, OVP'nin tümüyle gerçekçi olduğunu ne yazık ki göstermiyor. Hükümet, enflasyonu biraz olsun gerçekçi belirlerken, bu sefer de ortalama kur öngörüsünü bariz bir şekilde aşağı çekti. Geçen yılın sonbaharında açıklanan ilk OVP'de 2016 yılı ortalama dolar kuru 3,12 olarak öngörülmekteyken, revize OVP'de ortalama kur 3'e indirildi. Kaldı ki, daha yılın ilk ayı geride kalmadan bu düzey yakalandı bile. Yani biz bir anlamda doların yılsonuna kadar şimdiki düzeylerde seyredeceğini varsaymış durumdayız.

FED'in faiz artıracağı bir süreçte bu nasıl olacak, kur nasıl yıl boyunca aynı düzeyde oluşturulabilecek? Acaba Merkez Bankası doları faizi çok yükseltmek suretiyle mi dizginleyecek, yoksa bilmediğimiz başka önlemler mi devreye sokulacak?

Daha şunun şurasında iki-üç ay önce 2016 dolar tahmini 3,12 idi. O günden bu yana kurun daha aşağıda oluşmasını sağlayacak gelişmeler mi oldu ki beklenti 12 kuruş birden aşağı çekildi.

Kaldı ki, son aylarda kurun daha düşük değil, daha yüksek gerçekleşmesi sonucunu doğuracak bir dizi gelişme yaşadık, hâla yaşıyoruz. Turizm mevsimi olmadığı için unutuyoruz galiba, bu yıl 4,5 milyon Rus turist yok. Sultanahmet katliamı sonrası Alman turist sayısı düşecek mi, ne kadar düşecek, belli değil. Dolayısıyla turizm gelirimiz bu yıl epeyce azalacak, görüntü böyle.

Yani, 3 liralık dolar kuru, OVP'nin en zayıf halkasıdır. Bunu şimdiden bir kenara not edelim. Lira elbette değer kazanabilir ve 3 liranın altına elbette inebilir, dövizin sürekli artması gibi bir durum elbette hep yaşanacak değil, ama insaf edelim, içinde bulunduğumuz koşullar kurun daha da artması yönünde midir, düşmesi yönünde mi?

Büyüme %4,5'i bulabilir

Hükümet, 2015 yılı büyüme hızı beklentisini de revize etti. Başlangıçta %4 olarak öngörülen, ilk OVP'de %3 olarak tahmin edilen 2015 yılının büyüme beklentisi, %4'e çıkarıldı.

Bu oran biraz iddialı. Türkiye ekonomisi yılın son çeyreğinde %5,6 büyürse, % 4'lük yıllık tahmin tutacak. Son çeyrekte %5,6 pek kolay yakalanabilecek bir oran gibi görünmüyor. Dolayısıyla yıllık gerçekleşme %4'ün biraz altında kalabilir.

Büyümede %4'lük klasik hedefimiz 2016 yılı için değiştirildi. İlk OVP'de bu orana yer verilmişti, revize OVP'de ise 2016 yılı

ORTA VADELİ PROGRAM'DAN BİR KESİT...

	Gerçek	Tahmin	Program			
	2014	2015	2016 (İlk)	2016 (Revize)	2017	2018
GSYH (Milyar TL, cari fiyatlarla)	1.747	1.963	2.141	2.207	2.489	2.77
GSYH (Milyar dolar, cari fiyatlarla)	799	722	687	736	796	854
Kişi başına gelir (GSYH, dolar)	10.39	9.286	8.747	9.364	10.03	10.659
GSYH büyümesi	2,9	4,0	4,0	4,5	5,0	5,0
Ortalama dolar kuru (TL)	2,19	2,72(*)	3,12	3,0	3,13	3,24
İşsizlik oranı (%)	9,9	10,2	10,3	10,2	9,9	9,6
İhracat (Milyar dolar)	157,6	143,9	150,0	155,5	175,8	201,4
İthalat (Milyar dolar)	242,2	207,1	216,3	210,7	243,1	273,2
Ham petrol fiyatı - Brent (dolar/varil)	97,5	52,5	57,6	39,7	46,8	51,4
Enerji ithalatı (Milyar dolar)	54,9	37,8	39,2	33,0	43,7	51,6
Dış ticaret dengesi (Milyar dolar)	-84,6	-63,1	-66,3	-55,2	-67,2	-71,8
İhracat / İthalat (%)	65,1	69,5	69,3	73,8	72,3	73,7
Cari işlemler dengesi (Milyar dolar)	-46,5	-31,7	-34,0	-28,6	-29,3	-29,9
Cari işlemler dengesi / GSYH (%)	-5,8	-4,4	-4,9	-3,9	-3,7	-3,5
GSYH deflatörü	8,3	8,0	6,8	7,6	7,4	6,0
TÜFE yılsonu değişimi (%)	8,2	8,81(*)	6,5	7,5	6,0	5,0

(*) Gerçekleşme

büyümesi %4,5 olarak öngörüldü. 2016'da büyümenin %4,5'i bulması pek şaşırtıcı olmaz. Özellikle asgari ücretle başlayan ücret zamları ve emeklilere yapılan ekstra zam, talebi körükleyecektir, bu da doğal olarak üretime yansıyacaktır. Bu çerçevede değerlendirildiğinde 2016 yılı büyümesinin %4,5'i bulması mümkün görünmektedir.

ENFLASYON:

2015'i TÜFE'de %8,81 artışla geride bıraktık. Bu oran şaşırtıcı değil, hatta yıl içinde yapılan tahminlere göre iyi bile sayılır. Eğer geçen yıl ekimde genel eğilime göre düşük bir artış gelmese ve kur etkisi kasım ve aralıkta biraz olsun zayıflamasaydı, yılı %9,5 dolayında bir oranda kapatacaktık.

Peki, bu yıl ne olacak, nasıl bir enflasyon eğrisi göreceğiz? Revize OVP'ye göre hedef %7,5, ama acaba bu oranda kalmak mümkün mü?

Geçmiş yıl eğilimlerini esas alarak yaptığımız analiz, bu yılki TÜFE'nin %8'in altına indirilmesinin çok zor olacağını gösteriyor. Nokta hedef verelim, bu analizin sonucu % 8,22ye işaret ediyor. % 8'lik tahmin, tümüyle teknik analize dayanıyor. Hesaplamaya temel analizden katkı yaptığımızda, sanki daha yüksek oranlar görme olasılığımız ağır basıyor gibi.

Bu arada, 2015 yılı aralık ayı tüketici fiyat endeksiyle, yıl ortalaması endeksinin farkından oluşan ve enflasyon stoku olarak da nitelenen oran %3,43 oldu. Bu oran, 2016 yılında fiyatlar hiç değişmese bile, yıllık ortalama fiyat artışının, bir başka ifadeyle deflatörün bu düzeyde gerçekleşeceği anlamına geliyor.

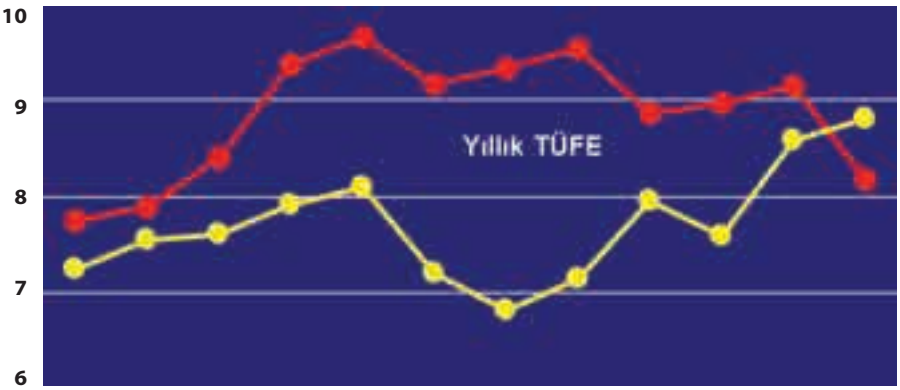
Enflasyonda %8'in altı yine çok zor (%)

	Aylık		Yıllık	
	2015 gerçek.	2003-2014 ortalaması	2015 gerçek.	2016 tahmin
Ocak	1,10	1,03(*)	7,24	8,73
Şubat	0,71	0,57	7,55	8,57
Mart	1,19	0,77	7,61	8,13
Nisan	1,63	0,94	7,91	7,40
Mayıs	0,56	0,70	8,09	7,55
Haziran	-0,51	-0,17	7,20	7,92
Temmuz	0,09	0,04	6,81	7,86
Ağustos	0,40	0,19	7,14	7,64
Eylül	0,89	0,81	7,95	7,55
Ekim	1,55	2,03	7,58	8,06
Kasım	0,67	0,85	8,10	8,26
Aralık	0,21	0,18	8,81	8,22

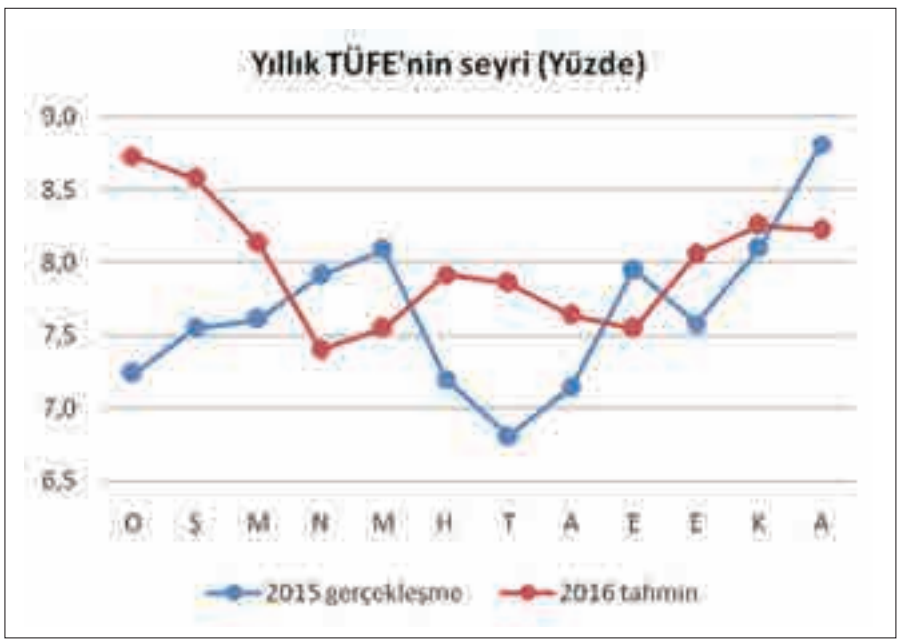
(*) 2004-2014 ortalaması

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kas.	Ara.
2014	1.98	0.43	1.13	1.34	0.40	0.31	0.45	0.09	0.14	1.90	0.18	-0.44
2015	1.10	0.71	1.19	1.63	0.56	-0.51	0.09	0.40	0.89	1.55	0.67	0.21

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haz.	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kas.	Ara.
2014	7.75	7.89	8.39	9.38	9.66	9.16	9.32	9.54	8.86	8.96	9.15	8.17
2015	7.24	7.55	7.61	7.91	8.09	7.20	6.81	7.14	7.95	7.58	8.58	8.81

Bir bakışta üç yılın ekonomik göstergeleri

		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Tem.	Ağus.	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
TÜFE (% değ.)	2013	1.65	0.30	0.66	0.42	0.15	0.76	0.31	-0.10	0.77	1.80	0.01	0.46
	2014	1.98	0.43	1.13	1.34	0.40	0.31	0.45	0.09	0.14	1.90	0.18	-0.44
	2015	1.10	0.71	1.19	1.63	0.56	-0.51	0.09	0.40	0.89	1.55	0.67	0.21
Yİ-ÜFE (Aylık) (% değ.)	2013	1.65	0.30	0.66	0.42	0.15	0.76	0.31	-0.10	0.77	1.80	0.01	0.46
	2014	1.98	0.43	1.13	1.34	0.40	0.31	0.45	0.09	0.14	1.90	0.18	-0.44
	2015	1.10	0.71	1.19	1.63	0.56	-0.51	0.09	0.40	0.89	1.55	0.67	0.21
İhracat (Aylık) (milyon $)	2013	11,482	12,386	13,122	12,468	13,277	12,400	13,060	11,118	13,060	12,054	14,201	13,175
	2014	12,400	13,053	14,680	13,371	13,682	12,881	13,345	11,387	13,583	12,892	13,067	13,269
	2015	12,303	12,232	12,522	13,351	11,081	11,955	11,133	11,028	11,590	13,261	11,738	
İthalat (Aylık) (milyon $)	2013	18,803	19,395	20,559	22,825	23,245	21,013	22,966	18,198	20,621	19,483	21,414	23,139
	2014	19,286	18,240	19,932	20,659	20,875	20,793	19,941	19,498	20,596	19,185	21,385	21,788
	2015	16,646	16,941	18,726	18,374	17,869	18,200	18,212	15,967	15,403	16,907	15,974	
Cari denge (milyon $)	2013	-5,773	-5,052	-5,615	-8,097	-7,586	-4,762	-6,247	-2,386	-3,359	-3,250	-4,182	-8,349
	2014	-5,022	-3,382	-3,390	-4,932	-3,652	-4,168	-2,386	-2,221	-2,365	-2,310	-5,794	-6,904
	2015	-2,540	-3,564	-4,985	-3,919	-4,354	-3,298	-3,205	161	107	-135	-2,105	
İç borç stoku (milyar ₺)	2013	389.0	390.9	392.8	393.6	395.2	395.8	401.0	404.4	407.9	406.9	405.4	403.0
	2014	406.3	407.1	409.0	409.4	412.4	408.4	408.2	407.4	408.2	411.1	413.6	414.6
	2015	416.9	421.2	423.2	428.5	429.4	430.2	434.4	435.0	438.2	438.2	439.5	
Sabit faizli iç borçlanmanın ortalama maliyeti (%)	2013	6.46	6.17	6.47	6.56	5.69	8.37	9.03	9.27	9.79	8.51	8.86	9.23
	2014	10.81	10.87	11.07	10.43	9.17	8.67	8.57	9.24	9.35	9.82	8.28	8.81
	2015	7.83	8.06	8.20	9.70	9.64	9.85	9.63	10.47	11.33	10.84	10.26	10.93
Bütçe geliri (Aylık) (milyon ₺)	2013	36,872	32,500	24,768	30,488	34,901	31,404	37,086	31,905	30,122	30,018	36,918	32,699
	2014	37,908	34,424	31,968	34,069	37,555	34,557	34,699	37,985	30,339	34,175	39,219	38,485
	2015	40,109	40,153	32,918	42,971	41,752	39,561	40,103	42,784	33,837	43,797	43,807	41,594
Bütçe gideri (Aylık) (milyon ₺)	2013	30,933	33,948	30,157	29,893	30,337	32,603	36,774	35,050	34,847	33,188	30,496	50,001
	2014	36,001	32,756	37,060	36,789	36,080	35,170	39,990	32,038	39,550	37,185	35,618	50,515
	2015	36,342	42,511	39,761	41,597	40,113	36,338	45,506	37,546	47,937	36,562	43,009	58,771
Reel kur end. (TÜFE'ye göre) (2003=100)	2013	112.48	111.58	111.56	112.46	111.03	107.01	107.35	105.58	102.64	104.28	103.24	100.98
	2014	95.88	96.51	96.93	102.51	104.66	104.07	104.22	103.62	103.15	103.83	106.96	105.53
	2015	108.36	105.44	103.77	102.18	100.64	98.38	99.80	95.32	91.19	94.42	99.48	98.45
Aylık Ort. $ (₺)	2013	1.7639	1.7699	1.8072	1.7965	1.8228	1.8945	1.9305	1.9547	2.0171	1.9903	2.0217	2.0578
	2014	2.2168	2.2128	2.2178	2.1275	2.0908	2.1157	2.1187	2.1583	2.2036	2.2583	2.2336	2.2877
	2015	2.3283	2.4552	2.5838	2.6481	2.6461	2.7019	2.6946	2.8456	3.0027	2.9296	2.8713	2.9172
Aylık Ort.Euro (₺)	2013	2.3414	2.3689	2.3448	2.3355	2.3666	2.4987	2.5240	2.6018	2.6902	2.7132	2.7291	2.8180
	2014	3.0215	3.0194	3.0658	2.9382	2.8745	2.8758	2.8764	2.8769	2.8501	2.8642	2.7872	2.8217
	2015	2.7162	2.7899	2.8047	2.8534	2.9551	3.0289	2.9710	3.1672	3.3749	3.2986	3.0894	3.1697
Mevduat (Milyar ₺)	2013	470.2	475.0	487.2	489.1	501.9	511.2	515.8	513.1	529.9	525.6	528.1	556.2
	2014	541.0	537.1	535.3	538.3	539.5	569.3	584.1	563.8	585.3	568.6	573.2	617.2
	2015	607.8	621.4	622.4	628.6	615.3	627.3	646.6	628.7	625.0	633.1	649.3	665.1
DTH (Milyar $)	2013	116.3	112.1	111.7	114.8	111.8	108.9	113.7	118.8	122.1	125.2	126.7	127.2
	2014	128.1	134.4	139.9	140.6	139.2	134.5	136.2	138.6	136.8	141.8	141.3	132.8
	2015	128.9	131.5	133.6	133.4	144.0	148.9	144.3	146.3	146.1	149.8	147.1	145.6
Kredi (Milyar ₺)	2013	668.3	688.3	704.5	718.3	757.8	783.7	790.3	821.9	837.7	837.4	860.3	890.4
	2014	917.3	918.1	921.4	918.5	931.7	953.8	967.1	980.8	1,009.2	1,015.5	1,031.1	1,062.5
	2015	1,081.2	1,108.6	1,132.3	1,157.3	1,174.6	1,196.4	1,230.7	1,247.7	1,262.8	1,260.5	1,259.5	1,267.3
Tük.kredileri (Milyar ₺)	2013	188.2	192.5	197.2	200.9	207.6	213.6	218.1	222.3	225.8	227.7	232.1	236.0
	2014	238.5	238.8	240.4	241.7	245.3	248.6	250.8	253.9	258.0	260.2	263.1	267.4
	2015	270.7	273.4	277.9	279.8	282.3	284.8	286.8	288.8	288.8	288.2	288.2	289.8
Kredi kartları (Milyar ₺)	2013	76.9	77.2	77.9	80.9	83.1	84.5	84.5	87.6	89.7	89.5	90.3	90.8
	2014	92.7	89.4	87.2	85.4	84.7	84.5	83.7	82.8	83.7	83.5	82.7	82.8
	2015	84.2	83.2	83.2	83.9	86.2	86.5	88.9	89.0	91.0	90.5	89.8	90.8
San.ür.ende.değ. (%) (Arındırılmamış endekse göre)	2013	2.2	1.4	0.2	4.7	1.9	3.0	5.9	-1.3	6.5	-0.5	4.7	6.9
	2014	7.6	5.1	4.5	4.9	1.8	1.6	-4.5	12.7	4.5	4.5	-1.2	4.4
	2015	-2.2	0.9	4.9	3.9	0.5	6.8	1.5	8.5	-7.9	14.8	3.6	
San.ür.ende.değ. (%) (Arındırılmış endekse göre)	2013	1.7	4.3	2.1	2.8	0.6	4.9	4.0	0.7	6.4	2.4	4.8	6.8
	2014	7.6	5.1	4.5	5.0	3.4	1.5	3.4	4.7	2.6	2.3	0.6	2.5
	2015	-2.1	0.9	4.7	3.9	2.4	4.9	0.3	7.2	2.8	4.7	3.5	
Protestolu senet (Milyon ₺)	2013	729.0	534.1	543.0	568.1	636.2	592.9	710.1	590.9	649.0	646.0	643.3	651.6
	2014	756.5	535.8	558.1	578.8	581.9	588.2	601.8	989.8	708.7	860.9	684.8	775.7
	2015	794.7	712.8	680.5	714.5	664.8	757.9	984.6	776.8	914.8	902.0	947.0	
Dış borç öde. (Milyon $)	2013	2,792	1,012	838	724	981	515	719	319	658	885	525	566
	2014	2,585	2,151	1,023	796	488	595	691	494	801	1,113	413	786
	2015	915	492	3,566	929	475	356	761	434	903	300	329	589

GSYH (% değişim)

	2015	2014	2013	2012
Birinci çeyrek	2.5	5.1	3.1	3.1
İkinci çeyrek	3.8	2.4	4.7	2.7
Üçüncü çeyrek	4.0	1.8	4.3	1.5
Dördüncü çeyrek		2.7	4.6	1.3
Yıllık		2.9	4.2	2.1

Fiyatlar (% değişim)

TÜFE	2015	2014
.Aralık	0.21	-0.44
.Yıllık	8.81	8.17
.Yıllık ortalama	7.67	8.85

Yİ-ÜFE	2015	2014
.Aralık	-0.33	-0.76
.Yıllık	5.71	6.36
.Yıllık ortalama	5.28	10.25

Dış Ticaret (Milyon $)

	2015	2014	Değ.(%)
Kasım			
. İhracat	11,738	13,067	-10.17
. İthalat	15,974	21,385	-25.30
. Açık	-4,236	-8,318	-49.07
.İhracat/ithalat (%)	73.5	61.1	
Ocak-Kasım			
. İhracat	132,194	144,341	-8.42
. İthalat	189,219	220,389	-14.14
. Açık	-57,025	-76,048	-25.01
.İhracat/ithalat (%)	69.9	65.5	
Yıllık (Kasım itibariyle)			
. İhracat	145,463	157,516	-7.65
. İthalat	211,007	243,529	-13.35
. Açık	-65,544	-86,013	-23.80
.İhracat/ithalat (%)	68.9	64.7	

Cari İşlemler Dengesi (Milyon $) (Ocak-Kasım)

	2015	2014	Değ.(%)
Cari İşlemler Dengesi	-27,837	-39,622	-29.7
Döviz geliri	188,585	207,043	-8.9
. İhracat	139,864	154,846	-9.7
. Seyahat	25,714	28,191	-8.8
. Faiz	1,512	1,443	4.8
. Diğer	21,495	22,563	-4.7
Döviz gideri (Rakamları negatif okumak gerekiyor)	216,422	246,665	-12.3
. İthalat	182,557	211,589	-13.7
. Seyahat	4,879	4,623	5.5
. Faiz	4,502	4,984	-9.7
. Diğer	24,484	25,469	-3.9
Kasım itibariyle yıllık	-34,740	-47,971	-27.6

Yurtiçi Yerleşiklere Ait DTH (Milyon $)

	08/01/2016	09/01/2015	Değ. (%)
	140,237	132,421	5.90
. ABD Doları	87,803	76,603	14.62
. Euro (Dolar karşılığı)	46,881	47,892	-2.11
. Diğer dövizler (dolar karşılığı)	2,756	2,553	7.95
. Kıymetli madenler depo hesapları (dolar karşılığı)	2,797	5,373	-47.94

Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları (Bin ₺)

	08/01/2016	09/01/2015	Değ.(%)
Tüketici Kredileri ve Kredi Kartları	381,078,005	352,037,893	8.25
. Tüketici kredileri	290,320,262	268,762,883	8.02
Konut	131,571,786	114,484,627	14.93
Taşıt	5,730,364	6,176,708	-7.23
Diğer	153,018,112	148,101,548	3.32
.Kredi kartları	90,757,743	83,275,010	8.99
Tasfiye olunacak			
. Tüketici kredileri	7,858,831	5,842,286	34.52
. Kredi kartları	6,172,736	5,439,822	13.47

Yatırım Teşvikleri Belgeleri (Milyon ₺) (Ocak-Kasım)

	2015	2014	Değ.(%)
.Enerji	35,447	9,739	264.0
.Hizmetler	33,935	22,973	47.7
.İmalat	18,932	21,985	-13.9
.Madencilik	2,342	1,941	20.7
Toplam	90,656	56,638	60.1

Merkez Bankası Döviz Rezervi (Milyon $)

	08/01/2016	09/01/2015	Değişim (%)
TOPLAM	112,568	127,789	-11.91
.Döviz rezervi	94,920	107,502	-11.70
.Altın	17,648	20,287	-13.01

Repo Hacmi (Bin ₺)

	31/12/2015	25/12/2014	Değ. (%)
. Müşterilerle yapılan	1,746,108	1,653,665	5.59
. Mali kuruluşlar arasında yapılan	46,151,770	31,570,989	46.18

Merkezi Yönetim Bütçesi (Milyon ₺) (Yıllık)

	2015	2014	Değ.(%)
. Gelir	483,386	425,383	13.64
. Harcama	505,992	448,752	12.76
. Denge	-22,606	-23,369	-3.27
. Faiz dışı denge	30,400	26,544	14.53

Yurtiçindekilerin toplam ₺ mevduatı (Bin ₺)

	08/01/2016	09/01/2015	Değ. (%)
Toplam	661,681,082	594,373,314	11.32
. Vadesiz	116,269,628	95,750,456	21.43
. Vadeli	545,411,454	498,622,858	9.38

Reel Kur Endeksi (2003=100) (TÜFE'ye göre)

Aralık 08	110.70	Aralık 12	110.33
Aralık 09	112.61	Aralık 13	100.98
Aralık 10	119.20	Aralık 14	105.53
Aralık 11	102.76	Aralık 15	98.45

Mevduatın Vade Dağılımı (Bin ₺)

	31/12/2015	26/12/2014	Değ. (%)
a- ₺ mevduat	678,601,923	634,379,457	6.97
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	125,672,370	116,747,793	7.64
. Bir ay vadeli	95,654,677	97,570,736	-1.96
. Üç ay vadeli	407,949,833	367,193,647	11.10
. Altı ay vadeli	27,242,362	27,404,661	-0.59
. Bir yıla kadar ve daha uzun vadeli	22,082,681	25,462,620	-13.27
b-Yabancı para mevduat	531,845,903	368,089,525	44.49
. Vadesiz ve yedi gün ihbarlı	100,460,918	75,259,728	33.49
. Bir ay vadeli	77,672,959	57,958,041	34.02
. Üç ay vadeli	252,708,006	175,939,284	43.63
. Altı ay vadeli	34,709,793	21,798,014	59.23
. Bir yıla kadar ve daha uzun vadeli	66,294,227	37,134,458	78.52

Tüketici Güven Endeksi

	Aralık 15	Kasım 15	Değ.(%)
	73.58	77.15	-4.6
.Hanenin maddi durum beklentisi	93.19	95.66	-2.6
.Genel ekonomik durum beklentisi	99.91	105.90	-5.7
.İşsiz sayısı beklentisi (**)	78.41	84.66	-7.4
.Tasarruf etme ihtimali	22.79	22.37	1.9

(*)Beklentiler gelecek 12 aylık dönem için sorgulanıyor.
(**)Söz konusu endeksin artması, işsiz sayısı beklentisinde azalışı, azalması ise işsiz sayısı beklentisinde artışı gösteriyor.

Şirket Kuruluşları (Yıllık)

	2015	2014	Değ. (%)
. Kurulan	66,701	57,710	15.58
. Kapanan	14,002	10,735	30.43

En Yüksek Faiz Oranları (22 Aralık 2015 itibariyle)

TL mevduata uygulanan faiz (%)		ABD Doları mevduata uygulanan faiz (%)		Euro mevduata uygulanan faiz (%)	
. Bir aya kadar vadeli	3,00 -20,00	. Bir aya kadar vadeli	0,25 - 10,00	. Bir aya kadar vadeli	0,25 - 10,00
. Üç aya kadar vadeli	4,00 -20,00	. Üç aya kadar vadeli	0,25 - 10,00	. Üç aya kadar vadeli	0,25 - 10,00
. Altı aya kadar vadeli	4,00 -20,00	. Altı aya kadar vadeli	0,25 - 10,00	. Altı aya kadar vadeli	0,25 - 10,00
. Bir yıla kadar vadeli	4,00 -20,00	. Bir yıla kadar vadeli	0,25 - 10,00	. Bir yıla kadar vadeli	0,25 - 10,00

İç Borç Stoku (Milyar $)

	2015	2014	Değ.(%)
.Kasım	439.5	413.6	6.26

Para Arzı (Bin ₺)

	08/01/2016	09/01/2015	Değ. (%)
M1	303,136,495	242,855,687	24.82
DOLAŞIMDAKİ PARA	93,974,132	76,004,343	23.64
Dolaşıma Çıkan Banknot + Madeni Para	104,233,113	85,709,987	21.61
Banka Kasaları (-)	10,258,981	9,705,644	5.70
VADESİZ MEVDUAT (TL)	118,522,331	97,091,966	22.07
Mevduat Bankaları	108,609,052	89,194,698	21.77
Katılım Bankaları	9,883,954	7,883,071	25.38
TCMB	29,325	14,197	106.56
VADESİZ MEVDUAT (YP)	90,640,032	69,759,378	29.93
Mevduat Bankaları	82,993,756	63,835,932	30.01
Katılım Bankaları	7,639,256	5,916,458	29.12
TCMB	7,020	6,988	0.46
M2	1,211,124,606	1,008,598,762	20.08
VADELİ MEVDUAT (TL)	552,219,284	507,373,917	8.84
Mevduat Bankaları	522,107,480	478,122,896	9.20
Katılım Bankaları	30,111,804	29,251,021	2.94
TCMB	-	-	
VADELİ MEVDUAT (YP)	355,768,827	258,369,158	37.70
Mevduat Bankaları	333,747,109	240,437,757	38.81
Katılım Bankaları	22,021,718	17,931,401	22.81
TCMB	-	-	
REPO	5,562,155	6,427,715	-13.47
PARA PİYASASI FONLARI (B TİPİ LİKİT FONLAR)	12,165,012	12,813,750	-5.06
İHRAÇ EDİLEN MENKUL DEĞERLER	25,544,779	24,920,169	2.51

Mevduat Bankaları Kredileri (Bin ₺)

	08/01/2016	09/01/2015	Değ. (%)
Toplam	1,277,240,958	1,054,748,914	21.09
Yurtiçi krediler	1,266,011,501	1,046,488,801	20.98
.₺ krediler	901,634,312	779,598,557	15.65
.Yabancı para krediler	364,377,189	266,890,244	36.53
Yurtdışı krediler	11,229,457	8,260,113	35.95

Sanayi Üretimi Değişimi (%)

	Kasım 2015	Kasım 2014
.Arındırılmamış endekse göre (yıllık)	3.6	-1.2
.Takvim etkisinden arındırılmış endekse göre (yıllık)	3.5	0.6
.Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış endekse göre (bir önceki aya göre)	-0.9	0.2

İnşaat Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgesi

Daire sayısı (İlk dokuz ay)	2015	2014	Değ.(%)
. Ruhsat	629,544	824,228	-23.62
. Yapı kullanma izin belgesi	516,701	573,661	-9.93

Turist Sayısı

	2015	2014	Değ.(%)
Ocak-Kasım	34,779,841	35,257,859	-1.36

Dış Borç Anapara ve Faiz Ödemesi (Milyon $) (Yıllık)

	2015	2014	Değ.(%)
Toplam	10,051	11,937	-15.80
. Kamu	9,562	11,442	-16.43
. Merkez Bankası	474	495	-4.24
.IMF'ye ödeme	15	0	

İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı (%)

	2015	2014
. Aralık	75.8	74.6

Protestolu Senetler (Ocak-Kasım)

	2015	2014	Değ.(%)
. Adet	911,414	917,802	-0.70
. Tutar (Bin TL)	8,850,414	8,221,021	7.66

İşsizlik Verileri (Ekim 2015 itibariyle)

	Toplam	Erkek	Kadın
. 15 ve daha yukarı yaşta nüfus (Bin kişi)	58,134	28,711	29,423
. İşgücü (Bin kişi)	30,003	20,645	9,358
...İstihdam (Bin kişi)	26,856	18,734	8,122
...İşsiz (Bin kişi)	3,147	1,911	1,235
. İşsizlik oranı (%)	10.5	9.3	13.2
. Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12.6	10.5	18.0
. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	19.3	17.2	23.1

DIŞ BORÇ STOKU (Milyon $)

	2015 3.Ç.	2015 2.Ç.	2015 1.Ç.	2014	2013
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	405,985	404,880	392,798	402,482	389,054
Kısa vadeli	120,830	127,087	129,452	132,813	130,413
Uzun vadeli	285,155	277,793	263,346	269,669	258,641
Kamu sektörü (toplam)	114,802	115,720	113,388	117,710	115,944
Kısa vadeli	15,355	16,924	18,165	17,866	17,605
Uzun vadeli	99,447	98,796	95,223	99,844	98,339
TCMB (toplam)	1,552	1,978	2,110	2,484	5,234
Kısa vadeli	208	270	290	342	833
Uzun vadeli	1,344	1,708	1,820	2,142	4,401
Özel sektör (toplam)	289,630	287,181	277,300	282,288	267,875
Kısa vadeli	105,267	109,893	110,997	114,605	111,975
Uzun vadeli	184,363	177,288	166,303	167,683	155,900
ÖNCEKİ DÖNEME GÖRE FARK (Milyon Dolar)					
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	1,105	12,082	-9,684	13,428	50,032
Kısa vadeli	-6,257	-2,365	-3,361	2,400	30,218
Uzun vadeli	7,362	14,447	-6,323	11,028	19,814
Kamu sektörü (toplam)	-918	2,332	-4,322	1,765	11,921
Kısa vadeli	-1,569	-1,241	299	261	6,565
Uzun vadeli	651	3,573	-4,621	1,504	5,356
TCMB (toplam)	-426	-132	-373	-2,750	-1,854
Kısa vadeli	-62	-20	-52	-491	-203
Uzun vadeli	-364	-112	-321	-2,259	-1,651
Özel sektör (toplam)	2,449	9,881	-4,988	14,413	39,965
Kısa vadeli	-4,626	-1,104	-3,608	2,630	23,856
Uzun vadeli	7,075	10,985	-1,380	11,783	16,109
ÖNCEKİ DÖNEME GÖRE DEĞİŞİM (Yüzde)					
Türkiye brüt dış borç stoku (toplam)	0.3	3.1	-2.4	3.5	14.8
Kısa vadeli	-4.9	-1.8	-2.5	1.8	30.2
Uzun vadeli	2.7	5.5	-2.3	4.3	8.3
Kamu sektörü (toplam)	-0.8	2.1	-3.7	1.5	11.5
Kısa vadeli	-9.3	-6.8	1.7	1.5	59.5
Uzun vadeli	0.7	3.8	-4.6	1.5	5.8
TCMB (toplam)	-21.5	-6.3	-15.0	-52.5	-26.2
Kısa vadeli	-23.0	-6.9	-15.2	-58.9	-19.6
Uzun vadeli	-21.3	-6.1	-15.0	-51.3	-27.3
Özel sektör (toplam)	0.9	3.6	-1.8	5.4	17.5
Kısa vadeli	-4.2	-1.0	-3.1	2.3	27.1
Uzun vadeli	4.0	6.6	-0.8	7.6	11.5

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu:

"A growth unfelt by most of the public was experienced"

Third quarter growth records were surprising and above expectations. Expectations were 3% while the actual figure turned out to 4%. A stable recovery in growth rates is on the table. With this recovery, the growth rate for the first nine months rose to 3.4%, while it was 2.9% in the first six months. It is expected that growth rates will continue to increase following the strong industry production data in October. It is quite likely that 2015 will close with over 3.5% growth, perhaps reaching as high as 4%.

As a result, a growth unfelt by most of the public was experienced. That is why overly optimistic comments may be unsuitable while pushing these figures. Especially when we consider the circumstances which will be created by rates to be declared by FED as well as the crises in progress with Syria and Russia.

In summary, the envelope is good while the contents are problematic. While the headline figures of growth are satisfactory their contents have hidden issues. On the other hand, we expect the industry and private consumption to increase the last quarter. With these taken into consideration the 4% growth projected in the Medium Term Program will be actualized at approximately 3.7%.

2016's economy targets

The past year of 2015 has been a year of many problems for the whole world. The recession seen in global markets caused a slowing down in investments while significant fluctuations were observed in developing economies. The FED took the steps necessary to end the days of cheap money in the last days of 2015.

The International Monetary Fund (IMF) continually revised its growth estimates to be lower. IMF's global growth estimate for 2015 was initially 3.8%, lowered to 3.1% afterwards.

With lessening of uncertainties stemming from FED as well as signs of recovery in Europe, a cautiously optimistic outlook formed for 2016. However, as the first days of the new year are behind us, bad news, one after the other, have lowered the optimism for 2016 while increasing caution.

So, what awaits Turkey's economy in 2016? Economy Minister Mustafa Elitaş, TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu, economists, the business community and industrialists spoke with TOBB Economic Forum Magazine regarding their predictions, risks and recommendations for the global and Turkish economy in 2016.

Habitable city: Eskişehir

Eskişehir with its transportation infrastructure, energy potential, fertile arable land, rich mineral resources, developed industry as well as culture, arts and educational activities stands first among cities in terms of habitability.

The city has shown rapid development in its socioeconomic aspects as well as industrial growth in recent years. Eskişehir places 7th on the Development Ministry's Research on Rankings of Provinces' and Regions' Socioeconomic Development (SEGE- 2011). According to International Competitiveness Research Institution's (URAK) 2009-2010 Inter-Provincial Competitiveness Index, it is the 6th most competitive province.

The city stands at 11,004 in the Branding Ability and Innovation Index, 9th among 81 provinces while second only to Ankara among the provinces of Central Anatolia Region.

Known as a city of Universities, Eskişehir also pushes ahead with its industry. The industrial sector's share stands at 30% while agriculture is at 10%, service industry is at 60%; the city is 4th in Turkey in regards to per capita value generation, while industry's contribution to gross added value generation stands at first place. Another interesting piece of economic data from Eskişehir comes to us from business life, being the 5th highest paying province in Turkey.

Entrance into the African market becoming easier for Turkish companies

Established by TOBB and the Union of African Chambers of Commerce, Industry, Agriculture and Professions (UACCIAP), the Turkey-Africa Chamber has begun its "Road Show: Discovering Africa" program which aims to facilitate the entrance of Turkish companies into the African market and enable them to be more active in the economy.

Speaking at the launch of the program at the TOBB Ankara Twin Towers, TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu emphasized that they put great importance on cooperation in oder to better understand business and investment opportunities in Africa.

TOBB announces it is prepared to work more closely with Iranian chambers

Speaking at the meeting on cooperation with the Iran Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture (ICCIMA), TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu drew attention to the fact that there are significant opportunities in bilateral direct investment similar to trade, "We must work more closely. We are ready to conduct work which will bind Turkey and Iran closer."

Atlantic Council's 7th Energy and Economy Summit convened

TOBB President M. Rifat Hisarcıklıoğlu attended the Atlantic Council's 7th Energy and Economy Summit which took place in İstanbul. Attending the Summit were Croatian President Kolinda Grabar-Kitarovic, Iceland Minister for Economy and Commerce Ragnheiður Elín Árnadóttir, US International Energy Affairs Coordinatior and Special Representative Amos Hochstein, Lithuanian Energy Minister Rokas Masiulis, Atlantic Council Chair John M. Huntsmann and American-Turkish Council Chair General James Jones.

HOPAPORT

HEM KARA, HEM DENİZ SINIR KAPISI OLAN

ÜLKEMİZİN TEK LİMANI

RIHTIM	: 1346 m
KAPALI ALAN	: 18.220 m^2
AÇIK ALAN	: 102.462 m^2
TAHIL DEPOLAMA	: 10.000 ton
TANK TERMİNALI	: 38.000 m^3

HER TÜRLÜ ELLEÇLEMEYE UYGUN MAKİNE VE EKİPMAN PARKI

ciner

PARK DENİZCİLİK VE HOPA LİMAN İŞLETMELERİ A.Ş.
Ortahopa Mah. Liman Cad. 08600 Hopa/Artvin
Tel : +90 466.3512259
Faks : +90 466.3514791
Web : www.hopaport.com.tr
E-mail : hopaport@hopaport.com.tr

SANKO

www.sanko.com.tr